

**Euroopa Liidu
struktuuritoetus**

Eesti tuleviku heaks

RAKENDUSKAVA	Eesmärk 1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond: Eesti
	Period: 2007 – 2013
	CCI number: 2007EE161PO002
	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
SEIRE	Aruande aasta: 2012
AASTAARUANNE	Seirekomisjoni poolt kinnitatud: 19.06.2013

SISUKORD

1. LÜHIKOKKUVÕTE	6
2. EXECUTIVE SUMMARY	18
3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE.....	29
3.1. Olulisemad majandusarengud	29
3.2. Olulisemad probleemid ja riskid	32
3.2.1. Probleemid	32
3.2.2. Riskid	35
3.3. Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ja õigusaktides ..	38
3.4. Seosed ja mõjud valdkondade üleselt.....	39
3.4.1. Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga	40
3.4.2. Panus ja seosed Läänemere strateegiaga	43
3.4.3. Panus ja seosed horisontaalsete teemadega.....	45
4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT.....	47
4.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides.....	47
4.2. Järelevalve	48
4.3. Auditid.....	54
4.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded.....	57
5. SEIRE JA HINDAMINE	60
5.1. Rakenduskava seire	60
5.2. Läbiviidud hindamised ja uuringud.....	61
6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON	63
7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	70
7.1. Rakendamine prioriteetses suunas „Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse“	70
7.1.1. Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	70
7.1.2. Finantsteave.....	79
7.1.3. Ülevaade direktiivide täitmisest	81
7.1.4. Vahendite vastastikune täiendavus.....	81
7.1.5. Hinnang rakendamisele	82
7.2. Rakendamine prioriteetses suunas “Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine”	83
7.2.1. Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	83
7.2.2. Finantsteave.....	89
7.2.3. Ülevaade direktiivide täitmisest	90
7.2.4. Vahendite vastastikune täiendavus.....	91
7.2.5. Hinnang rakendamisele	91
7.3. Rakendamine prioriteetses suunas „Energiamajanduse arendamine“	93
7.3.1. Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	93
7.3.2. Finantsteave.....	96
7.3.3. Ülevaade direktiivide täitmisest	98
7.3.4. Vahendite vastastikune täiendavus.....	98
7.3.5. Hinnang rakendamisele	98
7.4. Rakendamine prioriteetses suunas „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ ...	99
7.4.1. Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs.....	99
7.4.2. Finantsteave.....	103
7.4.3. Vahendite vastastikune täiendavus.....	104
7.4.4. Teise fondi tüüpi kulutused	104

7.4.5. Hinnang rakendamisele	105
7.5. Rakendamine prioriteetses suunas „Hariduse infrastruktuuri arendamine“	106
7.5.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	106
7.5.2. Finantsteave	110
7.5.3. Vahendite vastastikune täiendavus	111
7.5.4. Teise fondi tüüpi kulutused	111
7.5.5. Hinnang rakendamisele	111
7.6. Rakendamine prioriteetses suunas „Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“	112
7.6.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	112
7.6.2. Finantsteave	115
7.6.3. Vahendite vastastikune täiendavus	116
7.6.4. Hinnang rakendamisele	116
7.7. Rakendamine „Horisontaalse tehnilise abi“ ja „Tehniline abi“ suundades	116
7.7.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs	116
7.7.2. Finantsteave	118
7.7.3. Hinnang rakendamisele	119
8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF) ...	120
8.1. Suurprojektide rakendamine	120
8.2. Mahukate projektide rakendamine	123
9. ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED	126
LISAD	127
LISA 1. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF ja ÜF	127
LISA 2. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES	128
LISA 3. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES	130
LISA 4. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE	131
LISA 5. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT	133
LISA 6. PAIKAVAATLUSTE KATVUS	134
LISA 7. VAIDED 2012. aastal	135
LISA 8. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	136
LISA 9. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES	137
LISA 10. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL	139
LISA 11. JKS AUDITID JA MAANDUSTE GEVUSED	140
LISA 12. RIKKUMISED 2009-2012	146
LISA 13. RISKID JA MAANDAMISTE GEVUSED SUUNDADE LÕIKES 2012. aastal	150
LISA 14. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSED SUUNAD JA MEETMED	153
LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE	155
LISA 16. PROJEKTIAUDITID RAKENDUSÜKSUSTE KAUPA 2012. AASTAL	159
LISA 17. EARK RAAMES LÄBIVIIDUD PROJEKTIAUDITID 2012. AASTAL	160
LISA 18: ÜLE 2000 IE REOSTUSKOORMUSEGA REOVEEKOGUMISALADE PROJEKTIDE RAHASTAMINE KUMULATIIVSELT	161
LISA 19. LÄÄNEMERE STRATEEGIA PRIORITEEDID	163

LÜHENDID

AA	Auditeeriv asutus
EARK	Elukeskkonna arendamise rakenduskava
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EFSF	Euroopa Finantsstabiilsuse Fond
EHIS	Eesti Hariduse Infosüsteem
EIB	Euroopa Investeeringuspank
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
EMHI	Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ERM	Eesti Rahva Muuseum
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
HEV	Hariduslike erivajadustega
HTA	Horisontaalne tehniline abi
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IARK	Inimressursi arendamise rakenduskava
JKS	Juhtimis- ja kontrollisüsteem
JM	Juhtministeerium
KA	Korraldusasutus
KATA	Kohalike avalike teenuste arendamine
KIK	SA Keskkonnainvesteeringute Keskus
KKM	Keskkonnaministeerium
KOFS	Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimiseseadus
KOV	Kohalik omavalitsus
LMS	Läänemere strateegia
LPA	Linnaliste piirkondade arendamine
MA	Makseasutus
MARK	Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MNT	Maanteeamet
MTÜ	Mittetulundusühing
OP	Operational Programme
PER	SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla
PKT	Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine
PRS	Prioriteetne suund
RA	Rakendusasutus
RHS	Riigihangete seadus
RIA	Riigi Infosüsteemide amet
RKT	Riiklik koolitustellimus
RM	Rahandusministeerium
RMK	Riigimetsa Majandamise Keskus
RSKS	Riiklik struktuuritoetuste kasutamise strateegia
RÜ	Rakendusüksus
SA	Sihtasutus
SFCS	Struktuurifondide kesksüsteem
SFOS	Struktuurifondide operatsioonisüsteem
SiM	Siseministeerium
SKP	Sisemajanduse koguprodukt

SoM	Sotsiaalministeerium
SV	Struktuurivahendid
TA	Tehniline abi
TlnLJ	Tallinna Lennujaam
TRO	Toetuse rahuldamise otsus
TS	Toetuse saaja
TÜK	SA Tartu Ülikooli Kliinikum
VMT	Väljamakse taotlus
VV	Vabariigi Valitsus
ÜF	Ühtekuuluvus Fond
ÜKT	Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine

1. LÜHIKOKKUVÕTE

Seirearuanne kajastab „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ (*rakenduskava või EARK*) elluviimist 2012. aastal, hõlmates nii finants- kui sisulist informatsiooni rakenduskava prioriteetsete suundade (*PRS*) rakendamise kohta perioodil 01.01.2007-31.12.2012 seisuga 31.12.2012. EARK juhtministeeriumiks (*JM*) on Keskkonnaministeerium (*KKM*). Seirearuanne tugineb PRS rakendusastutuste (*RA*) (*KKM*, Siseministeerium (*SiM*), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (*MKM*), Haridus- ja Teadusministeerium (*HTM*), Sotsiaalministeerium (*SoM*), Rahandusministeerium (*RM*)) koostatud PRS-de seirearuannetele. Aruanne on kumuleeruv ja eelmistes aruannetes sisaldunud informatsiooni ei taasesitata¹.

Aruandes kajastatakse esmalt rakenduskava elluviimist tervikuna ning seejärel üksikasjalikumalt suundade kaupa. Aruande üldosas (ptk 3-6) käsitletakse rakenduskava elluviimisel tekkinud olulisemaid probleeme, muudatusi, järelevalve-, seire- ja hindamistegevuse tulemusi ning teavitamisalast tegevust.

Iga PRS-i osas antakse ülevaade eesmärkide täitmisest nii sisuliste indikaatorite kui taotluse rahuldamise otsustega võetud kohustuste ning väljamaksete kaudu. Ülevaate põhjal antakse kokkuvõttev administratsiooni hinnang rakendamisele. Eraldi alapeatükid kirjeldavad suurprojektide ja mahukate projektide rakendamist.

EARK-s on kaheksa suunda, mis omakorda jagunevad 16 alasuunaks ja 39 meetmeks, mida viiakse ellu nii investeringute kavade (17 tk), programmide (5 tk) kui ka avatud taotlemise (15 tk) kaudu. Horisontaalse tehnilise abi (*HTA*) ja tehnilise abi (*TA*) meetmeid (2 tk) viiakse ellu riigieelarve koostamise korra alusel. Kõik planeeritud meetmed on avatud. Aruandeperioodil avati toetuse taotlemiseks kaks meetet: „Säästva transpordi arendamine“ (PRS 1) ja „Gümnaasiumivõrgu korrastamine“ (PRS 4). Mõlemat meetet viiakse ellu avatud taotlemise kaudu (vt joonis 1).

Seirekomisjoni koosolekul 19.06.2013. a osales 17 seirekomisjoni liiget või asendusliiget, lisaks üks vaatlaja Euroopa Komisjonist (*EK*) ning ning 22 vaatlajat ministeeriumidest.

Vastuvõetud otsused:

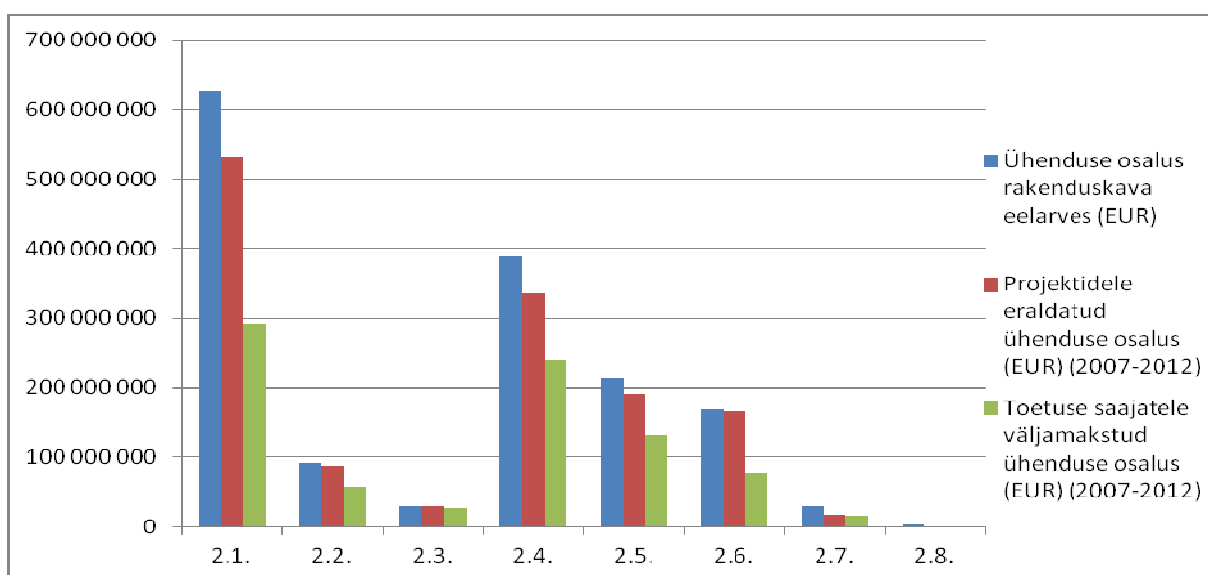
- Otsustati 2012. a EARK seirearuanne heaks kiita.

¹ v.a arusaadavuse huvides vajalikud süsteemi üldkirjeldused

EARK finantsprogress

EARK eelarve on 1 839 535 646 eurot², millest ühenduse osalus moodustab 1 548 899 259 eurot (84% eelarvest). 2012. a lõpu seisuga on kohustusi võetud 88% (1,36 mld) ühenduse osalusest, millest suurima panuse annab esimene suund 532,3 mln euroga (34% kogu rakenduskava ühenduse osalusest). Kokku on aasta lõpu seisuga esimeses suunas kohustustega kaetud 85% (EL osa). Aasta lõpus kuulutati „Veemajanduse infrastruktuuri arendamise“ meetmes välja IV taotlusvoor, kuhu esitati 20 taotlust, millega taotleti EL toetust 65 miljonit eurot. Protsentuaalselt on EL eelarvest kohustusi võetud edukalt ka teistes prioriteetsetes suundades: PRS 2 (95%), PRS 3 (100%), PRS 4 (86%), PRS 5 (90%) ning PRS 6 (98%). Protsentuaalselt kõige vähem kohustusi on HTA ja TA suunas (58% ja 16%). 2012. a on olnud kohustuste juurde võtmisel rahuldav – aastaga on kohustusi võetud kokku 58,9 mln eurot (EL osalus). Arvestades, et periood hakkab lõppema, siis peaks seis kohustuste osas olema parem. Suurim panus tuli PRS-s 4 ja PRS-s 1 (34,2 mln ja 13,3 mln eurot). Vabu vahendeid on aasta lõpu seisuga 189,8 mln eurot (EL osalus), millest ligikaudu pool on plaanis 2013. a suunata PRS-i 1 raames meetmesse „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“. Ligikaudu 18 mln eurot on planeeritud uue meetme „Välisõhu kaitse“ rakendamiseks, mida hakatakse ellu viima 2013. aastal.

Väljamaksed on pea kõikides suundades aastaga suurenenud, üksnes PRS-s 4 jäid väljamaksed samale tasemele võrreldes 2011. aastaga ning PRS-s 5 on väljamaksed märgatavalt vähenenud (14,6 mln vähem). Suuna väljamaksed peakisid oluliselt kasvama järgmistel aastatel pärast investeeringute kava muutmist. Väljamakseid ühenduse osalusest on 2012. a lõpuks tehtud 840,7 mln eurot, mis moodustab 54% ühenduse eelarvest. Enim väljamakseid on tehtud PRS 1 (292,8 mln) ja PRS 4 (239,6 mln). Kuigi esimeses suunas on tehtud väljamakseid rohkem, kui varasematel aastatel kokku, moodustab see suuna eelarvest ainult 47%. Kui vaadata väljamaksete suhet eelarvest, siis on edukaim olnud PRS 3 93%-ga. PRS-des 2, 4 ja 5 jäävad väljamaksed eelarvest vahemikku 62%-63% ning PRS 1, 6 ja 7 vahemikku 46%-53%. Kõige vähem on aastaga väljamaksete osas edenenud TA suund, kus madala kasutamismäära põhjuseks võib olla vahendite liiga optimistlik planeerimine ja tegevuste piiratud ring. Kuna projektid hakkavad lõppema, siis on järgmistel aastatel oodata väljamaksete jätkuvat kasvamist või stabiliseerumist (vt joonis 2).

Joonis 2. Prioriteetsete suundade finantsprogress seisuga 31.12.2012 (Allikas: KKM SFCS andmetel 23.04.2013)

² Kõik summad siin ja edaspidi eurodes, va kui on eraldi välja toodud mõni muu valuuta

Rakenduskava raames toetatakse regionaalset arengut – kõikide PRS-de raames, välja arvatud HTA ja TA suunas, on rahastatud projekte, millel on positiivne mõju regionaalsele arengule. Maakondliku jaotuse järgi on kohustusi võetud jätkuvalt kõige enam Harjumaal (449,9 mln), Ida-Virumaal (272,4 mln) ja Tartumaal (155,5 mln), kuid maakonnas elavate inimese kohta on enim kohustusi Järvamaal (2142 eurot), Lääne-Virumaal (1554 eurot) ja Ida-Virumaal (1596 eurot). Kõige vähem on kohustusi võetud Hiiumaal (11,7 mln), inimese kohta on see summa 1157 eurot, mis võrreldes esimesel kohal oleva Järvamaaga on 985 eurot vähem. Väljamakseid on kõige enam tehtud Harjumaal (272,85 mln) ja Ida-Virumaal (121,75 mln), kõige vähem väljamakseid on tehtud Hiiumaal (7,2 mln) ja Läänemaal (19,7 mln). Täpsemalt vt Lisa 3.

Vahendite kasutamise jaotus sekkumisvaldkondadesse on toodud aruande lisas 9. Kõige rohkem on raha investeeritud reoveepuhastusse ja haridusasutustesse (vastavalt 295,1 mln ja 247,1 mln).

2012. a tuvastati kokku 70 rikkumist, mis on 32 rikkumist enam kui 2011. a. Avastatud rikkumiste arvu suurenemise üheks põhjuseks on tagantjärele juba eelmistel aastatel lõpetatud projektide osas läbi viidud erakorraline riigihangete kontroll PRS-s 4. Rikkumiste osas paistabki silma just PRS 4 (34 tk). Rahaliselt kõige suurem mõju on aga olnud PRS-s 6 avastatud rikkumistel (ligikaudu 900 tuhat) (vt Lisa 12). Toetust nõuti tagasi kogusummas 1,63 mln eurot, mis on 0,1% EL osaluse eelarvest. Möödunud aastal nõuti toetust tagasi enam, kui eelnevatel aastatel kokku. Tagasinõutud toetus moodustab 0,2% rakenduskava EL eelarvest (2,71 mln eurot).

EARK 4428-st³ projektist auditeeriti aruandeaastal 37 ning TA raames 2 projekti, mis koguvahendite moodustab 0,9%. Auditeeritud sertifitseeritud kulud olid kokku 87,4 mln, millest avastatud mitte-abikõlblikud kulud moodustasid ligikaudu 357 tuhat eurot (0,4%). Mitte-abikõlblike kulud tuvastati aastaga 2,3% vähem. Mitte-abikõlblike kulud väljaspool referentsperioodi avastati 631 888 eurot (0,7%). Olulisi tähelepanekuid tehti 8 ning väheolulisi 7. Enim auditeid toimus PRS-s 1 (23 tk), kus tehti üks oluline tähelepanek (mitte-abikõlblike kulud tuvastati 1 166 eurot). Enim olulisi tähelepanekuid tehti PRS-s 4 ja PRS-s 5 (vastavalt 11 ja 3). Tuvastatud mitte-abikõlblikud kulud olid seoses riigihangete seaduse (RHS) rikkumisega – PRS-s 4 tuvastati mitte-abikõlblike kulud 233 759 eurot ning PRS-s 5 pisut üle 78 tuhande euro. Ühtegi tähelepanekut ei tehtud PRS-s 2, kus auditeeriti kolme projekti. Projektauditite tulemuste ülevaade RÜ-de kaupa on toodud aruande lisas (Lisa 16).

2012. a esitati 16 vaiet, millest 2 vaiet rahuldati osaliselt, ülejäänud vaided jäeti rahuldamata. Vaided esitati kolmes erinevas PRS-s (PRS 1, 5 ja 6): enim vaideid esitati PRS-s 1 (8 tk), millest ei rahuldatud ühtegi. Neli otsust kaevati edasi. PRS-s 5 esitati kolm vaiet ning PRS-s 6 viis vaiet (vt Lisa 7).

Prioriteetne suund 1 „Veemajanduse ja jäätmeäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse“

Kokku on PRS-s aruandlusperioodi lõpu seisuga struktuurivahenditest projektidega kaetud 85% (532,3 mln), 2012. aastal võeti kohustusi 2,1% (13,3 mln) ulatuses PRS struktuurivahendite eelarvest. Väljamakseid on teostatud kokku 292,8 mln eurot (47% eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja 149,5 mln eurot. Prioriteetse suuna tulemusi

³ HTA raames on toetatud 77 projekti, mis hõlmab ka „MARK“ ja „IARK“ projekte

mõjutab enim suuna rahaliselt mahukaim meede „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“, mille EL toetuse mahust 96% on kohustustega kaetud. Ülejäänud 4% on seni kasutamata kallinemiste reserv. Selle põhjal võib öelda, et prioriteetsete tegevuste rahastamine on läinud hästi. Projektid on jõudnud pikast käivitus- ja ettevalmistusperioodist reaalse ehitustegevuseni, mille tõttu on kuupõhised väljamaksed selles meetmes võrreldes 2011. aastaga olnud poole suuremad. Ka teiste veemajanduse meetmete kohustustega katmisel oldi edukad. Veekogude seisundi parandamise meetmetes maksti aruandeaastal välja 12% meetmete eelarvest (3,4 mln). Reaalsete väljamaksete prognoostaseme saavutamine on olnud hea, kuid esineb veel mõningaid probleeme projektide elluviimisel.

Ka jäätmemajanduse meetmed on üldiselt kulgenud edukalt ja ootuspäraselt. Jätkuvalt on probleemiks meetme „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“ rakendumine, mis seisab vaidluste tõttu (vt ptk 7.1).

Prioriteetne suund 2 „Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine“

Lepingutega on kaetud 87,6 mln eurot (95%) suuna struktuurivahendite eelarvest, mis on 4,1 mln eurot rohkem võrreldes 2011. aastaga. Väljamakseid on teostatud kokku 57,6 mln eurot (63% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 26 miljonit eurot. Nagu eelmisel aastal prognoositud, siis väljamaksed on 2012. aastal oluliselt suurenenud, kuna projektide ettevalmistavad etapid said läbi ja jõuti ehitustöödeni. Kokkuvõttes võib suuna meetmete rakendamist pidada heaks, sest väljamakseid on tehtud rohkem, kui eelnevatel aastatel kokku. Väga hästi edenes alasuuna „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“ meetme rakendamine. 2012. a lõpu seisuga on investeeringute kava põhinimekirja projektidele kõik väljamaksed teostatud kogusummas 38 mln eurot. Üldiselt on hästi edenenud ka teised meetmed, üksnes „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“ ja „Keskkonnajärelevalve arendamine“ alasuundades on väljamaksed jäänud tagasihoidlikuks (aastaga vastavalt 4,6 mln ja 0,5 mln). Suuna rakendamisel on olnud probleeme ehitushangete ebaõnnestumisega, mille tõttu on ehitustöödega alustatud planeeritust hiljem. Keskkonnajärelevalves on probleemid olnud seotud hangete läbiviimisega, vaidlustuste, organisatsiooniliste küsimustega ja valdkonna spetsiifikaga (täpsemalt vt ptk 7.2).

Prioriteetne suund 3 „Energiamajanduse arendamine“

PRS-s on aruandlusperioodi lõpu seisuga projektidega kaetud 100% (28,76 mln), 2012. aastal võeti kohustusi 1,7% (0,5 mln) ulatuses PRS struktuurivahendite eelarvest. Abikõlblikke kulusid on välja makstud 26,7 mln eurot (93% suuna EL eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 4,1 mln eurot. PRS meetmete finantsprogress on olnud väga hea. Üksnes koostootmisjaamade projektid on kulgenud planeeritust aeglasemas tempos, sest probleemiks on olnud biogaasijaamade elektrivõrguga liitumine tootjana. Projektide elluviimist on mõjutanud ka arutelu taastuvenergia toetuste muutmise üle (vt ptk 7.3).

Prioriteetne suund 4 „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“

PRS-s on projektidega kaetud 86,5% (336,2 mln), 2012. aastal võeti kohustusi 8,8% (34,2 mln) ulatuses PRS struktuurivahendite eelarvest. Kokku on väljamakseid teostatud 239,6 mln eurot (62% suuna struktuurivahendite eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 51,4 miljonit eurot. Seda on vähem kui eelmisel kolmel aastal. Kokkuvõttes võib suuna PRS-i meetme rakendamist hinnata rahuldavaks. Enamikes meetmetes on finantseerimisotsused tehtud, kuid projektide elluviimise aja pikenemine ning toetuste väljamaksmise tempo nõuavad mõne meetme puhul täiendavat tähelepanu. Toetusotsuste maht on olnud üsna

ootuspärane, kuna olulist mõju toetusotsuste mahule on avaldanud arengud Eesti Rahva Muuseumi suurprojekti rakendamisel, mille algselt kavandatud toetus moodustanuks 8% prioriteetse suuna eelarvest. Väljamaksete tase on viimaste aastate madalaim. Väljamaksete prognoose suutis täita vaid „Linnaliste piirkondade arendamise“ meede. Ülejäänud meetmete väljamaksete mahud jäid rohkem või vähem plaanitule alla (vt ptk 7.4).

Prioriteetne suund 5 „Hariduse infrastruktuuri arendamine“

Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 190,7 mln eurot ehk 90% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2012. a võeti kohustusi 3,2 mln (1,5% EL eelarvest). EL osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 131,6 mln eurot (62% EL eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on struktuurivahenditest aasta jooksul välja makstud 28,6 mln eurot. Suuna finantsprogressi võib hinnata heaks, sest kohustustega on kaetud 90% ning ka meetmete väljamaksete dünaamika on ootuspärane. Pisut problemaatilisem on meetme „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine“ vahendite kasutamine. Võetud kohustuste hulk vähenes aastaga 19% võrra 2 projekti katkestamise tõttu. Ka väljamaksete osas on meetme rakendamine kulgenud tagasihoidlikult – 2012. a lõpuks on välja makstud 5,8 mln eurot (EL osa) ehk 24% meetme eelarvest. Väljamaksed peaksid oluliselt kasvama pärast investeringute kava muutmist (vt ptk 7.5).

Prioriteetne suund 6 „Tervishoiu ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“

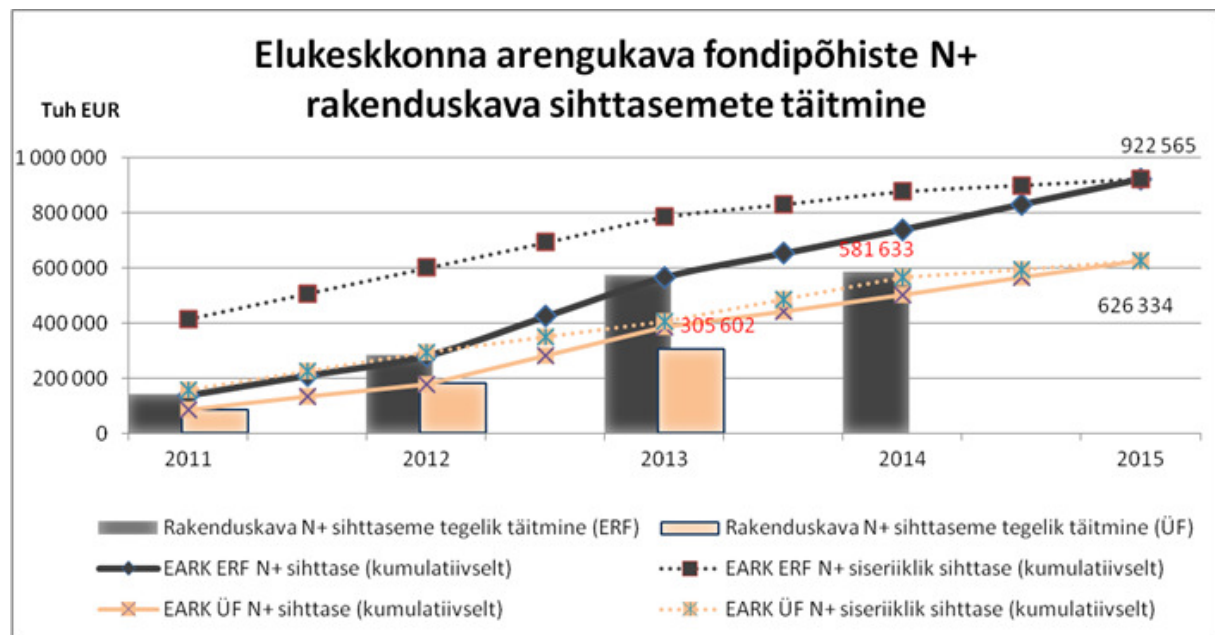
Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 166,3 mln eurot ehk 98% struktuurivahendite eelarvest. Võrreldes varasema aastaga on kohustuste maht jäänud samaks. Väljamakseid on teostatud kokku 77,1 mln eurot (46% suuna EL eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja 24,2 mln eurot. Kuigi väljamakseid on tehtud rohkem kui 2010. ja 2011. aastal kokku, on hinnang prioriteetse suuna finantsprogressile kõiki meetmeid arvestades rahuldav. Väljamaksete tase oli üldiselt vastavuses prognoosiga. Nihked projektide ajagraafikutes on mõjutanud nende rakendamist ning edasi lükanud omakorda ka väljamakseid. See on mõjutanud enim rahaliselt kõige mahukamat meedet „Kesk- ja piirkondlike haiglate infrastruktuuri optimeerimine“. Meetme väljamaksed 2013. aastal eeldatavalt suurenevad, kuna 2013. aastal alustatakse SA TÜK ehituse II järgu teostamisega ja jätkuvad SA Ida-Viru Kesksaigla ning SA PER ehitustööd (vt ptk 7.6).

Prioriteetsed suunad 7 „Horisontaalne tehniline abi“ ja 8 „Tehniline abi“

HTA suunas on aruandeaasta lõpu seisuga kohustusi võetud 16,7 mln eurot ehk 59% suuna struktuurivahendite eelarvest. EL osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 15,2 mln eurot (53% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 3,6 mln eurot. Põhjus, miks HTA vahendeid on kasutatud natuke üle 50%, võib olla tingitud asjaolust, et perioodi 2007-2013 alguses kasutati perioodi 2004-2006 tehnilise abi vahendeid. Antud prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programmperioodi lõpuni, sealhulgas perioodi 2014–2020 ettevalmistamiseks. Hinnang finantsprogressile on hea.

TA suunas on aruandeaasta lõpu seisuga kohustusi võetud summas 444 524 eurot ehk 16,1% suuna struktuurivahendite eelarvest. 2012. a võeti kohustusi 0,27 mln (9,8% EL eelarvest). EL osalusest on abikõlblike kulude katteks välja makstud 219 896 eurot (8% EL eelarvest), millest aruandlusperioodil maksti välja 63 990 eurot. EARK tehnilise abi madala kasutamisprotsendi põhjuseks võib olla toetavate tegevuste eripäras ja vahendite optimistlikumas planeerimises, mis on realselt leidnud vähe kasutamist. Hinnang finantsprogressile on üldiselt hea (vt ptk 7.7).

Aruandlusaastal N+ reegli täitmise probleeme ei esinenud – sihttasemed on ja saavad täidetud (vt joonis 3). Riskikoht oli eelnevatel aastatel Ühtekuuluvusfondi (ÜF) sihttaseme täitmine 2013. aastal, kuid praeguseks seda ohtu enam ei ole. Riski maandamiseks muudeti rakenduskava ning lisati alasuund „Välisõhu kaitse“ vt ptk 5.1. Aasta lõpu seisuga on ligi 190 mln eurot (EL osalus) rahastusotsustega katmata, kuid tegevuskavad vabade vahendite kasutamiseks on välja töötatud ning tegevusi viiakse juba ellu. 2013. aasta I poolaastal tehakse otsused „Veeinfrastruktuuri arendamise“ IV avatud taotlusvooru projektidele ning enamused vabu vahendeid on arvestatud nende projektide rahastamiseks.

Joonis 3. Elukeskkonna arengukava fondipõhiste N+ rakenduskava sihttasemete täitmine (Allikas: KA)
N+ analüüsi aluseks on MA poolt EK-le deklareeritud kulud, sh EK poolt tehtud ettemaksed

Eesmärkide saavutamine ja edusammud

Kokku on EARK 66-st indikaatorist saavutatud 46 indikaatori kontrolltase (9 rohkem kui 2011. a) ning 20 indikaatori kontrolltase on täitmata (3 indikaatori 2012. a andmed ei ole veel laekunud ning kolmel indikaatoril puudub kontrolltase). 14 indikaatori 2015. a sihttaseme on saavutatud ning 10 indikaatori 2012. a saavutustase jääb pisut alla 2015. a sihttaseme. Võrreldes varasema aastaga on täiendavalt saavutatud ühe indikaatori sihttaseme ning kuue indikaatori puhul on jõutud üsna lähedale.

PRS-s 1 on 16 indikaatorit ning täidetud on 11 indikaatori kontrolltase (2011. a 5 indikaatorit). Kolme indikaatori kohta ei ole riikliku statistika hilisema laekumise tõttu veel 2012. a andmeid kajastatud (üks neist saavutas kontrolltaseme 2010. a). Alasuunas „Veemajanduse arendamine“ on indikaatorite saavutustasemed aasta jooksul oluliselt paranenud võrreldes varasemate aastatega ja prognooside kohaselt alasuuna eesmärgid saavutatakse, sh veemajanduse infrastruktuuri arendamise eesmärgid. 2012. aastal lõpetati 5 projekti ning ülejäänud projektide rakendamine käib aktiivselt. Veemajanduse infrastruktuuri projektid on jõudnud pikast käivitus- ja ettevalmistusperioodist reaalse ehitustegevuseni ning projektid on jõudnud kesk- või lõppfaasi. Märkimisväärseid probleeme enam ei ole ning prioriteediks on projektide õigeaegselt lõpetamine. Kui eelmisel perioodil oli Narva veevarustus – ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise suurprojekti rakendamisel olulisi viivitusi, siis tänaseks on tõrgetest üle saadud, kõik eesmärgi täitmiseks vajalikud hanked on läbiviidud ning lepingud allkirjastatud. Eesmärgi „Veekogude seisund on paranenud“ saavutamine

jõgede kaupa aastaks 2015 võib olla keeruline erinevate bürookraatlike ja juriidiliste probleemide tõttu, kuid Keskkonnainspektsiooni poolne teavitustöö paisuomanikele omas positiivset mõju ning huvi taotlemise vastu on kasvanud. Nimetatud probleemi tõttu vähendati rakenduskava muutmisel olemasoleva väljundindikaatori saavutustaset (17-lt 13-le) ning lisati täiendav indikaator tulemuslikkuse hindamiseks. Uue indikaatorina arvestatakse lõhejõgedel asuvate paisude arvu, millel on tagatud kalade läbipääs. RA-le teadaolevalt on lõhelaste jõgedel ca 160 paisu ning ÜF vahenditest on võimalik 40-45 objektil tagada kalade läbipääs (vt ptk 7.1).

Alasuuna „Jäätmekäitluse arendamine“ indikaatorite saavutustasemed olid enamasti head ning eesmärgid aruandeaastal ka suures osas täideti, kuid veel ei ole kindel, kas saavutatakse kõik perioodi lõpuks planeeritud sihttasemed. RA ja RÜ on loonud kõik eeldused eesmärkide tähtaegseks saavutamiseks. Alasuunas on kuus erinevat indikaatorit ning kahe indikaatori puhul on jõutud sihttasemeni. Samas ei saa jäätmete taaskasutamise sihttaseme suurt ületamist pidada püsivaks, kuna see on suures osas tingitud põlevkivi aheraine taaskasutuse lühiajalisest tõusust suletud prügilate korrastamistöödel. Ülejäänud nelja indikaatori puhul saavutatakse sihttasemed tõenäoliselt perioodi lõpuks, kuigi mõnede indikaatorite saavutamine võib osutuda keeruliseks, kui mitte võimatuks. Suurem osa nõuetele mittevastavatest tavajäätmeprügilatest on korrastatud ning projektid lõpetatud, samas võib aga keerukaks osutuda mõne käimasoleva projektiga suletava prügila korrastustööde tähtjaks (16.07.13) eluviimine. Jäätmete taaskasutamise meetmes on paljud projektid edukalt lõpetatud (2012. a 6 projekti) ning enamiku rahastatud projektide osas käib plaanipärane elluviimine (vt ptk 7.1).

PRS-s 2 on 14 indikaatorit – täidetud on 9 indikaatori kontrolltase (2011. a 8 indikaatorit) ning 6 indikaatori sihttase on täidetud või peaaegu täidetud. Mõjuindikaatori „Keskkonna- infosüsteemi (keskkonnaregistri baasil) kasutajate rahulolu“ saavutustase on 97% sihttasemest, ülejäänud viiel 100% või rohkem. PRS-s on viis alasuunda ning 2012. a seisuga saavutatakse perioodi lõpuks 13-ne indikaatori sihttasemed. Alasuuna „Looduse mitmekesisuse säilitamine“ eesmärgi poole liikumist mõõdetakse nelja indikaatoriga. Esialgsest planeeritud väljundindikaator „Hangitud poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnika masinate arv (traktorid, rooniidukid, niidukid, hakkurid 2010 – 10 ja 2015 – 25)“ osutus asjakohatuks, sest täiendav analüüs näitas, et poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnikat on otstarbekas soetada ainult juhul, kui töö teostamiseks vajaminevaid teenuseid turul piisavalt ei pakuta. EARK muutmisel kehtivaid indikaatoreid ei vähendatud ning hooldustehnika soetamisel on 2012. a lõpuks täidetud 20% sihttasemest. Ülejäänud kolme indikaatori sihttasemed on täidetud ja eesmärk saavutatakse. Aruandeaastal valmis nt Viru raba vaatetorn ning alustati Kuresoo raba taastamistöödega (kraavide sulgemine veetaseme reguleerimiseks), mille tulemusena peaks taastuma inimtegevuse käigus rikutud raba ning seeläbi vähenema ka süsinikdioksiidi emissioon.

Alasuuna „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“ rakendamist võib hinnata väga heaks. Investeeringute kava põhinimekirja Päästeameti 5 projekti on lõpetatud ning eesmärgid sellega täidetud. Planeeritust edukamalt edenes ka multifunktsionaalse reostustõrjelaeva projekt, mis lõpetati varem.

Ülejäänud suuna projektide rakendamine on kulgenud hästi või rahuldavalt. Projektide elluviimist on kohati mõjutanud toetuse saajate kogenematus ning hangete ebaõnnestumine, kuid nüüdseks on probleemid lahendatud ja projektide elluviimine jätkub plaanipäraselt (vt ptk 7.2).

PRS-s 3 on 6 indikaatorit ning 2 indikaatori kontrolltase on täidetud või peaaegu täidetud (2011. a 3 indikaatorit). Kolme indikaatori kohta ei ole riikliku statistika hilisema laekumise tõttu veel 2012. a andmeid kajastatud. Indikaatori „Soojusenergia tootmiskaht elektri ja soojuse koostootmisjaamades ning katlamajades taastuvatest energiaallikatest aastas (GWh)“ esialgne tase ja saavutustasemed on meetodika muutumise tõttu muutunud. Viga tekkis Statistikaameti andmete väärast tõlgendamisest, mis selgus alles pärast detailsemate andmete avaldamist Statistikaameti poolt, mida avaldatakse alates 2012. aasta lõpust.

Üksnes indikaatori „Elektrienergia tootmise kaht taastuvatest energiaallikatest aastas GWh“ sihttase on saavutatud (279% sihttasemest), kuid arvestada tuleb, et sihttasemete saavutamisele aitavad lisaks rakenduskava raames elluviidavale meetmele kaasa ka teised valdkonnas läbiviidavad tegevused ja eraldatavad vahendid. Eelkõige on selle taga nii biomassist, biogaasist kui tuuleenergiast toodetud elektri tootmise kasv. Taastuvatest energiaallikatest soojuse tootmine katlamajades ning soojuse ja elektri koostootmisjaamades on samuti järjepidevalt suurenenud, kuid kavandatud sihttasemeid ei ole saavutatud. 2011. a toodeti katlamajades ning soojuse ja elektri koostootmisjaamades taastuvatest energiaallikatest kokku 2915 GWh (79% sihttasemest; eesmärk 3680 GWh). See on tingitud asjaolust, et osa puudust tarbitakse soojuselektrijaamades, mis ei ole energiastatistikas liigitatavad soojuse ja elektri koostootmisjaamadeks. Statistikaameti andmetel tootsid sellised elektrijaamad taastuvatest energiaallikatest 1155 GWh soojust. Aravete biogaasil töötavas koostootmisjaamas toodeti esimesed kogused taastuval kütusel baseeruvat soojust ja elektrit. Meetme tulemusena on 2012. aastal CO₂ paiskumine välisõhku vähenenud 8900 tonni.

Üldiselt on edukalt kulgenud ka teiste indikaatorite sihttasemete täitmise poole liikumine – suur osa projekte on lõpetatud ning käimasolevad projektid on jõudnud lõppfaasi. Alasuuna „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse“ eesmärgid (v.a biokütuste osakaal) täidetakse koosmõjus siseriiklike vahendite kasutamise ja Hästi on edenenud alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ ning vaatamata indikaatorite mitte täielikule täitmisele võib alasuuna rakendamist pidada heaks. Vahendite eraldamine ja kasutamine on toimunud oodatust paremini ning täiendava finantseerimise korral oleksid indikaatorid saavutatavad. Huvi toetuse vastu on suur (vt ptk 7.3).

PRS-s 4 on 12 indikaatorit ning täidetud on 7 indikaatori kontrolltase (2011. a 7 indikaatorit) ja kahe indikaatori sihttase. 9 indikaatori 2015. aasta sihttase saavutatakse perioodi lõpuks. Aruandlusperioodil valmisid mitmed projektid, mis on saanud nii piirkondlikku kui rahvusvahelist tähelepanu. Tallinna Lennusadama vesilennukite angaarid võitsid Euroopa kõrgeima tunnustuse kultuuripärandi hoidmisel ja taastamisel ning lisaks on tegemist aasta betoonehitisega. Lennusadam on saanud üheks Tallinna kõige enimkülastatavaks atraktsiooniks. Lisaks lennusadamale lõpetati Tallinna Teletorni rekonstrueerimistööd ning Saadjärve kaldale valmis täiesti uudne Jääaja Keskus.

Alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ indikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ (saavutusase 0%) sihttaseme saavutamine perioodi lõpuks ei ole ilmselt reaalne. Alasuuna „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ väljundindikaatorite „Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv“ (2012 lõpu seisuga täidetud 40% programmperioodi sihttasemest) ning „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv“ (44% sihttasemest) sihttasemeid tõenäoliselt ei saavutata. Põhjusteks on indikaatoritele vastavate taotluste esitamise vähesus – projektidel ei olnud meetme eesmärkide seisukohast piisavat kvaliteeti

või mõju. Lisaks on rahastatud rahalise mahu mõistes keskmiselt suuremaid taotlusi, mistõttu toetati vähem projekte, kui algselt planeeriti.

Väljundindikaatori „Mitmekesistatud kasutusega infrastruktuuriobjektide arv“ saavutustase on 102% sihttasemest ja tulemus on oodatust positiivsem. Tuleb siiski märkida, et täiendavalt on SiM asunud üle vaatama indikaatori alusandmeid. Võib juhtuda, et tänase indikaatori väärtus korrigeeritakse mõnevõrra väiksemaks, kuid 2015. a sihttaseme täitmisega ei tohiks probleeme tekkida. Tulemusindikaatori „Investeeringutest kasu saanud inimeste arv“ saavutustase on 105% sihttasemest. Võrreldes 2011. a seirearuandega on kasusaajate arv mõnevõrra väiksemaks korrigeeritud, kuid ületab siiski sihttaseme. Kasusaajate arvu vähenemine on tingitud indikaatori mõõtmise metoodika täpsustamisest. Uue metoodika järgi arvestatakse toetatavate teenuse regulaarseid kasutajaid, eeskätt on see muutnud kultuuri- ja spordiobjektidest kasusaajate loendamise põhimõtteid.

Alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ raames 2012. a jooksul lõpetatud projektid panustasid enim indikaatorisse „Investeeringukavadest kasu saanud inimeste arv“, kus sihttaseme täitmise poole liikumine on olnud märgatav (aastane kasv 66% ning 2012. a lõpuks täidetud 79%). Edasiminekut teiste indikaatorite saavutustasemete täitvuses võib tõenäoliselt näha juba 2013. aastal, sest mitmed projektid (sh „Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku arendamine, I etapp“), mis on olnud juba mõnda aega töös, lõpetatakse ametlikult 2013. aasta jooksul (vt ptk 7.4).

PRS-s 5 on 8 indikaatorit ning kõigi 2010. a kontrolltase on 2012. aastaks saavutatud. See teeb PRS-st kõige paremini edenenu suuna. Väljundindikaatori „ERF-st toetust saanud HEV koolide arv“ 2015. a sihttase on saavutatud ning nelja indikaatori 2012. a saavutustase jääb vahemikku 89-90%. Üldiselt suuna eesmärgid täidetakse, probleeme on üksnes meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ indikaatori täitmisega, sest toetuse saajate arusaam indikaatorite sisust on ebahühtlane (2012. a saavutustase 89% sihttasemest). Ka väljundindikaatori „ERF-st toetust saanud kutseõppeasutuste arv“ saavutustase ei ole 2011. aastaga võrreldes muutunud. Eesmärgiks on toetada 31 kutseõppeasutust, kuid investeeringute kavaga on kinnitatud 28 kooli projektid, millest aasta lõpu seisuga on lõpetatud 16, moodustades 52% sihttasemest. Kui investeeringute kavasse uusi projekte ei lisandu, siis täidetakse sihttase perioodi lõpuks 90% ulatuses (vt ptk 7.5).

PRS-s 6 on 7 indikaatorit ning viie indikaatori kontrolltase on saavutatud (2011. a 1 indikaator). Ühegi indikaatori 2015. a sihttasemeni ei ole jõutud, kuid perioodi lõpuks rakenduskavas seatud eesmärgid saavutatakse ning indikaatorite sihttasemed valdavalt täidetakse. Alasuuna „Tervishoiu infrastruktuuri arendamine“ eesmärgi „Aktiivravi infrastruktuur loob eeldused haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks“ lõplik sihttase ei ole saavutatav, kuna meetme eelarve ei ole piisav. Pinda ehitatakse juurde planeeritud mahus, kuid kõiki aktiivravi üksusi ei ole võimalik kõikides asutustes lõplikult ühte kohta kokku viia.

Väljundindikaatori „Ehitatud pere- ja tegelusmajade arv“ saavutustase on aastaga hüppeliselt kasvanud ning indikaatori täitmine on hetkel 56% (2011. a 15,5%). Tegevused vastavad suuresti eelmise aasta seirearuandes toodud plaanidele – maju lisandus vastavalt erihoolekande osas 27 ja lastele 5. Aruandeperioodil lisandunud väljundindikaatori „Reorganiseeritavate erihoolekande kliendikohtade arv“ täitmine on 2012. a olnud samuti märkimisväärne. Aastaga on tagatud 270-le psüühilise erivajadusega inimesele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused ning see moodustab 49% 2015. a eesmärgist. Ka

tulemusindikaatorina hinnatav „Nõuetele vastavate hoolekandeesutuste arv“ on aasta jooksul kasvanud, kuigi projektid ei ole veel täielikult lõpetatud.

Hüppeliselt on kasvanud ka õendus- ja hooldusteenuse kättesaadavuse parandamise indikaatorite täitmine. 2012. a lõpuks oli lõpetatud 14 projekti ning aasta lõpuks ehitati/rekonstrueeriti kokku 42 263 m² 943 voodikohaga, mis moodustavad 2015. aastaks seatud eesmärkidest vastavalt 51% ning 63% (vt ptk 7.6).

HTA suunas on neli indikaatorit. Eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ kaks tulemusindikaatorit (nii kodulehe külastatavus kui ka rahva teadlikkus struktuurivahenditest) on sihttaseme saavutanud alates 2010. aastast. Struktuuritoetuse registri kesksüsteemi (*SFCS*) ja operatiivsüsteemi (*SFOS*) koolitusi korraldati aruandeaastal 8 (kokku on 2012. a lõpuks korraldatud 200 koolitust, 90% sihttasemest). Rakenduskavade üleseid hindamisi aruandeaastal ei tehtud, mistõttu indikaatori „Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad kõiki rakenduskavasid)“ saavutustase on jäänud 2011. aasta tasemele (vt ptk 7.7).

Kõige enam omavad rakenduskava projektid mõju keskkonnahoiule (3759 projekti, 95% kõikidest lõpetatud projektidest). 9,8% lõpetatud projektidest (386 tk) omavad mõju regionaalsele arengule, 3,4% kodanikuühiskonna arengule (135 tk), 5,2% võrdsete võimaluste (205 tk) ja 3,6% infoühiskonna edendamisele (145 tk). Rahaliselt suurim panus horisontaalsetele teemadele on PRS 4 ja 5 lõpetatud projektidel (vastavalt 139,1 mln ja 63,6 mln) (vt Lisa 8).

Aastaga on projektide raames loodud 90,75 (2011.a lõpuks oli loodud kokku 502) uut töökohta (kokku perioodil 2007-2012 592,75). Meeste töökohtade arv on vähenenud 4,5 võrra, kuid naiste töökohti on loodud 95,25 (vt Lisa 1). Enim töökohti (87%) on loodud prioriteetse suuna 4 „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ projektide elluviimise tulemusena (435,5 töökohta). Ühtegi töökohta ei loodud PRS-s 3 ning kõigest üks töökoht on loodud PRS-i 2 projektide raames. Tuumikindikaatori tulemuslikkuse hindamisel on üheks probleemiks see, et ei ole võimalik hinnata, kas tegemist on alaliste või ajutiste töökohtadega. Seetõttu on keeruline hinnata, kas töökohtade loomisel on olnud majandusele lühiajaline või pikaajaline positiivne mõju. Ka loodud töökohtade seire on komplitseeritud, kuna numbrid süsteemis (*SFCS*) pidevalt muutuvad. Erinevatel aegadel tehtavad väljavõtted kajastavad sama perioodi kohta erinevaid numbreid.

Jäätmekäitlusprojekte on aastaga lõpetatud 11 (kokku 21), taastuvenergeetikaprojekte 4 (kokku 16), välisõhu kvaliteedi parandamise projekte 4 (kokku 16), linna- ja maapiirkondade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvaid projekte 47 (kokku 220), haridusprojekte 17 (kokku 95) ja tervishoiuprojekte 4 (kokku 7) (vt Lisa 1).

Suurimaks muudatuseks valdkondlikes dokumentides oli rakenduskava muutmine, mille käigus laiendati toetatavate tegevuste ringi, lisati seire tõhustamiseks täiendavad indikaatorid ning täpsustati indikaatorite sihttasemeid. Olulise muudatusena lisati esimesse suunda täiendav alasuund „Välisõhu kaitse“, mille eesmärk on elektriühistranspordi kasutajate osakaalu säilitamine Tallinnas, kuhu suunati ligikaudu 18 mln eurot vabasid vahendeid. Meetme määruste muudatustega laiendati toetatavate tegevuste ringi, täpsustati taotlusvooru tingimusi ning pikendati abikõlblikkuse perioodi (vt ptk 3.3).

EARK elluviimist aruandeaastal võib hinnata heaks. Positiivsena saab välja tuua, et kohustusi on võetud 94% ulatuses rakenduskava kogumahust (aastaga on kohustusi juurde võetud 58,9 mln) ning väljamaksed on kasvanud 57%-ni (2011. a 37%) kogueelarvest ning hoogustuvad jätkuvalt. Aastaga on lõpetatud 1008 projekti, 4351-st projektist on kokku lõpetatud 3956 ehk 91% rahuldatud taotlustest (2011. a 85%) (vt Lisa 2) (ei sisalda HTA projekte). Ülejäänud projektid on kesk- või lõppfaasis ja suurem osa projekte lõpetatakse 2013. või 2014. aastal. Planeeritust edukamalt on kulgenud suurprojekti „Multifunktsionaalse reostustõrjelaeva soetamine“ elluviimine, rahaliselt mahukas ning ehituslikult aeganõudvas meetmes „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ on meetme maht taotluse rahuldamise otsustega praktiliselt kaetud ning tööd käivad hoogsalt. Nõudlus ja vajadus toetuse järele on jätkuvalt suur, mistõttu on „Veemajanduse infrastruktuuri arendamise“ meetmesse plaanis suunata suurem osa vabasid ja vabanevaid ÜF-i vahendeid. Edukas on olnud ka PRS 3, kus 100% EL eelarvest on lepingutega kaetud ning suurem osa on ka toetuse saajatele välja makstud (93% suuna EL eelarvest). Kohustusi on edukalt juurde võetud kõikides suundades, kuid arvestades seda, et programmiperiood hakkab lõppema, siis võiks seis olla parem. Samas on RA-del olemas tegevuskavad vabade vahendite kasutamiseks. Endiselt tegeleti aruandeaastal probleemide lahendamise, mis on tingitud vaidlustest, riigihangete seaduse rikkumisest ja projektide kallinemistest, mis on omakorda põhjustanud nihkeid tööde ajagraafikutes ja väljamaksetes. Suurem osa probleeme on lahendatud, kuid endiselt on projekte, mille elluviimine on veninud kohtuvaidluste tõttu (nt Polli ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse, SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa meditsiinilinnaku II ehitusjärg). Murekohtadena võib välja tuua ka rikkumistest tingitud tagasinõuete summa, mis 2012. aastal oli ligikaudu 1,6 mln eurot (vt ptk 4.4). Kuigi indikaatorite täitmise osas on näha edusamme, on tulemused siiski veel tagasihoidlikud: kontrolltase on saavutatud 70% indikaatoritest ning sihttase on täidetud või peaaegu täidetud 35% indikaatoritest. Peamisteks mõjuriteks on olnud projektide planeeritust hilisem rakendamine, probleemid riigihangetega, projektide kallinemine ja sellest tingitult ka toetuse saajate omafinantseerimisevõime vähenemine. Projektide kallinemine mõjutab indikaatorite täitmist otseselt, kuna algselt planeeriti olemasolevate vahenditega rohkem, kuid nüüd saab sama raha eest vähem. Vaatamata probleemidele saavutatakse programmiperioodi lõpuks enamuse (ca 90%) indikaatorite sihttasemed.

2. EXECUTIVE SUMMARY

The monitoring report reflects the implementation of “The Operational Programme for the Development of the Living Environment” (*OP*) in 2012, including both the financial and substantive information on the implementation of the priority axes (*PRS*), in the period of 1 January 2007 to 31 December 2012 as at 31 December 2012. The leading ministry is the Ministry of the Environment. The monitoring report is based on the monitoring reports of priority axes, compiled by the implementing agencies of the priority axes (Ministry of the Environment, Ministry of Internal Affairs, Ministry of Economic Affairs and Communications, Ministry of Education and Research, Ministry of Social Affairs, Ministry of Finance). The monitoring report is cumulative and information included in previous reports shall not be reproduced⁴.

In the report, the implementation of the OP shall be first reflected in its entirety, and then in more detail by axes. The main issues occurring during the implementation of the OP, the amendments, the results of surveillance, monitoring and assessment activities, and notification activities shall be treated in the general part (Ch. 3-6) of the report.

In every part of PRS, an overview is given about meeting the objectives in both substantive indicators, as well as performing obligations undertaken by acceding to an application, and through payments. On the basis of the overview, a summary assessment is made on the implementation by the administration. The individual subchapters describe the implementation of major and large projects.

The OP includes 8 axes that are divided into 16 sub-axes and 39 measures that shall be carried out through investment plans (17 in total), programmes (5), and open applications (15). The measures of horizontal technical assistance (*HTA*) and technical assistance (*TA*) (2 in total) shall be carried out under the procedure of drafting the state budget. All planned measures are open. In the accounting period two measures were opened for applications for assistance: “Development of sustainable transport” (PRS 1) and “Improvement of the upper secondary school network” (PRS 4). Both measures shall be carried out through open applications (see Figure 1).

17 members of the monitoring committee, as well as 1 observer from EC and 22 observes of the ministries and partners attended the monitoring committee meeting on 19 June 2013.

Resolutions passed:

- To approve the 2012 monitoring report of the Operational Programme for the Development of the Living Environment.

⁴Except for the general descriptions of the system for the sake of clarity

Financial progress of OP

The operational budget of OP is 1 839 535 646 euros⁵, of which the community participation is 1 548 899 259 euros (84% of the budget). As at the end of 2012, the obligations undertaken make up 88% (1,36 billion) of the community participation, the greatest contribution to which is made by the first axis with 532,3 million. The total share covered by obligations in the first axis at the end of the year was 85% (EU contribution) “Development of water management infrastructure”. Twenty applications were submitted for EU aid in the total amount of 65 million euros. In percentage points, successful obligations from the EU budget have also been undertaken in other priority axes: PRS 2 (95%), PRS 3 (100%), PRS 4 (86%), PRS 5 (90%), and PRS 6 (98%). The least obligations in percentages have been undertaken for HTA and TA (58% and 16%). 2012 was satisfactory in terms of undertaking additional obligations – within a year, the sum of obligations undertaken is 58,9 million (EU contribution). Given that the period is coming to an end, the obligation position should be better. The greatest contribution came from PRS 4 and PRS 1 (34,2 million and EUR 13,3 million). As at the end of the year, available funds were in the amount of 189,9 million (EU contribution), nearly half of which is planned for PRS 1 measure “Development of water management infrastructure” in 2013. Approximately 18 million euros are planned for the implementation of the new measure “Ambient air protection”, the commencement of which will start in 2013.

Payments made have increased in nearly all axes within a year, with the exceptions of PRS 4 where payments remained at the 2011 level and PRS 5 where payments fell significantly (a decrease of 14,6 million). Payments in this axis should rise significantly in the coming years, following a change in the investment plan. By the end of 2012, the sum of payments made was 840,7 million euros (from the community participation), which makes up 54% of the community budget. The most payments have been made from PRS 1 (EUR 292,8 million) and PRS 4 (EUR 239,6 million). Although payments made in the first axis amount to more than the previous years combined, they make up only 47% of the axis budget. When considering the ratio of payments from the budget, the most successful has been PRS 3 with 93%. In PRS 2, 4 and 5, payments from the budget remain between 62-63%, and in PRS 1, 6 and 7, between 46-53%. The smallest progress in terms of payments has been made by the TA axis, where the low consumption rate may be the result of too optimistic planning of resources and a limited array of activities. Since projects are coming to an end, a continual growth or stabilisation of payments is expected in the coming years (see Figure 2).

Regional development is supported within the framework of the OP – projects with positive effect on regional development have been funded within the framework of all priority axes, except for HTA and TA axis. By regional division, the most obligations have continually been undertaken in Harjumaa (449,9 million), Ida-Virumaa (272,4 million), and Tartumaa (155,5 million), but per the number of people residing in counties, the most obligations have been undertaken in Järvamaa (2142), Lääne-Virumaa (1554) and Ida-Virumaa (1596). The least obligations have been undertaken in Hiiumaa (11,7 million) where the sum per person is 1157 euros, which is 985 euros less than in Järvamaa, the leading county. The most payments have been made in Harjumaa (272,85 million) and Ida-Virumaa (121,75 million); the least payments have been made in Hiiumaa (7,2 million) and Läänemaa (19,7 million). See Annex 3 for further details.

⁵ Here and hereinafter all sums are in euros unless any other currency is specified.

The distribution of funds in fields of intervention is shown in Annex 9 of the report. The largest investments have been made in sewage treatment and educational institutions (295,1 million and 247,1 million, accordingly).

A total of 70 offenses were established in 2012, which is 32 more than in 2011. One of the reasons for this increase was extraordinary ex post inspection in PRS 4 of projects already completed in the previous years. Thus, PRS 4 stands out in terms of offenses (34 offenses). However, the largest financial impact lies on offences detected in PRS 6 (approximately 900 000) (see Annex 12). The total amount of reclaimed financial support was 1,63 million, which made up 0,1% of the community participation budget. The amount of aid reclaimed last year exceeded the respective amount of the previous years combined. The reclaimed amount makes up 0,2% of the community budget of the OP (2,71 million).

37 projects out of the 4428 projects of OP and 2 projects within the framework of TA were audited in the reporting year, making up 0,9% of the total sample. The audited certified costs made up 87,4 million in total, and detected ineligible costs made up 357 thousand thereof (0,4%). Within a year, 2,3% less ineligible costs were detected. Ineligible costs outside the reference period were detected in the amount of 631 888 euros (0,7%). 8 important and 7 minor observations were made. The most audits were performed in PRS 1 (23 in total), which is where one important observation was made (1 166 euros of ineligible costs were detected). The largest number of important observations was made in PRS 4 and PRS 5 (11 and 3, accordingly). The detected ineligible cost were concerning non-compliance with the Public Procurement Act – in PRS 4, 233 759 and in PRS 5 just over 78 000 euros of ineligible costs were detected. No observations were made in PRS 2 where three projects were audited. The overview of project audit results by operational units is in Annex 16 to the report.

In 2012, 16 challenges were filed, 2 of which were settled in part and the rest of the challenges were not settled. Challenges were filed in three PRSs (PRS 1, 5 and 6). Most challenges were sefiled in PRS 1 (8 pcs) which were not settled. Four rulings were appealed. Three challenges were filed in PRS 5 and five challenges in PRS 6 (see Annex 7).

Priority axis 1 “Development of water and waste management infrastructure and ambient air protection”

At the end of the reporting period, 85% (532,3 million) were covered by projects at PRS; in 2012, obligations were undertaken to the amount of 2,1% (13,3 million) of the PRS budget. Payments have been made in the total amount of 298,2 million (47% of the budget), 149,5 million of which were paid in the reporting year. Financially the largest measure “Development of water management infrastructure” has the biggest impact on the results of this priority axis; 96% of the EU support for this measure has been covered with obligations. The remaining 4% is the reserve for increasing costs that has not been used yet. Thus it can be concluded that the financing of this priority axis has been successful. Projects have reached from a long launch and preparation stage into real construction activities, resulting in double monthly payments in this measure compared to 2011. Covering obligations in other water management measures has also been successful. 12% of the measure budget in the water body status improvement measures (3,4 million) was paid in the reporting year. Reaching the estimated level of real payments has been good; however, some problems still persist in the implementation of the projects.

Most of the waste management measures have also progressed in a successful and expected manner. Implementation of the measure “Establishment of a waste treatment centre with a

deposit in South Eastern Estonia” continues to be problem as it is suspended due to disputes (see Chapter 7.1).

Priority axis 2 “Development of infrastructures and support systems for sustainable use of the environment”

87,6 million euros (95%) of the budget of the structural funds for this axis is covered by contracts, which is 4,1 million euros more compared to 2011. Payments have been made in the amount of 57,6 million in total (63% of the axis budget), approximately 26 million euros of which were paid in the reporting year. As it was estimated last year, payments have increased significantly in 2012 as the projects have reached the construction stage after the preparation stage. The overall implementation of measures in this axis can be considered good because the amount of payments has exceeded the amount of the previous years combined. Implementation of the sub-axis “Improvement of preparedness for environmental emergencies” was very successful. As at the end of 2012, all payments for the projects in the main list of the investment plan have been made in the total amount of 38 million. In general, other measures have also been successful, with the exceptions of the sub-axis of “Development of environmental education infrastructure” and “Development of environmental supervision” where payments have remained modest (4,6 million and 0,5 million within the year, accordingly). In the implementation of this axis, problems have occurred in terms of failure of construction procurements, resulting in delayed commencement of construction work. Problems in the environmental supervision have concerned carrying out procurements, challenges filed, organisational issues and the specific nature of the field (see Chapter 7.2 for further details).

Priority axis 3 “Development of energy sector”

At the end of the reporting period, 100% (28,76 million) were covered by projects at PRS; in 2012, obligations were undertaken to the amount of 1,7% (0,5 million) of the PRS structural funds budget. 26,7 million euros (93% of the EU budget of the axis) have been paid as eligible expenses. Regarding the reporting period separately, the payments made within a year make up 4,1 million euros. The financial progress of the PRS measures has been very good. Only the CHP plant projects have progressed slower than planned because of the biogas plants that joined the electricity grid as producers. A debate on the changes in the support for renewable energy has also had an impact on the implementation of projects.

Priority axis 4 “Integral and balanced development of regions”

86,5% (336,2 million) is covered by projects in PRS; in 2012, obligations were undertaken to the amount of 8,8% (34,2 million) of the PRS structural funds budget. Payments have been made in the total amount of 239,6 million in total (62% of the axis structural funds budget), approximately 51,4 million euros of which were paid in the reporting year. This is less than in the previous three years. The overall implementation of the PRS measures of this axis can be considered satisfactory. Financing decisions have been made with regard to most measures but extensions in the project implementation periods and the pace of payments in some measures require additional attention. The volume of support decisions has been as expected as the developments in implementing the major project of the Estonian National Museum (ERM) have had a significant effect on the volume of support decisions. The initially planned support for this project would have made up 8% of the priority axis budget. The level of payments made is the lowest of the recent years. Payment estimates were met only in the measure “Development of urban region”. The payment volumes of the rest of the measures were more or less lower than planned (see Chapter 7.4).

Priority axis 5 “Development of education infrastructure”

At the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 190,7 million euros or 90% from the budget of structural instruments of the axis. In 2012, obligations were undertaken to the sum of 3,2 million (1,5% of the EU budget). 131,6 million euros (62% of the EU budget) has been paid from the EU participation to cover eligible costs. Regarding the reporting period separately, the payments made from structural funds within a year make up 28,6 million euros. The financial progress can be considered good since 90% have been covered by obligations and the dynamics of payments in measures is also as expected. Use of the funds for the measure “Improvement of the quality of the study environment of schools intended for students with special educational needs through developing the relevant infrastructure” have proved to be slightly more problematic. The amount of obligations undertaken fell by 19% within a year due to cancellation of two projects. Implementation of the measure has been modest also in the terms of payments made – 5,8 million (EU participation) or 24% of the measure budget were paid by the end of 2012. There should be a significant increase in payments after a change in the investment plan (see Chapter 7.5).

Priority axis 6 “Development of health and welfare infrastructure”

As at the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 166,3 million euros or 98% from the budget of structural instruments. The volume of obligations has remained the same as the previous year. Payments have been made in the total amount of 77,1 million in total (46% of the axis EU budget), 24,2 million euros of which were paid in the reporting year. Even though the amount of payments made was higher than in 2010 and 2011 combined, the financial progress of this priority axis, considering all measures, can be assessed as satisfactory. The level of payments in general met its estimate. Shifts in project schedules have influenced implementation thereof, which has in turn resulted in delays of payments. This has had the largest impact on financially the largest measure “Optimising the infrastructure of central and regional hospitals”. Payments for this measure are expected to rise in 2013 since the implementation of stage II of the construction of SA TÜK will be commenced in 2013 and the construction work of SA Ida-Viru Keskhaigla and SA PER will be continued (see Chapter 7.6).

Priority axes 7 “Horizontal technical assistance” and 8 “Technical assistance”

In the HTA axis, obligations have been undertaken to the sum of 16,7 million euros or 59% of the budget of the structural instruments as at the end of the reporting year. 15,2 million euros (53% of the budget) has been paid from the EU participation to cover eligible costs. Regarding the reporting period separately, the payments made within a year make up 3,6 million euros. The reason why a little more than 50% of HTA instruments were used may be caused by the fact that at the beginning of the period 2007-2013, technical assistance instruments from the period 2004-2006 were used. In case of these priority axes, it may be concluded that there are sufficient instruments to cover personnel costs and general expenses until the end of the programme period, including preparation for the period of 2014-2020. The financial progress can be assessed as good.

As at the end of the reporting year, obligations have been undertaken to the sum of 444 524 euros or 16,1% from the budget of structural instruments of the TA axis. In 2012, obligations were undertaken to the sum of 0,27 million (9,8% of the EU budget). 219 896 euros (8% of the EU budget) of the EU participation have been paid to cover eligible costs (63 990 euros in 2012). The reason for the low consumption of the OP’s technical assistance could lie in the specific nature of the supported activities and in more optimistic planning that has found little use in practice. The general assessment of the financial progress is good.

Within the reporting year no issues occurred with complying with the N+ rule – the target levels are being and will be met (see Figure 3). In the previous year, meeting the Cohesion Fund's (CF) target level in 2013 was a threat, but for now the threat has gone. The OP was changed and a sub-axis of "Ambient air protection" was added in order to manage the risk (see Chapter 5.1). As at the end of the year, approximately 190 million (EU participation) were not covered by financing decisions. However, action plans for using available funds have been developed and activities thereof are being carried out already. In the first half of 2013 decisions will be made regarding the "Development of water management infrastructure" projects of fourth open application round and most of the available funds are planned for the funding of these projects.

Achievement of objectives and progress

Altogether, the reference level was achieved in the case of 46 indicators out of 66 indicators of the OP (9 more than in 2011), and in the case of 20 indicators, the reference level has not been met (the data of 2012 have not yet been submitted for three indicators). The target level of 14 indicators for 2015 has been achieved, and in the case of ten indicators, the achievement level in 2012 remains slightly below the target level of 2015. Compared to the previous year, the target level has been achieved in the case of one indicator and in the case of six indicators the level achieved has been quite close to the target.

In PRS 1 there are 16 indicators, and the reference level of has been achieved in case of 11 indicators (5 indicators in 2011). In the case of three indicators, the data of 2012 are not yet published due to the late submission of the national statistics (one of these achieved the reference level in 2010). Compared to previous years, the indicator achievement levels have significantly improved in the sub-axis "Development of water management" within the year, and the sub-axis targets, including water management infrastructure development targets are estimated to be met. In 2012 five projects were completed and the implementation of the remaining projects is actively being carried out. The water management infrastructure projects have reached to real construction activities after a long launch and preparation period and the projects have reached their mid or final stages. Reaching the "Water body status has improved" target according to rivers could be complicated due to various bureaucratic and legal issues. However, the Environmental Inspectorate's information to barrage owners has had a positive effect and the interest in application has increased. Due to the problems, the achievement level of the current output indicator was changed (from 17 to 13) and an additional indicator for performance assessment was added in the process of changing the OP – "Number of dams re-opened for the spawning migration of Salmonids on rivers with salmon". According to RA's information, there are approximately 160 barrages on salmonidae rivers and with the CF instruments it is possible to ensure passage for fish in 40-45 objects (see Chapter 7.1).

The indicator achievement levels of the sub-axis "Development of waste management" were mostly good and the targets for the reporting year were met for the most part, although it is not certain yet whether all planned target levels will be met by the end of the period. RA and RÜ have created all the prerequisites for duly meeting the targets. There are six indicators in the sub-axis, two of which have achieved their target levels. Still, the major exceeding of the target level of waste recovery cannot be regarded permanent as it is mostly due to a short-term increase of the recovery of oil shale mine waste during the tidying work on closed landfills. For the remaining four indicators, target levels will probably be met by the end of the period, although achieving some indicators may prove to be complicated if not impossible. The

majority of non-compliant non-hazardous waste landfills have been tidied up and projects have been completed. However, the completion of the tidying some of the landfills under some current projects may be complicated. Many projects in the waste recovery measure have been successfully completed (six projects in 2012) and most of the funded projects are being carried out as planned.

In PRS 2 there are 14 indicators – the reference level of 9 indicators has been achieved (8 indicators in 2011) and in the case of 6 indicators, the target level has been achieved or almost been achieved. The achievement level of the impact indicator “Satisfaction of the users of the environmental information system (based on the Environmental Register)” is 97% of the target level, and for the remaining five it is 100% or more. Movement towards the target of the sub-axis “Maintenance of biological diversity” is measured with four indicators. The initially planned output indicator “Number of procured machinery items for restoration and maintenance of semi-natural communities” (tractors, reed mowers, mowers, chippers: 10 in 2010 and 25 in 2015) proved to be irrelevant since as a result of an additional analysis it was found that it is only expedient to acquire restoration and maintenance equipment in case there are not enough services provided on the market to perform the work. The existing indicators were not reduced in the course of changing the OP and in acquisition of maintenance equipment, 20% of the target level was met by the end of 2012. The target levels for the remaining three indicators have been achieved and the target will be met.

Implementation of the sub-axis “Improvement of preparedness for environmental emergencies” can be assessed as very good. The five projects of the Rescue Board in the main list of the investment plan have been completed and the targets have thus been achieved. The project of a multifunctional spill response vessel also progressed better than anticipated – it was completed before the deadline.

Implementation of the rest of this axis’ projects progressed well or in a satisfactory manner. Project implementation has sometimes been affected by the inexperience of the beneficiaries and failure of procurements. However, these problems have been solved by now and the projects are being carried out as planned (see Chapter 7.2).

In PRS 3 there are 6 indicators, and the reference level of 2 has been achieved or almost achieved (3 indicators in 2011). Due to the late submission of the national statistics, data of 2012 does not include information on three indicators. The initial level and achievement levels of the indicator “Capacity of heat generation in CHP and boiler houses from renewable energy sources (GWh)” have changed due to a changed methodology. This error was due to incorrect interpretation of Statistics Estonia which was detected only after publication of more detailed data by Statistics Estonia, which is being published since the end of 2012.

Only the target level of the indicator “Capacity of electricity production from renewable energy sources (GWh)” has been achieved but it must be taken into account that other activities carried out in this field and other instruments that are being allocated, along with the measure to be carried out within the framework of the OP, will also benefit the achievement of the target level. First and foremost, this is due to an increase in producing electricity from biomass, biogas and wind energy. Generation of heat in boiler plants and CHP plants from renewable energy sources has also continuously increased but the estimated target levels have not been achieved. In 2011, 2915 GWh in total was generated in boiler plants and CHP plants from renewable sources (79% of the target level; the target was 3680 GWh). This is due to the fact that some of the wood is consumed in thermal power stations that are not classified as

CHP plants under energy statistics. According to Statistics Estonia, such power plants produced 1155 GWh of heat from renewable energy sources.

In general, movement towards achieving the target levels of other indicators has also been successful – a large number of projects have been completed and the projects in progress have reached their final stages. The targets of the sub-axis “Broader use of renewable energy sources and protection of ambient air” (except for the share of biofuels) are being achieved in conjunction with the use of national instruments. The sub-axis “Promotion of energy conservation in housing” has progressed well and despite the fact that indicators have not been fully achieved, implementation of this sub-axis may be considered good. Allocation and use of funds has been better than expected and in the case of additional financing, the indicators would have been achieved. Interest in the support has been extensive (see Ch 7.3).

PRS 4 includes 12 indicators, in 7 of which the indicator reference level has been achieved (7 indicators in 2011), and in the case of 2 indicators the target levels have been achieved. In the case of 9 indicators, the 2015 target level will be achieved by the end of the period. Achieving the target level of the indicator “Area of public green and recreation areas designated by spatial plans drawn up and enacted” (achievement level 0%) in the sub-axis “Development of urban regions” is no longer realistic by the end of the period. The target levels of the sub-axes “Number of projects enhancing regional traditional know-how” (as at the end of 2012, 40% of the programme period’s target level has been achieved) and “Number of visitor sites created or qualitatively improved” (44% of the target level) are not likely to be achieved. The reason for this is lack of applications that could meet the indicators – the submitted projects did not have sufficient quality or effect in terms of the measure targets. Also, applications larger than average (in terms of financial volume) have been financed. Hence, fewer projects received support than the initially planned number.

The achievement level of the output indicator “Number of local public infrastructure objects with diversified use” was 102% of the target level, making the result better than expected. However, it should be noted that the Ministry of Internal Affairs has begun to review the indicator’s base data. The value of the current indicator may be adjusted to a slightly smaller value but there should be no problems with achieving the 2015 target level. The achievement level of the performance indicator “Number of people who have benefited from the investments” was 105% of the target level. Compare to the Monitoring Report of 2011 the number of beneficiaries has been adjusted slightly downwards but it still exceeds the target level. The decrease in the number of beneficiaries was due to specification of the measuring methodology. According to the new methodology, regular users of the supported services will be taken into account. This has primarily affected the counting principles of beneficiaries of cultural and sports objects.

Projects completed in the sub-axis “Development of urban regions” in 2012 contributed the most to the indicator “Number of people who have benefited from investment projects” where a movement towards achieving the target level has been significant (annual growth of 66%, and 79% achieved by the end of 2012). An improvement in the achievement levels of other indicators can probably be seen already in 2013 because of several long-term projects (including “Development of the cycling and pedestrian track network in Harjumaa”, first stage) will officially be completed during 2013 (see Chapter 7.4)

PRS 5 includes 8 indicators and in each case the reference level of 2010 is achieved by 2012. This means that this PRS has made the biggest progress. The target level of the output

indicator “Number of SEN schools supported with ERF funding” of 2015 has been achieved, and in the case of four indicators, the achievement level in 2012 remains in between 89-90%. In general, the targets of this axis will be achieved. However, achieving the indicator of the measure “Share of modernised study places in vocational schools” may be problematic since the beneficiaries’ understanding of the content of the indicator is uneven (achievement level of 89% of the target level in 2012). The achievement level of the output indicator “Number of VET schools supported with ERF funding” has not changed compared to 2011 either. The objective is to support 31 vocational educational institutions. However, projects of 28 schools have been approved by the investment plan, 16 of which were completed at the end of the year, making up 52% of the target level. If no new projects will be added into the investment plan, 90% of the target level will be achieved by the end of the period (see Chapter 7.5).

In PRS 6 there are 7 indicators, and the reference level of five indicators has been achieved (1 indicator in 2010). The 2015 target level has not been achieved for any of the indicators but the targets laid down in the OP will be met and the indicator target levels will generally be met by the end of the period. In the case of the objective “Acute care infrastructure will create prerequisites for functionally integrated performance of hospitals” in the sub-axis “Development of health infrastructure”, the final target level cannot be achieved, since the budget of the measure is insufficient. Additional space will be constructed in the planned amount but all active treatment units cannot be brought together to one location in all institutions.

The achievement level of the output indicator “Number of family and activity houses built” has witnessed a steep growth and the achievement of the indicator is 56% at the moment (15,5% in 2011). To a large extent, activities meet the plans laid down in the Monitoring Report of the last year: 27 houses for special care and 5 houses for children were added. Achievement of the output indicator “Number of places for clients with special needs” that was added in the reporting period has also been significant in 2012. Within a year, better living, learning and working conditions have been granted for 270 persons with special mental needs, which is 49% from the target level. “Number of welfare institutions meeting the requirements” that is assessed as a performance indicator also increased within a year, even though the projects have not been fully completed yet.

Achievement of indicators for improving the availability of nursing and care services has also witnessed a sharp growth. By the end of 2012, 14 projects had been completed and a total of 42 263 m² were built/reconstructed with 943 beds (this is 51% and 63% from the target level).

The HTA axis includes four indicators. Two performance indicators of the objective “Increase of the awareness of the Estonian population regarding the opportunities associated with the structural instruments” (both website visits and people’s awareness of structural instruments) have achieved the target level from 2010. 8 trainings on the Structural Funds Registry’s central system (SFCS) and its operational system (SFOS) were carried out in the reporting year (a total of 200 trainings by the end of 2012, 90% of the target level). Assessments across operational programmes were not conducted in the reporting year, which is why the achievement level of the indicator “Number of horizontal evaluations (which cover all Operational Programmes)” has remained in the 2011 level (see Chapter 7.7)

The projects of the OP have the greatest influence on management of the environment (3759 projects, 95% of all completed projects). 9,8% of the completed projects (386 pcs) have an impact on regional development, 3,4% on the development of the civic society (135 pcs),

5,2% on equal opportunities (205 pcs) and 3,6% on the development of the information society (145 pcs). Completed projects in PRSs 4 and 5 have largest financial impact on horizontal matters (139,1 million and 63,6 million, accordingly) (see Annex 8).

Within a year, 90,75 new jobs (502 in total by the end of 2011) have been created within the framework of the projects (total amount of 592,75 during 2007-2012). While the number of jobs for men has decreased by 4,5 the number of jobs created for women is 95,25 (see Annex 1). It is difficult to monitor the creation of jobs as the figures in the system (SFCS) change constantly. Statements produced at various dates on the same periods reflect different amounts.

11 waste management projects (21 in total), 4 renewable energy projects (16 in total), 4 projects for improving the quality of ambient air (16 in total), 47 projects increasing the sustainability and attractiveness of urban and rural areas (220 in total), 17 educational projects (95 in total) and 4 health care projects (7 in total) were completed within a year (see Annex 1).

The greatest change in documents of the field were change of the OP, which included an expansion of the supported activities, inclusion of additional indicators in order to improve monitoring and clarification of the target levels. As a considerable change, an additional sub-axis "Ambient air protection" was added in the first axis, with the objective of maintaining the share of users of electrical public transport in Tallinn. Approximately 18 million of available funds were directed into this sub-axis. By changing the regulations of the measure, the array of activities to be supported was widened, the conditions of the application round were specified and the eligibility period was extended (see Chapter 3.3).

The implementation of the OP during the reporting year can be assessed as good. The positive aspects were that the obligations undertaken made up 94% of the total volume of the OP (58,9 million euros of additional obligations were undertaken within a year), and the payments have grown to 57% of the total budget (37% in 2011) and the growth continues. The number of projects completed within a year is 1008, 3956 projects out of 4351 have been completed, i.e. 91% of approved applications (85% in 2011) (See Annex 2) (HTA projects not included). The rest of the projects have reached their mid or final stage and most of the projects will be completed in 2013 or 2014. The realisation of the major project "Number of marine spill containment vessels procured" has progressed more successfully than planned while the measure volume of the financially large and constructionally time-consuming measure "Development of water management infrastructure" is practically covered by the decision of approving the application, and the works are underway. The demand and need for support continues to be large, which is why most of the available and released CF instruments are planned to be directed in the measure "Development of water management infrastructure". PRS 3 has also been successful where 100% of the EU budget have been covered with contracts and a large share has been paid to the beneficiaries (93% of the EU budget for the axis). Additional obligations have been successfully undertaken in all axes but considering the fact that the programme period is coming to an end, the situation could be even better. Some of the reporting year was still spent on addressing issues pursuant to disputes, violations of the Public Procurement Act and rising project costs, which has in turn resulted in delays of work schedules and payments. Most of the problems have been resolved. However, there are still some projects where implementation has been delayed due to litigation (e.g. establishing a waste treatment centre in South Eastern Estonia with a deposit area in Polli, the second stage of the construction of the Maarjamõisa medical campus of SA Tartu Ülikooli Kliinikum).

Recovery of aid arising from offenses can also be highlighted as a problem area, which was approximately 1,6 million in 2012 (see Chapter 4.4). Although progress has been witnessed with regard to achieving indicators, the results still remain modest: the reference level has been achieved in the case of 70% of indicators and the target level is achieved or almost achieved in the case of 35% of indicators. The main factors have been delayed implementation of projects, problems with public procurements, increase of project costs and the resulting decrease in the self-financing capacity of beneficiaries. Increase in the project costs also has a direct effect on the achievement of indicators as initially more was planned with the existing instruments but now beneficiaries get less for the same amount of money. Despite the problems, most of the indicator target levels (ca 90%) will be achieved by the end of the programme period.

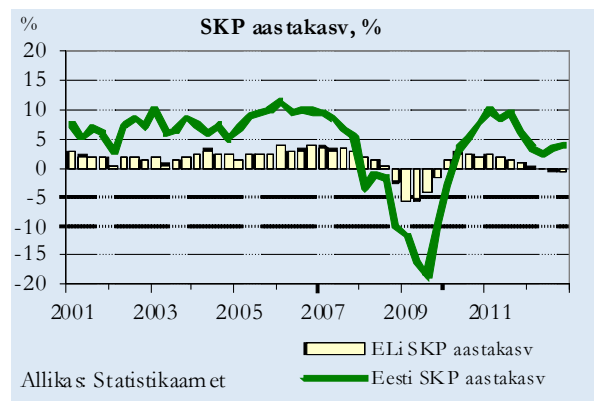
3. RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

Järgnev peatükk annab ülevaate rakenduskava elluviimist mõjutanud olulistest majandusarengutest ning peamistest rakendamisega seotud probleemidest ning riskidest. Käsitletakse valdkondlikes prioriteetides, strateegiates ning õigusaktides toimunud muudatusi, kirjeldatakse seoseid ja panust olulisematesse Eesti ja EL strateegiadokumentidesse ning struktuurifondide horisontaalsetesse teemadesse.

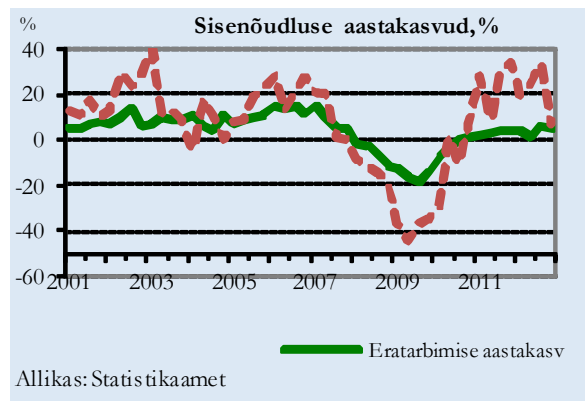
3.1. Olulisemad majandusarengud

2012. a jätkusid Eesti majanduses positiivsed trendid – inflatsioon kahanes, töötus vähenes, tööhõive suurenes ning palga reaalkasv kiirenes. Majanduskasv oli eurosooni kiireim, kuigi aeglustus eelneva aastaga võrreldes 3,2%-ni ning aasta lõpus jäi Eesti kogutoodangu maht oma 2007. a tipptasemele vaid 4% alla. Sisemajanduse koguprodukti (SKP) kasvu pidurdas enim ekspordile orienteeritud töötlev tööstus, mille lisandväärtus vähenes välisnõudluse nõrkuse tõttu 3,5%. Kasvu toetasid sisenõudlusele suunatud majandussektorid ja eelkõige ehitus, kus lisandväärtuse kasv oli kiireim (14%). Valdav osa SKP kasvust kujunes teenindussektoris, mis panustas 2,2 protsendipunkti, millest omakorda üle poole andsid info ja side, kaubandus ning haldus- ja abitegevused. Olulise panuse kasvu andis ka veonduse ja laonduse ning põllu- ja metsamajanduse lisandväärtuse suurenemine (vt joonis 4).

Sisenõudluse kasv jätkus tugevana ka 2012. aastal, kuigi selle kasvutempo aeglustus eelneva aastaga võrreldes 10%-lt 7,6%-le (vt joonis 5). Nõudluse kasvu panustasid enim investeeringud. Lisaks 2011. aastal kiirelt kasvama hakanud ettevõtlussektori investeeringutele kujunes 2012. aastal valitsussektori investeeringute kasvuks koguni 40%. See oli seotud CO₂ kvoodimüügitulude kasutamise ja energiatõhusust parandavates ehitus- ja transpordiprojektides ning EL-i struktuurivahendite kasutamise kulmineerumisega seoses eelarveperioodi lõpu lähenemisega. Ettevõtete 18%-list investeeringute kasvu toetasid võrdselt nii hoonete ja rajatiste ehitamine kui kapitalimahutus masinatesse ja seadmetesse. Elanike investeeringud eluruumidesse kasvasid 16%, kuid varasemast oluliselt suurema osakaalu moodustas eramajade ehitus. Korterelamute ehitus veel kasvu ei näidanud ning ruutmeetrite järgi valmis neid 2012. aastal veel viis korda vähem kui ehitusbuumi tipus viis aastat tagasi. Vaatamata suhteliselt kiirele kasvule jääb eluasemeinvesteeringute tase oma eelnevast tipust veel pea 40% madalamaks ning ettevõtete investeeringud hoonetesse ja rajatistesse moodustab eelmisest kõrgtasemest vaid poole.

Joonis 4. SKP aastakasv (Allikas: KA)

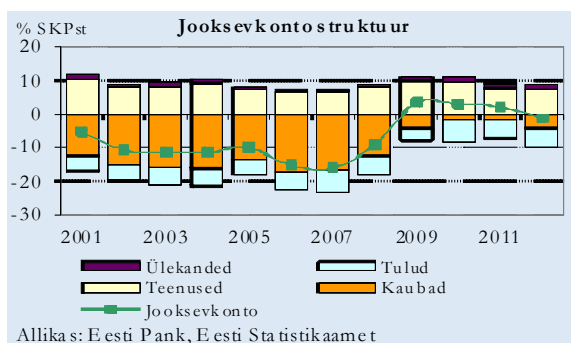

Joonis 5. Sisenõudluse aastakasvud (Allikas: KA)

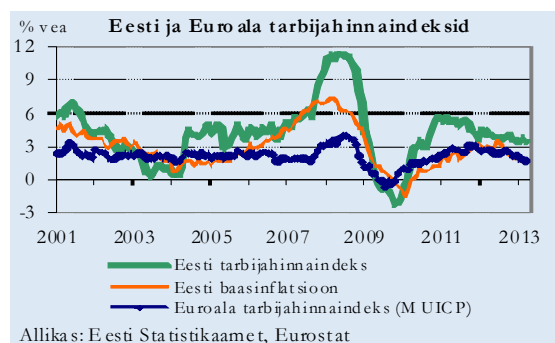
Samas ületavad ettevõtete investeeringud masinatesse ja seadmetesse ning arvutustehnikasse juba selgelt kriisieelselt taset. Eratarbimise kasvuks kujunes 2012. aastal 4,5% ning erinevalt eelnevast aastast oli kasv mõnevõrra laiapõhjalisem. Kulukaupade ja teenuste tarbimise kasvutempo kiirenes ning püsikaupade oma aeglustus, kuigi see ületas endiselt keskmist tarbimise kasvu märkimisväärselt. Aasta jooksul kiirenes näiteks nii toiduainete kui vaba ajaga seotud kaupade ja teenuste tarbimise kasvutempo. Kui keskmiselt jäi eratarbimine veel 15% buumiaegsele tasemele alla, siis püsikaupade osas on eelnev tippase juba peaaegu saavutatud, samas kui poolpüsikaupu osteti 2012. aastal siiski veel 25% eelmise tipuga võrreldes väiksemas mahus. Tarbimise ja investeeringute kiire kasvu jätkumise tõttu tõusis sisenõudluse tase 99%-ni SKP-st.

Väliskeskkonna arengud muutusid möödunud aastal heitlikuks globaalse majandusolukorra nõrgenemise ning Euroopa võlakriisi jätkumise tõttu. Eurotsooni majandus pöördus langusesse ning peamiste kaubanduspartnerite nõudluse kasv aeglustus oluliselt. See piiras Eesti tööstusettevõtete kasvuvõimalusi ning tõi 2012. aastal kaasa kaupade ja teenuste ekspordi kasvu pidurdumise 5,6%-ni. Eesti ekspordi kiirem kasv välisnõudlusega võrreldes viitab meie ekspordi turuosa jätkuvale suurenemisele sihtturgudel. Kaubagrupidest vedasid kasvu masinad ja seadmed, mis andsid ligi poole kaupade ekspordi kasvust. Samuti oli tugev toidukaupade ja keemiatoodete väljavedu. Samas nõrgeneva välisnõudluse tõttu pöördusid ekspordimahud mõnes kaubagrupidis möödunud aasta teisel poolel langusesse. Kõrge investeerimisaktiivsuse tõttu ületas impordi kasv 2012. aastal ekspordi ning tõi kaasa välistasakaalu halvenemise. 2012. aastal toimunud väliskeskkonna halvenemine piiras ekspordi ning sisenõudlust vedas aktiivne investeerimistegevus, mis tõi kokkuvõttes kaasa jooksevkonto pöördumise defitsiiti (-1,2% SKP-st). Lisaks soodustas jooksevkonto puudujäägi suurenemist veo- ja ehitusteenuste impordi kiire kasv, mistõttu teenuste ülejääk vähenes.

Inflatsioon aeglustus 2011. aasta 5%-lt 2012. aastal 3,9%-ni. Möödunud aastal mõjutasid hindu kõrgete toorainehindade ning nõrgenenud euro tõttu enam välistegurid. Eluasemekulutused kallinesid 9%, millest ligi poole moodustas soojuse hinnatõus seoses kõrgete kütusehindadega välisturgudel. Teine peamine mõjutaja oli toit, mis seoses toorme hinnatõusu pidurdumisega kallines eelmise aastaga võrreldes siiski tagasihoidlikumas ulatuses. Kuigi eelmise aasta lõpus aeglustus kütuse hinnatõus 2,4%-ni, kallines aasta kokkuvõttes kütus 9%, panustades samuti inflatsioonile. Kodumaiste tegurite mõju kajastav baasinflatsioon mõnevõrra suurenes, kuid oli vaatamata laiapõhjalisele palgakasvule endiselt vaoshoitud. Baasinflatsioon oli möödunud aastal 2,8%. Vaatamata 2013. a alguses toimunud elektrituru avanemisele inflatsioon jaanuaris ei kiirenenud. Kuigi elektri kallinemise mõju inflatsioonile oli märkimisväärne 0,9%, tasakaalustasid selle mõju hooajalised allahindlused ning osade teenuste odavnemine.

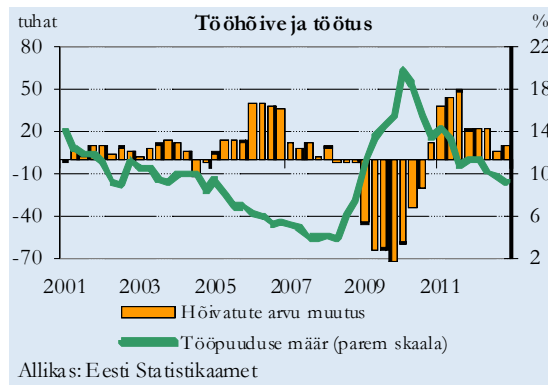

Joonis 6. Jooksevkonto struktuur (allikas: KA)

Joonis 7. Eesti ja Euroala tarbijahinnaindeksid (Allikas KA)

2012. aastal jätkus tempokas hõive kasv ja töötuse alanemine, kuigi aasta lõpupoole positiivsed arengud aeglustusid. Aasta keskmiseks tööpuuduse määraks kujunes 10,2% ning koguhõive suurenes 2,6%, jäädes eelmisele hõive tipule alla 4%. Eesti residentist tootmisüksustes jäi hõive kasv koguhõive kasvust siiski veidi tagasihoidlikumaks (2,1%), mis viitab välismaal ajutiselt töötavate osakaalu suurenemisele. Kiireima hõive kasvuga tegevusaladeks olid haldus ja abitegevused ning info ja side, samas enim lisandus hõivatuid

Joonis 8. Tööhõive ja töötus (Allikas: KA)

hariduses. Mäetööstuses ning töötlevas tööstuses aga hõive 2012. aastal vähenes. Töötleva tööstuse hõive vähenemise tingis eksportellimuste taandumine aasta teises pooles. Keskmise palga kasv kiirenes 2012. a pea 6%-ni ning tegevusalade lõikes oli kasv varasemast ühtlasem. Palgakasv oli kiireim ehituses, kus kiire hõive kasv toimus juba eelneval aastal, kuid palgasurve avaldus see mõnevõrra hiljem. Keskmisest oluliselt kiiremini kasvasid palgad ka kunsti- ja meelelahutuse tegevusalal, energeetikas ja töötlevas tööstuses, kuid juba teist aastat järjest jäi tiheda konkurentsi tõttu palgakasv vaid ühe protsendi lähedale veonduses ja laonduses. Palkade taastumine 2008. a tasemega võrreldes on tegevusalati olnud siiski erinev. Umbes veerandi võrra eelmisest tipust kõrgemal on palgad energeetikas ja mäetööstuses ning umbes viiendiku võrra kõrgemal töötlevas tööstuses ning kutse- ja teadustegevuses. Need neli tegevusala, mis hõlmavad umbes veerandi hõivatutest, on ka ainukesed, kus keskmine palga kasv viimasel neljal aastal on ületanud tarbijahindade kallinemist. Kolmel tegevusalal aga ei ulatunud eelmise aasta neljandas kvartalis keskmine nominaalpalk veel kriisieelsele tasemele – nendeks on avalik haldus ja riigikaitse, haridus ning muud teenindavad tegevused.

Valitsussektori eelarvepositsioon oli 2012. a puudujäägis, mis ulatus 46,3 mln euro ehk 0,3%-ni SKP-st. Keskvalitsus lõpetas aasta puudujäägis 0,7% SKP-st, puudujäägis olid ka kohalikud omavalitused (KOV) 0,2% SKP-st. Sotsiaalkindlustusfondid olid ülejäägis 0,7% SKP-st. Eelarvepuudujääki tekitasid muuhulgas rahvusvaheliste heitmekvootide investeringutega kaasnevad kulud.

Maksutulused laekus 2012. a jooksul riigieelarvesse 4,8 mld eurot ning maksukoormuseks kujunes 33,3% SKP-st. Suurima osatähtsusega olid tööjõumaksud (16,9% SKP-st), järgnesid tarbimismaksud (14% SKP-st) ja kapitalimaksud (2,4% SKP-st).

Valitsussektori võlakoormus ulatus 2012. a lõpu seisuga 10,1%-ni SKP-st, olles aastaga suurenenud 3,9 protsendipunkti võrra. Võlakoormuse suurenemise põhjusteks olid eelkõige Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) poolt väljastatud laenude mahu kasv ning Euroopa Investeerimispanka krediitlimiidi kasutamine struktuurivahendite kaasfinantseerimiseks. 1 724 mln euro suurusest koguvõlast moodustas keskvalitsuse võlg koos EFSF-i mõjuga 1 159 mln eurot ehk 67% (sh EFSF-i mõju 355 mln eurot), KOV-de osa ulatus 564 mln euroni, mis on 25 mln euro võrra enam kui 2011. aastal.

3.2. Olulisemad probleemid ja riskid

Peatükk annab esimeses osas ülevaate peamistest probleemidest ja nende lahendamiseks kasutusele võetud abinõudest. Teises osas kirjeldatakse kaardistatud riske, nende ennetamist ning maandamist rakenduskava elluviimisel.

3.2.1. Probleemid

Võrreldes varasema aastaga on suurema mõjuga probleemid jäänud samaks, kuid mõnede probleemide esinemine on jäänud harvemaks. Probleemid on üldiselt omavahel seotud ning probleemi avaldumisel tekitab see kohe uue olulise mõjuga probleemi. EARK PRS-de rakendamisel võib välja tuua järgmised probleemid:

- Riigihangete seaduse rikkumine ja riigihangete tulemuste vaidlustamine (PRS 1, PRS 2, PRS 4, PRS 5, PRS 6):

hoolimata koolitustest toetuse saajatele ja RÜ-dele, praktikast, hankeekspertide tööle võtmisest ning RÜ-de ja RA-de eelnevast kontrollist, on üheks läbivamaks probleemiks riigihangetega seonduv. Teine aspekt on RHS, mis oma tihti üldsõnalise regulatsiooniga annab palju ruumi tõlgendamiseks olukorrast sõltuvalt. Rolli mängib ka toetuse saajate ning nende projektijuhtide kogenematus hankedokumentide ettevalmistamisel ja riigihangete läbiviimisel. RHS rikkumine võib paremal juhul (kui rikkumine avastatakse varases staadiumis) põhjustada viivitusi projektide käivitamisel ja elluviimisel. Viivitused projektide ajakavas mõjutavad finantsprogressi ning programmiperioodi lõpus võib tekkida olukord, et projektid ei saa abikõlblikkuse perioodil valmis. Projektide venimine omakorda on mõjutanud negatiivselt nii indikaatorite saavutustasemetete täitmist kui aeglustanud finantsprogressi. Rikkumise avastamine hilisemas staadiumis päädib üldjuhul toetuse tagasinõuetega. See võib mõjutada toetuse saajate finantsvõimekust niivõrd, et lepingud öeldakse üles või jäävad projektid poolikuks.

Eelnimetatud põhjustel on vaidlustatud ka riigihangete tulemusi, mis on olnud oluliseks takistuseks mitmete projektide elluviimisel. Näiteks meetme 2.6.1. SA Tartu Ülikooli Kliinikumi (TÜK) projekti aja- ning tegevuskavas tekkis 1,5 a nihe seoses riigihanke vaidlustamisega, mis omakorda mõjutab projekti lõppkuupäeva. Kohtuvaidluste tõttu ei ole alustatud Polli ladestusalaga jäätmeäitluskeskuse rajamist (PRS 1, meede „Ladestusalaga jäätmeäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“). Samas ei ole kõik vaidlustused seotud rikkumistega, vaid tiheda konkurentsi tõttu püütakse tööd saada iga hinna eest, sh vaidlustades konkurentide poolt võidetud hankeid.

Probleemi leevendamiseks on RÜ-d juba varasemalt hakanud rohkem tähelepanu pöörama hangetealastele nõustamisele. Toetuse saajaid nõustatakse enne hanke välja kuulutamist ning ka hilisemas staadiumis. Selleks on RÜ-d jätkanud koosseisu tugevdamist, palgates juurde erialaspetsialiste, kes kontrollivad ja nõustavad toetuse saajaid hangete osas. SA Keskkonnainvesteeringute Keskusesse (KIK) võeti 2012. aastal tööle jurist, kes nõustab riigihangete küsimustes projektikoordinaatoreid ja toetuse saajaid. Lisaks viiakse toetuse saajatele läbi koolitusi riigihangete alase pädevuse tõstmiseks.

RM on karmistanud nõudeid struktuuritoetuste kontrollimehhanismidele. Selleks on näiteks KIK-s täiendatud paikvaatluste protseduuri, muudetud põhjalikumaks paikvaatlustel täidetavaid kontroll-lehti. Lisaks olemasolevatele hankeekspertidele võeti 2012. a Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusse (EAS) tööle täiendav hankeekspert toetuse saajate hangete kontrollimiseks. Rikkumiste efektiivsemaks menetlemiseks muudeti EAS-s rikkumiste

menetlemise protsessi. Selle tulemusena loodi uus tagasinõuete eksperdi ametikoht õigus- ja haldusüksusesse (vt 4.3). Lisaks viidi EAS-s 2012. a läbi kaks juhtimis- ja kontrollisüsteemi (*JKS*) auditit riigihangete kontrollisüsteemi tõhususe hindamiseks (vt ptk 4.3). Vaata ka ptk 3.2.2.

2012. a nõuti toetust tagasi rohkem kui eelnevatel aastatel kokku. See oli tingitud rikkumisest mahukamate projektide hangete läbiviimisel ning varasemate aastate eksimuste avastamisest järelkontrolli käigus (vt ptk 4.4.). Enim hangetega seotud rikkumisi avastatigi 2012. aastal PRS-s 4 (varasemate hangete kontrolli käigus). Kõige rohkem rikkumisi PRS-4 on avastatud „Kohalike avalike teenuste arendamise“ (*KATA*) meetmes, kus on ka kõige rohkem rahuldatud projekte. Murettekitav on ka meetme „Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine“ (*ÜKT*), kus on rahuldatud 7 projekti, kuid rikkumisi tuvastati 2012. aastal ligikaudu poolte projektide elluviimisel (3). Rikkumisi on avastatud ka teistes suuna meetmetes.

Hangetega seotud rikkumisi avastati möödunud aastal ka teistes suundades (va PRS 3 ja HTA, TA meetmetes). RHS-i sätete vastu eksiti „Veemajanduse infrastruktuuri arendamise“ (PRS 1), „Looduse mitmekesisuse säilitamise (investeeringute kava)“ (PRS 2), „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamise“ (PRS 5) ja „Õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamise“ (PRS 6) meetme projektide elluviimisel.

- Projektide kallinemine/ehitushindade tõus (PRS 1, PRS 2, PRS 4, PRS 6):
alates 2011. aastast on valdav üleüldine ehitushindade tõusutendents (vt ka ptk 3.1), mis viis majanduslanguse perioodil madalate ehitushindade baasil toetuse rahuldamise otsuse (*TRO*) saanud projektide hangete kallinemiseni. Selle tõttu ei ole võimalik alati projekte planeeritud mahus ja eelarvega ellu viia. See on põhjustanud hangete tühistamise, kuna pakkumishinnad ületavad planeeritud eelarve mahu. Samal põhjusel on ka töövõtjad loobunud lepingutest. Tulemuseks on paljudel juhtudel vajadus täiendava aja järele kavandatavate projektide sisuliseks ülevaatamiseks, täiendavate omafinantseeringuallikate leidmiseks ja uute hangete korraldamiseks. Kõik see põhjustab võrreldes kavandatuga prognoositavalt vähemalt pooleaastase viivituse projektide käivitamisel ja elluviimisel. Struktuurivahendite programmiperioodi lõpu lähenemisega kasvavad riskid, et kõiki projekte ei suudeta perioodi lõpuks valmis saada. Projektide venimine on mõjutanud negatiivselt nii indikaatorite saavutustasemetete täitmist kui aeglustanud finantsprogressi (vt nt ptk 7.4.2.).

Probleemi lahendamisel on nii RA-d kui ka RÜ-d püüdnud olla paindlikud, vajadusel ka meetme tingimusi muutes. Pikendatud on projektide elluviimise tähtaegu ning kooskõlastatud tegevuste muutmisi eeldusel, et projekti eesmärgid siiski saavutatakse. Kõikide kavandatud ümberprojekteerimiste puhul jälgitakse, et projekti objekt valmib üldiselt samas mahus ja kvaliteedis kui esialgu kavandatud. Väheoluliste muudatuste puhul on ka aktsepteeritud tegevuste mahu vähendamisi. RA-d on kaardistanud võimalikke probleemseid projekte ning valmistanud ette põhimõtted probleemsetest projektidest vabanevate vahendite suunamise kohta vajadusel ka teistesse prioriteetse suuna meetmetesse.

- Omafinantseeringu tagamine (PRS 1, PRS 2, PRS 4, PRS 5):
eelpool nimetatud põhjustel on toetuse saajad sunnitud projekti eelarvet suurendama ning seega leidma ka täiendavaid vahendeid omafinantseeringu katteks. See on aga suur probleem, kuna majanduslanguse tagajärjel on langenud toetuse saajate, eriti KOV-de finantsvõimekus. KOV võlakooormus ei võimalda neil võtta täiendavaid lisakohustusi sattumata vastuollu valla- ja linnaeelarve seadusega või KOV finantsjuhtimise seadusega. Täiendavad piirangud seavad

KOV taotlejale ka perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse 2012. a kehtima hakanud muudatused, mille kohaselt ei tehta positiivset otsust rahastamiseks, kui taotlejast KOV võlakooormus ületab kriitilise piiri. Selle tagajärjel võib sattuda ohtu 100%-liselt projekti eesmärkide saavutamisele, mis omakorda mõjutab rakenduskava indikaatorite sihttasemete saavutamist. Võib juhtuda, et projekti mahtusid tuleb vähendada niivõrd palju, et projekti edasine elluviimine ei ole mõttekas. Nt PRS-s 5 on veninud projekti toetuse taotluste esitamine ning kaks taotlejat on teatanud, et neil ei ole võimalik taotlust esitada. Halvemal juhul võib see tähendada, et vahendeid ei suudeta programmperioodi jooksul ära kasutada, kuid selle riski maandamiseks on RA-d koostanud tegevuskavad. Vabanenud vahendid suunatakse investeerimisettepanekute pingereas olevatele järgmistele projektidele.

Probleemi lahendamisele on aidanud kaasa projektide elluviimise ajastamine pikema perioodi peale ning säästlikemate lahenduste otsimine kulude kokkuhoiuks. Ajutise võlakooormuse probleemiga omavalitsuste puhul on tehtud tingimuslikke rahuldamise otsuseid, eeldusel, et projekti on võimalik ellu viia meetme tingimustes sätestatud abikõlblikkuse perioodil.

Lahenduseks on väljatöötatud skeem veeprojektide omafinantseeringu katmiseks laenu toel, mida saab taotleda mh ka KIK-st. 2012. a muudeti kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFs) § 34 lõikes 51 sätestatud piirangut KIK-st laenuandmisel KOV-de poolt veedirektiivide nõuete täitmiseks elluviidavate ning struktuurivahenditest rahastatavate veeprojektide omaosaluse katteks. Senise redaktsiooni kohaselt saab KIK laenu anda ainult KIK-i omavahenditest st keskkonnatasude seaduse alusel KIK-le sihtotstarbeliselt keskkonnaprojektide finantseerimiseks eraldatavatest vahenditest, juhul kui KOV netovõlakooormus ületab KOFs § 34 paragrahvi lõigetega 3 ja 4 kehtestatud ülemmäära. KIK tegi ettepaneku muuta seadust selliselt, et KIK võiks laenu anda Euroopa Investeerimispanka (EIB) vahenditest. KOFs uus redaktsioon jõustus 01.01.13.

- Ei täideta direktiivi nõudeid (PRS 1):

vaatamata käesoleval perioodil tehtud investeeringutele veemajanduse sektorisse ei suuda Eesti veemajanduse valdkonnas täiel määral täita EL direktiivide nõudeid. Joogivee ja asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalike täiendavate investeeringute maht on 2012. aastal KKM-s koostatud analüüsi põhjal 324 miljonit eurot. Eesti veemajanduse korrastamiseks ja direktiivinõuetega vastavusse viimiseks tuleb jätkata KOV-de ja vee-ettevõtete toetamist ning KKM on teinud ettepaneku teha seda järgmise programmperioodi EL 2014+ vahenditest (vt ptk 7.1.3).

- Maksete peatamised 2012. aastal:

03.04.2012. a kirjaga Ares(2012)403469 peatas EK Eestile toetuse maksed nelja RÜ (EAS, Veeteede Amet, SA Innove, SoM) riigihangetega seotud meetmete raames, sest tuvastati, et RÜ-de poolt tehtavad riigihangete kontrollid ei olnud piisavad. EARK raames puudutas maksete peatamine EAS-i, SA Innove ja SoM-i meetmeid. Riski maandamiseks koostati tegevuskava riigihangete kontrollide tugevdamiseks. Tegevuskava raames parendati 2012. a I poolaastal RÜ-des hangete kontrollid (uuendati riigihangete kontroll-lehti, viidi läbi koolitusi, vajadusel värvati täiendavat personali) ning kontrolliti tagantjärele üle riskantsed hankemenetlused (sh tehti tuvastatud rikkumise raames vajalikud finantskorrektsioonid). Pärast tegevuskava elluviimist viidi RÜ-des perioodil mai-august 2012. a läbi riigihangete kontrolli süsteemiauditid, mille tulemusel hinnati EAS-i ja SA Innove süsteemid piisavalt toimivaks (kategooria II), SoM-i süsteemid aga olulisi parendusi vajavaks (III kategooria).

Süsteemiauditite tulemusel teatas EK 13.08.2012. a kirjaga Ares(2012)966662, et SoM-i meetmete maksed on jätkuvalt peatatud. Tegevused maksete taastamiseks käivad. 28.09.2012. a kirjaga Ares(2012)1143228 taastas EK Eestile toetuse maksed kõigis seni peatatud EAS-i ja SA Innove meetmetes.

3.2.2. Riskid

Probleemide ennetamiseks ja tegevuse planeerimiseks toimub struktuurivahendite rakendamise administratsioonis igal aastal ühtse metoodika alusel riskide hindamine. Riskide kaardistamisel lähtutakse neljast kokkulepitud eesmärgist: tagada rakenduskavades seatud eesmärkide täitmine, maksimeerida väljamakseid, minimeerida tagasinõuded ja teha seda kõike kuluefektiivselt (põhimõttel “vähemaga rohkem”). Asutused kaardistavad ning hindavad oma vastutusala tegevusi puudutavaid riske (mõju ja avaldumise tõenäosust), võttes arvesse eelneval aastal realiseerunud riske ja järgneva aasta prioriteete. Aruandeaastal kaardistatud kõrged riskid ja maandustegevused PRS-de lõikes on toodud aruande lisas 13.

Riskide hindamiselt saadud informatsiooni kasutatakse struktuurivahendite rakendamise süsteemis kvaliteedijuhtimiseks: koolituste, järelevalve- ja arendustegevuste (IT, juriidika jt) vajaduste planeerimisel, aga ka tagasiside saamiseks eelnevate ja tulevaste perioodide kriitilisemate tööprotsesside ja probleemide kohta. 2012. a hinnati riske struktuurivahendite (SV) administratsiooni üleselt eel-definieritud riskide alusel. Varasemalt edastas iga RA ja RÜ riskid vabas sõnastuses lähtuvalt asutuse riskiseminaril kogunenud mõtetele, üheskoos sõnastamine andis paremini võrreldava tulemuse SV tervikvaates. Eeltööna defineeris KA 38 riski ning kaardistas riski ilmumise võimalikud põhjused. Just viimastele keskendudes on võimalik ennetada ja maandada riske. Pärast hindamistulemuse selgumist toimus seminar, kus arutleti üheskoos, kuidas riske maandada. Riskide maandustegevused integreeriti korraldusasutuse (KA), RA-de ja RÜ-de tööplaanidesse.

Kriitilisemaks tööprotsessiks hinnati riigihangete kontrolliga seonduvat. Protsessi kvaliteedi arendamisega on aktiivselt tegeletud – täpsustatud kontrolli põhimõtteid (järelevalve juhend, töö planeerimine, kontroll-lehed, infosüsteemi väljade defineerimine seireinfo kvaliteedi tõstmiseks), tehtud erinevaid koolitusi ning arendatud infosüsteemi (vt ka ptk 3.2.1.).

Süsteemiülese hindamise tulemusel on kõrgeima skooriga riskid:

1. Vahendite väljamakseprognoosi mitterealiseerumisel võib riik osa vahendeid kaotada (toetused jäävad kasutamata). Põhjused on erinevad: meetme määrused ei valmi õigeaegselt, projektide ajakavast ei peeta kinni, hanked ebaõnnestuvad, katkestatud projektidest või tagasinõuetest vabanenud raha ümbersuunamine uutele projektidele ei toimi. Riski maandamiseks tuleb eelkõige pidevalt jälgida prognooside täitumist, mida teostavad RA-d, kelle juhtida on ka vabanevate vahendite suunamine uutesse projektidesse. KA jälgib ja vajadusel kutsub probleemsemad RA-d ja RÜ-d kokku ning arutab nendega võimalikke lahendusi ja edasist tegevuskava. Riskide hindamine andis selgema signaali, milliste asutuste lõikes on risk kriitilisem ja selle alusel saavad ka ministeeriumid suuremat tähelepanu pöörata maksete tempole.

2. Rikkumiste (mitteabikõlblike kulude) ja tagasinõuete oht toetuse kasutamisel riigihangete seaduse eiramise tõttu. Põhjusteks on RHS-i ebapiisav tundmine ja tõlgendamine (nii administratsioonis kui toetuse saajate tasandil). Riski maandamiseks täpsustas KA riigihangete järelevalve põhimõtted juhendis ja koolitas RÜ-sid, kes nüüdseks on ajakohastanud oma kontrolliprotseduurid. Riiklikul tasandil koordineerib riigihangete

korraldust RM-i riigihangete ja riigiabi osakond, kelle ülesandeks on muuhulgas viia läbi riigihangete alaseid koolitusi ning tagada asutuste ja isikute nõustamine.

RM-i riigihangete ja riigiabi osakond korraldab iga-aastaseid riigihangete koolitusi, millel on võimalik osaleda kõikidel huvilistel. Perioodil september 2012-aprill 2013 viidi läbi 75 tasuta kahepäevast riigihankealast koolitust, mille eesmärk oli tõsta riigihangete korraldajate teadmisi ja oskusi ning tutvustada RHS-i muudatusi. Samuti selgitati nõustamistegevuse käigus olulisimaid seisukohti ning tutvustati nii vaidlustuskomisjoni kui ka kohtute (sh Euroopa Kohtu) asjakohast praktikat ja e-riigihangete keskkonda. Koolitused toimusid üleriigiliselt erinevates linnades. Koolitatavaid kokku oli sel perioodil ligikaudu 1400. Lisaks tavapärasele koolitustele viiakse läbi 14 koolitust igal aastal regionaalselt. E-riigihangete keskkonna kasutajakoolitused toimuvad nii pakkujatele kui hankijatele ka praegu igakuiselt. Info toimuvatest koolitustest on avalikult kättesaadav e-riigihangete keskkonna infoportaali rubriigis „koolitused“.

Lisaks koolitustele on riiklikul tasandil tagatud hankijate/pakkujate nõustamine, selleks on avatud nõustamistelefon (kontaktid on avalikult kättesaadavad⁶) ning keerukamate ja pikemate küsimuste korral on võimalik pöörduda nõu saamiseks ka e-kirja teel. Ühtlasi on RHS-i rakendajale abiks e-riigihangete keskkond⁷, mis alustas tööd 2011. a alguses eesmärgiga pakkuda innovaatilist töökeskkonda riigihangete korraldamiseks ja riigihangetel osalemiseks. Töökeskkonda kuulub ka infoportaal, kuhu koondatakse riigihangete valdkonda puudutav asjakohane informatsioon. Selle kaudu on kättesaadav riigihangete juhiseid, mida vastavalt vajadusele täiendatakse ning korduma kippuvate küsimuste rubriik⁸, mis sisaldab infot erinevatel riigihangete teemadel ja mida täiendatakse igakuiselt. E-riigihangete keskkond pakub muuhulgas mitmekülgset teavet ka erinevatest analüüsides, siseriiklikust ja Euroopa Kohtu praktikast⁹. Eraldi on loodud rubriik riigihangete õigusaktidele, mille kaudu on kättesaadavad nii siseriiklikud kui ka EL-i õigusaktid¹⁰.

KA korraldas 2012. a riigihangete koolitused ühtekuuluvuspoliitika vahendite administratsioonile RHS-i muudatustest, rakenduspraktikast (kohtulahendite baasil) ja e-riigihangete keskkonnast. Lisaks korraldas korraldusasutus RA-dele ja RÜ-dele koolituse riigihangete kontroll-lehe täitmisest ning koostöös riigihangete ja riigiabiosakonnaga korraldati seminar problemaatilisematest teemadest riigihangetes.

3. Infosüsteemis olevate andmete ebahühtlane kvaliteet. Põhjusteks on ebapiisav/aeganõudev arendamine ning süsteemis olevate puuduste likvideerimine, samuti koolituste ja juhendi ebapiisavus. Riski maandamiseks koostati IT arenduste elluviimiseks tegevuskava, millesse nii KA, MA, kui AA andsid oma eelistused. RA-sid ja RÜ-sid kaasatakse rohkem arendustegevusse, et arutada läbi nõudmised süsteemile ning testida erinevate moodulite loogikat. Andmekvaliteedi süsteemseks parandamiseks on ajakohastatud infosüsteemi kasutusjuhendit, sh kirjeldatud üksikasjalikumalt andmeväljade sisu. Suurendati ka järelevalvet andmebaasis sisalduva informatsiooni kvaliteedi üle – KA juhtimisel toimus kogu rakendussüsteemi hõlmav andmeväljade kontroll, millest selgunud leidude põhjal tehti vajalikud parandused. Samuti korraldatakse pidevalt koolitusi nii kesk- kui operatiivinfosüsteemi kasutajatele.

⁶ <http://www.fin.ee/riigihanked>

⁷ <https://riigihanked.riik.ee>

⁸ <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/korduma-kippuvad-kusimused>

⁹ <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/riigihangete-korraldamine>

¹⁰ <https://riigihanked.riik.ee/lr1/web/guest/seadusandlus>

4. Oht, et rikkumisi ei avastata ja RÜ kiidab heaks kulud, mis on seotud ebakorrektselt läbi viidud hangetega ja ebapiisava järelevalve ulatusega. Põhjusteks võivad olla pädevuse ja ressursipuudus, kontrolli killustatus, pealiskaudsus ja protseduuri ebapiisavus. Riski maandamiseks on muudetud järelevalve juhendit, mis aitab kaasa süsteemsemale lähenemisele väljamaksetaotluste (VMT) menetlusel, hangete kontrollis, paikvaatluste ning järelkontrollide läbiviimisel. Juhendite muudatuste teemal on toimunud koolitusi. KA ja RA ennetavad oma järelevalve kaudu kontrolli kvaliteediga seotud kitsaskohti RÜ-s. Neljas suuremas RÜ-s on ka asutuse oma sisemine järelevalveüksus, kes tagab sisekontrolli abil parema kvaliteedi. Juurde on palgatud ka erialaspetsialiste.

5. Riskide hindamisel vaadeldi ka perioodi 2014-2020 rakendamise riske. Peamise ohuna nähakse, et perioodi käivitamise viibimine põhjustab tegevustega alustamisega hilinemise, mille tagajärjel kaob toetuse andmise järjepidevus toetuse saajate jaoks ja kuhjub töökoormus administratsioonile. Seda võib põhjustada nõrk administratiivne valmisolek, õigeaegne sisendite küsimine/saamine ettevalmistusprotsessis (EL tasandi õigusaktid, EK juhendid ja siseriiklikud algandmed ning prognoosid), ajamahukas siseriiklik vahendite jaotuse kokkuleppimise protsess. Riski maandamiseks on KA-l tööplaan ettevalmistuste haldamiseks, mille järgimist perioodiliselt seiratakse. Kinnitatud EL tasandi õigusaktide ja EK juhendite puudumisele vaatamata on siseriiklikult alustatud planeerimise ja rakendussüsteemi ettevalmistustega – valmimas on partnerlusleppe ja rakenduskava eelnõud koos rahastamiskavaga, struktuuritoetuste seaduse (STS) eelnõu ja selle alusel antavate määruste eelnõud ning KA ja sertifitseeriva asutuse juhendite eelnõud administreerimise kvaliteedi tagamiseks. EL suunistest tulenevad täpsustused saab dokumentidesse lisada jooksvalt nende tekkel. Alustatud on ka partnerlusleppe ja rakenduskava läbirääkimisi EK-ga ja partneritega; rakendussüsteemi poolelt on täiendavalt alustatud administratsiooni asutustele ülesannete täitmiseks loa andmise protsessi ettevalmistamisega.

Perioodi 2014-2020 planeeritakse partnerluses RM-i ja teiste ministeeriumitega kaasates asekanterite töörühma. Toimunud on ka koolitused planeerimise teemal (üldiste lähenemiste tutvustamine, abi rakendamise süsteemi lihtsustamise ning seirefookusega koolitus), administratsioonile on uue abiperioodi informatsiooni jagamine olnud fookuses nii 2012. a kui tulevikus, kogemusi vahetatakse aktiivselt ka kolme Balti riigi suunal.

KA-s viidi läbi eraldi riskide hindamine, kuhu kaasati SV rakendamisega seotud osakonnad RM-s. Riskid olid sarnased, kuid neid nähti kriitilisematena võrreldes administratsioonist saadud hinnangutega. Riske maandatakse asutuste tööplaanide alusel ja igapäevase juhtimistegevuse kaudu.

RA-d ja RÜ-d on riske teadvustanud ning vajalikud ja võimalikud meetmed nende leevendamiseks kastutusse võtnud. Riski aste (nt hangetega seotud risk on mõnel puhul hinnatud keskmiseks riskiks, sest vajalikud meetmed on tarvitusele võetud) erineb suundade lõikes, kuid vaatamata sellele on nende mõju realiseerumise korral jätkuvalt tugev. Lisaks juba väljatoodud riskidele on EARK raames hinnatud kõrgeks või oluliseks hangete kallinemine, kuna kallinemiste tagajärjel tuleb tihti projektis ettenähtud tegevusi vähendada. Võimalusel kärbitakse tööde mahtusid, kuid võib esineda ka juhuseid, kus kärpimise tulemusena ei oleks projekti elluviimine enam mõistlik, kuna eesmärgid jääksid ka projekti järel saavutamata (vt ptk 3.2.1). Kokkuvõttes on riskid eelmise aastaga võrreldes sarnased ja nende maandamisega tegeletakse. Juba rakendatud maandustegevustel on olnud oluline mõju, kuid võimalusel maandustegevusi täiendatakse või parendatakse.

3.3. Olulisemad muudatustest valdkondlikes prioriteetides, strateegiatas ja õigusaktides

Aruandlusperioodil muudeti EARK-d, eesmärgiga laiendada toetatavate tegevuste ringi, lisada seire tõhustamiseks täiendavad indikaatorid ning täpsustada indikaatorite sihttasemeid. Suurima muudatusena lisati esimesse suunda täiendav alasuund „Välisõhu kaitse“, mille eesmärk on elektriühistranspordi kasutajate osakaalu säilitamine Tallinnas (vt ptk 5.1).

VV kinnitas 26.07.2012. a korraldusega nr 332 „Looduskaitse arengukava aastani 2020“, mis paneb paika loodushoiuga seotud valdkondade olulisemad arengusuunad. Järgmistel aastatel peab riik keskkonna valdkonnas kõige olulisemaks loodusharidust, looduse mitmekesisuse hoidmist ja loodusvarade kokkuhoidlikumat kulutamist. Looduskaitse alasuuna tegevused aitavad otseselt kaasa arengukava eesmärkide, eriti selle teise põhi-eesmärgi - tagada liikide ja elupaikade soodne seisund ning maastike mitmekesisus nii, et elupaigad toimivad ühtse ökoloogilise võrgustikuna - saavutamisele.

Rahandusministri 1. märtsi 2007. a määruse nr 15 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse väljamaksmise tingimused ja kord“ 8.07.2012 jõustunud muudatustega lihtsustati täidesaatva riigivõimu asutuste, KOV-i üksuse asutuste ja muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute poolt tasumist tõendavate dokumentide esitamist, loodi võimalus erandkorras struktuuritoetuste registris omafinantseeringuna kajastatud kulu deklareerida toetuseks ja ajakohastatakse muus osas määrust. Täiendavalt täpsustati RÜ õigust toetuse välja maksmisest keeldumiseks kulude mitteabikõlblikkuse kahtluse korral ning lühendati ettemaksete tõendamise tähtaega. Seoses ettemaksete andmise nõuete konkreetsemaks muutmiseiga sooviti kiirendada ettemaksete kasutamise tõendamist ja seeläbi vahendite saamist EK-lt.

Muudeti Vabariigi Valitsuse (VV) 19. aprilli 2007. a määrust nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine“. 24.08.2012 jõustunud muudatusega koondatakse transpordi valdkonna prioriteetsete suundade RÜ-d Tehnilise Järelevalve Ametisse. 2013. a jaanuarist ei ole RÜ ülesannete täitja Veeteede Amet. Tulenevalt 2012. a 24. mail VV-s heaks kiidetud rakenduskavade muudatusettepanekust rahastada ka välisõhu kaitsele suunatud meetmeid, muudetakse vastava prioriteetse suuna nimetust ning MKM lisatakse selle prioriteetse suuna RA-ks. Kuna KKM-l ei ole planeeritud prioriteetses suunas „Ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime“ ühtegi meetet, jäetakse seda prioriteetset suunda rakendama vaid MKM.

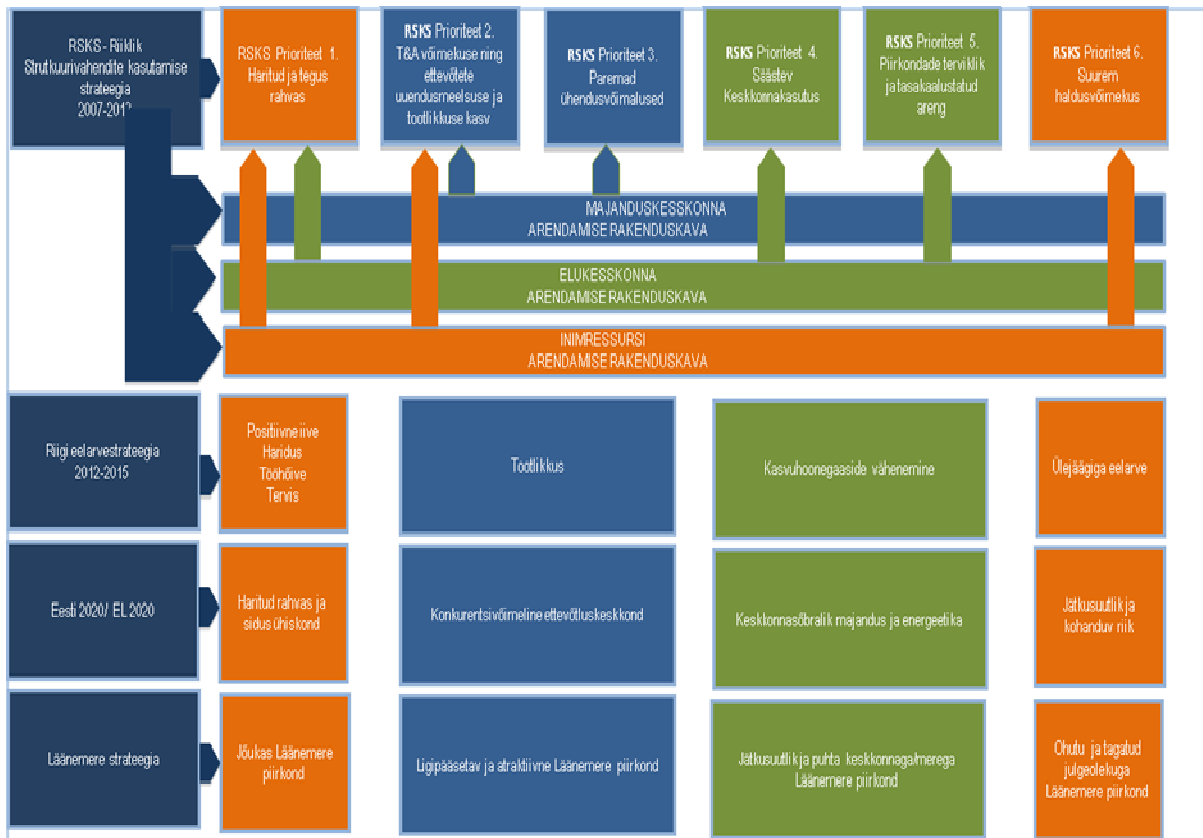
Aruandeaastal avati kaks uut meetet: PRS 1 alasuunas „Välisõhu kaitse“ avati aruandeaastal avatud taotlemisega meede „Säästva transpordi arendamine“, mille määrus võeti vastu 21.09.2012. a. Toetuse eesmärk on välisõhu kaitstuse suurendamine läbi säästva ühistranspordi infrastruktuuri arendamise ja veeremi uuendamise. PRS-s 5 algatati uus meede „Gümnaasiumivõrgustiku korrastamine“. Meede on kooskõlas koolivõrgu korrastamise eesmärkidega tagada kõikidele (sealhulgas maapiirkondade) õpilastele võrdselt kõrge õppe kvaliteet ja valikuvõimalused ning üle riigi koolivõrgu efektiivne korraldus. Konkreetse meetmega on loodud võimalus gümnaasiumivõrgustiku korrastamiseks eelkõige maakonnakeskustes.

Muudeti keskkonnaministri 1. juuli 2009. a määrust nr 34 „Meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ tingimused“, mille käigus laiendati toetatavaid tegevusi: abikõlblikuks muudeti ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide laiendamine kõikidel reoveekogumisaladel ja täpsustati IV taotlusvooru tarbeks tingimusi.

Muudeti keskkonnaministri 1. augusti 2008. a määrust nr 35 „Meetme “Põlevkivitööstusenõuetele mittevastavate prügilate sulgemine ja korrastamine“ tingimused“. Määruse muudatusega täiendati abikõlblikuks loetavaid kulusid ning muudeti juhtkomisjoni mõiste määratlust. Abikõlblikud on nüüd ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi rajatiste liitumispunkti ümberehituse või rajamisega seotud kulud ja ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi ning elektriühenduste liitumistasud.

3.4. Seosed ja mõjud valdkondade üleselt

Rakenduskavade koostamisel tugineti lisaks valdkonna põhistele strateegilistele arengudokumentidele ja prioriteetidele riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegiale (RSKS). Abi andmisel arvestatakse ka Läänemere strateegia (LMS), Lissaboni strateegia, Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkide, horisontaal-poliitikate ja abimeetmete omavahelise sünergiaga. Alapeatükkides 3.4.1-3.4.4 on üksikasjalikumalt kirjeldatud prioriteetse suuna ning valdkonnaüleste poliitikate seoseid ja mõjusid.

Joonis 9. Rakenduskavade seosed eelarvestrateegia, Riiklikule struktuuritoetuste kasutamise strateegia, LMS ja Eesti 2020/Euroopa 2020 eesmärkidega (Allikas: KA 2013)

Tabel 1. PRS-de seosed RSKS, LMS ja Euroopa 2020/Eesti 2020 eesmärkidega.

Pr suund	RSKS	Lissabon	Eesti 2020	Euro 2020	LMS
PRS 1	X	X		X	X
PRS 2	X				X
PRS 3	X	X	X	X	X
PRS 4	X	X	X	X	X
PRS 5	X		X		X
PRS 6	X	X			

x – panustab eesmärkide saavutamisse

3.4.1. Panus ja seosed Lissaboni strateegia, Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkidega ja riikliku struktuurivahendite kasutamise strateegiaga

Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia

RSKS 2007-2013 fikseeritud eesmärkide poole pürgimist, saavutatud tulemusi ja mõju on mõõdetud makromajanduslike indikaatoritega tulenevalt eesmärkide (mh paremad ühendusvõimalused, säästev keskkonnakasutus, piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng) olemusest (Tabel 2).

Tabel 2. RSKS eesmärkide poole liikumine

Indikaator	Algtase	Sihttase	Viimane teadaolev tase
Heas seisundis veekogude osatähtsus	65% (2004)	100% (2015)	2008. a aruannete põhjal on heas ja väga heas seisundis kokku 71,4% veekogudest; 73,1% (2011)
Tahkete jäätmete taaskasutamise määr (v.a põlevkivi- ja põllumajandusjäätmed)	30% * (2004)	60% (2015)	2008. a aruannete põhjal 40%; 58% (2010); 88% (2011)
Primaarenergia tarbimise maht	Primaarenergiaga varustus aastal 2005 – 60,0 TWh	Hoida primaarenergia tarbimise maht aastani 2010 aasta 2003 tasemel (59,6 TWh)	2007. aastal kasutati 64 2010. aastal 64,61 2011. aastal 64,51 TWh primaarenergiat.

Struktuurivahendite kasutamise seire ja läbiviidud sõltumatutelt ekspertidelt tellitud hindamised näitavad, et Eesti läheneb RSKS-s seatud ambitsioonikatele sihtidele, aga kõigi eesmärkide saavutamine ei ole mitmete väliste mõjurite tõttu, ennekõike majanduskriisi ja rahvusvaheliste arengute, kindel.

EARK meetmed panustavad kõige enam RSKS prioriteetsesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“, kuna enamus meetmeid on suunatud just keskkonnasäästlikkuse edendamisele/suurendamisele, seda eelkõige PRS-s 1, mille eelarve moodustab 40% rakenduskava eelarvest (ühenduse osalusest).

2012. a on väljamakseid tehtud kõige rohkem PRS-1 (149,5 mln), mis panustab RSKS prioriteetsesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“. Väljamaksete osas paistab silma ka PRS 4 (51,4 mln), mille meetmed panustavad RSKS prioriteetsesse suundadesse „Teaduse- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ ja „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“.

Väljamaksete maht kajastub ka indikaatorite täitmisel – PRS-s 3 on välja makstud 93% eelarvesse planeeritud vahenditest. PRS-s on kuus indikaatorit ning ühel juhul on juba 2015. a sihttase ületatud ning kolme indikaatori saavutustase sihttasemest jääb vahemikku 79-88%. Sellega on edukalt panustatud RSKS prioriteetsesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“. Enamus rakenduskava meetmetest panustavad nimetatud eesmärki ning seda näitab ka meetmete mõju horisontaalsetele teemadele, kus 81% lõpetatud projektidest avaldavad mõju keskkonnahoiule.

RSKS eesmärkidesse panustavad kõik EARK prioriteetsed suunad, välja arvatud „Tehnilise abi“ ja „Horisontaalse tehnilise abi“ suunad (täpsemalt vt 2010. a EARK seirearuanne):

- RSKS prioriteetsesse suunda „Haritud ja tegus rahvas“ panustavad PRS-de 2, 5 ja 6 tegevused nagu eestikeelse õppe kvaliteedi ja paindlikkuse tõstmine, võrdsete võimaluste loomine võimetele ja huvidele vastavaks elukestvaks õppeks, noorsootöö kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine ning keskkonnahariduse taristu arendamine. Oluliselt on haridusinvesteeringutega parandatud kutseõppeasutuste taristut (meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ toel, kus investeeringuid tehakse 91% koolidest (30/33-st). Täna on kutseõppeasutuste võrk üldjoontes välja kujunenud.

Kvalifitseeritud tööjõu pikaajalise pakkumise suurendamiseks tegeletakse töötuse ja mitteaktiivsuse ennetamisega, kus võtmetegevusteks on kutse- ja karjäärinõustamise arendamine, mida toetavad noorsootöö infrastruktuuri ja kutsehariduse infrastruktuuri arendamise meetmed.

- RSKS prioriteetsesse suunda „Teaduse- ja arendustegevuse võimekuse ning ettevõtete uuendusmeelsuse ja tootlikkuse kasv“ panustavad PRS 4 elluviidavad kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamisprojektid ning internetiühenduste toetus. Kohaliku ettevõtluskeskkonna arendamisprojektide raames rajatakse ning renoveeritakse tootmisele ja logistikale suunatud avalikku tehnilist infrastruktuuri (juurdepääsuteed, vee- ja kanalisatsioonisüsteemid, maaparandussüsteemid, välisvalgustus, elektri- ja sidevõrgud, kütetrassid). Rahastatud on mh Tallinna lennusaadama rekonstrueerimist Eesti Meremuuseumiks, mis avati 2012. a suvel ja on osutunud väga populaarseks. Toetati Tehvandi staadioni rekonstrueerimist multifunktsionaalseks aastaringse kasutusega rahvusvaheliseks spordi- ja turismikompleksiks, kus uuel taristul on juba peetud rahvusvahelisi spordivõistlusi. Internetiühenduse toetuse raames toetatakse valguskaablitel põhineva elektroonilise side baasvõrgu rajamist koos vajalike rajatistega. Toetuse eesmärgiks on internetiühenduste kättesaadavuse parandamine piirkondades, kus uue põlvkonna elektroonilise side võrgu infrastruktuuri puudumise tõttu ei ole kiire lairibateenus lõppkasutajatele kättesaadav ja seeläbi nende piirkondade konkurentsivõime tõstmine.
- RSKS prioriteetsesse suunda „Säästev keskkonnakasutus“ panustavad prioriteetsete suundade 1, 2, 3 ja 6 tegevused. Veemajanduse infrastruktuuri alasuunas ehitatakse välja ja renoveeritakse elanikkonnale kvaliteetse joogivee saamiseks veevarustussüsteeme ning veekogude seisundi parandamiseks reoveekogumissüsteeme ja –puhasteid, likvideeritakse jääkreostuskoldeid ning veekogude bioloogilise seisundi parandamiseks avatakse kalade rändeteid. Paranenud on vee- ja kanalisatsiooniteenuse kättesaadavus ja/või kvaliteet. 2011. a seisuga saab 81% tarbijatest ühisveevärgist nõuetele vastavat joogivett. Eelkõige EL-i struktuurivahendite abil on tagatud nõuetele vastav joogivesi pea kõikides suurtes asulates.
- Jäätmekäitluse alasuunas on toetust saanud projektid, mille käigus suletakse ja korrastatakse keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad, ohutustatakse põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmeheidlad, rajatakse uusi ja laiendatakse olemasolevaid keskkonnanõuetele vastavaid prügilaid ja jäätmekäitluskohti, parandatakse jäätmete kogumist, sortimist ning taaskasutusse suunamist. Korrastatakse 26 nõuetele mittevastavat tavajäätme prügilat, 2 põlevkivitööstuse jäätmeheidlat ja 1 põlevkivienergeetika jäätmeheidla, rajatakse 8 jäätmejaama/käitluskeskust.
- PRS 2 meetmetega toetatakse näiteks keskkonnahariduse edendamiseks taristu rajamist, kaitsekorralduskavade ja liigitegevuskavade koostamist. Keskkonnaseire valdkonnas

elluviidavad projektid aitavad kaasa teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvule ning säästvale keskkonnakasutusele.

Kolmanda suuna meetmed aitavad eelkõige kaasa globaalsele keskkonnahoiule, energiressursside säästlikumale kasutamisele ja riigi energiajulgeoleku kasvule. Eesti energiasüsteemis tervikuna on tänu energiatõhususe investeeringutele vähenenud soojuse tarve ning soojuse- ja elektrienergia. Hoolimata viimaste aastate majanduskasvust on primaarenergia tarbimine Eestis hakanud vähenema. 2010. aastal kasutati primaarenergia 64,61 TWh, 2011. aastal 64,52 TWh¹¹.

- RSKS prioriteetsesse suunda „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ panustavad PRS 4 tegevused (maakondadesse ehitatavate kompetentsikeskuste ning erinevate uuringute, koolituste ja füüsilise keskkonna näol, luues nii aluse teadmistemahukate ettevõtete ja kõrgkvalifitseeritud töökohtade tekkeks), kuna kõik suuna meetmed on suunatud tasakaalustatud regionaalsele arengule ning piirkonnaspetsiifiliste probleemide lahendamisele. Mõju avaldavad ka PRS-s 2 tehtavad projektid, sest meetmete projektid toimuvad valdavalt väljaspool Tallinna ning toetuse saajate seas on ka mittetulundusühinguid (MTÜ).

Euroopa 2020

Strateegia Euroopa 2020. a eesmärkidesse panustavad PRS 1, 3 ja 4. PRS 1 kõigi meetmete tegevused panustavad otseselt prioriteedi „Jätkusuutlik majanduskasv: ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse arendamine“ eesmärkide saavutamisse. Veemajanduse meetmete investeeringute eesmärgiks on tagada veeressursside parem kasutamine ja kaitse sh. joogivee ressurside kaitse, jääkreostuse likvideerimine, joogivee- ja reoveepuhastussüsteemide rajamine. Keskkonnakaitselise taristu heale kvaliteeditasemele viimine (nõuetekohane joogivesi ja ühiskanalisisatsiooni olemasolu) ning nende kättesaadavus võimaldavad saavutada Eestil konkurentsieelist teiste riikide seas. Säästlikum loodusressursikasutus, millega kaasnevad väiksemad ressursi- ja saastetasud, võimaldab saavutada efektiivsemat ja konkurentsivõimelisemat tootmist. Jätkusuutliku majandamise üks eeldusi on muuhulgas veeressursi piisavus ja selle kvaliteet.

PRS 3 energiatõhususe meetmed panustavad otseselt vähemalt ühte järgmisse eesmärki – „Vähendada kasvuhoonegaaside heitkogust 1990. aasta tasemega võrreldes vähemalt 20% või sobivate tingimuste korral kuni 30%“, „Suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu energia lõpptarbimises 20%-ni“ ning „Suurendada energiatõhusust 20% võrra“.

2010. aastal oli taastuvenergia osakaal lõpptarbimises 24%, 2011. aastal 25,7%, mis ületab 2020. a eesmärki. Viimastel aastatel on toimunud pidev taastuvenergia osakaalu suurenemine. Suurim taastuvate energiaallikate potentsiaal asub biomassi sektoris, lisaks on head perspektiivid tuuleenergia, biogaasi ja väikehüdroelektrijaamade arendamisel. 2011. a taastuvenergia lõpptarbimine oli sektorite kaupa järgnev (alates suurimast osakaalust): soojus- ja jahutusenergia, elekter, transport.

PRS-i 4 alasuund „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ panustab aruka ja jätkusuutlikku majanduskasvu prioriteetidesse ettevõtluseks vajaliku keskkonna soodustamise ja kiire lairibaühenduse arendamisega.

¹¹ Allikas: Statistikaamet

2007-2013 perioodil on struktuurivahenditest ja EARD vahenditest (Eesti maaelu arengukava 2007-2013 raames) kokku ehitatud juba 2000 km lairiba ühendust (lõpetatud ja hetkel pooleli olevad projektid. Liitumise võimalus on loodud ligikaudu 60 000 leibkonnale (ligikaudu 135 000 inimesele), 14 000 ettevõttele ja 500 avaliku sektori asutusele.

Tabelis 3 on väljatoodud Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärgid ja nende poole liikumine.

Tabel 3. Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide võrdlus

Jätkusuutlik majanduskasv ressursitõhusa, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majanduse huvides		
Euroopa 2020 eesmärk	Hetkeseis	Konkurentsikava „Eesti 2020“ eesmärk
Kasvuhoonegaaside heidete vähendamine 2020. aastaks 20% võrra võrrelduna 1990. aasta tasemega. EL on valmis minema kaugemale ning vähendama heiteid 30%, kui ülemaailmse kokkuleppe raames teised tööstusriigid võtavad enesele samasugused kohustused ja arenguriigid panustavad vastavalt oma võimetele	6094 tuhat tonni (2010); 6021 (2011).	Eesti eesmärgiks on, et kasvuhoonegaaside heitkoguste piirmäär Euroopa heitkogustega kauplemissüsteemi välistes sektorites ei ületaks 2015. aastal 6183 tuhandet tonni ning 2020. aastal 6246 tuhandet tonni. 11 %
Taastuenergia osakaalu suurendamine kogutarbimises kuni 20%-ni	24% (2010); 25,7% (2011).	Eesti eesmärgiks on tõsta taastuenergia osakaalu energia lõpptarbimisest 2015. aastaks 23,6%-ni ning 2020. aastaks 25%-ni.
Energiatõhususe suurendamine kuni 20%	2818 ktoe (2010); 2761 ktoe (2011).	Eesti eesmärgiks on energia lõpptarbimise taseme säilitamine 2010. aasta tasemel. Aastaks 2015 – 2986 ktoe ja aastaks 2020 2818 ktoe.

3.4.2. Panus ja seosed Läänemere strateegiaga

Peatükis tuuakse ära Technopolis Group Eesti OÜ ja CPD Arenduskeskuse poolt läbi viidud hindamise (vt ptk 5.2) tulemused. Kuna hindamisel võeti aluseks 2012. aastal kehtinud strateegia (LMS uuendati 2013. a alguses), siis antakse ülevaade selles aruandes veel vana strateegia kohta. Uuendamata LMS prioriteetsed suunad on toodud lisas 19. Hindamise käigus hinnati projekte, mida on rahastatud perioodil 01.01.2007-24.10.2012. Kuna aruandes väljatoodud sisuline panus LMS valdkondadesse on sarnane 2011. a seirearuandes kirjeldatule (vt 2011. a seirearuanne), siis antakse ülevaade üksnes rahalisest panusest ning tuuakse välja kõige suurema mõjuga suunad.

Analüüsiks üksikute projektide panuseid LMS prioriteetide täitmisse, vaadati iga projekti eesmärgid ja tegevusi ning võrreldi neid LMS prioriteetidega – millised projektid, milliste prioriteetide täitmisse kõige enam panustavad. Panuse määramisel vaadeldi iga projektitüübi puhul seda kas ja mis selle projekti elluviimisel muutub - kas see mõjutab LMS prioriteetide täitmist otseselt või kaudselt. Kokkuvõttes nähtub, et EARK meetmed panustavad LMS eesmärkide täitmisse väga erinevalt, sõltuvalt projektide eesmärkidest, elluviimise kontekstist ning tegelikust sisust.

Analüüsi tulemusena selgus, et kõige suurema panuse (nii kaudselt kui otseselt) LMS eesmärkide täitmisse annavad keskkonna ja regionaalarengu projektid. Keskkonna valdkonnas on suurimateks projektideks veemajanduse ja jäätmeäitluse arendamise projektid (PRS 1, panus 31% EARK kogupanusest), mis hõlmavad eeskätt joogi- ja reoveesüsteemide ning jäätmemajanduse korrastamist ning panustavad **LMS valdkonda 1, 2 ja 3** otseselt 438 mln euroga ja kaudselt 132,4 mln euroga (sellest veefrastruktuuri projektid (v.a. joogiveevarustussüsteemid) panustavad LMS valdkonda 1 otseselt mahus 362,9 mln euroga).

Regionaalarengu valdkonna projektid (PRS 4, panus 23% EARK kogupanusest) hõlmavad laia amplituud erinevaid valdkondi – hariduse, hoolekande, tervise, kultuuri, ettevõtluse, turismi, transpordi kui ka IT taristu arendamist, mis kõik on suunatud kohaliku elukeskkonna parendamisele ning regiooni atraktiivsuse tõstmisele. 84% prioriteetse suuna projektidest panustavad LMS valdkonda 12. Lisades piirkondade tervikliku ja tasakaalustatud arengu projektidele ka hariduse (PRS 5, panus 11,7% EARK kogupanusest) ja tervishoiu infrastruktuuri arendamise (PRS 6, panus 12,4% EARK kogupanusest) projektid, saab LMS valdkonnast 12 suurima EARK panusega valdkond kogumahuga 812,7 mln euroga.

Samas on EARK raames rahastatud arvuliselt kõige enam energeetika valdkonna projekte (3479 projekti), kuid kogumahult (76,5 mln eurot) jäävad nad teiste prioriteetsete suundade panusele oluliselt alla (ainult 4% kogu EARK mahust). Seega, kuigi PRS-i 3 panus LMS valdkonda 5 on otsene, jääb ta rahaline panus siiski suhteliselt väikseks.

Kokku on perioodil 2007-2013 toetatud projektide otsene panus LMS prioriteetsetesse valdkondadesse olnud 1,1 mld eurot ning kaudne panus 628,2 mln eurot. Arvestada tuleb ka seda, et ühte tüüpi projektid võivad panustada mitmesse erinevasse LMS prioriteetsetesse valdkondadesse, mistõttu on kogupanus suurem, kui EARK eelarve (vt Tabel 4).

Tabel 4. EARK prioriteetsete suundade panus LMS valdkondadesse (mln €)

EARK	1		2		3		4		5		6		Kokku
LMS	otseselt	kaudselt	otseselt	kaudselt	otseselt	kaudselt	otseselt	kaudselt	otseselt	kaudselt	otseselt	kaudselt	
1	362,9	66,2		24,9									454,0
2	15,1			43,5									58,6
3	60	66,2		24,9									151,1
4				24,9									24,9
5				24,9	76,5								101,4
6													0,0
7							22,6						22,6
8							24,7						24,7
9													0,0
10													0,0
11							10,2						10,2
12				24,9			295,4	58	192,4	18,4		223,6	812,7
13			1,7	7,0									8,7
14			46,8	7,1									53,9
15													0,0
Üld								13,7					13,7
Kokku	438	132,4	48,5	182,1	76,5	0	352,9	71,7	192,4	18,4	0	223,6	1736,5
Kokku	570,4		230,6		76,5		424,6		210,8			223,6	1736,5

Hindamise kokkuvõttes on nenditud, et strateegiliselt on EARK-d ja LMS-i raske võrrelda, kuna tegu on erineva regionaalse dimensiooni ning eesmärgiga dokumentidega. Kui LMS laiem eesmärk on arendada Läänemere äärsete riikide elukeskkonda, siis EARK on suunatud Eesti strateegiliste eesmärkide täitmisele, millest mõnel võib olla ka Läänemere regiooni ülene mõju. Näiteks keskkonna (sh. energeetika) projektid on paljuski Läänemere regiooniülese mõjuga, samuti mõjutavad regiooni arengut kaudselt hariduse ja tervishoiu investeeringud. Samas, peab siiski nentima, et otsene seos EARK ja LMS valdkondade elluviimise vahel on nõrk just seepärast, et enamus EARK projekte on lokaalse suunitlusega ning suhteliselt väikesemahulised.

Viimastel aastatel on Eestis rajatud uusi ja rekonstrueeritud olemasolevaid reoveepuhasteid ning kanalisatsioonitrasse. EL vahenditest rahastatud projektidest on 2012. a lõpuks lõpetatud 7. Keskkonnaagentuuri koostatud aruande „Eesti keskkonnanäitajad 2012“ andmetel on alates 1992. aastast reostuskoormus oluliselt vähenenud. Viimase paarikümne aastaga on BHT₇-koormus vähenenud ligi 95%, fosfori koormus on samal perioodil vähenenud ligi 84%. Lämmastiku koormus on küll vähenenud 66%, kuid viimasel kolmel aastal on see näitaja pidevalt tõusnud, olles 2009. aastal 1,75, 2010. aastal 1,78 ning 2011. aastal 1,89 tuhat t/a. Selle põhjuseks on tõenäoliselt olnud veerikkad aastad, mil sademevee osakaal ja koormus on linnade heitvees tõusnud. Üldine reostuskoormus on vähenenud eelkõige tööstustootmise vähenemisetõttu 1990. aastatel ja viimase paarikümne aasta jooksul tehtud suurte investeeringutega Eesti veemajandusse. Peaaegu kõigi suuremate asulate reoveepuhastid ja enamik väikepuhasteid on kas rekonstrueeritud või on rajatud uued puhastid. Sama kehtib ka kanalisatsioonisüsteemide kohta. Viimastel aastatel on koormuse vähenemine kiirenenud tänu märkimisväärsetele investeeringutele, mille tulemusel on ehitatud ja uuendatud reoveepuhasteid üle kogu Eesti. Üks reostuskoormuse vähenemise põhjus on ka saastetasumäärade tõus ja karmistunud nõuded reovee puhastamisele.

3.4.3. Panus ja seosed horisontaalsete teemadega

EARK seirekomisjonis kinnitati 27.09.2007. a prioriteetsete suundade üldised valikukriteeriumid, mille koostamisel arvestati ka eeldatava mõju vajadusega horisontaalsetele teemadele. Prioriteetse suuna üldiste valikukriteeriumide kehtestamise eesmärgiks oli tagada projektide üldine hea kvaliteet ja leida projektid, mis kõige enam aitavad kaasa RSKS prioriteetide, prioriteetsete suundade, horisontaalsete teemade ja meetmete eesmärkide täitmisele.

EARK-s kirjeldatud horisontaalsete teemade mõju arvestatakse meetmete tingimuste väljatöötamisel läbi toetatavate tegevuste ja potentsiaalsete taotlejate määratlemise ja projektide taotluste vastavus- ja hindamiskriteeriumide kehtestamisel. Kõikide meetmete koostamisel on arvestatud, et meede ei tohi omada negatiivset mõju horisontaalsetele teemadele, küll aga on mõningatel meetmetel ja prioriteetsetel suundadel neutraalne mõju (vt tabel 5). Projektide mõju horisontaalsetele teemadele seiratakse struktuurivahendite kesksüsteemi (*SFCS*) kaudu, RÜ sisestab struktuurivahendite operatsioonisüsteemi (*SFOS*) projekti lõpparuannete alusel kõigi lõpetatud projektide kohta andmed, sh projekti mõju horisontaalsetele teemadele.

Kõige enam omavad rakenduskava projektid mõju keskkonnanahoiule (3759 projekti, 81,2% kõikidest lõpetatud projektidest), mis on igati ootuspärane, kuna tegemist on elukeskkonna arendamise rakenduskavaga ning keskkonnanahoid on üks olulisemaid märksõnu projektide rakendamisel. Aastaga on lisandunud 977 lõpetatud projekti. 8,3% projektidest (386 tk) omavad mõju regionaalsele arengule, 2,9% kodanikuühiskonna arengule (135 tk), 4,4% võrdsete võimaluste (205 tk) ja 3,1% infoühiskonna edendamisele (145 tk) Rahaliselt suurim panus horisontaalsetele teemadele on PRS 4 ja 5 lõpetatud projektidel (EL osalus vastavalt 139,1 mln ja 63,6 mln) (vt Lisa 8).

Tabel 5. Rakenduskava PRS-de panus ja seosed horisontaalsete teemadega

Pr.suund	keskkonnakaitse	võrdõiguslikkuse edendamine	infoühiskonna arendamine	kodanikuühiskonna arendamine	tasakaalustatud regionaalareng
Suund 1	xx	o	o	o	xx
Suund 2	xx	o	xx	o	xx
Suund 3	xx	xx	o	xx	xx
Suund 4	xx	xx	xx	xx	xx
Suund 5	xx	xx	xx	xx	xx
Suund 6	x	o	x	o	xx
Seosed:	toetab otseselt xx	toetab kaudselt x	neutraalne o		

Mõju keskkonnanahoiule ning regionaalsele arengule

Keskkonnahoidu ning regionaalsele arengule panustavad PRS-d 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 (vt EARK seirearuanne 2010).

Mõju võrdsete võimaluste edendamisele

Võrdsete võimaluste edendamisse panustavad PRS-d 3, 4 ja 5. PRS-del 1, 2 ja 6 on neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010).

Mõju infoühiskonna edendamisele

Infoühiskonna edendamisse panustavad PRS-d 2, 4, 5 ja 6. PRS-del 1 ja 3 projektidel on neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010 ja 2011).

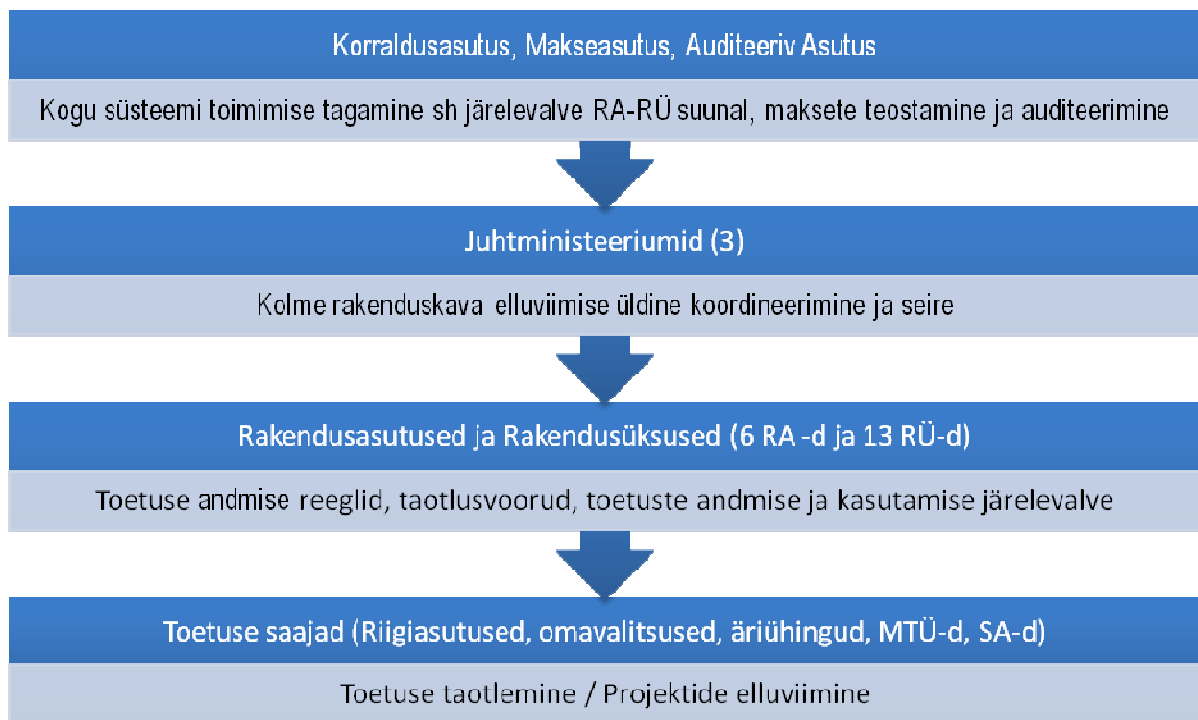
Mõju kodanikuühiskonna arengule

PRS 3, 4 ja 5 projektid aitavad kaasa kodanikuühiskonna arengusse, kuna toetuse saajateks on korteri- ja majaiühistud, MTÜ-d, sihtasutused ja KOV-d. PRS 1, 2 ja 6 projektidel on infoühiskonna edendamisele neutraalne mõju (vt EARK seirearuanne 2010).

4. JUHTIMIS- JA KONTROLLISÜSTEEMID, JÄRELEVALVE JA AUDIT

Peatükk kirjeldab rakendamise kontrollitegevuses toimunud peamisi arenguid aruandeaastal ning kõikide rakenduskavade üleselt. Võimalusel on analüüs tehtud EARK lõikes. Juhtimis- ja kontrollisüsteemide (JKS) toimimine on toetuse vahendamise õiguse ehk akrediteeringu aluseks. JKS on kehtestatud asutustes protseduuride ja töökordade kaudu. Olulisemad muudatused JKS-s asutuste kaupa on kirjeldatud ptk-s 4.1.

JKS üheks osaks on RÜ-de, RA-de, KA ning makseasutuse (MA) järelevalvetegevus (vt joonis 10). Järelevalvetegevust on detailsemalt kirjeldatud ptk-s 4.2. Kontrollitegevuse kvaliteedile annavad tagasisidet auditeeriva asutuse (AA) läbiviidavad süsteemi- ja projektauditid. Põhjalikumalt on nii projektide kui asutuste JKS-ga seotud auditeid kirjeldatud peatükis 4.3. JKS, järelevalve ja auditite tulemusel tuvastatud rikkumised ja tagasinõuded on kajastatud ptk-s 4.4.

Joonis 10. Kontrollisüsteemi toimimine (Allikas: KA)

4.1. Muudatused juhtimis- ja kontrollisüsteemides

JKS-des aruandeaastal olulisi muudatusi ei tehtud. Jätakuvalt arendati KIK-i, et tagada meetmete rakendamiseks vajalik haldussuutlikkus. Lisaks on RM (KA, MA ja AA rollis) karmistanud nõudeid struktuuritoetuste kontrollimehhanismidele. Selleks on KIK-s täiendatud paikvaatluste protseduuri ning muudetud põhjalikumaks paikvaatlustel täidetavaid kontrolllehti.

EAS-s viidi 2012. a läbi kaks JKS-i auditit riigihangete kontrollisüsteemi tõhususe hindamiseks (vt ptk 4.3). Jätakuvalt on pööratud suurt tähelepanu hangete õiguspärasusele. Lisaks olemasolevatele hankeekspertidele võeti tööle täiendav hankeekspert toetuse saajate hangete kontrollimiseks. Hangete kontrollimise funktsioone on lisatud nii järelevalveüksusele

kui finantsüksusele. EAS kontrollib toetuse saaja hankeid mh ka eelnõustamise ja taotluse menetlemise käigus ning hangete kontrollimisel rakendatakse nelja-silma printsiipi. Rikkumiste efektiivsemaks menetlemiseks muudeti EAS-s rikkumiste menetlemise protseduuri. Selle tulemusena loodi uus tagasinõuete eksperdi ametikoht õigus- ja haldusüksusesse, kelle ülesanne on koostada tagasinõude otsus ja jälgida tagasinõude tähtaegset tasumist (varem oli see erinevate projektikonsultantide ülesanne). Antud muudatuse tulemusena on paranenud rikkumiste menetlemise ja tagasinõude otsuste kvaliteet ja tähtaegadest kinnipidamine.

SA Innoves muudeti struktuuritoetuste väljamaksete menetlemise korda, toetuse kasutamise järelevalve korda ja nende lisasid. SA Innove juhatus 20.03.12 käskkirjaga nr 1.1-4/80 määrati EARK prioriteetse suuna „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ meetmete osas RÜ ülesannete täitjaks struktuuritoetuste keskuse investeringute üksus. Seoses uue asutuse moodustamisega kinnitati sihtasutuse struktuuriüksuste eesmärgid ja põhiülesanded. Investeringute üksuse põhiülesanne on korraldada PRS „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ toetuste andmist, väljamaksete ja seirearuannete menetlemist, avalikkuse, toetuse saajate ja taotlejate teavitamist ja seireandmete kogumist ning prioriteetse suuna seirearuande koostamist.

Väiksemaid muudatusi tehti SiM-i, SoM-i, Kredexi ja MKM-i JKS-des. MKM-i juhtimis- ja kontrollisüsteemi lisati viited dokumentide uutele versioonidele ja toodi välja muudatused MKM-i struktuuris. SoM-i JKS-s kinnitati kolm protseduurireeglit ning alustati kahe protseduurireegli koostamist. RÜ protseduurireeglites on arvestatud RA ja RM soovitusi, olulisi tähelepanekuid ja ettepanekuid. SiM-i JKS-i muudatused on seotud menetlustoimingute läbiviijate ning tähtaegade täpsustamisega.

4.2. Järelevalve

Struktuurivahendite järelevalve on lähtuvalt Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuste seadusest oma ülesehituselt 3-tasandiline: RÜ järelevalve taotlejate/toetuse saaja üle, RA järelevalve RÜ üle ja RM-i, kui korraldusasutuse järelevalve RA ja RÜ tegevuse üle. Seejuures on RM ka toetuste MA, kes teeb kulude sertifitseerimisel pisteliselt paikvaatlusi RÜ-des ja kontrollib kulude abikõlblikkust. Järelevalve toimub dokumentide kontrolli ja paikvaatluste abil.

Alljärgnevalt on kirjeldatud olulisemad leiud, üldistused kitsaskohtadest ja arengud järelevalvetegevuses asutuste (tasandite) kaupa aruandeaastal, sh täpsustatakse eelmisel aastal lahendamisele jäänud kontrollitegevuse arendamisega seonduv. Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

Makseasutuse järelevalve rakendusüksuste üle:

MA viis 2012. a RÜ-des läbi kolme protsessi (kuluaruannete koostamine sh kuludokumentide pisteline kontroll, väljamaksete ning tagasinõuete menetlemine) kohapealsed kontrollid.

Kuluaruannete koostamise protseduuri kontroll teostati viies RÜ-s (KIK, KredEx, EAS, Innove ja SoM), sealjuures abikõlblikkuse kontrolli ühes RÜ-s (EAS), mille tulemusena soovitati tööprotseduure täpsustada.

Väljamaksete menetlemise kontroll teostati 2012. aastal viies RÜ-s (KIK, KredEx, EAS, Innove, SOM), mille tulemusel tehtud soovitused on pigem väheolulised ja seotud detailidega kontroll-jälje täiendamiseks.

Tagasinõuete menetlemise protseduuride kontroll viidi läbi viies RÜ-s (KIK, KredEx, EAS, Innove, SOM), mille tulemusena soovitati tööprotseduure täpsustada.

Korraldusasutuse järelevalve rakendusüksuste üle:

KA järelevalves RÜ-de üle oli 2012. a fookuses väljamakse taotluste ja riigihangete kontrolli protseduurid ning spetsiifilisemate valdkondadena personalikulude abikõlblikkuse ning riigiabi ergutava mõju tingimuse kontroll. Koostöös RA-dega kontrolliti taotluste menetlemise ja hindamise protseduuri, programmide kulude abikõlblikkust ja tegevuste eesmärgipärasust, SFOS andmekvaliteeti ning toimingute kestuse nõude kontrolliprotseduuri.

Väljamakse taotluste protseduuride kontrollid koos projekti abikõlblikkuse kontrollimisega viidi läbi kõikides RÜ-des ning need lõppesid soovitud töökorralduse täiendamise kohta, mitteabikõlblikke kulusid ei tuvastatud. Olulisemad tähelepanekud töökorraldusele on soovitud lisada kontroll-lehele täiendavaid küsimusi ning kontroll-lehe küsimusi täiendada/täpsustada.

Personalikulude abikõlblikkuse kontroll viidi läbi kahes RÜ-s (Innove, EAS), kus ühes (EAS) tuvastati väikeses mahus mitteabikõlblikke kulusid (83,12 eurot). RÜ-le tehti soovitus põhjalikumalt kontrollida esitatud tööajatabelite vastavust kehtestatud nõuetele.

Riigihangete kontroll hõlmas kahte RÜ-d (KIK, SOM), mille käigus tehti 16 tähelepanekut ja anti 5 soovitus.

Riigiabi ergutava mõju kontrollimist RÜ-des kontrolliti EAS 23 projektis, mille käigus tehti 8 tähelepanekut. KA palus läbi viia üksikasjaliku analüüsi, et välja toodud projektides selgitada ergutava mõju olemasolu või selle puudumist, võttes seejärel tarvitusele vajalikud meetmed.

Korraldusasutuse muud olulised tegevused:

KA uuendas põhjalikult projekti tasandi kontrollidele esitatavaid minimaalseid nõudeid kirjeldavat juhendit, sealjuures kehtestati ühtsed riigihangete kontrollimise kontroll-lehed selleks, et tagada RÜ-de kontrollimise ühetaolisus kogu administratsioonis. Riigihangete kontroll-lehed võeti kasutusele 01.03.2012.

Lisaks on KA 2012. a aktiivselt tegelenud sellega, et kiirendada JKS-i auditites tehtud soovituste ellurakendamist, mille tulemusena on oluliselt vähenenud tähtaja ületanud järeltegevuste nimekiri.

Rakendusasutuste kontroll rakendusüksuste üle

Alates 2012. aastast toimub RA-de järelevalve RÜ-de üle osaliselt KA juhendamisel ja koordineerimisel. See tähendab, et KA sõnastab kontrolli eesmärgi ning valmistab ette kontroll-lehed, mida kasutavad kõik RA-d. Sellega on tagatud ühetaoline kontrollimine ning tulemusi on võimalik paremini kogu süsteemile laiendada. Milliseid meetmeid või projekte ning millises ulatuses täpselt kontrollitakse, otsustatakse riskide hindamise tulemusel KA ja RA-de koostöös. Kõikide kontrollide tulemused koondatakse kokku KA-sse ühtsetel alustel. 2012. a viidi keskse koordineerimise abil läbi neli kontrolli: taotluste menetlemise ja hindamise protseduuri kontroll, programmide kulude abikõlblikkuse ja tegevuste

eesmärgipärasuse kontroll. Seoses töökorralduse muutmisega muudeti ka KA juhendmaterjali RA-dele järelevalve teostamiseks RÜ-de üle. RA-d koostavad sarnaselt KA-ga kontrolliplaani kaks korda aastas ning see kooskõlastatakse KA-ga.

Taotluste menetluse ja hindamise protseduuri kontrolli viisid rakendusasutused (MKM, SoM) läbi kahes rakendusüksuses (Kredex, EAS). Kontroll hõlmas 5 erinevat meetet, 3404 taotlust (ilma KredExi ühe meetmeta 510 taotlust) ning 40 taotluse detailset vastavushindamist. Kontrolli tulemusel tehti 16 tähelepanekut, kuid järeltegevusi on vaja teha viie tähelepaneku osas. Kontrolli tulemusel leiti, et üldiseks probleemiks on andmete kandmine SFOS-i ning kontroll-lehtede täitmise kvaliteet, kuid kumbki hindamismenetluse sisulist poolt ei mõjuta. Sisulisema probleemina ilmnis hindamise protseduuri läbiviimise kvaliteet, mis sisaldab endas nt hindamistulemuste aritmeetilist kokkuarvutamist ja hindamiskomisjoni koostumise protokollimist (puudutab küll vaid ühte kontrollitud RÜ-d).

Sisulise puudusena tuvastati, et EAS-i kahe meetme ekspertide hindamisaruannetes ei ole alati eksperdi antud hinne see, mis ta oleks pidanud olema hindamismetoodika järgi, samas oli kontrollija eriarvamus minimaalne ja muudatusi hindamistulemustes ei põhjendanud. Teise sisulise puudusena võiks veel esile tuua meetme määruuses sätestatud taotluste menetlemise tähtajast mittekinnipidamist.

Programmide kulude abikõlblikkuse ja tegevuste eesmärgipärasuse kontrolli viisid läbi rakendusasutused (KKM, MKM, SOM) läbi kolmes rakendusüksuses (KIK, Innove, EAS). Kontrolli tulemusel tehti 3 tähelepanekut, kuid järeltegevusi on vaja teha ühel RÜ-l kahe tähelepaneku osas. Tähelepanekud puudutavad peamiselt väljamakse taotluste vormistuslikku poolt ning hangete maksumuse kajastamist. Kontrolli tulemusena leidsid RA-d, et kuludokumentide aluseks olevad tegevused vastavad ja on kooskõlas programmi eesmärkidega. Teised tuvastatud puudused on peamiselt väljamaksetaotluste vormistuslikku poole, trükivigade kohta kuludokumentides ning dokumentide puudumise kohta.

SFOS andmekvaliteedi kontrolli viidi läbi kõikides RÜ-des, mille tulemusel selgus, et korrigeerimist vajavaid andmevälju SFOS-s esines kõikidel RÜ-del. KA on täpsustanud SFOS kasutajajuhendit andmeväljade täitmise juhistega selleks, et tagada kvaliteetsema sisendi saamine infosüsteemi.

Toimingu kestuse kontrollimise protseduuri peale projekti lõppu kontrollisid kaks RA-d (HTM, MKM) kolmes RÜ-s (RIA, Tehnilise Järelevalve Amet, Archimedes), kellel 2011. a puudus töökorralduses selliste kontrollide läbiviimise protseduur. Kontrolli tulemusel tehti 14 tähelepanekut töökorralduse täpsustamiseks, mis ei oma finantsmõju.

Lisaks KA etteantud kontrollidele teostasid RA-d kontrole RÜ-de üle ka omal algatusel: **PRS-s 1, 2 ja 3** teostab KKM (RA) järelevalvet SA KIK (RÜ) üle ning PRS 3 ka MKM (RA) SA KredExi (RÜ) üle. KKM kontrollis meetme „Vooluveekogude seisundi parandamine“ II avatud taotlusvooru läbiviimist (PRS 1). Hinnati 8 taotluse menetlemise vastavust STS-le ja meetme määrusele. Tähelepanu pöörati taotlusvooru avamisele ja lõppenuks kuulutamisele, lisaks kontrolliti andmete SFOS-i kandmist. RA hinnang RÜ tegevusele vooru läbiviimisel ja taotluste menetlemisel on väga hea, projektide sujuvaks elluviimiseks juhiti RÜ tähelepanu mõningate täpsustuste tegemise vajadusele. Lisaks alustati järelevalvet meetme „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“ IV avatud taotlusvooru läbiviimisel (PRS 1). RA andis soovitusi järgneva taotlusvooru läbiviimiseks.

Jätkati ka meetmeteülese hangete järelevalvega, mille tulemusena tehti PRS-s 1 üks oluline (finantsmõjuga) tähelepanek. RÜ algatas rikkumismenetluse ja tegi projekti toetuse osalise tagasinõudmise otsuse summas 14 540,89 eurot (Valga maakonna veemajandusprojekt - Tõrva linn). PRS-s 2 tegi RA finantsmõjuga tähelepanekuid kolme projekti nelja hanke kohta. Hangete järelevalve tähelepanekud on RÜ-le edastatud järelevalve aktides, mille alusel algatas RÜ rikkumismenetlused ja tegi kolme projekti toetuse osalise tagasinõudmise otsused (vt ptk 4.4.). PRS-s 3 alustas RA väljakuulutamisetähtaajade läbirääkimistega või väljakuulutamise läbirääkimistega hangete hankemenetluse ja kulude abikõlblikkuse kontrollimise, mille valimisse kuulus ühe meetme raames toimunud hange. Kontrolli tähelepanekud on esitatud RÜ-le kommenteerimiseks.

KKM viis läbi ka teavitamise ja toetuse kasutamisele viitamise järelevalve, mille eesmärgiks oli hinnata RÜ tegevust struktuuritoetuse andmisest ja kasutamisest teavitamisel ning toetuse saajate üle järelevalve tegemisel. Mõningaid puudusi esines RÜ veebilehel avaldatud info osas. RÜ-le on antud soovitus avaldada juba enne meetme kõikide projektide lõppemist toetuse kasutamist, projektide tulemusi ja keskkonnamõju kajastavaid uudiseid.

PRS-s 4 teostab SiM (RA) järelevalvet EAS-i (RÜ) üle nii jooksvate järelevalvetoimingutega (RÜ aruannete kinnitamine, meetme komisjonide koosolekud, taotluse nõuetele vastavuse kontroll ning hindamise toimingute korrektsuse ja põhjendatuse jälgimiseks, RÜ tegevuse kohta esitatud vaiete lahendamine) kui valimi põhjal teostatavate paikvaatlustega.

EAS-s viidi läbi kolm paikvaatlust, mille eesmärk oli kontrollida valimipõhiselt taotluse ning väljamaksete menetlemise protseduuride toimimist ning tutvuda konkreetsete projektide kohta vormistatud dokumentide ning Navisioni ja SFOS-i kannetega. Kontrolli tulemusena avastatud leiud ei omanud finantsmõju. EAS-i järelevalve üksuse töö kvaliteet oli 2012. a rahuldaval tasemel. 98,3% aruannetest ja 98,2% väljamaksetaotlustest kinnitati tähtaegselt.

PRS-s 5 teostab HTM (RA) järelevalvet SA Innove (RÜ) tegevuste üle paikvaatluste käigus ning *desk-based* meetodil. RA teeb kord kvartalis RÜ koostatud rikkumisaruannete kontrolli ning tagasimaksete aruannete analüüsi. Rikkumiste aruannete järelevalve toimub SFOS-i põhjal, kvartaalsete tagasimaksete aruannete analüüs toimub SFCS-s koostatud aruande põhjal. Tagasimaksete aruande analüüs annab sisendi järelevalve planeerimiseks. Lisaks kvartaalsele järelevalvele teeb RA valimipõhist ning riskidest tulenevat järelevalvet. Samuti teostati KA koordineerimisel tellitud kontrolle. Läbi viidud järelevalvete tulemusena võib RÜ JKS-i kontrollitud tööloikude osas hinnata toimivaks, kuid parandamist vajavaks.

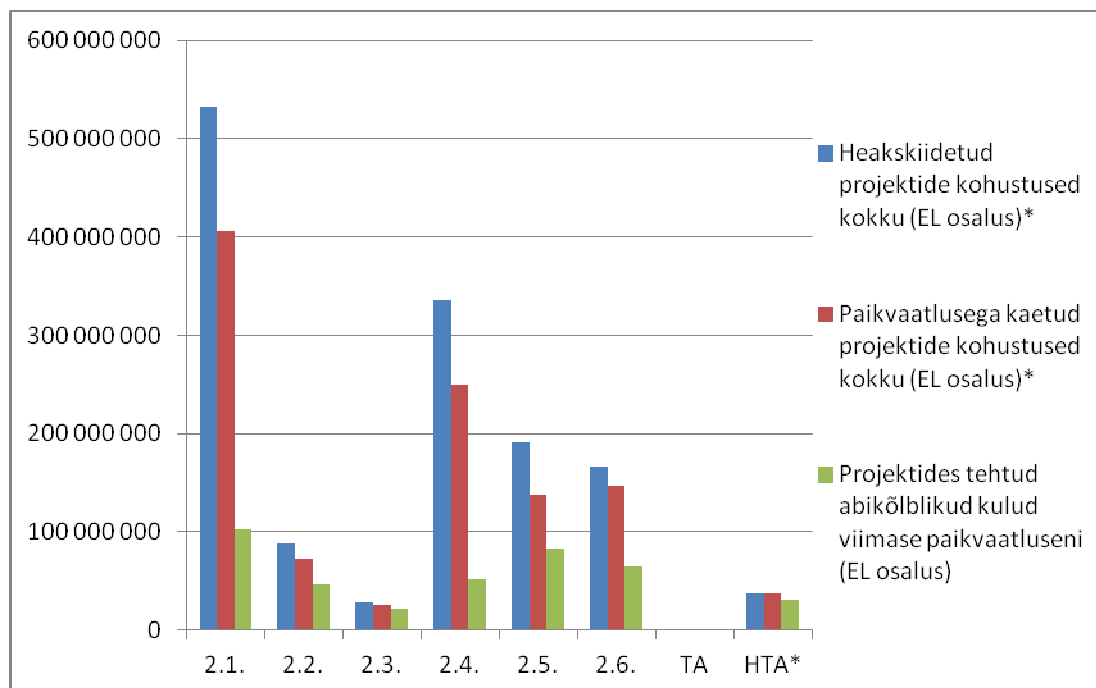
PRS- 6 teostas RA (SoM) meetmete 2.6.1. ja 2.6.3. osas protseduurikohase järelevalve RÜ (SoM) üle 2012. a lõpus. Meetme 2.6.1. raames teostas RA kontrolli 2011. a kontrolliga esitatud märkuste alusel. Võrreldes 2011. aastaga on RÜ korrigeerinud kõik protseduurireeglid ja parandanud VMT-de ja riigihangete dokumentide kontrolli. Viimased aruanded, kontroll-lehed on dokumendihaldussüsteemis (DORA) omavahel seotud. Puudused on seirearuannete alusel SFOS-i andmete sisestamisel (SFOS-i ei ole kantud projektide väljamaksete prognoose, tegevuskavade ja indikaatorite täitmist). Meetme 2.6.3. raames kontrollis RA järelevalve käigus seirearuannete menetlemise vastavust protseduurireeglile (toimingutele ja tähtaegadele).

Pistelisel kontrolliti väljamaksete prognooside ja VMT-de menetlust ning RÜ järelevalve toimingute, sh projektide paikvaatluste läbiviimist. Kõikide kontrollide käigus tuvastati väiksemaid puudusi, millest anti RÜ-le jooksvalt tagasisidet.

Aruandeaasta järelevalve tulemuste põhjal võib järeldada, et arendustegevused RÜ-des on olnud tulemuslikud, kuid jätkuvalt esineb väiksemaid vigu ja puudusi. Süsteeme ja protseduure tuleb jooksvalt ja järjepidevalt täiendada.

Rakendusüksuste järelevalve toetuse saajate üle

RÜ-d on 2012. a lõpuks viinud läbi 894 paikvaatlust, mis moodustab 20% aktsepteeritud ja lõpetatud projektidest. Paikvaatlustega kaeti 1,077 mld eurot, mis moodustab heakskiidetud eelarvetest 78%. Tehtud abikõlblikest kuludest on paikvaadeldud 29% (vt Lisa 6). Paikvaadeldud projektide osakaalu arvestades on kõige rohkem paikvaadeldud HTA suunas ja PRS-s 5 (vastavalt 96% ja 87%). Protsentuaalselt on kõige vähem paikvaatlusi tehtud PRS-s 3 (5%). Nagu ka varasemal aastal, tehti enim tähelepanekuid projekti dokumentatsiooni ja avalikustamise osas. PRS-s 4 tehti ka tähelepanekuid mitteabikõlblike kulude kohta ning PRS-s 5 avastati RHS-i rikkumisi, mille tulemusel algatati tagasinõude menetlus. Üldiselt on tegemist juhuslike vigadega, mis on iseloomult erinevad ja ei viita süsteemsele veale. Kuigi üldiselt JKS-d toimivad, esineb mõningates JKS-des puudusi, millele viitavad finantsmõjuga rikkumised nagu riigiabi reeglite rikkumine (vt ptk 4.3).

Joonis 11. Paikvaatluste katvus (Allikas: KKM SFCS andmetel 23.04.2013)

* Käimasolevate projektide eelarve + lõpetatud projektide maksed

** Kajastatud on „EARK“, „IARK“ ja „MARK“ andmeid

SA KIK-i järelevalve toetuse saaja üle on kaheastmeline (projektikoordinaator ning järelevalve üksus). Projektikoordinaator teostab toetuse saaja tegevuse üle pidevat järelevalvet, kontrollib kõiki väljamakseid ning hankeid. Järelevalveüksus teostab riskipõhist kontrolli, st kontrollitakse eelkõige kõrgema riskiga väljamakseid, hankeid ning teostatakse kõrgema riskiga projektide paikvaatlusi.

PRS-s 1 on 2012. a lõpuks teostatud 106 paikvaatlust, PRS-s 2 on teostatud 90 paikvaatlust ning PRS-s 3 on teostatud 182 paikvaatlust (kolme suuna peale tehti 2012. aastal kokku 96 paikvaatlust). Kõige rohkem tähelepanekuid tehti projekti dokumentatsiooni osas, st dokumentide säilimine ei ole piisavalt tagatud, projektipõhise/sihtfinantseerimise

raamatupidamise reeglid on puudulikud või puudusid. Tähelepanekuid on olnud ka avalikustamise osas, kus teavitustahvilil on olnud ebatäpsusi (viide valele EL fondile, logod pole piisava suurusega, ebakorrektned projektid nimetus vms) või teavitus ei ole toimunud õigeaegselt. Kõik paikvaatluse käigus väljatoodud tähelepanekud on toetuse saajate poolt arvesse võetud. Ühtegi ettekirjutust toetuse saajatele paikvaatluse käigus või selle järeltegevusena ei ole koostatud. Paikvaatluste käigus 2012. a. rikkumisi ei tuvastatud.

SA Kredex meetme „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ raames 2012. aastal paikvaatlusi ei teostanud. Kõik vajalikud paikvaatlused on planeeritud läbi viia 2013. aasta I poolaastal. Programmide „Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest“ ning „Korterelamute renoveerimislaen“ osas teeb paikvaatlusi **RA (MKM)** ning 2012. aastal teostati perioodilise järelevalve raames paikvaatlusi mõlemas programmis. Paikvaatluste käigus kontrolliti programmide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele, hankereeglite järgimist ning teavitusnõuete täitmist. Tähelepanekuid paikvaatluste käigus ei tehtud.

EAS viis 2012. a lõpuks paikvaatlusi läbi 286. Enim avastati aruandeaastal vigu projektiga seotud dokumentide mitteeristamisel, kuid ettekirjutusi 2012. aastal ei tehtud. Projektijärgseid paikvaatlusi ehk järelkontrolle viidi läbi kaks, millest mõlemal juhul anti projektile hinnang „korrektned“. Dokumentide kontrollimisel avastati enim vigu seoses mitteabikõlblike kuludega, mittetäielike kuludega seotud dokumentide esitamisega ning teavitamisega seotud kohustuse täitmisega.

SA Innove teostas 2012. a 26 paikvaatlust. Kokku on paikvaatlusi tehtud 121. Tähelepanekuid tehti 21-l korral (81% teostatud paikvaatlustest). Enamlevinumad vead olid RHS-i rikkumise tulemusel. Järelevalve tulemusel avastatud rikkumisi ja tagasinõuded on kajastatud koos auditist tulenevate leidudega eraldi peatükis 4.4.

SoM teostas 2012. a 10 projekti osas 12 paikvaatlust. Kahe projekti puhul viidi läbi 2 paikvaatlust, kuna tegemist oli üle 1 miljonilise toetusega. Jaanuaris viidi läbi ühe 2011. a teostatud paikvaatluse järel-paikvaatlus. Meetme 2.6.1. raames teostati ühe projekti paikvaatlus ja järel-paikvaatlus. Paikvaatlus viidi läbi SA Ida-Viru Keskhaigla projekti kontrolliks kahel korral. Lisas 6 esitatud paikvaatluste info on kumulatiivne ning sisaldab meetme 2.6.1 osas ka ühte MA paikvaatlust SA Tartu Ülikooli Kliinikumi (*TÜK*) projektile. Rikkumiste vähendamiseks on nõustatud toetuse saajaid (*TS*) ja osutatud RHS-i nõuetest kinnipidamise vajalikkusele. Samuti on tõhustatud hangete kontrolli, VMT-de kontrolli, eelkõige tõhustati nelja-silma printsiibi efektiivset rakendamist. Kokku on 2012. a lõpuks tehtud 25 paikvaatlust.

RM viib läbi paikvaatlusi TA ja HTA meetmete raames ning aasta lõpu seisuga on läbi viidud korralisi paikvaatlusi kõikide toetuse saajate juures vähemalt korra projekti rakendamise perioodi jooksul. TA 23-st aktsepteeritud ja lõpetatud projektist (sh projektid, mis on SFOS-i sisestatud, kuid millest ei ole tehtud ühtegi väljamakset) on paikvaadeldud 10 projekti (43% kõikidest projektidest). Eelarve osas oli paikvaatlusega kaetud 86% kinnitatud projektide eelarvetest. HTA 77-st aktsepteeritud või lõpetatud projektidest on kontrollitud 74 projekti (96% kõikidest HTA projektidest). Eelarveliselt on aga HTA kohapealsete kontrollidega kaetud 100% projektide kinnitatud eelarvetest. Üksikud tähelepanekud tehti dokumentide sisestamise korrektsusele, et RÜ-le esitatav kuludokumentide nimekiri (arve number ja kuupäev) oleks vastavuses originaaldokumentidega.

4.3. Auditid

Kindluse saamiseks kulude abikõlblikkuses ja asutuste JKS-de toimimises toimuvad projektide ja JKS auditid. AA on RM-i finantskontrolli osakond, kes võib oma toiminguid delegerida RA-de ja RÜ-de audiitoritele või osta teenust välisaudiitorilt. Projektauditite soovitude ja järeltegevuste elluviimist järelevalvab AA, JKS auditite järeltegevuste maandamist järelevalvab KA.

Projektauditid

AA 2012. a projektauditi valimis¹² oli 101 projekti summas 259,9 miljonit eurot, seega auditeeriti peaaegu pool 2011. aastal EK-le deklareeritud kuludest. Järgnev ülevaade hõlmab ka neid RÜ-sid, mis ei ole seotud EARK elluviimisega. 42 auditit viis läbi AA ning 29 AA koostööpartnerid RA-des ja RÜ-des. Auditite läbiviimise teenusena osteti sisse 30 projektauditit. Auditite tulemusena tehti finantsmõjuga tähelepanekuid 31 projektile (31% auditeeritud projektidest sisaldas mitteabikõlblikke kulusid). Projektauditite tulemusena tehti 51 olulist tähelepanekut. Kõige rohkem tehti tähelepanekuid struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamise osas (24 tähelepanekut), suurima finantsmõjuga olid riigiabi reeglite rikkumistega seotud tähelepanekud (55% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest). Projektauditite tulemuste ülevaade rakendusüksuste kaupa on toodud aruande lisas (vt lisa 16).

Projektauditite raames väljatoodud probleemid ning tehtud olulised tähelepanekud jagunevad auditi alameesmärkide lõikes järgmiselt:

- **Struktuuritoetuse eesmärgipärane kasutamine:** 24 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on 757 381 eurot, väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 172 720 eurot). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 29% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- **Hangete läbiviimine:** 19 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblikud kulud referentsperioodil kokku 422 499 eurot, väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 527 216). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 16% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- **Riigiabi:** 3 olulist tähelepanekut (tuvastatud mitteabikõlblik kulu referentsperioodil on 1 442 916 eurot, väljaspool referentsperioodi tuvastatud mitteabikõlblik kulu on 4 815 706 eurot). Rikkumistega seotud kulud moodustavad 55% tuvastatud mitteabikõlblikest kuludest.
- **RÜ-dele suunatud tähelepanekud:** 5 olulist tähelepanekut (finantsmõju ei kaasnenud).

AA hinnangul on struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega seonduvate tähelepanekute raames tegemist süsteemsete vigadega abikõlbliku perioodi¹³ ning trahvidega¹⁴ seotud tähelepanekute puhul. Muude struktuuritoetuse eesmärgipärase kasutamisega seotud tähelepanekute puhul on tegemist juhuslike vigadega, mis on oma iseloomult erinevad, neil puudub ühistunnus ning seega ei viita need vead süsteemsele veale.

Peamised hangete osas tehtud tähelepanekud on seotud võrreldavate pakkumuste mittevõtmise, ehitustööde hankelepingtonde raames ehitustöödeks mittevajalike asjade ostmisega ning hankelepingtonde muutmistega, mis ei ole kooskõlas riigihangete seadusega.

¹² Valimi moodustamisel kasutab AA statistilist valimi moodustamise meetodikat (rahaühikupõhine meetod)

¹³ Kulud on tehtud väljaspool abikõlblikku perioodi

¹⁴ Toetuse saaja ei ole saanud trahve abikõlblikest kuludest maha arvestanud

Hangete läbiviimisega seotud tähelepanekute puhul on AA hinnangul tegemist juhuslike vigadega, mis on iseloomult erinevad ja ei viita süsteemsele veale.

Suurima finantsmõjuga on riigiabi reeglite rikkumisega seotud tähelepanekud, mis viitavad puudustele RÜ-de JKS-des.

Läbiviidud projektiauditite tulemusena tuvastati referentsperioodil mitteabikõlblikke kulusid kokku summas 2,62 miljonit eurot ehk 1,01% auditeeritud kulude kogumahust ning mitteabikõlblikke kulusid väljaspool referentsperioodi tuvastati 5,52 miljonit eurot (sellest 4,74 miljonit on seotud riigiabi reeglite rikkumisega ühes projektis).

Arvestades auditi toimingute käigus tuvastatud vigu ja nende põhjal leitud kõige tõenäolisemaid vigu, on võimalik 90% kindlustunde määraga öelda, et kõige tõenäolisem viga (most likely error) üldkogumis ei ületa 13 895 159,07 eurot (2,62% üldkogumist).

AA on võtnud arvesse MA tehtud finantskorrektsioone (tasaarveldamist EK-ga) 12 projekti puhul ning arvutanud vea määra pärast finantskorrektsioone (*residual risk of error after corrective measures*). Kõige tõenäolisem viga (most likely error) pärast finantskorrektsioone on 2 171 719,72 eurot ehk 0,41% üldkogumist.

EARK 4428-st projektist auditeeriti aruandeaastal 37 projekti ning TA raames 2 projekti, mis koguvahimist moodustab kokku 0,9%. Auditeeritud sertifitseeritud kulud moodustasid kokku 87,4 mln ning sellest moodustasid avastatud mitte-abikõlblikud kulud ligikaudu 357 tuhat eurot (0,4%). Muutus on olnud märgatav, sest mitte-abikõlblikke kulusid tuvastati aastaga 2,3% vähem. Mitte-abikõlblikke kulusid väljaspool referentsperioodi avastati 631 888 eurot (0,7%). Olulisi tähelepanekuid tehti 8 ning väheolulisi 7. Enim auditeid toimus PRS-s 1 (23 tk), kus tehti üks oluline tähelepanek (mitte-abikõlblikke kulusid tuvastati 1 166 eurot). Enim olulisi tähelepanekuid tehti PRS-s 4 ja PRS-s 5 (vastavalt 11 ja 3). Tuvastatud mitte-abikõlblikud kulud olid seoses hangete läbiviimisega – PRS-s 4 tuvastati mitte-abikõlblikke kulusid 233 759 eurot ning PRS-s 5 pisut üle 78 tuhande euro. Ühtegi tähelepanekut ei tehtud PRS-s 2, kus auditeeriti kolme projekti. Vea määr on 0,42%, mis võrreldes teiste rakenduskavadega on madalaim (IARK – 0,92%; MARK – 1,41%). Võrreldes 2011. aastaga on vea määr EARK-s vähenenud, kuid teiste rakenduskavade puhul on vea määr hoopiski suurenenud.

Tabel 6. Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud rakenduskavade ja fondide lõikes

Rakenduskava	Auditeeritud projektide arv	Auditeeritud sertifitseeritud kulud (euro)	Avastatud mitte-abikõlblikud kulud (euro)	Mitteabi-kõlblikud kulud väljaspool referents-perioodi (euro)	Vea määr %
IARK (ESF) ¹⁵	18	32 952 074,38	304 295,22	874,77	0,92%
EARK (ERF, ÜF) ¹⁶	37	84 746 086,49	356 994,50	631 888,32	0,42%
MARK (ERF, ÜF) ¹⁷	44	139 549 806,70	1 961 363,18	4 882 879,4	1,41%
TA (ESF, ERF, ÜF)	2	2 630 934,62	142,72	0,00	0,01%
Kokku:	101	259 878 902,20	2 622 795, 62	5 515 642,5	1,01%

¹⁵ Inimressursi arendamise rakenduskava, CCI number: 2007EE051PO001.

¹⁶ Elukeskkonna arendamise rakenduskava, CCI number: 2007EE161PO002.

¹⁷ Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava, CCI number: 2007EE161PO001.

Detailne informatsioon projektaudititest on AA 2012. aasta auditeerimise aastaaruandes (leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

Võrreldes varasemate aastatega on oluliselt vähenenud nende projektide osakaal, milles on tehtud finantsmõju omavaid tähelepanekuid (31% auditeeritud projektide koguarvust, erinevalt 40% auditeeritud projektide koguarvust eelmisel aastal). 2012. a tehti kokku 45 finantsmõjuga tähelepanekut, 2011. a oli finantsmõjuga tähelepanekuid 80. Seega vigade esinemise sagedus on langenud, samas on vea määr projektiga kohta võrreldes varasemate aastatega tõusnud ning ulatub peaaegu pooltel vigadega projektidel üle 2%. Kõrge vea määraga on need projektid, kus tuvastati viga riigiabi reeglite rikkumisel või kulude tegemisega väljaspool abikõlblikku perioodi. Nende vigade ulatuse kindlaks tegemiseks on EAS viinud läbi täiendavad kontrollid ning tugevdanud oluliselt oma JKS-i. Vastavalt soovitudele muutis ka SoM 2012. aastal JKS-i.

Analüüsidest tuvastatud rikkumisi rakenduskavade lõikes, siis võib välja tuua, et kõikides rakenduskavades esinevad läbivalt hangetega seotud rikkumised (võrdlevate pakkumiste mittevõtmine, hankelepingu muudatused ja reservi kasutamine ei ole vastavuses RHS-iga, ehitustööde hankelepingu puhul on ostetud asju, mis ei ole ehitustöödeks vajalikud jne).

Arvestades projektauditite 2012. aasta tulemusi on AA arvamusel, et struktuuritoetuse JKS toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud. Need puudutavad eelkõige JKS-de tõhustamist riigihangete ning riigiabi reeglite kontrolli osas.

JKS auditid

2012. a viis AA läbi JKS auditi või muu sarnase töövõtu¹⁸ neljas struktuuritoetuse rakendamise seotud asutuses (Innove, RM, EAS, SoM). Nende auditite hulgas on kaks JKS auditit (KA audit ja horisontaalne paikvaatluste teostamise audit, mis hõlmas SA Innove't), mis olid eelmise auditeerimise aastaaruande esitamise hetkel läbiviimisel ning lõpetati käesoleval aastal (vt ka Lisa 11).

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud, auditeeritavate juhtimis- ja kontrollisüsteeme hinnati järgmiselt:

- KA (kategooria II) (seotud rakenduskavad: MARK, IARK, EARK);
- EAS (kategooria II) (seotud rakenduskavad: MARK, IARK, EARK);
- SoM (RÜ kategooria III) (seotud rakenduskava: EARK);
- SA Innove (kategooria II) (seotud rakenduskava: EARK, IARK).

JKS auditite tulemusena tuvastati finantsmõju omavaid probleeme kolmes RÜ-s (SoM, SA Innove ja EAS). EK peatas Eestile toetuse maksed, sest tuvastati, et RÜ-de poolt tehtavad riigihangete kontrollid ei olnud piisavad. Riski maandamiseks koostati tegevuskava riigihangete kontrollide tugevdamiseks. Pärast tegevuskava elluviimist viidi RÜ-des perioodil mai-august 2012. a läbi uuesti riigihangete kontrolli süsteemiauditid, mille tulemusel hinnati EAS-i ja SA Innove süsteemid piisavalt toimivaks (kategooria II) ning maksed taastati. SoM-i süsteemid vajavad aga jätkuvalt olulisi parendusi (III kategooria), mistõttu maksed on endiselt peatatud. Tegevused maksete taastamiseks käivad (vt ka ptk 3.2.1).

2011. a DG REGIO auditi lõpparuanne tõi välja vea riigiabi ergutava mõju kontrollimisel. Kuna ergutava mõju kontroll ei olnud sel hetkel EAS-i protseduurides piisavalt kirjeldatud,

18 Toimingud kahes asutuses ja sertifitseeritud kulude osas.

oli tegemist süsteemse puudusega, mille maandamiseks teostas EAS järelkontrolli riigiabi ergutava mõju kriteeriumiga seotud projektide üle. Lisaks täiendas EAS meetmete lõikes kontroll-lehti, kus tulenevalt läbiviidud kontroll-lehtede analüüsist ilmnis, et riigiabi ergutava mõju kontroll-küsimus puudus või oli puudulik. Pärast EAS-i JKS-i parendusi ja järelkontrolli viis AA läbi auditi, et saada piisavat kindlustunnet EAS-i läbiviidud riigiabi ergutava mõju nõude täitmise järelkontrolli ja parendatud JKS tõhususe kohta. AA hinnangul EAS-i JKS toimis, kuid mõningad parandused on vajalikud.

Kokkuvõttes on nii riigihangete kui ka riigiabi reeglite järgimises esinenud puudusi, kuid mõlema probleemvaldkonnaga tegelemiseks on rakendatud ulatuslikud tegevuskavad, et JKS-i parendada. Vastavalt EK õigusaktides sätestatule ja tuginedes eeltoodud JKS auditite tulemustele, esitas AA 31.12.2012 EK-le auditeerimise aastaaruande ja märkustega auditi hinnangu (*qualified opinion*), mille kohaselt AA hinnangul Eesti struktuuritoetuste JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud (II kategooria ehk keskmise tasemega kindlustunne¹⁹).

4.4. Rikkumised, ettekirjutused, tagasinõuded

2012. a tuvastati EARK raames kokku 70 rikkumist (2011. 38 rikkumist), mis on 32 rikkumist rohkem kui 2011. a. Rikkumiste suure arvu üheks põhjuseks on tagantjärele juba eelmistel aastatel lõpetatud projektide osas läbi viidud erakorraline riigihangete kontroll PRS-s 4. 34 rikkumisega paistabki silma just neljas suund. Rahaliselt suur mõju on olnud ka PRS-s 6 avastatud rikkumistel (ligikaudu 900 tuhat) (vt Lisa 12). Vaatamata sellele, et RÜ-d on võtnud juurde hankespetsialiste, koolitatud on nii RÜ-sid kui ka toetuse saajaid, täiendatud on JKS ja muid protseduure, on tagasinõuded valdavalt siiski seotud RHS rikkumisega. Toetust nõuti aruandeaastal tagasi kogusummas 1,6 mln eurot, mis on rohkem kui varasematel aastatel kokku. Suurt mõju omavad ka juba varasemalt toime pandud rikkumised, mis avastati alles 2012. aastal erakorralise kontrolli käigus (PRS-s 4). Kokku on programmiperioodil tagasi nõutud 2,7 mln eurot, mis moodustab 0,2% rakenduskava EL eelarvest (vt Tabel 7).

PRS-s 1 avastati kuus rikkumist kogusummas 521 236 eurot. Võrreldes 2011. aastaga on kolm rikkumist rohkem (2011. a – 3) (Lisa 12). Tagasinõudeid tehti nelja rikkumise osas 35 639,45 euro ulatuses. Enamus rikkumisi on seotud RHS rikkumisega. RÜ tegevus on suunatud eelkõige rikkumiste ennetamisele. Vabatahtlikke tagastusi tehti projektis “Saue valla Tallinna reoveekogumisala ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni projekt”, kus tagastuse põhjus oli kahe projekteerimis-ehituslepingu töövõtja suutmatusega lepingut täita. Tagastati mõlema lepingu ettemakse ja ühes lepingus Inseneri nn lõpparuande alusel akteeritud ja tegelikult teostatud tööde summa vahe 167 515,26 eurot. Tagasinõuete osas esitati RÜ-le 8 vaiet, millest ei rahuldatud ühtegi (Lisa 7).

Rikkumiste vältimiseks/ennetamiseks/avastamiseks hankementluste puhul rakendatakse eelkontrolli, seetõttu saavad paljud võimalikud rikkumised selles etapis tuvastatud ja toetuse saajal palutakse hankedokumentidesse teha täiendused. Lisaks korraldab RÜ infopäevi toetuse saajatele hangete alase pädevuse tõstmiseks ja teavitab RM korraldatavatest koolitustest.

PRS-s 2 avastati kokku 7 rikkumist kogusummas 16 064 eurot. Aruandeaastal tehti tagasinõudeid viie rikkumise osas 12 488,38 eurot. Neli rikkumist olid seotud hangetega ning

¹⁹ Average level of assurance (as defined in the Guidance Note on Annual Control Reports and Opinions – COCOF 18/0220/09)

üks toetuse saaja loobus projekti elluviimisest ning tagastas seni välja makstud toetuse. Võrreldes 2011. aastaga on rikkumisi vähem (2011. a – 13). RÜ rakendab hangete eelkontrolli, mis võimaldab tuvastada võimalikke rikkumisi varases etapis ning toetuse saajal palutakse hankedokumente vastavalt täiendada.

Vabatahtlike tagastusi oli kokku 4543,07 eurot. Üks tagastus oli seotud Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudi (*EMHI*) (01.06.2013. a alates Keskkonnaagentuur) projektiga, kus toetuse saaja avastas ise, et 81 eurot oli kaks korda tõendatud ning meetmes 2.2.6 oli vabatahtlik tagastus seoses ettemakse jäägi tagastusega 4 462,07 eurot.

PRS-s 3 tuvastati alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ meetmes „Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest“ rikkumisi ja tagasinõude suuruseks oli 938,51 eurot.

PRS-s 4 avastati 34 rikkumist kogusummas 1,8 mln eurot. Neist enim rikkumisi on seotud KATA meetmega (20 tk), suurem osa on hankereeglite rikkumised. Aasta jooksul tehti tagasinõudeid 485 354 eurot. Kuigi rikkumiste arv on võrreldes eelmise aastaga teinud läbi olulise tõusu (2011. a – 14), on peamiseks põhjuseks eelmistel aastatel lõpetatud projektide osas läbi viidud erakorraline riigihangete kontroll. Rikkumiste üheks põhjuseks tõid toetuse saajad välja, et abikõlblikkuse ja hankereeglid on olnud mitmeti tõlgendatavad ja ajas muutuvad. EAS on 2012. aasta jooksul jätkanud toetuse saajate eelnõustamist riigihangete valdkonnas, tagamaks projektide kulude abikõlblikkust. Seeläbi on tunduvalt vähenenud rikkumiste hulk hankedokumentide koostamisel ja hankemenetluste läbiviimisel (Lisa 12).

Mõneti on problemaatilisem olukord nende riigihangetega, mis on viidud läbi EAS-iga eelnevalt konsulteerimata. Kuludokumentide laekumisel on toetuse saajad kohustatud esitama kogu hankemenetluse dokumentatsiooni ning põhjalik kontroll teostatakse riigihangete seaduse ja korraldusasetuse suuniste alusel. Probleemide lahendamiseks on EAS teinud parendusi JKS-i (vt ptk 4.1).

Vabatahtlike tagastusi tehti aasta jooksul 92 368,81 euro ulatuses.

PRS-s 5 avastati 11 rikkumist kogusummas 48 924 eurot (Lisa 12). Võrreldes 2011. aastaga on rikkumisi kolme võrra rohkem. Rikkumised olid seotud riigihangete seadusest tulenevate nõuete rikkumistega. Aasta jooksul tehti tagasinõudeid 198 165 eurot. Tagasinõuete kohta esitati kolm valet, millest rahuldati üks (Lisa 7).

Meetmes 2.5.3 tehti kaks tagasinõude otsust summas 131 215,50 eurot, mis sisuliselt oli vabatahtlik tagastus. Toetuse tagasinõudmise põhjuseks oli toetuse saajale väljamakstud abikõlblike kulude tagasinõudmine seoses projekti lõpetamisega.

PRS-s 6 avastati 12 rikkumist kogusummas 1,4 mln eurot. Aasta jooksul tehti tagasinõudeid 899 724 euro ulatuses. Rahaliselt suurimad tagasinõuded kinnitati projektide „SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus“ ja „SA Ida-Viru Keskhäigla juurdeehitus“ osas. Aasta jooksul esitati RÜ-le 5 valet seoses tagasinõuete, millest üks vaie rahuldati osaliselt ning ülejäänud vaideid ei rahuldatud (Lisa 7).

Vabatahtlikud tagastused olid 12% tagasinõuete summast (138 995 eurot) ning 16 757 eurot moodustas muu kulude vähendamine.

PRS-s 7 tehti üks tagasinõude otsus, kuna AA tuvastas projektauditi käigus EAS-s, et hankelepingut ei sõlmitud pakkumuses esitatud hinnaga ning toetuse saaja tasus arvutite rendi eest kõrgemat hinda kui oleks pidanud. Tagasinõude summa oli 146,18 eurot.

Tabel 7. Tagasinõutud toetus

Prioriteetne suund	Fond	Tagasinõutud toetus (kumulatiivne, eur)	Tagasinõutud toetus 2012. a
2.1. Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse	ÜF	47 438,24	35 639,45
2.2. Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	ERF	24 538,92	12 488,38
2.3. Energiamaajanduse arendamine	ERF	2 710,15	938,51
2.4. Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	ERF	1 153 404,61	485 353,98
2.5. Hariduse infrastruktuuri arendamine	ERF	516 353,79	198 164,79
2.6. Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	ERF	966 747,90	899 723,54
2.7. Horisontaalne tehniline abi	ERF	726,18	146,18
Kokku		2 711 919,79 eur	1 632 454,83
% rakenduskava eelarvest		0,2%	0,1%

Allikas: SFCS (23.04.2013)

5. SEIRE JA HINDAMINE

Käesolev peatükk annab ülevaate struktuurivahendite seire- ja hindamissüsteemi peamistest tegevustest ja rakenduskavaga seotud muudatustest aruande aastal.

5.1. Rakenduskava seire

2012. aastal jätkas KA seirekohtumisi teiste valitsemisaladega ning eelarve ja välisvahendite koondaruande koostamist ja VV-le esitamist. Aruandega teavitatakse Valitsuskabinetti rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel tehakse VV-le ettepanekuid plaanide muutmiseks.

Lisaks seirekohtumistele ja seirekomisjoni koosolekule toimus 2012. a üks KA aastakoosolek EK-ga (novembris). Üldise rakendamise hetkeseisu analüüsi kõrval olid kohtumistel aruteluks mitmed teemad, sh seire, hindamistegevuste ja järelevalve seis, indikaatorite täitmine ja tulemuste analüüsimine, MA auditi tulemused ning perioodi 2014-2020 ettevalmistus. Tulenevalt EK aastakoosolekul tehtud soovitusel pööras KA 2012. a suuremat tähelepanu rakenduskavade seirearuannete kvaliteedi parandamisele. 2012. a teises pooles uuendas ja täiendas KA olemasolevate seirearuannete vorme ja juhendeid, mis peaks tõstma 2012. a seirearuannete kvaliteeti ja analüütilist taset.

2012. aastal korraldati ka PRS-de 1, 2, 3, 4 ja 5 juhtkomisjonide koosolekud, kus arutati aruannetes käsitletud teemadel ja kinnitati suuna seirearuanded: PRS 1 ja 2 juhtkomisjoni koosolek toimus 10.04.2012, PRS 3 juhtkomisjoni koosolek 09.04.2012, PRS 4 juhtkomisjoni koosolek 10.04.2012 ning PRS 5 juhtkomisjoni koosolek 28.03.2012. a.

Aruandlusperioodil algatati EARK muutmine, mille eesmärgiks oli laiendada toetatavate tegevuste ringi, lisada seire tõhustamiseks täiendavad indikaatorid ning täpsustada indikaatorite sihttasemeid. Suurima muudatusena lisati esimesse suunda täiendav alasuund „Välisõhu kaitse“. PRS-s 1, 2 lisati tulemuslikkuse mõõtmiseks täiendavad indikaatorid ning muudeti olemasolevate sihttasemeid. PRS-s 6 võeti välja tegelusmajasid puudutav indikaator ning vastav vajadus kaetakse koostöös kohaliku omavalitsuse ja kogukonnaga. Rakenduskava muudatused kiideti heaks VV-s 2012. a 24. mail (vt ptk 3.3.). Kõiki muudatusettepanekuid tutvustati eelnevalt ka EARK seirekomisjonile ning vastavad muudatused kinnitati seirekomisjoni koosolekul.

EARK seirekomisjoni ettepanekud ja soovitused (juuli 2012) ning nende alusel toimunu:

- Kui on oht, et direktiivide nõudeid ei täideta, siis tuleb põhjalikumalt selgitada, mis on mõjutanud direktiivide nõuete täitmise poole liikumist ja põhjustanud takistusi projektide elluviimisel.
 - Märkusega arvestatud. Joogivee- ja reoveedirektiivide nõuete täitmise poole liikumist on kirjeldatud ptk. 7.1.3. ning probleeme on kirjeldatud ptk 3.2.1.
- Riigihangetega seotud probleemid olid 2011. a suurimaks pudelikaelaks. 2012. a aruandes hinnata, kuidas riigihangetega seonduvad probleemid on mõjutanud rakenduskava eesmärkide saavutamist. Samuti tuleb kirjeldada, mida on tehtud probleemi lahendamiseks.
 - Märkusega arvestatud. Peatükis 3.2.1 on põhjalikumalt selgitatud riigihangetega seonduvat ning kirjeldatud, mida on ette võetud probleemi lahendamiseks.

- Kirjeldada, kuidas edendatakse horisontaalsete teemade eesmärkide poole liikumist ning milliseid eesmärke on projektide valikul arvesse võetud. Samuti tuleb välja tuua, kui palju prioriteetsed suunad rahaliselt horisontaalsetesse teemadesse panustavad.
 - Lisas 8 on prioriteetsete suundade kaupa välja toodud projektide rahaline panus horisontaalsetesse teemadesse ning peatükis 3.4.3 on kirjeldatud projektide panust horisontaalsetesse teemadesse.
- Kuigi aruandes on kirjeldatud seost rakenduskava tegevuste ja Läänemere strateegia eesmärkide vahel, peaks aruanne sisaldama rohkem numbrilist informatsiooni illustreerimaks elluviidud tegevuste täpsemat panust.
 - Aruandeaastal telliti hindamine „,Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ raames elluviidavate projektide panuse hindamine „Läänemere strateegia“ prioriteetsetesse valdkondadesse”, mille kokkuvõte on esitatud peatükis 3.4.2.
- Põhjalikumalt tuleb analüüsida tegevuste sünergiat ja täiendavust erinevate fondide (nt ESF ja ERDF) vahel.
 - Täiendatud ptk 7.4.4 ja 7.5.4.

5.2. Läbiviidud hindamised ja uuringud

RM tellis kõigi rakenduskavade ja fondide ülese „Perioodi 2007-2013 struktuurivahendite vahehindamise“, mille viis läbi CPD OÜ koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskusega RAKE 2011. aastal. Soovitused olid valdavalt suunatud perioodi 2014-2020 EL vahendite planeerimisel arvestamiseks. 2013. a aprilliks, kus planeerimisprotsessis on jõutud meetme ettepanekute ja rahastamismahude kinnitamiseni ning partnerlusleppe ja ÜKP fondide rakenduskava esmaste versioonide koostamiseni, on enamus soovitustest arvesse võetud ja täidetud. Jätakuvalt on asjakohased soovitused, mis käsitlevad indikaatorite määramist perioodiks 2014-2020 ja millega on võimalik planeerimisprotsessis 2013. a II kvartalis arvestada. Vahehindamise raames soovitati mh lisaks väljundindikaatoritele kasutada enam elluviidud tegevuste pikemaajalisi mõjusid mõõtvaid tulemus- ja mõjuindikaatoreid. Tegevuste tegelike tulemuste ja pikemaajaliste mõjude mõõtmiseks korraldatakse vastavalt vajadusele hindamisi või uuringuid.

Hindajad tõid välja, et lisaks on tähtis põhjalikumalt kontrollida toetatud tegevustest kasusaanute arvu mõõtvate indikaatorite saavutustaset, tagamaks nende usaldusväärsus, nt. EARK indikaator „Loodud ettevõtlus- või külastusinfrastruktuurist kasu saanud ettevõtjate arv“ (3.1.39). Indikaatori saavutustaseme kontrollimiseks on EAS-I 2013. a plaanis tellida uuring.

2012. aastal alustati RM tellimusel ka perioodi 2014-2020 EL vahendite kasutamise eelhindamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamisega (KSH). Eelhindamist teostab SA Poliitikauuringute Keskus Praxis koostöös CPD OÜ-ga ja KSH-d Hendrikson & Ko OÜ.

Eelhindamise eesmärgiks on suunata ja parandada sõltumatu ekspertgrupi objektiivsete hinnangute ja soovituste abil strateegiadokumentide (perioodi 2014-2020 EL vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava) väljatöötamise kvaliteeti, mis on eelduseks struktuurivahendite mõjusale, efektiivsele ning terviklikule rakendamisele ning püstitatud eesmärkide saavutamisele. KSH eesmärgiks on saada pädev hinnang väljatöötamisel olevate strateegiliste planeerimisdokumentidega kavandatavate tegevuste keskkonnamõjust ja vajadusel ettepanekuid alternatiivseteks lahendusteks, millega on võimalik vältida keskkonnaseisundi kahjustamist. Mõlemad hindamisaruanded esitatakse EK-le koos strateegiliste planeerimisdokumentidega 2013. a IV kvartalis.

KKM tellis rakenduskava ülese hindamise „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ raames elluviidavate projektide panuse hindamine „Läänemere strateegia“ prioriteetsetesse valdkondadesse”, mille viisid läbi Technopolis Group Eesti OÜ koostöös CPD Arenduskeskusega. Hindamise eesmärk oli analüüsida kuivõrd ning kui suures ulatuses panustavad EARK raames rahastatud projektid Läänemere strateegia prioriteetide elluviimisele. Hindamisaruanne on leitav aadressilt <http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded>. Hindamise tulemusi kasutatakse 2012. a seirearuandes ning need on aluseks analüüsile, mida KKM hakkab iga-aastaselt tegema seirearuande tarvis. Hindamise tulemused on esitatud ptk-s 3.4.2.

SiM tellis 2012. a suvel uuringu „Elanike rahulolu kohalike avalike teenustega“. Uuringufirma Saar Poll poolt läbi viidud küsitluse eesmärgiks oli kaardistada Eesti elanikkonna rahulolu avalike teenuste taseme ja kättesaadavusega neis piirkondades, kus on olnud võimalik taotleda toetust KATA meetmest. Sellest tulenevalt ei hõlmanud uuring järgnevaid kohaliku omavalitsuse üksusi: Tallinna, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve, Narva, Saue ja Maardu linn ning Viimsi vald. Kokku küsitleti uuringu käigus 1508 Eesti elanikku. Uuring käsitles ennekõike KOV-de poolt osutatavaid teenuseid, aga lisaks ka avaliku sektori laiemaid teenuseid ja erasektori poolt kohalikul tasandil pakutavaid teenuseid. Uuring viidi läbi regionaalministri tellimusel ja seda kaasrahastati ERF-st.

Viimase 5 aasta jooksul aset leidnud muutustele ja arengutele hinnanguid andes leiti, et üldiselt on kohalike avalike teenuste olukord paranenud. Näiteks on valdav osa vastanutest rahul lasteaia ja üldhariduskoolide olukorraga ning on märganud olukorra paranemist. Tulemus kajastub ka indikaatorite täitmises – programmiperioodil on rajatud 51 mitmekesise kasutusvõimalusega taristut, kvalitatiivselt on parandatud 160 taristu seisundit ning kokkuvõttes on sellest kasu saanud üle 126 tuhande inimese (vt ptk 7.4.1.). Mõnevõrra erinevad olid hinnangud riigi ja erasektori teenustele. Vastajate hinnangul on kõige enam paranenud interneti, kergliiklusteede, sõiduteede ja sportimisvõimaluste olukord ning kõige rohkem halvenenud sõiduteede, ühistranspordi ja eriarstiabi olukord. Varasemast halvemaks peetakse sõiduteede olukorda ennekõike tööjõuareaali keskustes, paremuse suunas arengut aga on enim maininud lähitagamaal elavad vastajad. Samuti selgus uuringust, et elanikud peavad tulevikku vaadates kõige olulisemaks sõiduteede, kergliiklusteede, ühistranspordi ja eriarstiabi kvaliteedi ning kättesaadavuse parandamist. Uuringu tulemusi kasutab SiM lisaks tänase „Kohalike avalike teenuste arendamine“ meetme projektide seiramisele ka järgmise programmiperioodi samalaadsete tegevuste kavandamisel.

6. TEAVITAMINE JA KOMMUNIKATSIOON

Käesolevas peatükis antakse ülevaade EL struktuuritoetuste rakendamisega seotud teavitamis- ja kommunikatsioonitegevustest (sh avaldatud pressiteated, artiklid, ametlikud teated, korraldatud infoseminarid). Välja tuuakse silmapaistvaimad näited ja parimad praktikad läbiviidud üritustest ning antakse hinnang kogu teavitamis- ja kommunikatsioonitegevuse edukusele. EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorite täitmisest annab ülevaate tabel 8.

Tabel 8. EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorid

Eesmärk 1: Teadlikkus EARK-st ja struktuurifondidest on tõusnud.								
Mõjuindikaatorid								
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015
Avalikkuse teadlikkus EL struktuuritoetustest	Saavutustase eesmärgist %	53%	93%	71%	118%	133%	113%	
	Saavutus	24%	42%	32%	52%	60%	51%	
	Eesmärk							45%
	Esialgne olukord	24%						
Potentsiaalsete taotlejate teadlikkus Elukeskkonna arendamise rakenduskavast	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	-	-	
	Saavutus	-	-	-	28%	-	-	
	Eesmärk							
	Esialgne olukord	-						
Avalikkuse teadlikkus ERF-st	Saavutustase eesmärgist %	97%	69%	74%	70%	74%	83%	
	Saavutus	84%	60%	64%	61%	64%	73%	
	Eesmärk							87%
	Esialgne olukord	84%						
Avalikkuse teadlikkus ÜF-st	Saavutustase eesmärgist %	96%	54%	47%	44%	46%	58%	
	Saavutus	65%	37%	32%	30%	31%	40%	
	Eesmärk							68%
	Esialgne olukord	65%						
Kasusaajate teadlikkus ERF-st	Saavutustase eesmärgist %	94%	-	-	117%	-	-	
	Saavutus	49%	-	-	61%	-	-	
	Eesmärk							52%
	Esialgne olukord	49%						
Kasusaajate teadlikkus ÜF-st	Saavutustase eesmärgist %	84%	-	-	176%	-	-	
	Saavutus	21%	-	-	44%	-	-	
	Eesmärk							25%
	Esialgne olukord	21%						

Tulemusindikaatorid								
Struktuurivahendite kodulehte (www.struktuurifondid.ee) külastanute arv (aastas)	Saavutustase eesmärgist %	125%	241%	264%	351%	402%	214%	
	Saavutus	149 873	289 187	316 549	421 267	482 916	265 826	
	Eesmärk							120 000
	Esialgne olukord	90 000						
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate meediakajastuste arv	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-	-	-	
	Saavutus	-	5153	6996	7256	7308	8668	
	Eesmärk							
	Esialgne olukord	-						
Väljundindikaatorid								
Elukeskkonna arendamise rakenduskava sisaldavaid valdkondi tutvustavad suuremad sotsiaalturunduslikud eriprojektid/aastas	Saavutustase eesmärgist	60%	180%	280%	180%	140%	40%	
	Saavutus	3	9	14	9	7	3	
	Eesmärk							5
	Esialgne olukord	0						
Elukeskkonna arendamise rakenduskava valdkondi sisaldavate läbiviidud seminaride/ infopäevade arv/aastas	Saavutustase eesmärgist%	91%	103%	71%	94%	240%	114%	
	Saavutus	32	36	25	33	84	40	
	Eesmärk							35
	Esialgne olukord	0						
Elukeskkonna arendamise rakenduskava valdkondi sisaldavate koostatud trükimaterjalide arv/aastas	Saavutustase eesmärgist%	100%	100%	100%	120%	60%	140%	
	Saavutus	5	5	5	6	3	7	
	Eesmärk							5
	Esialgne olukord	-						
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate pressiteadete arv/aastas	Saavutustase eesmärgist%	86%	151%	237%	271%	169%	125%	
	Saavutus	30	53	83	95	59	44	
	Eesmärk							35
	Esialgne olukord	0						
Elukeskkonna arendamise rakenduskava teemasid puudutavate artiklite arv/aastas	Saavutustase eesmärgist%	100%	50%	92%	183%	58%	133%	
	Saavutus	12	6	11	22	7	16	
	Eesmärk							12
	Esialgne olukord	0						
Eesmärk 2: Läbipaistvus elukeskkonna arendamise rakenduskava ja struktuurifondide rakendamises on tõusnud								
EL toetuste jagamise	Saavutustase	82%	182%	144%	133%	144%	170%	

ja planeerimise läbipaistvus avalikkuse seas	eesmärgist %							
	Saavutus	22%	49%	39%	36%	39%	46%	
	Eesmärk							27%
	Esialgne olukord	22%						
Taotlejate teadlikkus taotluste hindamiskriteeriumite koht	Saavutustase eesmärgist %	90%	-	-	106%	-	-	
	Saavutus	60%	-	-	71%	-	-	
	Eesmärk							67%
	Esialgne olukord	60%						

Potentsiaalsete taotlejate ja toetuse saajate teadlikkust mõõdeti 2010. aastal vahehindamise raames ning uuesti mõõdetakse perioodi lõpus.

2012. aastal toimus avanenud taotlusvoorude ja taotluste rahuldamise otsuste ning juba valminud või ehitusjärgus olevate projektide teavitamine avalikkusele ja potentsiaalsetele taotlejatele. JM-d, RA-d ning RÜ-d teavitasid avalikkust ja potentsiaalseid taotlejaid pressiteadete, artiklite ja uudiste kaudu, aga ka avalikustamisega asutuste kodulehtedel ning struktuurivahendite kodulehel www.struktuurifondid.ee.

Ajakirjandusele edastati 2012. aastal 44 EARK valdkondi puudutavat pressiteadet, mis on võrreldes eelmiste aastatega küll vähenenud, kuid siiski ületab sihttaseme. Põhjus tuleneb struktuuritoetuste rakendamise tsüklist, kus uusi taotlusvoore enam väga palju ei avane ning suured infrastruktuuriprojektid ei ole veel lõpetatud.

Potentsiaalseid taotlejaid teavitati taotlusvoorude avanemisest 12 ametliku teatega, mida on täpselt poole rohkem kui möödunud aastal. Samuti korraldati 40 valdkondlikku teabepäeva või seminari. Näiteks korraldati alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ raames sihtgruppidele üle Eesti 16 seminari ja infopäeva, millest võttis osa ligikaudu 750 inimest. Kõik RA-d ja RÜ-d arendasid oma kodulehti, et teave oleks paremini leitav ning pidevalt uuendatud.

Lisanduva tegevusena on külastusobjekte esile tõstetud erinevates EASi (RÜ) poolt korraldatud sihtturgude turunduskampaaniates, kus on põhjalikumalt esitletud valminud või toetust saanud, aga ka valmivaid külastusobjekte. Samuti on tugevalt tõstetud Kiviõli seiklusturismikeskuse ning Jääaja keskuse nähtavust Berliinis toimunud turismimesi ITB pressiteadetes ja pressikonverentsil, kus tutvustati aktiivse heaolu- ja looduspuhkuse võimalusi Eestis. Teavitustegevustest annab täpsema ülevaate tabel 9.

Tabel 9. Teavitus- ja kommunikatsioonitegevused perioodil 01.01.2007- 31.12.2012.

Tegevus	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Kokku
1. Teavitusüritused	32 (15*)	36 (2*)	25 (2*)	33 (2*)	84 (1*)	40 (1*)	253 (23*)
2. Pressiteated	30 (19*)	53 (10*)	83 (17*)	95 (5*)	59 (7*)	44	364 (58*)
3. Ametlikud teated	5	14	27	21	6	12	85
4. Artiklid	12 (5*)	6 (3*)	11 (3*)	22 (5*)	7	16	74 (16*)
5. Trükimaterjalid	5 (3*)	5 (3*)	5 (2*)	6	3	7	31 (8*)
6. Internet	7 (1*)	8 (3*)	9 (3*)	20 (1*)	29 (2*)	26	99 (10*)
7. Kampaaniad/Projektid	3 (3*)	9 (1*)	14 (2*)	9 (2*)	7 (1*)	3	45 (9*)
8. Uuringud jm	3 (1*)	2 (1*)	5 (2*)	4 (4*)	2 (1*)	2 (1*)	18 (10*)

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded

*Korraldusametuse tegevused, mis kajastuvad kõigis rakenduskavade seirearuannetes

Parimad näited

JM osales ERR-i meelelahutusliku teleprogrammi „Lauluga maale“ saadetes, mille raames tutvustati süvitsi kümnet EARK-i projekti. Saates osalemise eesmärk oli näidata valminud põnevaid ja atraktiivseid projekte, et seeläbi suurendada avalikkuse teadlikkust eurotoetustest saadavast kasust kohalikele elanikele. Saate auditooriumiks oli keskmiselt 100 000 vaatajat.

JM-i eestvedamisel loodi Eesti suurimas uudisteportaalil Delfi uudisterubriik „Meie elukeskkond“, mida uuendati koostöös RÜ-de ja kasusaajatega ning kus avaldati kokku 41 eesti- ja venekeelset artiklit. Veebikeskkondade eesmärk oli informeerida Eesti elanikkonda edukatest EL toetustest finantseeritud projektidest ja kasust, mida eurotoetustest rahastatud projektidest on saadud. Samuti anti rubriigis Eesti üldsusele ülevaade EL toetuste kasutamisest ja Eestile eraldatud toetuste kasutamise võimalustest.

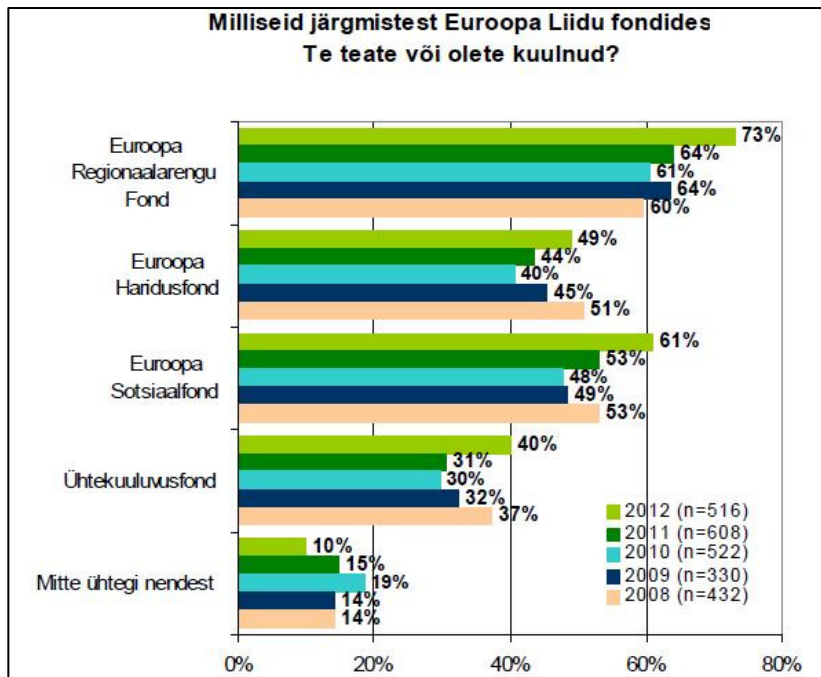
Energiasäästu valdkonnas korraldati KredExi (RÜ) eestvedamisel 2012. a kevadel laiapõhjaline teavituskampaania, mille sõnumiks oli „Too oma kodu 21. sajandisse!“. Kampaania sihtrühmaks olid kortermajade elanikud, korteriühistute juhatused ja professionaalsed haldurid. Infot jagati üheaegselt kõikidest KredExi poolt rakendatavatest energiasäästu meetmetest, et saada võimalikult laiapõhjalist kajastust. Teavituskanalitena kasutati televisiooni, välimeediat, interneti, printmeediat ja erilahendusi. Kogu kampaania katvus kõikide meedialiikide peale kokku Eesti elanikkonna seas oli KredExi andmetel vähemalt 90%.

Hinnang

2007-2013 perioodi jooksul seni saavutatud tulemused (vt EARK kommunikatsiooniplaani indikaatorite tabel) näitavad, et 7 aastaks seatud teavitustegevuste eesmärgid on juba praegu peaaegu täidetud. Probleem on vaid avalikkuse teadlikkusega konkreetsetest fondidest.

2012. aastal viidi Factum & Ariko AS-i poolt läbi KA tellitud avaliku arvamuse uuring, et saada ülevaade struktuurivahendite mainest, avalikkuse teadlikkusest ning kasutatavatest ja eelistatud informatsiooni tarbimise kanalitest. 2011. aastaga võrreldes on 2012. aastal 9% vähem neid, kes on eurotoetustest midagi kuulnud ja tundus on langenud 2010. aasta tasemele, kuid 2015. aastaks seatud eesmärk on täidetud.

2012. aastal on teadlikkus ERF-st ja ÜF-ist võrreldes eelmise aastaga tõusnud 9% ja on nüüd vastavalt 73% ja 40%, kuid siiski ei ole saavutatud püstitatud sihttasest kummagi fondi puhul. (vt joonis 12). Selgituseks olgu öeldud, et alg- ja sihttasemete seadmisel kasutati Uuringukeskuse Klaster teenuseid ning uuringufirma poolt 2007. aastal läbiviidud telefoniküsitluse andmeid, mis näitasid avalikkuse teadlikkuseks ERF-ist 84% ja ÜF-ist 65%. Uuringu andmeid aluseks võttes seati samal aastal kommunikatsiooniplaani eesmärgiks suurendada 2015. aastaks avalikkuse teadlikkust nimetatud fondidest 3 protsendipunkti võrra. Kuna aastal 2008 viis uuringut läbi OÜ Faktum & Ariko, kes kasutas meetodina hoopis näost-näku intervjuusid, kahanes teadlikkus mõlemast fondist oluliselt. Siiski näitab ka järgnevatel aastatel kasutusel olnud näost-näku intervjuu meetodina usaldusväärust, sest sellest ajast on avalikkuse teadlikkus nimetatud fondidest olnud stabiilne või pigem kasvavas trendis. Teadlikkus ERF-ist on 2008. aastaga võrreldes tõusnud 13% ning ÜF-ist 3%, mis langeb kokku seatud eesmärkidega, kusjuures mõlema fondi tundus on kolme viimase aasta jooksul pidevalt kasvanud. Tegelikuses mitte eksisteerivat Euroopa Haridusfondi arvab teadvat 42% inimestest.

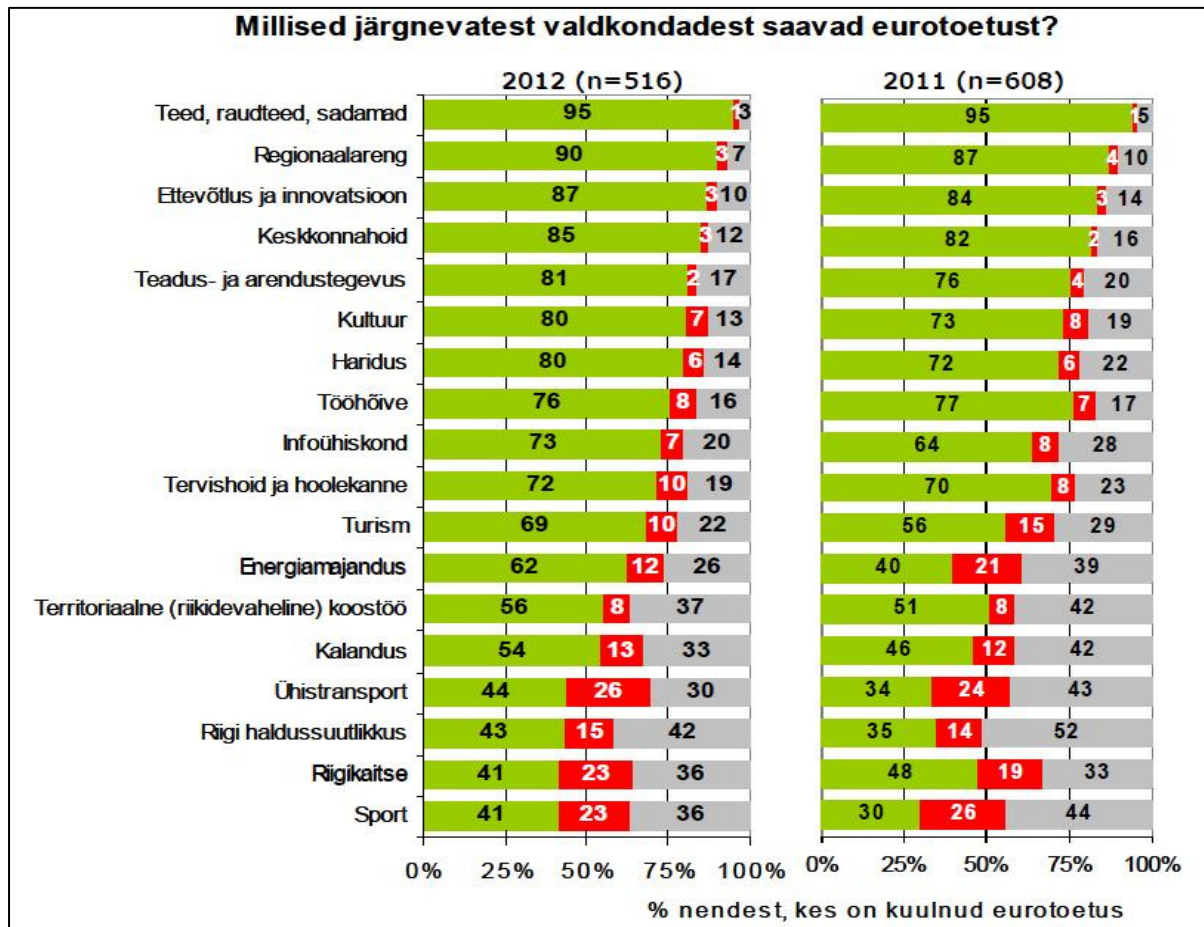
Joonis 12. Küsitluse tulemused EL fondidest (Allikas: Faktum & Ariko AS 2012. aasta uuring)

Märkimist väärt on asjaolu, et keskmisest kõrgem on struktuuritoetuse tuntus 35-54 aastaste, eestlaste, kõrgharidusega ja kõrgema sissetulekuga inimeste seas. Edaspidistes teavitustegevustes tuleb jätkuvalt erilist tähelepanu pöörata mitte-eestlastele, madalama haridustasemega inimestele ja Virumaa elanikele, sest sarnaselt eelmistele aastatele on need sihtgrupid vähem teadlikud struktuuritoetustest.

Selleks, et teavitustegevusi efektiivsemalt planeerida, uuriti ka kanaleid kust struktuuritoetuste kohta on infot saadud, kuidas nad seda infot hindavad ning kust sooviksid informatsiooni edaspidi saada. Nagu ka eelnavatel aastatel, on televisioon (28%) kõige eelistatum kanal, mille kaudu soovitakse rohkem infot saada. Ligi viiendik sooviks enam infot internetist (22%) ja üleriigilistest ajalehtedest (22%). Vastajatel paluti hinnata ka nende kanalite usaldusvärsust ja arusaadavust, mille kaudu nad on infot eurotoetuste kohta saanud. Lähtuvalt uuringu tulemustest on usaldusvärsus kõikidel kanalitel üsna sarnane, ligikaudu 70-80%. Eelmise aastaga võrreldes on kasvanud usaldus kõikide kanalite vastu, vaid interneti ja toetust jagavate asutuste usaldusvärsus on langenud.

Kommunikatsioonitegevuste planeerimisel on eelnevatel aastatel sihtgruppide eelistusi ka aluseks võetud ning sihtgrupipõhist lähenemist kasutatud. Seepärast on jätkuvalt oluline avalikkusele suunatud teavituses kasutada televisiooni, interneti ning üleriigilisi ajalehti, sest nendest kanalitest kõige enam informatsiooni otsitakse. Oluline on muidugi tõsta ka edaspidi kanalite edastatud informatsiooni usaldusvärsust.

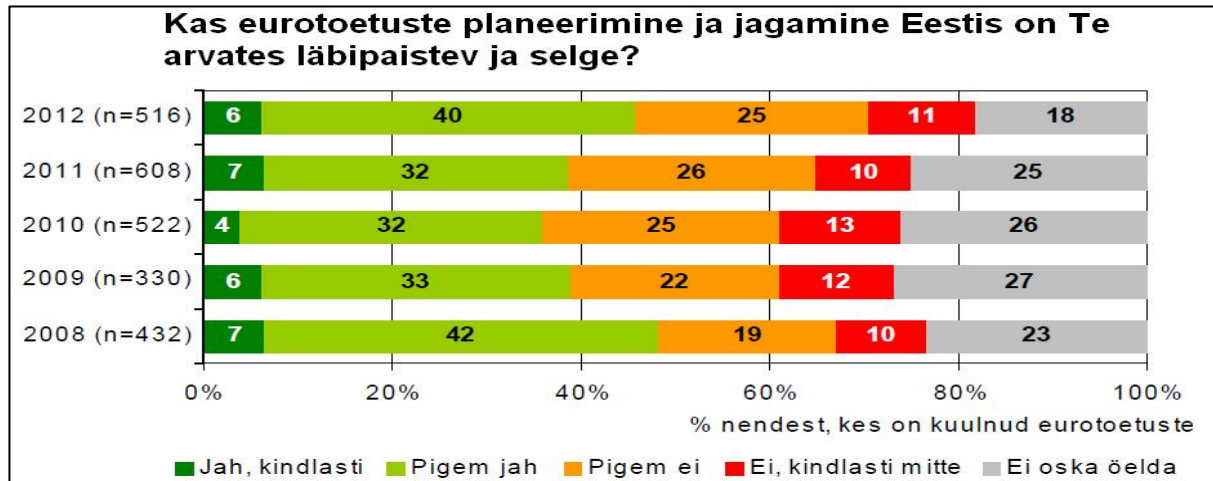
Veel küsiti vastajatelt, kelle jaoks oli EL struktuuritoetuse mõiste tuttav, millised valdkonnad EL struktuurivahenditest hetkel toetust saavad. Siinkohal võib öelda, et EARK valdkondi seostatakse struktuurivahenditega hästi. Kõige kindlamalt teatakse sarnaselt möödunud aastale, et toetust saavad jätkuvalt teed, raudteed, sadamad (95%), kuid nii regionaalareng kui ka keskkonnahoid on võrreldes eelmise aastaga teinud 3 protsendipunktilise hüppe ning on 2012. aastal vastavalt 90% ja 85% (vt joonis 13).

Joonis 13. Küsitluse tulemused toetatavate valdkondade rahastamise kohta (inimeste teadlikkus)
(Allikas: Faktum & Ariko AS 2012. aasta uuring)

Valdavalt ollakse seda meelt, et eurotoetusel on Eesti majandusarengule positiivne mõju. Koguni 2/3 eurotoetusest teadlikest vastajatest on seda meelt, et eurotoetus aitab kaasa Eesti majanduslangusest väljatulekule kaasa. Vaid 5% nendest, kes teavad eurotoetust, pidas selle mõju pigem negatiivseks.

EARK kommunikatsioonikava teine eesmärk on suurendada läbipaistvust EARK-st ja struktuurivahendite rakendamisest. 2012. a pidas struktuuritoetuse planeerimist ja jagamist Eestis läbipaistvaks ja selgeks 46% vastanutest, mis on märgatav kasv, sest eelmisel aastal oli sama näitaja 39%. 2011. aastaga võrreldes on samaks jäänud nende osakaal, kes ei pea eurotoetuste planeerimist ja jagamist läbipaistvaks (36%) (vt joonis 14). Peamise põhjusena, miks toetuste jagamine ja planeerimine ei ole läbipaistev ja selge, toodi välja asjaolu, et selle kohta levib vähe informatsiooni, mistõttu puudub ülevaade. Samas on vastav näitaja kahanenud 34%-lt 23%-le. Varasemast enam ehk iga neljanda vastaja poolt leidsid sel korral mainimist erinevad kahtlustused ebaaususes. Pettuste esinemist nimetas 18%, mis on kolm korda rohkem, kui eelmisel aastal. Ebaõiglast toetuse jagamist nimetas 11% ja korrupsiooni 9% vastajatest.

Joonis 14. Eurotoetuse jagamise selgus ja arusaadavus (Allikas: Faktum & Ariko AS 2012. aasta uuring)

Üldine hinnang EARK kommunikatsioonitegevustele on hea. Kuigi teavitamine toimus vastavalt EARK kommunikatsiooniplaanile, siis 2012. aastal KA poolt organiseeritud eesmärgipäraseid teavitustegevusi ning teavitajate kohtumisi ei toimunud. Edaspidi tuleb rohkem rõhuda struktuuritoetustega tegelevate asutuste koostööle teavituses ning teha jätkuvalt ühisprojekte, mis on huvitavad ning saavad rohkem avalikkuse tähelepanu. Senise kogemuse järgi on osutunud edukamateks just asutuste koostööna tehtavad teavitustegevused ning ühiseid projekte on kavas teha ka edaspidi.

2012. a lõpuks on struktuuritoetuste rakendamine jõudnud etappi, kus seisab ees aktiivsem teavitamine toetatud projektidest, nende mõjust kasusaajatele ja Eesti elanikele ning elukeskkonnale tervikuna. Projektidest teavitamine on kommunikatsiooniplaani järgi toetuse saaja ülesanne, kuid toetuse saajatel puudub tihti huvi ja ka oskused oma projektist avalikkusele ja kasusaajatele rääkida. Projektide aktiivsem tutvustamine on aga EARK kommunikatsiooniplaani eesmärkide täitmiseks väga oluline, sest projekte ja nende mõju tutvustades tõuseks ka teadlikkus struktuurivahenditest. Probleemi ühe lahendusena tuleb toetuse saajaid ka edaspidi infopäevadel kommunikatsiooniaselt koolitada ning 2013. aastal tuleb leida uusi kanaleid, kus projektide häid praktikaid laiemale avalikkusele tutvustada.

7. PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

EARK jaguneb kaheksaks PRS-ks. Kuna mitmed PRS sisaldavad mitmekesiseid valdkondi, siis jagunevad need omakorda alasuundadeks. EARK-s on eesmärgid ja indikaatorid sätestatud alasuundade lõikes, alasuundade üleseid (juhul kui PRS jaguneb alasuundadeks) eesmärgid ja indikaatoreid, nagu ka PRS üleseid eesmärgid ja indikaatoreid ei ole sätestatud. Seetõttu on ka seirearuandes esitatud ülevaade PRS elluviimisest alasuundade lõikes. On antud ülevaade ja hinnang PRS eesmärkide täitmisest, võttes arvesse nii indikaatorite täitmist kui ka suuna finantstulemusi (väljamaksed, taotluse rahuldamise otsuste määr) (vt ka tabel 10).

Tabel 10. Prioriteetsete suundade meetmete finantsprogress seisuga 31.12.2012

PRS	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
2.1.	626 334 156	532 339 415	85%	292 813 311	47%
2.2.	92 032 774	87 599 693	95%	57 586 938	63%
2.3.	28 760 241	28 760 241	100%	26 674 169	93%
2.4.	388 582 823	336 165 340	86,5%	239 575 260	62%
2.5.	212 765 713	190 739 192	90%	131 569 889	62%
2.6.	169 110 222	166 294 490	98%	77 074 006	46%
2.7.	28 553 498	16 730 636	59%	15 213 718	53%
2.8.	2 759 832	444 524	16%	219 896	8%
Kokku	1 548 899 259	1 359 073 531	88%	840 727 187	54%

Allikas: SFCS (23.04.2013)

7.1. Rakendamine prioriteetses suunas „Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse“

Suund jaguneb kolmeks alasuunaks („Veemajanduse arendamine”, „Jäätmekäitluse arendamine” ja „Välisõhu kaitse“), mis omakorda jagunevad 12 meetmeks (Lisa 14), mida viiakse ellu nii programmide (1), investeeringute kavade (4) kui ka avatud taotlusvoorude (7) kaudu. Avatud on 12 meetet, millest ühe meetme tegevused on sisuliselt lõpetatud. 2012. a avati uue alasuuna „Välisõhu kaitse“ meede „Säästva transpordi arendamine”.

7.1.1 Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. 2012. aastal muudeti EARK-d, mille käigus täpsustati alasuuna „Veemajanduse arendamine“ indikaatorite sihttasemeid ning tulemuslikkuse paremaks seireks lisati kolm uut indikaatorit.

Tabel 11. Indikaatorite saavutamise prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Veemajanduse infrastruktuuri arendamine									
Eesmärk : Ühisveevärgiga varustatud inimeste osakaal on suurenenud ja ühisveevärgi joogivesi vastab nõuetele									
<i>Tulemusindikaator:</i> Ühisveevärgiga täiendavalt ühinenud rahvastik (üle 2000 tarbijaga ühisveevärgid)	Saavutustase eesmärgist % ²⁰	0	0	0	0	1%	6%		Projektaruanded
	Saavutustase ²¹	0	0	0	0	278	1701		
	Eesmärk				10 000			30 000	
	Esialgne tase	0							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohase joogiveega kindlustatud rahvastik (üle 2000 tarbijaga ühisveevärgid)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	5%	10%	21%		Projektaruanded
	Saavutustase ²²	0	0	0	5 000	10 265	20 915		
	Eesmärk				25 000			100 000	
	Esialgne tase	0 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühisveevärgiga	Saavutustase eesmärgist %	0					56%		
	Saavutustase	0					23 439		
	Eesmärk						12 500	42 000	
	Esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk: Keskkonna kaitstus asulareovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest									
<i>Tulemusindikaator:</i> Ühiskanalisisatsiooniga täiendavalt ühinenud rahvastik (üle 2000 ie-se reostuskoormusega reoveekogumisalad)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0	2%	8%		Projektaruanded
	Saavutustase ²³	0	0	0	0	513	2391		
	Eesmärk				10 000			30 000	
	Esialgne tase	0							

²⁰ Siin ja edaspidi on saavutustase arvestatud lõppeesmärgist

²¹ Seoses EARK indikaatorite sihttasemete muutmise ja uute lisamisega 2012 aastal, muutus indikaatorite arvutamise meetodika. Kajastatakse vaid lõpetatud projektide saavutustasemed. Varasemalt arvestati ka liitumisvõimaluste loomist ning projektide kesksel saavutatud tulemusi, kuid need ei olnud täpsed, kuna süsteemid olid poolikud ja polnud toetuse saajatele ametlikult töötajate poolt üle antud.

²² Seoses EARK indikaatorite sihttasemete muutmise ja uute lisamisega 2012 aastal, muutus indikaatorite arvutamise meetodika. Varasemalt arvestati ka projektide kesksel saavutatud tulemusi, kuid need ei olnud täpsed, kuna süsteemid olid poolikud ja polnud toetuse saajatele ametlikult üle antud ega vastuvõtuaktidega kinnitatud.

²³ Seoses EARK indikaatorite sihttasemete muutmise ja uute lisamisega 2012 aastal, muutus indikaatorite arvutamise meetodika. Varasemalt arvestati ka projektide kesksel saavutatud tulemusi, kuid need ei olnud täpsed, kuna süsteemid olid poolikud ja polnud toetuse saajatele ametlikult üle antud ega vastuvõtuaktidega kinnitatud.

<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohaselt töötavate reoveepuhastite arv (üle 2000 ie-se reostuskoormusega reoveekogumisalad)	Saavutustase eesmärgist %	75,5%	77,5%	77,5%	69%	73,5%	24	Keskkonnateabe Keskuse (edaspidi: KTK) Andmetel (01.06.2013. a alates Keskkonnaagentuur)	
	Saavutustase	37	38	38	34 ²⁵	36			
	Eesmärk				49		49		
	Esialgne tase	29 (2005)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga	Saavutustase eesmärgist %	0					34%		
	Saavutustase	0					18 700		
	Eesmärk						12 500	55 000	
	Esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk : Veekogude seisund on paranenud									
<i>Väljundindikaator:</i> Lõhilaste kudemisrändeks taasavatud jõgede arv	Saavutustase eesmärgist %	46%	46%	46%	46%	69%	69%	Projektiaruanded	
	Saavutustase	6	6	6	6	9	9		
	Eesmärk				6				13
	Esialgne tase	6 (2005)							
<i>Väljundindikaator:</i> Lõhilaste kudemisrändeks taasavatud paisude arv lõhejõgedel	Saavutustase eesmärgist %	0					70%		
	Saavutustase	0					28		
	Eesmärk						10	40	
	Esialgne tase	0 (2006)							
Eesmärk : Endistel sõjaväe- ja tööstusaladel olevad peamised jääkreostuskolded on lokaliseeritud									
<i>Väljundindikaator:</i> Lokaliseeritud reostuskollete arv	Saavutustase eesmärgist %	35%	39%	41%	41%	66%	71%	Riiklik jääkreostuskollete andmebaas, projektiaruanded	
	Saavutustase	26	29	31	31	35	38		
	Eesmärk				37				53
	Esialgne tase	22 (2005)							
Alasuund: Jäätmekäitluse arendamine									

²⁴ 2012.a kohta avalikustatakse Keskkonnateabe Keskuse poolt 2013.a II poolel, seega 2012. a saavutustasemeid hetkel anda ei saa.

²⁵ 2011. aasta näitaja on väiksem kui 2010. aasta näitaja, sest reoveepuhastite rekonstrueerimine alles käib ÜF projektide raames ning seetõttu ei suudeta tagada nende nõuetekohast tööd, kuna süsteem on alles pooleldi valmis. Samuti on 2011. a muutunud reoveepuhastite koguarv.

Eesmärk : Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmeoidlad on suletud ja korrastatud									
<i>Väljundindikaator:</i> Suletud ja korrastatud nõuetele mittevastavate tööstusjäätmete hoidlate arv	Saavutustase eesmärgist %	36%	36%	36%	36%	36%	36%		Projektiaruanded
	Saavutustase	4 suletud; 7 korrastamata	4 suletud; 7 korrastamata	4 suletud; 7 korrastamata	11 suletud; 7 korrastamata	11 suletud; 7 korrastamata	11 suletud; 7 korrastamata		
	Eesmärk				11 suletud, kuid osa korrastamata		11 ²⁶		
	Esialgne tase	11 sulgemist vajavat jäätmeoidlat							
Eesmärk : Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ja korrastatud									
<i>Väljundindikaator:</i> Suletud ja korrastatud tavajäätmeprügilate arv	Saavutustase eesmärgist %	31%	31%	38%	54%	69%	74%		Projektiaruanded
	Saavutustase	17 prügilat suletud, korrastamata ja 12 korrastatud	17 prügilat suletud aga korrastamata ja 12 korrastatud	24 prügilat suletud aga korrastamata ja 15 korrastatud	39 suletud, neist 18 korrastamata	39 suletud, neist 12 korrastamata	39 suletud, neist 10 korrastamata		
	Eesmärk				39 suletud		39 ²⁷		
	Esialgne tase	39 sulgemist vajavat prügilat							
Eesmärk: Eestis on välja arendatud optimaalne regionaalsete tavajäätme prügilate võrgustik									
<i>Väljundindikaator:</i> Regionaalsete	Saavutustase eesmärgist %	71%	71%	71%	71%	71% ²⁸	86%		Riigi jäätmekava 2008-2013 lisa 4

26 Tegevused lõpetatud enne 16.07. 2013. a.

27 Tegevused lõpetatud enne 2015. a

²⁸ Jõelähtme, Uikala, Väätša, Torma ja Paikuse prügilat. Lisaks on nõuetele vastav tavajäätmeprügilat ka Tallinna ehitusjäätmeteladestus, kuhu ladestatakse ehituslammutusjäätmeid ja asbesti.

tavajäätmeprügilate arv Eestis	Saavutustase	5	5	5	5	5	6		
	Eesmärk				6			7	
	Esialgne tase	5 (2006)							
Eesmärk : Tagatud on nõuetele vastav jäätmete käitlemine, suurenenud on jäätmete taaskasutus ning vähenenud jäätmete									
<i>Tulemusindikaator:</i> Jäätmete käitlemine vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud keskkonna- ja tervisekaitsenõuetele (% jäätmetest) ²⁹	Saavutustase eesmärgist %	85%	85%	100%	100%	100%	100%		Jäätmearuandlus
	Saavutustase	85%	85%	100% ³⁰	100%	100%	100%		
	Eesmärk		30%	100%					
	Esialgne tase	15% (2004)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Tahkete jäätmete taaskasutamise määr (va põlevkivi- ja põllumajandus-jäätmed)	Saavutustase eesmärgist %	67%	67%	67%	97%	147%	31		Jäätmearuandlus
	Saavutustase	40%	40%	40%	58%	88%			
	Eesmärk				40%			60%	
	Esialgne tase	30% (2004)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates jäätmetes	Saavutustase eesmärgist %	17%	17%	17%	10%	10%	32		KTK
	Saavutustase	55%	55%	55%	57%	57%			
	Eesmärk				45%			30%	
	Esialgne tase	50-60% (2004)							
Alasuund: Välisõhu kaitse									
Eesmärk: Elektri transpordi osakaalu säilitamine linnade ühistranspordis									
<i>Tulemusindikaator:</i> Elektriühistranspordi kasutajate osakaal Tallinnas	Saavutustase eesmärgist %								
	Saavutustase								
	Eesmärk						35% (2013)	40%	
	Esialgne tase				40%				

Allikas: PRS seirearuanne

²⁹ Tegevused lõpetatud enne 2015. a.³⁰ Alates 16.07.2009. a toimub ladestamine ainult nõuetele vastavatesse prügilatesse.³¹ 2012. a saavutustasemed pole veel kättesaadavad.³² 2012. a saavutustasemed pole veel kättesaadavad.

Alasuund „Veemajanduse arendamine”

Alasuunas on üheksa erinevat indikaatorit ning ühelgi juhul ei ole jõutud 2015. aastaks seatud sihttasemeni. Rakenduskava muutmiseiga muudeti 2012. aastal veemajanduse infrastruktuuri arendamisega seotud eesmärkide „**Ühisveevärgiga varustatud inimeste osakaal on suurenenud ja ühisveevärgi joogivesi vastab nõuetele**“ ja „**Keskkonna kaitstus asulareovee suublasse juhtimisest tulenevate kahjulike mõjude eest**“ indikaatorite sihttasemeid ja lisati kaks uut, olukorda paremini kirjeldavat indikaatorit: „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühisveevärgiga” ning „Elanike arv, kellele on loodud võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga”. Liitumisvõimaluste arvu ja liitujate arvu sihttasemete korrigeerimisel võeti aluseks veemajanduse infrastruktuuri arendamise meetme raames rahastatud projektide rahastustaotlustes sätestatud eesmärgid. Kuna liitumisprotsess hõlmab tegevusi, mis võtavad hinnanguliselt 6–12 kuud, ning osa veeinfrastruktuuriprojekte lõpetatakse 2015. aastal, selgub reaalselt struktuurivahendite toetusega loodud ühisveevärgiga ja ühiskanalisatsiooniga liitumisvõimalusi kasutanud elanike arv alles 2016. aastal või hiljem. Indikaatorite lisamisega ja mõne indikaatori sihttasemete muutmiseiga on paranenud vahendite kasutamise tulemuslikkuse seire.

Meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ indikaatorite saavutustasemed on võrreldes 2011. aasta lõpu seisuga paranenud ning sihttase täidetakse 2015. aastaks. Kokku on lõpetatud 7 projekti, millest 2012. aastal lõpetati 5³³. Ülejäänud projektide rakendamine käib aktiivselt. Veemajanduse infrastruktuuri projektid on jõudnud pikast hangete korraldamise etapist ehitustegevuseni, mille tõttu on väljamaksed selles meetmes võrreldes 2011. aastaga olnud poole suuremad. Enamik projekte on hangete kallinemisest tulenevad probleemid lahendanud (projekti rahalise mahu suurendamise ja/või tööde kärpimisega) ning projektid on jõudnud kesk- või lõppfaasi.

Meetme avanemisest saadik on läbi viidud kolm taotlusvooru, mille tulemusena on TRO saanud 73 veemajanduse infrastruktuuriprojekti. IV taotlusvoor kuulutati välja 19.10.12 tähtpäevaga 25.01.2013. Huvi oli väga suur ja esitati 20 taotlust, millega taotleti EL toetust 65 miljonit eurot. Projektide rahastamiseks suurendatakse suunas kasutamata vahendite arvel veemajanduse infrastruktuuri meetme mahtu.

„Vooluveekogude seisundi parandamise“ meetmes on RÜ on korraldanud 2012. a lõpuks kolm taotlusvooru, mille tulemusena toetatatakse 19 projekti kogusummas ca 8,38 mln eurot. 2013. aastal toimub veel IV taotlusvoor (taotluste esitamise tähtpäev 28.01.2013, kuhu laekus 16 taotlust 3,2 mln euro ulatuses) ning plaanide kohaselt on kavandatud ka V taotlusvoor (2013. a suvel). Vooluveekogude seisundi parandamiseks püstitatud eesmärgi „Veekogude seisund on paranenud“ sihttasemeks seatud lõhilaste kudemisrändeks taasavatud 13 jõe ei ole võimalik saavutada ainult investeringute kava ja programmi rakendamisega. Nimetatud eesmärki on võimalik täita vaid juhul, kui paisude omanikud (kellel on veeseadusest tulenev kohustus tagada kalade läbipääs nn lõhejõgedel aastaks 2013) kasutavad võimalust taotleda toetust kalade rändetingimuste tagamiseks. RA koostöös allasutustega (Keskkonnaamet, Keskkonnainspektsioon) ja RÜ-ga panustab paisuomanike informeerimisse nendele seadusest tulenevatest kohustustest ning annab paisuomanikele infot toetusmeetme kohta. KKM-i veeosakonna hinnangul omas 2011. aastal tehtud Keskkonnainspektsiooni poolne teavitustöö paisuomanikele positiivset mõju ning huvi taotlemise vastu on kasvanud.

³³ „Kadrina aleviku veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine”, „Järva-Jaani alevi ühisvee- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimise ja laiendamise projekt”, „Kose valla Kose reoveekogumisala veemajandusprojekt”, „Vändra alevi ühisvee- ja kanalisatsioonivõrgu rekonstrueerimise ja laiendamise projekt”, „Jõelähtme valla Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamine”.

Rakenduskavas seatud sihttaseme saavutamine jõgede kaupa aastaks 2015 võib olla keeruline erinevate bürookraatlike ja juriidiliste probleemide tõttu. Näiteks Kunda jõel asub 4 paisu, millel on erinevad omanikud. Kalade rändetingimused teisel ja kolmandal paisul on lahendatavad, kuid esimesele objektile lahenduse leidmine venib (juriidilised küsimused, keskkonnamõtjude hindamise vajalikkus ja muud põhjused) ning see takistab ka rakenduskavas seatud indikaatori sihttaseme täitmist. Seetõttu muudeti rakenduskava muutmisel olemasoleva väljundindikaatori sihttasest (17-lt 13-le) ning lisati täiendav indikaator tulemuslikkuse hindamiseks. Uue indikaatorina arvestatakse lõhejõgedel asuvate paisude arvu, millel on tagatud kalade läbipääs. RA-le teadaolevalt on lõhelaste jõgedel ca 160 paisu. ÜF vahenditest on võimalik 40-45 objektil tagada kalade läbipääs. ÜF vahenditega lahendatakse kalade läbipääsu probleemid tõenäoliselt kõige investeringumahukamatel ja suurematel objektidel Eestis. Ülejäänud objektidel tuleb lahendused leida teiste vahendite toel (näiteks SA KIK keskkonnaprogramm, EL 2014+ perioodi vahendid).

Meede „Jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel” aitab täita eesmärki „Endistel sõjaväe- ja tööstusaladel olevad peamised jääkreostuskolled on lokaliseeritud”. Eesmärk on aastaks 2015 lokaliseerida 53 riikliku tähtsusega jääkreostuskollet. 2012. aasta lõpu seisuga on likvideeritud endise Kose katlamaja ja Kose-Risti asfaltbetoonitehase (edaspidi ABT) jääkreostus. Miinisadama, Ahtme 86 ABT, Narva ABT, Tallinna Süsta tn sadama jääkreostusobjektid on sisuliselt puhastatud. Suur osa töödest on teostatud (üle 90%) ka Tapa vagunidepoo objektil ning Tapa veduridepoo objektil (üle 75% töödest). Tööd lõpetatakse 2013. aastal. Kõik eelnevalt nimetatud objektid on riiklikult oluliste jääkreostusobjektide nimekirjas. Tallinn-Väike veduridepoo likvideerimistöödega alustati 2011. aastal, kuid projekti keerukusest tulenevalt oli vajalik tööde lõpptähtaja pikendamine 2013. aasta sügiseni. Kopli kaubajaama objekti osas kulgevad tööd plaanide kohaselt ning aastal 2014 peaks olema likvideerimistööd objektil lõpetatud. Seega, 6 objekti on sisuliselt täiesti valmis, ülejäänud 8 objekti on veel töös.

Jääkreostuse likvideerimise projekti II etapi raames on sõlmitud lepingud Viruvere ABT ja Põltsamaa ABT objektide likvideerimiseks. Tööd alustati 2012. aastal ning tööde planeeritud lõpp on 2013. aasta I pool. Lisaks on projekti II etapi osas sõlmitud lepingud Holstre-Nõmme ja Umbsaare endiste asfaltbetoonitehaste territooriumil asuva reostuse likvideerimiseks. Tööd algavad 2013. aasta I pooles ning lõpevad 2014. aastal. 2015. aastaks saavutatakse sihttase koostoimes siseriikliku keskkonnaprogrammi vahenditega.

Arvestades kohustustega kaetud mahtusid ning tehtud taotluse rahuldamise otsuseid, hindab RA EARK-s sätestatud sihttasemete saavutamist reaalseks.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine”

Alasuunas on kuus erinevat indikaatorit ning jõutud on kahe indikaatori sihttasemeni. Samas ei saa jäätmete taaskasutamise sihttaseme suurt ületamist pidada püsivaks, kuna see on suures osas tingitud põlevkivi aheraine taaskasutuse lühiajalisest tõusust suletud prügilate korrastamistöödel. Ülejäänud nelja indikaatori sihttasemed saavutatakse tõenäoliselt perioodi lõpuks, kuigi mõne indikaatorite saavutamine võib osutuda keeruliseks, kui mitte võimatuks.

Eesmärgi „Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeohidlad on suletud ja korrastatud” poole liikumist mõõdetakse ühe indikaatoriga. 2009. a suvel suleti ladestamiseks kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja -energeetika jäätmeohidlad. Ladestamiseks suletud prügilad peavad olema korrastatud

hiljemalt 16. juuliks 2013. ÜF toel on hetkel käimas Kohtla-Järve ja Kiviõli põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate ja Ahtme tuhavälja korrastamine. Kiviõli tööstusjäätmete ja poolkoksi prügila sulgemine on edukalt jõudnud lõpusirgele, esitamata on veel lõpparuanne. Projekti elluviimine on toimunud vastavalt tegevus- ja ajaplaanile. Tööd jätkuvad Kohtla-Järve poolkoksi prügila sulgemisel (vt ptk 8.2).

Meetme „Põlevkivienergeetika jäätmeheidlate sulgemine ja tuhaarastussüsteemi uuendamine“ investeringute kava aastateks 2010–2013 sisaldas esialgu vaid Ahtme tuhavälja projekti (elluviimine plaanipärane), kuid 2012. a lisati investeringute kavasse kaks uut projekti. 2012. a lõpu prognooside kohaselt pole päris kindel, kas 2013. a juuliks on võimalik saavutada eesmärk „Korrastada kõik keskkonnanõuetele mittevastavad põlevkivitööstuse ja –energeetika jäätmeheidlad“. Eesmärgi saavutamine sõltub Kohtla-Järve projekti edenemisest.

Eesmärgi „Kõik keskkonnanõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ja korrastatud“ poole liikumist mõõdetakse ühe indikaatoriga. Pärast keskkonnanõuetele mittevastavate prügilate sulgemist (16.07.2009) ladestatakse Eestis kõik jäätmed nõuetekohaselt rajatud prügilatesse. Suletud nõuetele mittevastavad prügilad tuleb korrastada (nimetatud Riigi jäätmekava 2008-2013 lisa 4) hiljemalt 16. juuliks 2013. a. 2012. aasta jooksul lõpetati ÜF toel kahe prügila korrastustööd, korrastamata on veel 10 prügilat, neist seitsme rahastusotsused on tehtud. Neljast problemaatilisest korrastamise projektist on aasta lõpu seisuga RÜ-s vastavaks tunnistatud kaks (TRO-d 2013) ja üks on saanud positiivse rahastusotsuse. Sillamäe prügila korrastamise projekti rahastamise otsus tehti 09.05.2013 klausliga esitada eelnevalt muudetud sulgemiskava.

Veel rahastamata taotluste kui ka käimasolevate projektide puhul võib probleemiks kujuneda prügila korrastustööde tähtaegne lõpetamine, mistõttu viimased toetuse saajad ja taotlejad peavad oma projektide elluviimisega kiirustama. Menetluses olevate taotluste probleemid on seotud nõuetele vastavate dokumentide ja kooskõlastuste puudumisega, mis seonduvad sulgemiskava kooskõlastamise ja maa munitsipaliseerimisega. Projektides tekitab probleeme ka kõigi prügila korrastamiseks vajalike tegevuste puudumine prügila sulgemiskavas. Vastavalt keskkonnaministri 13.03.2008. a määrusele nr 9 „Meetme „Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine“ tingimused“ on meetme raames abikõlblikud ainult prügila sulgemiskavas nimetatud tegevused. Kui aga vajalikku tööd sulgemiskavas ei leidu ning sulgemiskava hakatakse seetõttu täiendada ja Keskkonnaametiga kooskõlastama, siis võib see kaasa tuua muudatusi projekti ajakavas.

RA ja RÜ hindavad meetme progressi heaks, sest valdav osa prügilaid on korrastatud ning projektid lõpetatud, samas võib aga keerukaks osutuda mõne käimasoleva projektiga suletava prügila korrastustööde tähtajaks (16.07.13) eluviimine. Eesmärgi saavutamine on küll pingeline, kuid see loodetakse siiski saavutada.

Eesmärgi „Eestis on välja arendatud optimaalne tavajäätmeprügilate võrgustik“ täitmisele aitavad kaasa meetmed „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamine“ ja „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“. Eesmärgi väljundindikaatoriks on tavajäätmeprügilate arv Eestis ning sihttasemeks 7 prügilat. 2012. a lõpu seisuga oli Eestis 6 keskkonnanõuetele vastavat tavajäätmete prügilat. Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamise meetme ainus projekt „Väätsa jäätmekäitluskeskuse ladestusala laiendamine“ on edukalt lõpetatud. Projekti tulemusena ehitati laienduse käigus 0,9 ha jäätmete lõppladestusala ja rekonstrueeriti olemasolev reoveepuhasti. Meetme „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“ raames otsustati toetada Polli ladestusalaga

jäätmekäitluskeskuse rajamist, kuid projekti elluviimine on peatatud kohtuvaidluse tõttu. RA hinnangul on perioodi lõpuks võimalik saavutada optimaalne tavajäätmeprügilate võrgustik.

Eesmärgi „Tagatud on nõuetele vastav jäätmete käitlemine, suurenenud on jäätmete taaskasutus ning vähenenud jäätmete” poole liikumist mõõdetakse kolme indikaatoriga. Pärast nõuetele mittevastavate prügilate sulgemist 2009. a toimub Eestis jäätmete käitlemine vastavalt EL tunnustatud keskkonna- ja tervisekaitse nõuetele. Eesmärkide täitmine jäätmete taaskasutamise sihtarvu saavutamiseks ja biolagunevate jäätmete osakaalu vähendamiseks ladestatavates jäätmetes on märksa keerulisem. Lisaks meetme „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine” rakendamisele tuleb kaasata koostööle ka erinevad tasandid (elanikud, ettevõtjad, riik, kolmas sektor).

Käesolev toetusperiood on jäätmehoolduse arengus olnud mitmel tasandil väga kiire. Jäätmete taaskasutusvõimalused on mitmekesistunud, arenev kogumistaristu aitab kaasa kvaliteetse materjali kogumisele ning samuti tunneb erasektor valdkonna vastu järjest kasvavat huvi (neljandas ja viiendas vöorus rohkem taotlusi). 2012. a toimunud V taotlusvöoru esitati tähtaegselt 33 taotlust, mis näitab, et 2011. a meetme toetatavate tegevuste ringi suurendamine on taotlemisele positiivset mõju avaldanud.

Jäätmete taaskasutamise meetme raames on võimalik toetust taotleda paljudeks ja oma olemuselt väga erinevateks tegevusteks, mistöttu on ka taotlejad väga erinevad, samuti on taotluste kvaliteet väga ebahühtlane. See kokku teeb esitatud taotluste hindamise keeruliseks ja aeganöudvaks. Kõigi esitatud taotluste puhul on läbivaks probleemiks projekti elluviimiseks vajalike jäätmekoguste ja projektitulemusena tekkivate jäätmematerjalide või toodete osas nõudluse töendamise. Sageli ei ole ettevötetel taotluse esitamise hetkel projekti elluviimiseks vajalikku omafinantseeringut. Seetöttu tuleb mitmete projektide puhul tödeda, et nende majanduslik jätkusuutlikkus on töendamata. Projektide elluviimisel esineb viivitusi seadmete tarnelepinguteni jõudmisel, esineb probleeme ka hangete läbiviimisega. Samuti on käimasolevate projektide puhul taotluses esitatud projekti elluviimise ajakavad osutunud tihti liiga optimistlikuks. Samas on jäätmete taaskasutamise meetmes paljud projektid juba ka edukalt lõpetatud ning enamiku rahastatud projektide osas käib plaanipärane elluviimine. 2012. a lõpetati 6 projekti.

Üldine jäätmete taaskasutus on viimaste aastaga kiirelt töusnud. Saavutustase ületab hetkel seatud eesmärgi. Siiski ei saa sedavörd suurt töusu pidada püsivaks, kuna see on suures osas tingitud põlevkivi aheraine taaskasutuse lühiajalisest töusust suletud prügilate korrastamistöedel. Edaspidi tuleb leida aheraine taaskasutusele püsivamaid lahendusi. Samuti tuleb ka edaspidi tegeleda jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamisega, kuna EL-i tasandil on seatud uued jäätmete taaskasutamise sihtarvud aastaks 2020. Selleks on lisaks struktuurivahendite toel tehtavale vajalik tegeleda elanikkonna ja ettevötte teavitamisega jäätmete liigitikogumise tähtsusest ning töhustada järelevalvet. Lisaks on oluline, et hästi toimiks ka jäätmejaamade võrgustik ja korraldatud jäätmevedu.

Siiani on kõige problemaatilisem olnud biolagunevate jäätmete osakaalu ladestavates jäätmetes iseloomustava sihttasemeni jõudmine. Biolagunevate jäätmete osakaal ladestavates olmejäätmetes oli 2011. a 57%. Samas ootavad olmejäätmete käitlusega seoses Eestit lähima aasta jooksul ees suured muutused. Tööl hakkab Iru jäätmepöletustehas (erainvesteering), lisaks töötab ka paar jäätmete mehhaanilis-bioloogilist käitluskeskust, mis loovad eelduse, et 2013. a väheneb märgatavalt senine tavajäätmete ladestamine ja väheneb ka biolagunevate jäätmete osakaal ladestavates jäätmetes ning saavutame sihttaseme.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et RA ja RÜ on eeldused eesmärkide tähtaegseks saavutamiseks omalt poolt loonud, kuid selleks, et 2015. aastaks jäätmete taaskasutamisega seotud eesmärgid täidetud saaksid, tuleb edendada ka erinevate osapoolte koostööd ning jätkata jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamise toetamist.

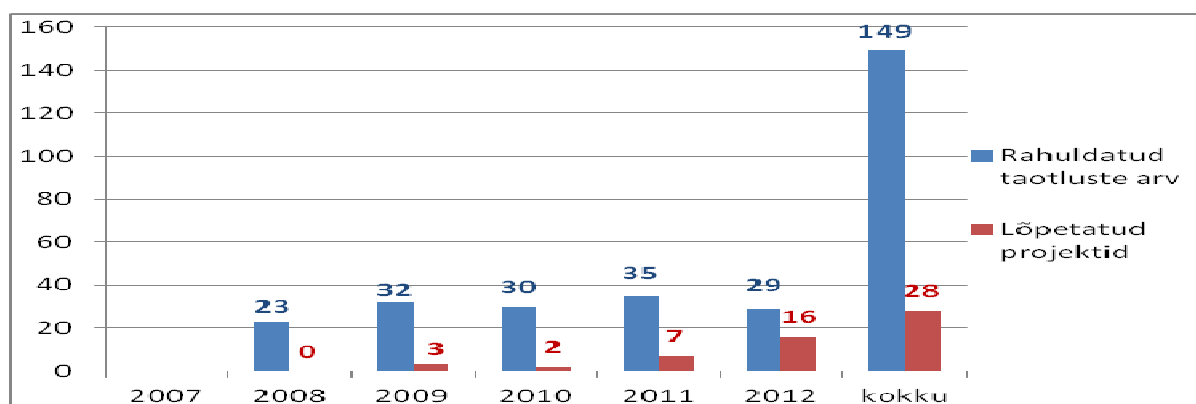
Alasuund „Välisõhu kaitse“

Alasuuna eesmärk on elektriühistranspordi kasutajate osakaalu säilitamine Tallinnas. Tiheasustusega piirkondades tulevad säästva linnatranspordi positiivsed keskkonnaaspektid eriti esile just välisõhu ja inimeste tervise kaitsel – õhusaaste ja mürareostuse vähendamine aitab kaasa transpordist tingitud negatiivsete tervisemõjude piiramisele ja seeläbi inimeste elukvaliteedi parandamisele. Linnapiirkondades on säästva ühistranspordi arendamine oluline, kuna see pakub alternatiivi ressursimahukale autokasutusele ja seeläbi aitab kaasa ka fossiilsete kütuste kasutamise ning mürareostuse vähendamisele (eriti kesklinnas). Liiklustihedust ja –voogusid arvestades on kirjeldatud probleem suurim Tallinnas, kus osa ühistranspordist tugineb elektrisõidukitel. Välisõhu kaitse seisukohast on eriti oluline just elektritranspordi arendamine, kuna sellega kaasnev lokaalne saaste on marginaalne.

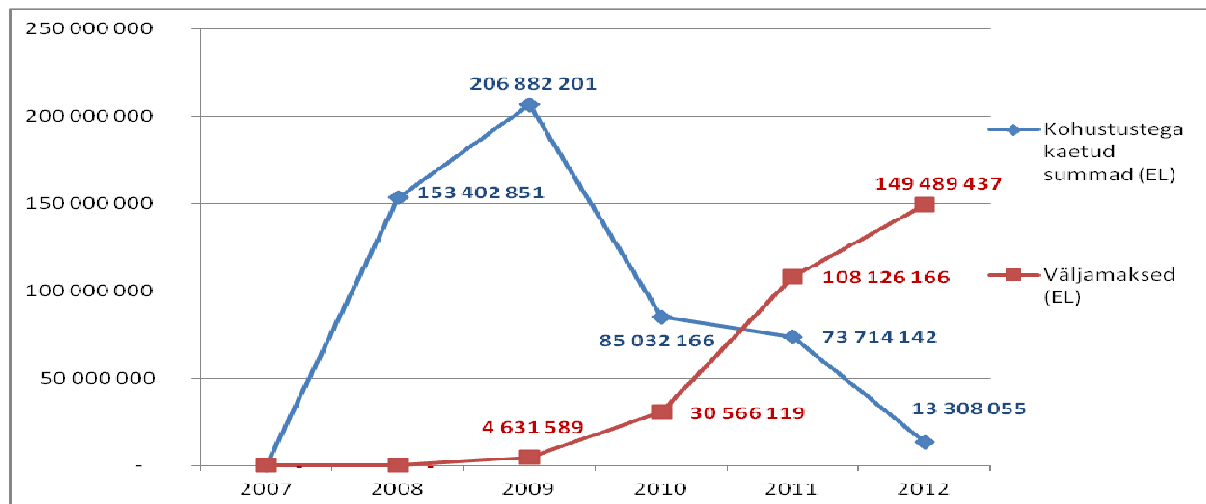
Alasuunda viiakse ellu säästva transpordi meetme kaudu. 2012. a lõpu seisuga ei olnud alasuuna raames ühtegi projektitaotlust rahuldatud. Projektitaotlus projekti „Trammiliini nr 4 taristu rekonstrueerimine” kohta esitati RÜ-le 2013. a alguses, RÜ tegi taotluse rahuldamise otsuse 28.03.2013. Projekti tulemusena prognoositakse uute trammide ning taristu parendamise koosmõjus trammikasutajate arvu kasvuks liinil 3% aastas. Alasuuna eesmärkide täitmise mõju hakkab ilmnema alles projekti rakendamise järgselt 2014. ja 2015. a.

7.1.2. Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 626,3 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 40,4%. 2012. aastal rahuldati PRS-s 29 taotlust, kokku on aastatel 2007-2012 rahuldatud 149 taotlust. Aasta lõpuks on lõpetatud kokku 28 projekti (19% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 15). Kohustusi võeti aruandeaastal 13,3 mln eurot, 2012. a lõpuks on 85% (532,3 mln eur) kohustustega kaetud. Väljamakseid on teostatud kokku 292,8 mln eurot (47% eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja 149,5 mln eurot. Seda on rohkem kui eelnevatel aastatel kokku (vt joonis 16).

Joonis 15. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 16. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksud (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Prioriteetse suuna tulemusi mõjutab enim suuna rahaliselt mahukaim meede „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“, mille EL toetuse mahust 96% on kohustustega kaetud. Ülejäänud 4% on seni kasutamata kallinemiste reserv. Selle põhjal võib öelda, et prioriteetsete tegevuste rahastamine on läinud hästi. Projektid on jõudnud pikast käivitus- ja ettevalmistusperioodist reaalse ehitustegevuseni, mille tõttu on kuupõhised väljamaksud selles meetmes võrreldes 2011. aastaga olnud poole suuremad. Ka teiste veemajanduse meetmete kohustustega katmise osas on olnud edukad. Reaalsete väljamaksete prognoostaseme saavutamine on olnud hea, kuid esineb veel mõningaid probleeme projektide elluviimisel.

Meetmete raames projektide rakendamine on 2012. aastal oluliselt aktiveerunud tulenevalt suurenenud ehituslepingute arvust ning rakendusüksuse poolset taotlejate tõhusamast järelevalvest ning nõustamisest. Probleemiks on siiski toetuse saajate poolne taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud ajakavast ja aastapõhisest väljamaksekavast mitte kinnipidamine. Aktsepteeritavad viivitused tulenevad valdavalt toetuse saajatest mitteolenevatest põhjustest, nt hangete vaidlustamine (markantseimate juhtumite puhul kestavad vaidlused üle aasta) või lepingupartneri loobumine ettemaksest. Projektide elluviimist takistab ka toetuse saajate madal haldussuutlikkus: projektide juhtimise nõrk korraldus, liiga optimistlikud hangete ajakava ja väljamaksete prognoosid.

Tavajäätme prügilate korrastamine kulgeb suures osas ootuspäraselt. Perioodi algusest on läbiviidud kolm taotlusvooru (sh kolmas voor on avatud ja sinna saab taotlusi esitada jooksvalt). Projektidega on kaetud 79% meetme mahust (19,2 mln eurot), väljamakseid ÜF toetusest on teostatud 14,8 mln eurot (sh 2 mln eurot 2012. a), mis on 61% meetmele planeeritud ÜF vahenditest. Meetmes „Põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate korrastamine“ on projektidega („Kiviõli põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine“ ning „Kohtla-Järve põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine“) kaetud 65% ning väljamakseid on teostatud 23,7 mln eurot (44% ÜF toetusest), sh 8,5 mln eurot 2012. a.

Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamise meetme ainus projekt on lõpetatud. Projekti rahastati summas 1,59 mln eurot, millest aasta lõpu seisuga on välja makstud 99% kogueelarvest (1,5 mln eurot).

Kui üldiselt on prioriteetse suuna meetmed kulgenud edukalt ja ootuspäraselt, siis jätkuvalt on probleemiks meetme „Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse“ rakendumine, mis seisab vaidluste tõttu (vt 2011. a seirearuanne). 2012. aastal vähendati ka meetme EL vahendite mahtu 9 586 747 eurolt 3 195 582 euroni.

7.1.3. Ülevaade direktiivide täitmisest

Alasuund „Veemajanduse arendamine”

Vaatamata käesoleval perioodil tehtud investeeringutele veemajanduse sektorisse ei suuda Eesti veemajanduse valdkonnas täiel määral täita EL direktiivide nõudeid. Prognoosi kohaselt vastab 2015. aastaks nõuetele 93% reoveepuhastitist, mis teenindavad üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalaid, reovee kogumissüsteemide osas vastab nõuetele 70% üle 2000 ie koormusega reoveekogumisaladest ja 55% alla 2000 ie reoveekogumisaladest. 2015. aastal saab prognoosi kohaselt ühisveevärgist nõuetekohast joogivett 95% tarbijatest.

Joogivee ja asulareovee puhastamise direktiivi nõuete täitmiseks vajalike täiendavate investeeringute maht on 2012. aastal KKM-s koostatud analüüsi põhjal 324 miljonit eurot. Täiendavaid investeeringuid vajavad 25 üle 2000 ie koormusega reoveekogumisala ning 324 alla 2000 ie koormusega reoveekogumisala. Ilma EL 2014-2020 vahenditeta ei ole need investeeringud võimalikud. Eesti riigil, vee-ettevõtetal ega KOV-del pole selleks piisavalt vahendeid. Investeeringute suur vajadus on paljuski tingitud asjaolust, et suur osa joogi- ja reoveesüsteemidest on poolikult rajatud 30-40 aastat tagasi. Iseseisvusperioodil ei ole suudetud ebapiisavate ressursside ja lühikese perioodi tõttu kõiki süsteeme uuendada ega täiendavalt juurde arendada. Samuti on Eestis väike ja ebahühtlane asustustihedus, mis muudab investeeringu suuruse tarbija kohta kõrgemaks kui teistes EL riikides. Lisaks on kogu Eesti territoorium määratud asulareovee puhastamise direktiivi mõistes reostustundlikuks, mistõttu on Eestis reovee puhastamisele kehtestatud nõuded rangemad kui paljudes teistes EL riikides. Rangemate nõuete täitmine nõuab ka suuremaid investeeringuid.

Eesti veemajanduse korrastamiseks ja direktiivinõuetega vastavusse viimiseks tuleb jätkata KOV-de ja vee-ettevõtete toetamist EL 2014-2020 vahenditest, sest arvestades KOV-de investeerimisvõimet, ei suuda nad veemajandusdirektiivide nõuete täitmiseks vajalikke investeeringumahukaid projekte omal käel ellu viia. EL 2014-2020 ÜF-i vahendite kaasabil oleks asulareovee puhastamise ja joogivee direktiivi nõuded võimalik täita aastaks 2020.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine”

Jäätmekäitluse valdkonda reguleerivatest direktiividest on EARK kontekstis olulisim prügiladirektiiv 1999/31/EÜ, mille nõuete täitmisele on suunatud meetmed tavajäätme- ja põlevkivitööstuse prügilate ja põlevkivienergeetika jäätmeheidlate sulgemiseks (vt EARK 2010. a seirearuanne). Kõik direktiividega seatud nõuded täidetakse tähtaegselt.

7.1.4. Vahendite vastastikune täiendavus

PRS-i veemajanduse alasuuna meetmete eesmärkide täitmiseks ei kasutata teisi EL rahastamisallikaid. Meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ projektide omafinantseeringu katteks on KIK-i vahendusel võimalik taotleda Euroopa Investeerimispannga (EIB) laenu. Siseriiklikult toetatakse ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide arendamisega seotud tegevusi siseriiklikust keskkonnaprogrammist veeprogrammi raames igal aastal ligikaudu 10-16 mln euroga. Tegevusi veekogude tervendamiseks ja jääkreostuse likvideerimiseks toetatakse siseriiklikult samuti

keskkonnaprogrammi veeprogrammi raames igal aastal ligikaudu 3 mln euroga (vt 2011. a seirearuannet).

Jäätmekäitluse valdkonna rahastamisel on püütud vältida olukorda, kus üheks ja samaks tegevuseks on võimalik taotleda toetust mitmest erinevast allikast. Näiteks jäätmejaamade rajamine on toetatav tegevus nii siseriiklikust keskkonnaprogrammist kui meetmest „Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine“. Erisus kahe rahastusallika vahel seisneb selles, et EARK-st taotletav maksimaalne toetuse summa on suurem keskkonnaprogrammi omast. Seega ÜF-st rahastatakse suuremaid investeeringuid, keskkonnaprogramm keskendub väiksematele projektidele (vt 2011. a seirearuannet).

7.1.5. Hinnang rakendamisele

Alasuund „Veemajanduse arendamine“

Indikaatorite täitmine on aasta jooksul oluliselt paranenud võrreldes varasemate aastatega ja prognooside kohaselt alasuuna eesmärgid saavutatakse. Aruandlusperioodil toimunud progressi alasuunas hindavad RA ja RÜ heaks, sest enamus alasuuna rahalistest vahenditest on taotluse rahuldamise otsustega kaetud ning RA ja RÜ teevad tihedat koostööd projektide käivitamise ja elluviimise kiirendamiseks. Märkimisväärseid probleeme enam ei ole ning prioriteediks on projektide õigeaegselt lõpetamine. Kui eelmisel perioodil oli Narva veevarustus – ja kanalisatsiooni rekonstrueerimise suurprojekti rakendamisel olulisi viivitusi, siis tänaseks on tõrgetest üle saadud, kõik eesmärgi täitmiseks vajalikud hanked on läbiviidud ning lepingud allkirjastatud. Plaanipäraselt kulgevad ka teised projektid, sh Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimise suurprojekt.

Alasuund „Jäätmekäitluse arendamine“

Kuigi indikaatorite saavutustasemed olid enamasti head ning sihttasemed aruandeaastal ka suures osas täideti, ei ole veel kindel kas saavutatakse kõik perioodi lõpuks planeeritud sihttasemed. Probleeme on mitmes meetmes: endiselt ei ole lahenenud vaidlus Polli prügila küsimuses ning ettenägematu probleeme on ka Kohtla-Järve põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemisel (põleng, nõrgvee puhastamine). Positiivne on see, et kõik nõuetele mittevastavad tavajäätmeprügilad on suletud ning enamus neist ka korrastatud. Suurem osa eesmärke on võimalik siiski perioodi lõpuks saavutada. Edukalt ja vastavalt planeeritule kulgesid aruandeaastal ka projektide väljamaksed. RA ja RÜ hindavad viimase aasta edasiminekut rahuldavaks.

Alasuund „Välisõhu kaitse“

Alasuunas on üks meede „Säästva transpordi arendamine“, mis avati aruandlusaastal (ühenduse osalus 18 934 000 eurot). Ühtegi taotlust ei ole veel rahuldatud.

7.2. Rakendamine prioriteetses suunas “Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine”

PRS jaguneb 5 alasuunaks ja seda viiakse ellu 8 meetme abil. Avatud on kõik planeeritud meetmed (Lisa 14).

7.2.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus-, väljund- ja mõjuindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Suunas on kokku 14 indikaatorit, viie indikaatori 2015. a sihttase on saavutatud või ületatud ning ühe indikaatori 2015. a sihttase on peaaegu saavutatud (97%).

Tabel 12. Indikaatorite saavutamine prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Looduse mitmekesisuse säilitamine									
Eesmärk : Tagatud on ohustatud liikide ja elupaigatüüpide ning kaitstavate maastike soodne seisund ning abitusse seisundisse sattunud metsloomade rehabiliteerimine									
<i>Väljundindikaator:</i> Hangitud poollooduslike koosluste taastamis-ja hooldustehnika arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	20%	20%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	5	5		
	Eesmärk				10			25	
	Esialgne tase	Pole rakendatav							
<i>Mõjuindikaator:</i> Ohustatud liikide ja elupaigatüüpide seisund (hinnang seisundile)	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	100%	100%	100%		Direktiivi 92/43/EMÜ artikkel 17 alusel EK-le esitatav aruanne vastavate liikide ja elupaigatüüpide seisundi kohta
	Saavutustase	0	0	0	ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud	ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud	ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund pole halvenenud		
	Eesmärk				ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi seisund			ühegi ohustatud liigi ja elupaigatüübi	

					pole halvenenud			seisund pole halvenenud	
	Esialgne tase	Määratud 2007.a vastavalt EK juhendmaterjalile „Assesment, monitoring and reporting under Article 17 of the Habitats Directive“							
<i>Väljundindikator:</i> Taastatud elupaikade ja maastiku pindala	Saavutustase eesmärgist				22%	98%	132%		Projektaruanded
	Saavutustase				218 ha	980 ha	1318 ha		
	Eesmärk				500 ha			1000 ha	
	Esialgne tase	Pole rakendatav							
<i>Väljundindikator:</i> Võõrliikide arvukuse piiramise pindala	Saavutustase eesmärgist				98%	123%	141%		Projektaruanded
	Saavutustase				1173 ha	1473 ha	1686 ha ³⁴		
	Eesmärk				1000 ha			1200 ha	
	Esialgne tase	Pole rakendatav							
Alasuund: Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine									
Eesmärk : Kõigis maakondades on loodava üleriigilise võrgustiku raames rajatud või moderniseeritud keskkonnahariduse tugikeskused									
<i>Väljundindikaator:</i> Väljaarendatud tugikeskuste arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	0	20%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	0	3		
	Eesmärk				5			15	
	Esialgne tase	täpsustamata							
Alasuund: Keskkonnaseire võimekuse parandamine									
Eesmärk : Elukeskkonna seire vastavalt Euroopa ühistele üldistele põhimõtetele									
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohase seiresüsteemi tagamine	Saavutustase eesmärgist	0	0	30%	30%	30%	30%		KKM keskkonnaseire õigusaktide nõuete rakendamise analüüs
	Saavutustase	0	0	30%	30%	30%	30%		

³⁴ 2012 lõpetatud projektides 1686 ha + 2011. a lõpetatud projektides 1293 ha + 2010. a 1173 ha. Karuputke tõrjet teostatakse igaastaselt samades kolooniates (korduvtõrje)

eluslooduse mitmekesisuse, mulla, pinnavee, põhjavee ja rannikumere seire valdkondades (%)	Eesmärk				80%			100%	1 kord aastas
	Eisialgne tase	Ei vasta veel täielikult EL direktiivide ja seaduste nõuetekohase seire korraldamiseks (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetekohaste seirekavade olemasolu kohaliku omavalitsuse tasemel	Saavutustase eesmärgist	30%	30%	30%	30%	30%	30%		KKM hinnanguline näitaja, arvestades olemasolevat KOVide seiret: (lähtudes elanike arvust piirkonnas)
	Saavutustase	30%	30%	30%	30%	30%	30%		
	Eesmärk				40%			100%	
	Eisialgne tase	ca 30% (2006)							
Eesmärk: Keskkonnainfo regulaarne tootmine ja edastamine üldsusele									
<i>Mõjuindikaator:</i> Keskkonna-infosüsteemi (keskkonnaregistri baasil) kasutajate rahulolu	Saavutustase eesmärgist	pole rakendatav	89%	97%	97%	97%	97%		KTK veebipõhine hinnang kasutajate teabenõuete arvu muutuse järgi teabenõuete tüübi alusel: liht-, kompleks-, selgitusnõuded.
	Saavutustase	pole rakendatav	60%	65%	65%	65%	65%		
	Eesmärk				40%			67%	
	Eisialgne tase	täpsustamata							
Alasuund: Keskkonnajärevalve arendamine									
Eesmärk : Keskkonnainspektiooni kasvanud järelevalve võimekus									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud ja käivitatud keskkonnajärelevalve operatiivjuhtimiskeskuste arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	Projekteerimine koguhinnast ca 3,5%.				Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	Projekteerimine lõpetatud	Projekteerimine lõpetatud	Renoveerimine ja sisustamine		
	Eesmärk				1 (2011)			2 (2013)	
	Eisialgne tase	Pole kohaldatav							
Alasuund: Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine									
Eesmärk: Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud									

<i>Väljundindikaator:</i> Hangitud reostustõrjelaevade arv	Saavutustase eesmärgist	0	0	0	0	0	100%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	0	1		
	Eesmärk				0			1	
	Esialgne tase	0 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Rannikureostuse likvideerimise võimekus km 48 h jooksul	Saavutustase eesmärgist	55%	60%	60%	75%	75%	75%		Päästeameti hinnang
	Saavutustase	1,1	1,2	1,2	1,5	1,5	1,5		
	Eesmärk				1,5			2	
	Esialgne tase	1 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Merereostuse likvideerimise võimekus km ² 24 h jooksul	Saavutustase eesmärgist	50%	50%	50%	50%	50%	100%		Päästeameti hinnang
	Saavutustase	0,6 km ²	0,6 km ²	0,6 km ²	0,6 km ²	0,6 km ²	1,2 km ²		
	Eesmärk				0,6 km ²			1,2 km ²	
	Esialgne tase	0,6 km ²							
Eesmärk: Hädaolukordadest tingitud reostuskoormus keskkonnale on vähenenud									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kuni 600 hektariliste metsa-, maastiku-, ja pinnase suurtulekahjude arv, mida suudetakse samaaegselt lokaliseerida ja likvideerida.	Saavutustase eesmärgist	67%	67%	67%	83%	83%	83%		Päästeameti hinnang
	Saavutustase	2	2	2	2,5	2,5	2,5		
	Eesmärk				2,5			3	
	Esialgne tase	2 (2005)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Raskesti ligipääsetavates piirkondades (väikesaared, mets, raba) päästetööde alustamiseks vajaminev aeg	Saavutustase eesmärgist	33%	33%	33%	61%	61%	61%		Päästeameti hinnang
	Saavutustase	300 min	300 min	300 min	250 min	250 min	250 min		
	Eesmärk				250 min			180 min	
	Esialgne tase	360 min							

Allikas: PRS seirearuanne

Alasuund „Looduse mitmekesisuse säilitamine“

Eesmärgi „Tagatud on ohustatud liikide ja elupaigatüüpide ning kaitstavate maastike soodne seisund ning abitusse seisundisse sattunud metsloomade rehabiliteerimine” saavutamist mõõdetakse nelja indikaatoriga. Esialgsest planeeritud väljundindikaator „Hangitud poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnika masinate arv (traktorid, rooniidukid, niidukid, hakkurid; 2010 – 10 ja 2015 – 25)“ osutus asjakohatuks, sest täiendav analüüs näitas, et poollooduslike koosluste taastamis- ja hooldustehnikat on otstarbekas soetada ainult juhul, kui töö teostamiseks vajaminevaid teenuseid turul piisavalt ei pakuta. EARK muutmisel 2012. a kehtivaid indikaatoreid ei vähendatud ning hooldustehnika soetamisel on jõutud 2012. a lõpuks 20%-ni 2015. a sihttasemest. Sihttaseme täitmine ei ole tänases majandussituatsioonis mõistlik.

Eesmärgi poole liikumist iseloomustab ka taastatud elupaikade ja maastiku pindala (saavutustase 2012. a 1318 ha) ning võõrliikide arvukuse piiramise pindala (saavutustase 2012. a 1686 ha). Indikaatorite saavutustasemesse panustavad projektid on kulgenud hästi ning tulemused on head.

Mõjuindikaatori 2015. a sihttase on saavutatud – ühegi liigi ega elupaigatüübi seisund ei ole halvenenud ning tehakse olulisi pingutusi ebasoodsas seisundis olevate elupaigatüüpide ja liikide seisundi parandamiseks. Nii näiteks on avatud taotlemisega meetme raames soetatud 688 karilooma, mille abil suurendatakse hooldatavate poollooduslike koosluste pindala rohkem kui 1500 ha võrra, lisaks taastatakse poollooduslike kooslusi enam kui 800 ha võrra. Seega annavad avatud taotlemisega meetme projektid olulise panuse hooldatavate poollooduslike koosluste pindala suurendamiseks ja nende koosluste seisundi parandamiseks. Looduskaitse arengukava näeb ette, et hooldatavate poollooduslike koosluste pindala peab tõusma praegu hooldatavalt 25 000 ha-lt 45 000 ha-ni aastaks 2020. Seega on kolme indikaatori sihttasemed perioodi lõpuks juba täidetud ja eesmärk saavutatud.

Mõned positiivsed projektinäited: Viru rabasse rajati uus vaatetorn, mis sobib külastamiseks ka liikumispuudega (ratastoolis) inimestele. Soomaa rahvuspargis alustati Kuresoo raba taastamistöödega (kraavide sulgemine veetaseme reguleerimiseks), mille tulemusena peaks taastuma inimtegevuse käigus rikutud raba ning seeläbi vähenema ka süsinikdioksiidi emissioon.

Alasuund „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“

Eesmärgi „Kõigis maakondades on loodava üleriigilise võrgustiku raames rajatud või moderniseeritud keskkonnahariduse tugikeskused” saavutamine on 2012. a tulemusi hinnates reaalne. Eesmärgi saavutamisele suunatud meetme „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine” iseloomu arvestades pole otstarbekas otsustada meetme arengu üle aasta lõikes väljaarendatud keskkonnahariduskeskuste arvu alusel. 2015. aasta sihttase on 15 objekti ning perioodi lõpuks sihttase ületatakse ligikaudu kahekordselt (13 projekti raames peaks valmima ligikaudu 30 objekti). 2012. a lõpetati 3 projekti ja arendati välja 3 keskkonnahariduskeskust, lisaks on lõpetatud tööd veel kahes keskses. RMK poolt elluviidavas projektis on 10 objekti ja Keskkonnaameti projektis 10 objekti ning keskkonnabuss. Valminud on Iisaku keskkonnahariduskeskus, mis muuhulgas toodab ise elektrienergiat päikesepaneelide ja tuulegeneraatorite abil. Spetsiaalsustusega keskkonnabuss on mõeldud teenindama peaaesjalikult Järva- ja Raplamaad, kus ei ole plaanis rajada statsionaarset keskust.

Alasuund „Keskkonnaseire võimekuse parandamine“

Eesmärgid „Elukeskkonna seire vastavalt Euroopa ühiste üldistele põhimõtetele” ja „Keskkonnainfo regulaarne tootmine ja edastamine üldsusele” on praegustel hinnangutel saavutatavad. Käesoleva ajal tehakse Eestis looduskeskkonna seiret riikliku keskkonnaseire programmi, ettevõtjate oma programmide ja mõnel juhul piirkondliku või KOV-i seirena, seega kolmel tasandil. Täiendamist vajab keskkonnaseire erinevate tasandite andmestiku haldamine ja korraldamine, et tõhustada andmekasutust ja muuta see erinevatele kasutajagruppidele lihtsamini kättesaadavaks. Programm „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine”, mille eesmärk on arendada ja välja töötada seireandmestiku haldamiseks, avalikustamiseks ja kasutamiseks vajalikud töövahendid ehk nõuetekohase seiresüsteemi töö tagamine vastavalt kasutajate vajadustele erinevates seire valdkondades, käivitus 2012. a õhuseireandmete vajaduste kaardistamise pilootprojektiga. Andmekasutajate vajaduste väljaselgitamine erinevates seirevaldkondades ja infotehnoloogiliste arenduste vajaduste väljaselgitamine jätkub aastal 2013. Seirekavade koostamine sõltub seirekorralduse analüüsi tulemuste rakendamisest ja organisatsiooniliste muudatuste tulemustest ning seiretegevuste edasisest planeerimisest. Seirekorralduse muudatuste ettevalmistamisega alustati 2012. aastal. Seega jääb nõuetekohaste seirekavade olemasolu KOV-i tasemel praegu ikka veel alla 40% ja pole muutunud ka kasutajate rahulolu, sest infosüsteem on alles muutmisel. Programmi „Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine“ rakendamine suurendab kasutajate rahulolu taset info kasutamise osas, seoses organisatsiooniliste muudatustega jõutakse programmi lõppfaasi 2013. või 2014. aastal. EMHI projekti „Hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrgu moderniseerimine keskkonnaseire võimekuse tõhustamiseks“ lõpetamisel saavad vajadused meteoroloogia ja hüdroloogia seire valdkonnas uuendatud jaamade osas nõuetekohaselt kaetud. Prognoosi kohaselt programmiperioodi lõpuks indikaatorite püstitatud sihttasemed saavutatakse ja alasuuna eesmärgid täidetakse.

Alasuund „Keskkonnajärelevalve arendamine“

Eesmärgi „Keskkonnainspeksiooni kasvanud järelevalve võimekus” saavutamine on praeguse prognoosi kohaselt reaalne. 2011. aastal lõpetati keskkonnajärelevalve operatiivjuhtimis- ja koolituskeskuse projekteerimine ja uus hange tehti 2012. aastal. Keskuse käivitamine on kavas 2015. aastal. Keskkonnajärelevalvevahendite ja -tehnikate soetamine, sh mobiilse tehnika hankimine ning regioonides asuvate keskuste operatiivjuhtimise tingimuste ja inspektorite koolitamisvõimaluste parandamine suurendab järelevalvetöö kvaliteeti ja inspektorite reageerimiskiirust ja aitab kaasa keskkonnavalvete rikkumiste ärahoidmisele ning kiiremale avastamisele.

Alasuund „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine“

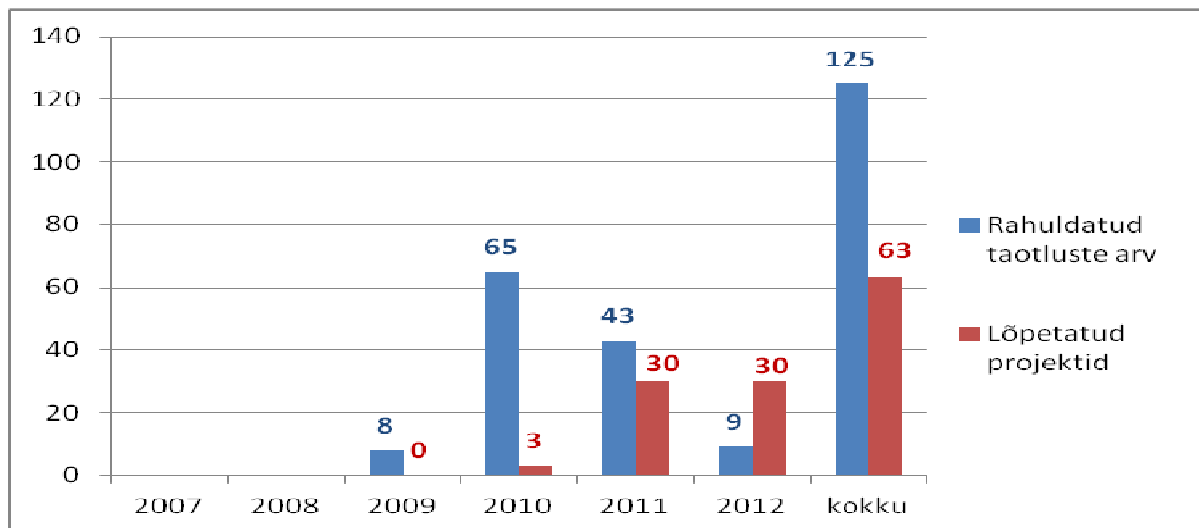
Eesmärgid „Merereostuse avastamise ja likvideerimise võimekust on suurendatud” ja „Hädaolukordadest tingitud reostuskoormus keskkonnale on vähenenud” on Päästeamet oma projektidega täitnud. Meetme raames soetatud vahendid on aidanud ühtlustada päästealast reageerimisvõimekust üle Eesti. Kuna täiendavalt soetatud vahendid paiknevad mitmes asukohas, saab neid päästetöödel kiiremini kasutusele võtta, st seadmete kohaletoimetamiseks kuluv aeg on vähenenud. Regulaarselt toimuvad õppused, milles kasutatakse Päästeameti projektide raames hangitud vahendeid. Keskkonnavalvetele hädaolukordadele reageerimiseks vajalikku päästetehnikat ja seadmeid oli Eesti riik väiksemas mahus soetanud ka varem, kuid vahendite hulk ei olnud piisav. Reostustõrjelaeva soetamisega suurenes reostustõrje võimekus 0,6km²/12h võrra.

Eesti turvalisuspoliitika põhisuundades aastani 2015 on võetud eesmärgiks kasvatada ulatuslike metsapõlengute kustutamise ja laialdase rannikureostuse ning põlevvedelike

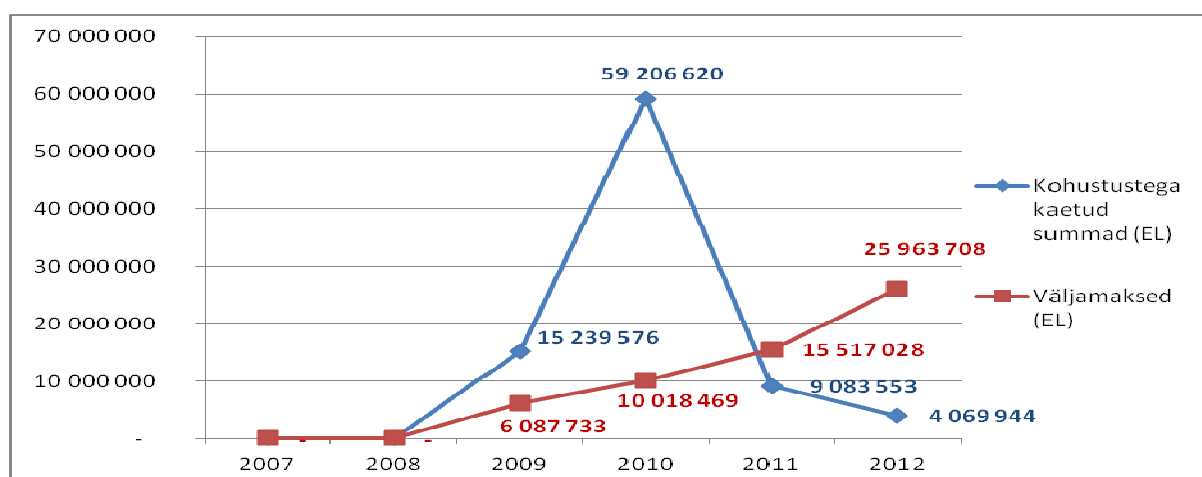
tulekahju tagajärgede likvideerimise võimekust. 24.09.2012. a Aegna saare juures madalikult sõitnud tankeri Kyeema Spirit päästeoperatsioonis osales ka uus multifunktsionaalne reostustõrjelaev Kindral Kurvits ning sündmuskohale toodi Päästeameti reostustõrjevarustus, mis soetati struktuurivahenditest toetatud meetme raames.

7.2.2. Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 92 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 5,9%. 2012. aastal rahuldati PRS-s 9 taotlust, kokku on aastatel 2007-2012 rahuldatud 125 taotlust. 2012. a lõpuks on lõpetatud kokku 63 projekti (50% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 17). Kohustusi võeti aruandeaastal ligikaudu 4,1 mln eurot, mis arvestades vabade vahendite hulka on ka loogiline (aasta lõpuks on 95% ehk 87,6 mln eurot projektidega kaetud). Väljamakseid on teostatud kokku 57,6 mln eurot (63% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 26 miljonit eurot. Seda on rohkem kui 2010. ja 2011. aastal kokku (vt joonis 18).

Joonis 17. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 18. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Prioriteetse suuna finantsprogressi võib pidada aruandeaastal heaks, sest väljamakseid on tehtud rohkem, kui eelnevatel aastatel kokku. See on ka loogiline, arvestades et programmiperiood on lõppjärgus. Kohustustega on kaetud 95% suuna EL eelarvest ja

projektid hakkavad lõppema. Väga hästi edenes alasuuna „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine” meetme rakendamine. 2012. a lõpu seisuga on investeringute kava põhinimekirja projektidele kõik väljamaksed teostatud kogusummas 38 mln eurot (sh 15,2 mln eurot aastal 2012). See moodustab 99,5% meetmele eraldatud ühenduse vahenditest. Projektide odavnemise tulemusel meetmesse jäänud vahendeid kasutatakse lisanimekirja projekti osaliseks elluviimiseks. Väljamaksed olid prognoositust madalamad, sest multifunktsionaalse laeva projekt edenes planeeritust edukamalt ning algselt 2012. a algusesse planeeritud laeva kolmas väljamakse tehti juba 2011. a lõpus (vt ptk 8.1).

Hästi on edenenud ka alasuuna „Keskkonnaseire võimekuse parandamine“ investeringute kava ja programmi rakendamine. Aastaga on väljamakseid tehtud 15,2 mln eurot, kokku on väljamakseid tehtud 38,1 mln eurot (99,4% alasuuna eelarvest). Eraldi võib välja tuua EMHI projekti “Hüdromeetrilise, meteoroloogilise ja rannikumere seirevõrgu moderniseerimine keskkonnaseire võimekuse tõhustamiseks”. Projektiga on kaetud 99,8% meetme eelarvest, 2012. a lõpuks on väljamakseid tehtud 91% eraldatud vahenditest. Projekti tegevused on enamuses lõpetatud, suures osas on komplekteeritud hüdrometria ja meteoroloogia võrgustik. Kallinenud on kaugmõõturite ning hüdrometria- ja mõõtejaamade aparatuur. Projekt oli ajagraafikust ees ning põhitegevused lõpetati ennetähtaegselt 2012. aastal.

Ka alasuuna „Looduse mitmekesisuse säilitamine“ meetmete rakendamine on võrreldes varasemate aastatega oluliselt kiirenenud. Meetmetest on rakendamine kõige paremini edenenud avatud taotlemisega meetmes. Alasuunas on väljamakseid tehtud 3,5 mln eurot, mis on 65% alasuuna eelarvest.

Alasuunas „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“ ja „Keskkonnajärelevalve arendamine“ on väljamaksed jäänud tagasihoidlikuks (aastaga vastavalt 4,6 mln eurot ja 0,5 mln eurot). Põhjuseks on ehitushangete ebaõnnestumisest tingitud ehitustööde planeeritust hilisem alustamine. Keskkonnajärelevalves on probleemid seotud hangete läbiviimisega, vaidlustuste, organisatsiooniliste küsimustega ja valdkonna spetsiifikaga, mistõttu on raske leida turult konkurentsivõimelisi pakkujaid.

7.2.3. Ülevaade direktiivide täitmisest

Alasuund “Loodusliku mitmekesisuse säilitamine”

EL looduskaitsepoliitika alustaladeks on kaks direktiivi – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (nn linnudirektiiv) ja Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (nn loodusdirektiiv). Mõlema direktiivi eesmärgiks on üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodsa seisundi saavutamine (vt EARK 2010. a ja 2011. a seirearuanne).

Alasuund „Keskkonnajärelevalve arendamine”

Nõuded, mille täitmist keskkonnajärelevalve raames kontrollitakse, on esitatud erinevates direktiivides nagu veepoliitika raamdirektiiv 2000/60/EÜ; Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitsest; EL Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ (II-V) looduslike elupaikade ning looduslike looma- ja taimeliikide kaitsest; õhukvaliteedi raamdirektiiv 2008/EÜ ja tema tütaridirektiivid, keskkonnakvaliteedi standardite direktiiv 2008/105/EÜ, mis seotud ohtlike ainete seirega ja nende prioriteetsuse tasemega eelkõige ja katselaborite direktiiv 2009/90/EÜ jt. Alasuuna tegevused aitavad kaasa direktiividest tulenevate nõuete täitmisele, kuid ei ole otseselt suunatud konkreetse sihttaseme saavutamisele.

Alasuund „Keskkonnaseire võimekuse parandamine”

Kogu seiresüsteemi arendamine on seoses EL üldiste eesmärkidega keskkonnainfo avalikustamisel ja aruandluses, mis on seotud Arhusi konventsiooni, *INSPIRE* (ruumiandmete infrastruktuuri loomine) direktiivi, *SEIS* (*Shared Environmental Information System*) ja *SISE* (*Single Information Space in Europe for the Environment*), *WISE* (*Water Information System of Europe*) ning muude infoalaste ja statistiliste initsiatiivide rakendamisega.

7.2.4. Vahendite vastastikune täiendavus

Võrreldes 2011. aastaga muudatusi ei ole. Vahendite vastastikusest täiendamisest on kirjutatud 2011. a seirearuandes, mistõttu 2012. a aruandes seda infot ei korrata.

7.2.5. Hinnang rakendamisele**Alasuund „Looduse mitmekesisuse säilitamine“**

Alasuuna meetmete rakendamist võib heaks. Toetuse saajate kogenumatusest on tekkinud viivitused meetmete rakendamisel, kuid olukord on paranemas. Suurimaks mõjutajaks projektide elluviimisel on ilmastik ning sellest sõltub tihti kas tööd saavad tähtjaks tehtud või mitte. Samas on kolme indikaatori 2015. aasta sihttase juba ületatud ning kahe indikaatori („Taastatud elupaikade ja maastiku pindala“ ja „Võõrliikide arvukuse piiramise pindala“) saavutustase jätkuvalt aastaga kasvanud. Rakenduskavas seatud eesmärk on saavutatud.

Alasuund „Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine“

Alasuuna rakendamist võib pidada heaks, sest 3 projekti on lõpetatud, 2 lõpetamisel ja ülejäänuid viiakse aktiivselt ellu. Mõne projekti arengut aeglustasid hankeprotsessid (ehitushangete ebaõnnestumine ja sellest tingitud ehitustööde planeeritust hilisem alustamine), kuid tänu projektijuhtide heale tööle on enamuses töösolevates projektides probleemid lahendatud. Väljamakseid on tehtud 6,3 mln eurot, mis on 28% meetmele planeeritud ühenduse osalusest.

Alasuund „Keskkonnajärelevalve arendamine”

Alasuuna rakendamist võib pidada rahuldavaks, kuna rakendamine on edenenud aeglaselt – põhjuseks on uute hangete korraldamine seoses riigihangete kallinemisega ja organisatsiooniliste küsimustega, mis on küll lahenenud, kuid aeglustanud tegevuste täitmist. Meetme EL vahenditest on välja makstud üle 40%.

Alasuund „Keskkonnaseire arendamine”

Alasuuna rakendamist võib pidada rahuldavaks. EMHI projekt on kulgenud edukalt ja praktiliselt on kõik tegevused lõpuni viidud. Projektiga on kaetud 99,8% meetme eelarvest, 2012. a lõpuks on väljamakseid tehtud 91% eraldatud vahenditest. Projekti raames on 2012. aastal töid ja väljamakseid tehtud ligi 11% kogu projekti eelarvest. Projekti tegevused on enamuses lõpetatud, suures osas on komplekteeritud hüdromeetria ja meteoroloogia võrgustik. Programmpõhise meetme elluviimine on samuti aktiviseerunud ja pärast valdkondlike vajaduste kaardistamist ja andmehõiveanalüüsi tehakse infotehnoloogiline detailanalüüs ja esitatakse vastav arenduskava. Alasuuna hinnangut mõjutab eelkõige indikaatorite saavutustasemed – nt nõuetekohaste seirekavade olemasolu kohaliku omavalitsuse tasemel jääb praegu ikka veel alla 40% ja pole muutunud ka kasutajate rahulolu, sest infosüsteem on alles muutmisel.

Alasuund „Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine”

Alasuuna rakendamist võib hinnata väga heaks. Investeeringute kava põhinimekirja Päästeameti 5 projekti on lõpetatud ning rahalise jäägi arvelt alustati 2012. a lisanimekirja projekti „Keskkonnaalaste õnnetuste lokaliseerimise ja likvideerimise varustuse ning vahendite soetamine” elluviimisega. Planeeritust edukamalt edenes ka multifunktsionaalse reostustõrjelaeva projekt, mis lõpetati varem. Investeeringute kava põhinimekirja projektidele on kõik väljamaksed tehtud (38 mln eurot, sellest 15,2 mln eurot aastal 2012), 99% meetmele planeeritud ühenduse osalusest on välja makstud.

7.3. Rakendamine prioriteetses suunas „Energiamajanduse arendamine“

PRS jaguneb kaheks alasuunaks: alasuunas „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse” rakendatakse ühte meetet (avatud taotlusvoor) ning alasuunas “Energiasäästu arendamine elamumajanduses” kolme meetet (avatud taotlusvoor ja 2 programmi). Kõik meetmed on avatud (Lisa 14).

7.3.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja mõjuindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Kokku on suunas kuus indikaatorit, kuid andmed 2012. a kohta on ainult kolme indikaatori kohta. Ühe indikaatori 2015. aasta sihttase on ületatud ning kolme indikaatori 2012. a saavutustase jääb vahemikku 79-88% sihttasemest.

Tabel 13. Indikaatorite saavutamine prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse³⁵									
Eesmärk : Taastuvate energiaallikate osakaalu kasv energiabilansis									
<i>Mõjuindikaator:</i> Elektrienergia tootmise maht taastuvatest energiaallikatest aastas GWh	Saavutustase eesmärgist	30%	41%	110%	176%	236%	279%		Elering OÜ hinnang
	Saavutustase	149	199	541	862	1160	1370		
	Eesmärk				440			491	
	Esialgne tase	110 (2005)							
<i>Mõjuindikaator:</i> Soojusenergia tootmiskaht elektri ja soojuste koostootmisjaamades ning katlamajades taastuvatest energiaallikatest aastas (GWh)	Saavutustase eesmärgist	51%	45%	62%	78%	79%	³⁶		(Katlamajad+ koostootmisjaamad) Statistikaameti andmed
	Saavutustase ³⁷	1861 (1670+191)	1667 (1472+195)	2289 (1561+728)	2855 (1584+1271)	2915 (1835+1080)			
	Eesmärk				3154			3680	
	Esialgne tase	2122 (2005)							

³⁵ Arvestatud on nii EL struktuurivahendeid kui ka teisi valdkonnas kasutatavaid vahendeid

³⁶ 2012. a kohta puuduvad energiastatistikas veel vajalikud andmed

³⁷ Esialgne tase ja saavutustasemed on meetodika muutumise tõttu muutunud. Viga tekkis Statistikaameti andmete väärast tõlgendamisest. Viga selgus pärast detailsemate andmete avaldamist Statistikaameti poolt, mida avaldatakse alates 2012. aasta lõpust. Puitkütuseid kasutavate koostootmisjaamade kütusekasutuse näitajate ühik ei langenud kokku tavapärase energiastatistika ühikutega. Varasemalt arvestati, et puitkütustel koostootmisjaamade kütusetarbimist arvestatakse tihumeetrites, tegelikult oli see kütuse kogus näidatud puistekuupmeetrites.

		58%							
Eesmärk : Alternatiivsete transpordikütuste kasutamine suureneb aasta-aastalt.									
<i>Mõjuindikaator:</i> Biokütuste osakaal transpordis kasutatavates kütustes (energiasalduse alusel)	Saavutustase eesmärgist	0,75%	10%	4,5%	22%	38	39		Maksu- ja tolliameti andmed ⁴⁰
	Saavutustase	0,06%	0,6%	0,26% ⁴¹	1,76%				
	Eesmärk				5,75%			8%	
	Esialgne tase	0% (2005)							
Eesmärk : Vähenenud on õhusaasteainete emissioon energiasüsteemist.									
<i>Mõjuindikaator:</i> Elektrienergia tootmistaht elektri ja soojuste koostootmisjaamades aastas GWh	Saavutustase eesmärgist	50%	71%	62%	103%	88%	42		Statistikaameti andmed
	Saavutustase	869	915	807 ⁴³	1335	1133			
	Eesmärk	1733 (2020)						1294	
	Esialgne tase	1038 (2005)							
Alasuund: Energiasäästu arendamine elamumajanduses									
Eesmärk : Energiatõhusamaks muudetud eluasemefond									
<i>Tulemusindikaator:</i> ERF osalusega renoveeritud korterelamute osakaal kõigest enne 1993 ⁴⁴ . aastat ehitatud korterelamutest	Saavutustase eesmärgist	4%	4%	6%	20%	35%	46%		Ehitusregister, 14 000 korterelamust
	Saavutustase	0,3%	0,3%	0,5%	1,6%	2,8	3,7%		
	Eesmärk				5%			8%	
	Esialgne tase	0,3% (2006)							
Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine	Saavutustase eesmärgist	0	7%	25%	39%	63%	83,5%		Ehitusregister, 14 000 korterelamust
	Saavutustase	0	2,2%	7,5%	11,8%	19%	25%		
	Eesmärk							30%	
	Esialgne tase	0,3% (2006)							

Allikas: PRS seirearuanne

³⁸ Andmed 2011. a kohta puuduvad, kuna Statistikaamet ega ka teised institutsioonid neid enam ei kogu

³⁹ Andmed 2012. a kohta puuduvad, kuna Statistikaamet ega ka teised institutsioonid neid enam ei kogu

⁴⁰ Pole kontrollitud vastavust säästuskriteeriumitele. Nende andmete põhjal esitab MKM EK-le aruande biokütuste ja muude taastuvkütuste transpordis kasutamise edendamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivile 2003/30/EÜ

⁴¹ Osakaalu mõjutab kütuse hinna kõikumine

⁴² Andmed 2012. a kohta pole veel avaldatud

⁴³ 2009. a oli gaasi hind suhteliselt kõrge ning see vähendas tootmistahtu

⁴⁴ 2009. aastal esitas MKM EK-le ettepaneku indikaatori tehniliseks muudatuseks. MKM soovib, et loetaks kõigi ERF osalusega renoveeritud korterelamute osakaalu kõigest enne 1993. aastat ehitatud korterelamutest, et indikaator oleks vastavuses olev Eesti eluasemevaldkonna arengukavaga 2008-2013.

Alasuund „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse“

Alasuuna „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse” eesmärkide saavutamise hindamisel tuleb arvestada, et sihttasemete saavutamisele aitavad lisaks rakenduskava raames elluviidavale meetmele kaasa teised valdkonnas läbiviidavad tegevused ja eraldatavad vahendid. Eesmärgi „Taastuvate energiaallikate osakaalu kasv energiabilansis” saavutustase ületab planeeritud. Taastuenergeetika areng Eestis on viimastel aastatel olnud oluliselt kiirem, kui planeeriti „Eesti taastuenergia tegevuskavas aastani 2020“. Tegevuskavas planeeriti taastuenergia osakaaluks 2010. a 20,9%, tegelikkuses moodustas taastuenergia osakaal lõpptarbimises 24,3%. Taastuenergia osakaal ületas oluliselt taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust kütte ja jahutuse tootmiseks ning taastuvate energiaallikate eeldatavat summaarset lõppkasutust elektri tootmiseks.

Taastuvatest allikatest toodetud elektrienergia osakaal 2012. aastal on planeeritud sihttaseme eesmärki ületanud, olles 279% (eesmärk 491 GWh; saavutustase 1370 GWh). Eelkõige on selle taga nii biomassist, biogaasist kui tuuleenergiast toodetud elektri tootmise kasv. Taastuvatest energiaallikatest soojuse tootmine katlamajades ning soojuse ja elektri koostootmisjaamades on samuti järjepidevalt suurenenud, kuid kavandatud sihttasemeid ei ole saavutatud. 2011. aastal toodeti katlamajades ning soojuse ja elektri koostootmisjaamades taastuvatest energiaallikatest kokku 2915 GWh (79% sihttasemest; eesmärk 3680 GWh). See on tingitud asjaolust, et osa puidust tarbitakse soojuselektrijaamades, mis ei ole energiastatistikas liigitatavad soojuse ja elektri koostootmisjaamadeks. Statistikaameti andmetel tootsid sellised elektrijaamad taastuvatest energiaallikatest 1155 GWh soojust.

Eesmärgi „Vähenenud on õhusaasteainete emissioon energiasüsteemidest” täitmise panustavad lisaks EARK meetmele ka riigieelarveliste ja erasektori vahenditega elluviidavad projektid. KIK on täiendavalt rahastatud mitmeid koostootmisjaamade ja tuuleparkide rajamise ning kaugkütte rekonstrueerimise projekte. Meetme raames elluviidavate projektide tulemusena on aruandlusperioodi lõpu seisuga rekonstrueeritud kolm katlamaja neljast (Orissaare alevis, Kurtna alevis, Võhma linnas). Planeeritud 27,6 km rekonstrueeritavast soojustorustikust on rekonstrueeritud 27,6 km. 2012. a lõpu seisuga on võrkude rekonstrueerimisega saavutatud eeldatav soojuse kokkuhoid 20,4 GWh aastas, mis ületab planeeritud kokkuhoidu 1,6 GWh-ga (18,8 GWh). Meetme projektide tulemusena toodeti taastuenergiaallikast 2012. a soojusenergiat 11,1 GWh. Aravete biogaasil töötavas koostootmisjaamas toodeti esimesed kogused taastuval kütusel baseeruvat soojust ja elektrit. Meetme tulemusena on 2012. aastal CO₂ paiskumine välisõhku vähenenud 8900 tonni.

Eesmärgi „Alternatiivsete energiaallikate kasutamine transpordis” täitmise poole liikumine on marginaalne. Mõjuindikaatori 2010. a saavutustase on vaid 22% eesmärgist, aastatel 2011 ja 2012 oli see veelgi väiksem. Kui võtta arvesse vaid taastuenergia direktiivist lähtuvate transpordikütuste säästuskriteeriumitest, siis on saavutustase 0%. Sellest lähtuvalt tuleb järgnevatel aastatel senisest põhjalikumalt tegeleda taastuenergia kasutuse ergutamise transpordisektoris. Kõige olulisemaks sammuks taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamiseks transpordisektoris on vedelkütuse seaduses mootorikütuste tarnijatele seatav kohustus taastuvatest energiaallikatest toodetud kütuste tarnimiseks. Transpordisektoris tuleb tagada, et taastuvate energiaallikate kogus transpordis oleks aastal 2020 90–100 ktoe.

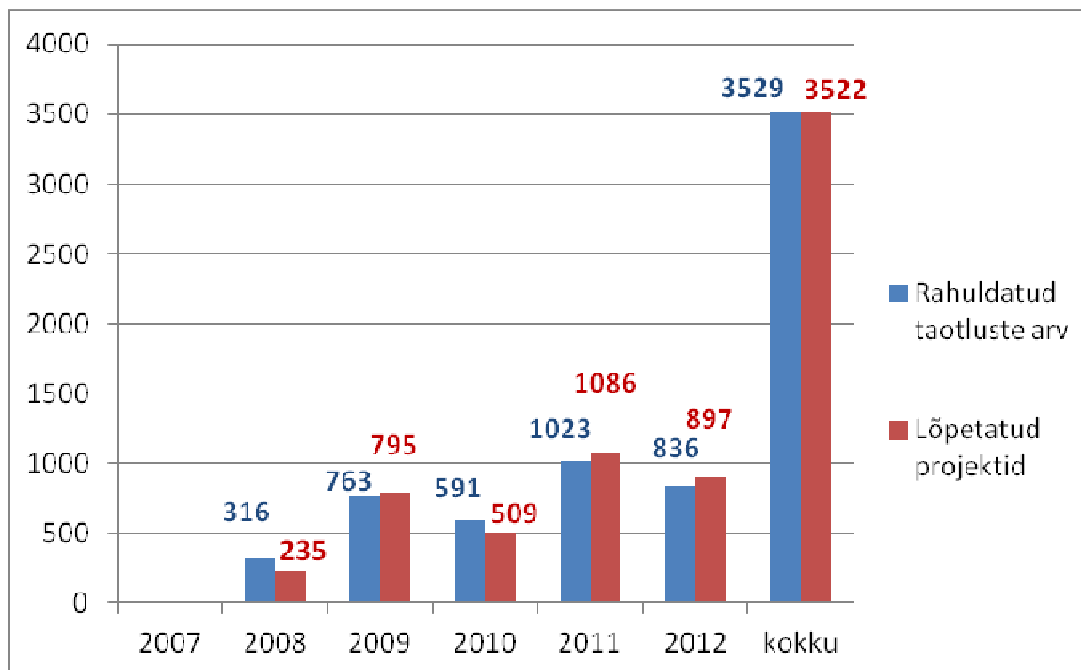
MKM ja KredExi koostöös väljaspool rakenduskava elluviidav elektrimobiilsuse programm ELMO on kasulik transpordis taastuenergiaallikate suurendamise võimalusena, kuid seda tuleks vaadelda eelkõige meetmena valdkondlikuks innovatsiooniks.

Alasuund „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“

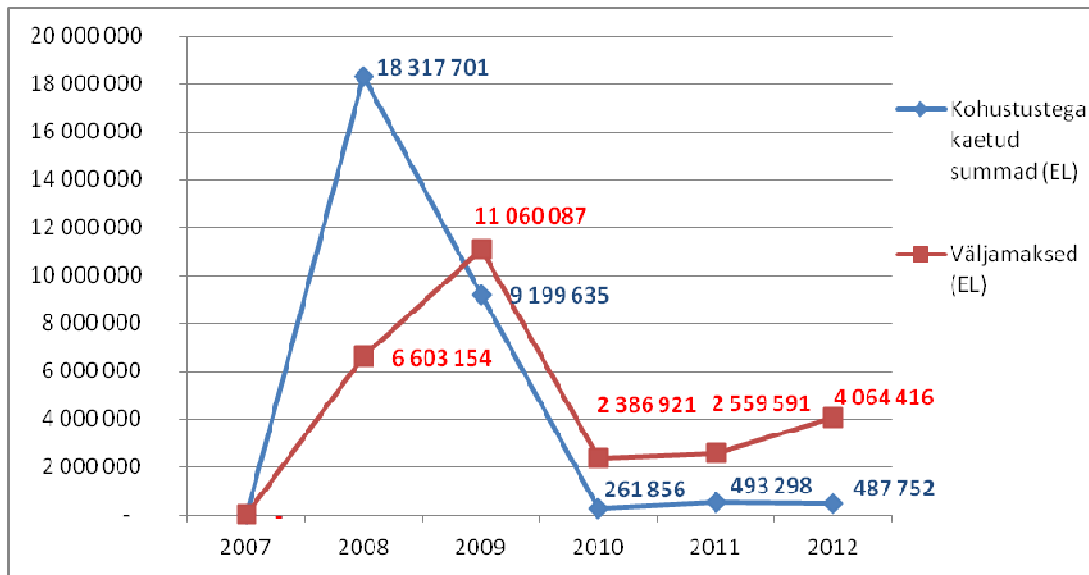
Alasuuna eesmärgiks on „Energiaühendamaks muudetud eluasemefond”. Võttes arvesse indikaatorite aluseks olevate meetmete eelarve ammendumist, ei ole rakenduskavas sätestatud indikaatorite sihttasemeid võimalik täies ulatuses saavutada. Sihttasemete 100%-liseks saavutamiseks oleks vajalik meetmete täiendav rahastamine struktuurivahenditest, sest 2015. a sihttasemeteks on 8% ja 30%, mis lähtearvu 14 000 korterelamu puhul tähendaks vastavalt 1120 korterelamu renoveerimist ning 4200 energiaauditi, ehitise ekspertiisi tegemise ja ehitusprojekti koostamise toetamist. Korterelemute renoveerimisprotsessis on võetud suund tervikliku rekonstrueerimise toetamisele, mistõttu on eraldatud vahenditest jätkunud vähematele korterelamutele, kuna nii ehitusprojektide koostamine kui ka otsesed ehitustööd on oluliselt kallimad kui indikaatorite sihttaseme määratlemise ajal kehtinud hinnatase, mille alusel prognoositi indikaatori saavutustaset. Meetmetele eraldatud vahenditest oli aruandeaasta lõpuks toetatud 512 korterelamu renoveerimist ja 3506 energiaauditi, ehitise ekspertiisi tegemise ja ehitusprojekti koostamist.

7.3.2. Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 28,76 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 1,9%. 2012. aastal rahuldati PRS-s 836 taotlust, kokku on aastatel 2007-2012 rahuldatud 3529 taotlust. 2012. a lõpuks on lõpetatud kokku 3522 projekti (99,8% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 19). Kohustusi võeti aruandeaastal ligikaudu 0,5 mln eurot, mis arvestades vabade vahendite kogust on ka loogiline (aasta lõpuks on 100% ehk 28,76 mln eurot projektidega kaetud). Väljamakseid on teostatud kokku 26,7 mln eurot (93% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 4,1 miljonit eurot. Seda on rohkem kui 2010. ja 2011. aastal (vt joonis 20).

Joonis 19. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 20. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

PRS meetmete finantsprogress on olnud väga hea. Katlamajade ja soojatorustike rekonstrueerimise projektide elluviimisel olulisi probleeme ei tekkinud ja projektide tööd on lõpetatud. Koostootmisjaamade projektid on kulgenud planeeritud aeglasemas tempos, sest probleemiks oli biogaasijaamade elektrivõrguga liitumine tootjana, kuid see on lahendatud. Tänu tõhusale koostööle Elektrilevi OÜ-ga valmivad kõigi 4 biogaasijaama elektriliitumised tähtaegselt. Projektide elluviimist on mõjutanud ka jätkuv arutelu taastuenergia toetuste muutmise üle. Eesmärgiks on kujundada taastuvelektri toetuste skeemi selliselt, et 2020. aastaks võetud eesmärgi täitmine oleks proportsionaalne tarbijate ootuste ja kohustustega.

Alasuunas „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“ viiakse ellu kolme meetet. Meetme „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ raames oli taotlemine ja kasutamine korterelamute poolt 2012. aastal võrreldes 2011. aastaga sama aktiivne. Meetme eelarvet suurendati 2012. aasta septembris programmi „Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest“ vahendite arvelt 126 690 euro võrra. Aruandeaastal tehti väljamakseid 843 projektile summas 491 735 eurot. Kokku on alates 2008. aastast toetatud üle 3500 projekti kogusummas 1 724 481 eurot ja meetme eelarve on 100% ulatuses välja makstud.

Meetme „Korterelamute renoveerimislaen“ EL osalus on abikõlbliku kuluna 100%-lt juba välja makstud. RA hinnangul oli 2012. aasta meetmete rakendamisel äärmiselt edukas ning korterelamute rekonstrueerimine kasvas vastavalt eelnevail aastail prognoositule. Kui vahendeid oleks jätkunud terveks aastaks, oleks 2012. aastal sõlmitud laenulepinguid rekordilises mahus. „Korterelamute renoveerimislaenu“ programmi raames sõlmiti aruandeaasta jooksul 115 laenulepingut summas 14,8 mln eurot, kokku investeeriti laenu kaasabil 22,8 mln eurot. 2012. aastal sõlmitud laenulepingute keskmine laenusumma oli 128 637 eurot, omafinantseering keskmiselt 31% ning laenuperioodi pikkus oli keskmiselt 16,2 aastat. Laenu kasutanud majades oli keskmiselt 2005 m² pinda ja 35 korterit ning kortermajadest 40% asus Tallinnas. Teostatavate rekonstrueerimistöödega tulevikus saavutatav keskmine energiasääst on 44,3%. Peamiselt teostatakse laenu abil korterelamute fassaadide (102 korral) ja katuse (59 korral) soojustamist ning ventilatsiooni- (65 korral) ja küttesüsteemide (57 korral) renoveerimist. Kokku on alates 2009. aastast „Korterelamute renoveerimislaenu“ programmis välja antud kõik vahendid kogusummas 49 mln eurot, sõlmitud on 512 laenulepingut 493 korterelamuga. Kokku on korterelamutesse laenu abil koos

laenusaaajate omaosalusega investeeritud 68,8 mln eurot, renoveeritud on 1 189 398 m² ning renoveerimisega on parandatud 18 281 korteri ja 42 046 elaniku elamistingimusi (finantsinstrumentidest annab ülevaate Lisa 15). Aruandeaasta lõpus eraldati meetmele täiendavalt 736 054 eurot KKM rakendatavast meetmest „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks“. Nimetatud vahendid antakse laenusaaajatele välja 2013. aastal.

Programmi „Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest“ rakendamine kulges aruandeaastal plaanipäraselt, kuid tulenevalt eelpool nimetatud meetmete vahendite lõppemisest otsustasid RA ja RÜ 2012. a lõpu seisuga järelejäanud vahendid suunata meetmesse „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine“ ning lõpetada programmi tegevused 2012. aasta lõpuga.

7.3.3. Ülevaade direktiivide täitmisest

Meede „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks“ on otseselt suunatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise 2009/28/EÜ direktiivi täitmiseks. Energia lõpptarbimise tõhustamise direktiivi (2006/32/EC) nõuete täitmist toetab ka kortermajade renoveerimislaen (vt EARK 2010. a seirearuanne).

7.3.4. Vahendite vastastikune täiendavus

Võrreldes 2011. aastaga muudatusi ei ole. Vahendite vastastikusest täiendamisest on kirjutatud 2011. a seirearuandes, mistõttu 2012. a aruandes seda infot ei korrata.

7.3.5. Hinnang rakendamisele

Alasuund „Taastuenergiaallikate laialdasem kasutamine ja välisõhu kaitse“

RA ja RÜ hinnangul on meetme rakendamine kulgenud hästi. 2012. aasta väljamakseprognoos ületati, sest suur osa projekte on lõpetatud ning käimasolevad projektid jõudnud enamuses lõppfaasi. Alasuuna eesmärgid (v.a biokütuste osakaal) täidetakse koosmõjus siseriiklike vahendite kasutamisega.

Alasuuna „Energiasäästu arendamine elamumajanduses“

Vaatamata indikaatorite mitte täielikule täitmisele võib alasuuna rakendamist pidada heaks. Vahendite eraldamine ja kasutamine on toimunud oodatust paremini. RA hinnangul oli 2012. a meetmete rakendamisel väga edukas ning korterelamute rekonstrueerimine kasvas vastavalt eelnevail aastail prognoositule. Kui vahendeid oleks jätkunud terveks aastaks, oleks 2012. aastal sõlmitud laenulepinguid rekordilises mahus. Märkimisväärseid probleeme meetme rakendamisel ei ole esinenud.

7.4. Rakendamine prioriteetses suunas „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“

PRS jaguneb kolmeks alasuunaks („Kohalike avalike teenuste arendamine“, „Linnaliste piirkondade arendamine“ ja „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“), mis omakorda jagunevad kuueks meetmeks, mida viiakse ellu investeringute kavade (3 tk) ja avatud taotlusvoorude (3 tk) kaudu. Kõik meetmed on avatud.

7.4.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS-i eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Suunas on 12 indikaatorit ning 9 indikaatori 2015. a sihttasemed saavutatakse perioodi lõpuks. Alasuuna „Linnaliste piirkondade arendamine“ indikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ sihttaseme saavutamine perioodi lõpuks ei ole ilmselt reaalne. Alasuuna „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“ väljundindikaatorite „Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv“ (2012 lõpu seisuga täidetud 40% programmperioodi sihttasemest) ning „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv“ sihttasemeid tõenäoliselt ei saavutata. Põhjusteks on indikaatoritele vastavate taotluste esitamise vähesus; projektidel ei olnud meetme eesmärkide seisukohast piisavat kvaliteeti või mõju; rahastatud on rahalise mahu mõistes keskmiselt suuremaid taotlusi. SiM ei kavanda meetmete rakendamisel suunavaid tegevusi alatäidetud indikaatorite saavutamiseks.

Tabel 14. Indikaatorite saavutamine prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Kohalike avalike teenuste arendamine									
Eesmärk: Avalike teenuste kättesaadavus ja kasutusefektiivsus maakondades on paranenud									
<i>Väljundindikaator:</i> Kvalitatiivselt paranenud seisundiga infrastruktuuriobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	14%	34%	60%	71%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	3	31	77	135	160		
	Eesmärk				65			225	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Mittakesistatud kasutusega infrastruktuuriobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	8%	28%	76%	102%	102%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	4	14	38	51	51		
	Eesmärk				15			50	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							

<i>Tulemusindikaator:</i> Investeeringutest kasu saanud inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	29%	93,5%	137%	105%		Projektaruanded. Ülevaadatud tulemused
	Saavutustase	0	1 295	35 068	112 155	164 631	126 149		
	Eesmärk				35 000			120 000	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
Alasuund Linnaliste piirkondade arendamine									
Eesmärk: Atraktiivsem ja paremat elukvaliteeti võimaldav avalik linnaruum									
<i>Väljundindikaator:</i> Säästva linnatranspordi arendamisele suunatud projektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	20%	30%	30%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	1	2	3	3		
	Eesmärk				3			10	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud kergteede pikkus	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	2%	15%	18%	18%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	1,1	7,61	9,45	9,45		
	Eesmärk				15 km			50 km	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Välja arendatud avalike rohe- ja puhkealade pindala	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	10,5%	10,5%	10,5%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	10,45	10,45	10,45		
	Eesmärk				30 ha			100 ha	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%	0%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	0	0		
	Eesmärk				300 ha			1000 ha	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Tulemusindikaator:</i> Investeeringuprojektidest kasu saanud inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	12%	13%	79%		Projektaruanded 2012: Pärnu eakate avahoolduskeskus 3000 ja Lubja 7 sotsiaalmaja 300 kasutajat
	Saavutustase	0	0	0	618	668	3968		
	Eesmärk				1500			5000	
	Esialgne tase	Ei ole							

		kohaldatav							
Alasuund Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine									
Eesmärk: Piirkonnad on atraktiivsemad investorite, kvalifitseeritud tööjõu ja külastajate jaoks									
<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud või kvalitatiivselt parandatud ettevõtlusinfrastruktuuri objektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	28%	40%	14%	44%		Projektiaruanded; Panustavad PKT ettevõtted (8), Internet (14)
	Saavutustase	0	0	14	20	7 ⁴⁵	22		
	Eesmärk				15			50	
	Eisialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	10%	33%	40%		Projektiaruanded; Panustavad PKT (12)
	Saavutustase	0	0	0	3	10	12		
	Eesmärk				10			30	
	Eisialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1%	4%	26%	64%	36%		Projektiaruanded PKT 35, ÜKT 1. Kasutatud kahte SFCSi indikaatorit – „paranenud kvaliteediga külastus- ja puhkeobjektide arv (tk)“ (projekti lõpuks) ning „uute külastus- ja puhkeobjektide arv (tk)“ (projekti lõpuks)
	Saavutustase	0	1	4	26	64	36		
	Eesmärk				30			100	
	Eisialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Tulemusindikaator:</i> Loodud ettevõtlus- või külastusinfrastruktuuri kasu saanud ettevõtjate arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	24%	48%	53%	62%		EASi uuring
	Saavutustase	0	0	72	145	159	187		
	Eesmärk				90			300	
	Eisialgne tase	Ei ole kohaldatav							

Allikas: PRS seirearuanne

⁴⁵ Indikaatori saavutustase on vähenenud, kuna muutunud on indikaatori sisuline tulemuse kajastamine. Eelmiste aastate info pärines taotlustest, selle aasta andmed lõpparuannetest.

Alasuund „Kohalike avalike teenuste arendamine“

Alasuuna väljundindikaatori „Kvalitatiivselt paranenud infrastruktuuriobjektide arvu“ sihttase jõuab programiperioodi lõpuks tõenäoliselt prognoosituni (2012. a lõpu seisuga on täidetud 71% sihttasemest), hoolimata projektide kavandatust suuremast keskmisest rahalisest mahust. Indikaatori sihttaseme saavutamisse panustavad edaspidi ka gümnaasiumi meetme raames ehitatavad objektid, kuna meede on otseselt seotud avalike teenuste arendamisega. Väljundindikaatori „Mitmekesisistatud kasutusega infrastruktuuriobjektide arv“ puhul on täidetud 102% ja tulemus on oodatust positiivsem. Tuleb siiski märkida, et täiendavalt on SiM asunud üle vaatama indikaatori alusandmeid. Võib juhtuda, et tänase indikaatori väärtus korrigeeritakse mõnevõrra väiksemaks, kuid 2015. a sihttaseme täitmisega ei tohiks probleeme tekkida. Tulemusindikaatori „Investeeringutest kasu saanud inimeste arv“ on täidetud 105% sihttasemest. Võrreldes 2011. a seirearuandega on kasusaajate arv mõnevõrra väiksemaks korrigeeritud, kuid ületab siiski sihttaseme. Kasusaajate arvu vähenemine on tingitud indikaatori metoodika täpsustamisest. Uue metoodika järgi arvestatakse toetatavate teenuse regulaarseid kasutajaid, eeskätt on see muutnud kultuuri- ja spordiobjektidest kasusaajate loendamise põhimõtteid. Nt. kultuurimajade puhul loetakse nüüd kasusaajateks kultuurimaja pidevalt kasutatavate ringide liikmete arv pluss saalis olevate kohtade arv. Meetme eritüübilised objektid on kasusaajate mõistes ka nüüd omavahel paremini võrreldavad. Lähtuvalt uuest metoodikast vaadati üle ka juba sisestatud kasusaajate arv.

Positiivse projektina võib välja tuua lasteaia, mis rajati passiivmajana, kus energiaallikate hulk on viidud miinimumini.

Alasuund „Linnaliste piirkondade arendamine“

Alasuuna väljundindikaatori „Koostatud ja kehtestatud planeeringutega määratud avalike rohe- ja puhkealade pindala“ indikaatori puhul on sihttaseme (2012. a lõpu seisuga täidetud 0% programiperioodi sihttasemest) saavutamine ebatõenäoline ning saavutusmääraks jääb eeldatavasti vaid 0,1 ha. Meetme ettevalmistamisel prognoositi linnapiirkondade suuremat huvi vastavate tegevuste vastu, kuid tegelikkuses kujunes investeeringute kava koosseis linnapiirkondade esitatud taotluste alusel selliseks, et vastavaid tegevusi tehakse ainult ühe projekti raames. Seetõttu ei ole enam reaalne nimetatud indikaatori sihttaseme poole püüdlamine. Samas on paljud linnad elluviinud mitmeid projekte, kuid need ei lähe selle indikaatori alla. Selleteemalisi investeeringuid on tehtud küll.

Seevastu saavad täidetud või ületatakse perioodi lõpuks tõenäoliselt kõigi ülejäänud indikaatorite sihttasemed. 2012. a jooksul panustasid lõpetatud projektid enim indikaatorisse „Investeeringukavadest kasu saanud inimeste arv“, mille puhul liikumine sihttaseme poole on olnud märgatav (aastane kasv 66% ning 2012. a lõpuks täidetud 79%). Edasiminekut teiste indikaatorite saavutustasemete täituvuses võib tõenäoliselt näha juba 2013. aastal, sest mitmed projektid (sh „Harjumaa kergliiklusteede võrgustiku arendamine, I etapp“), mis on olnud juba mõnda aega töös, lõpetatakse ametlikult 2013. aasta jooksul.

Alasuund „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“

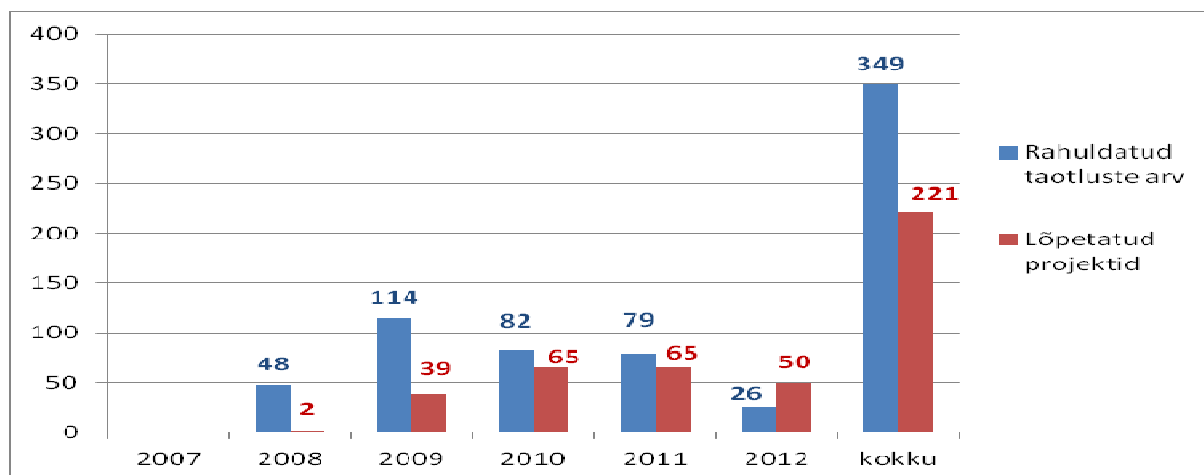
Alasuuna väljundindikaatori „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud ettevõtlusinfrastruktuuri objektide arv“ puhul on 2012. a lõpu seisuga perioodi sihttasemest täidetud 44%. Paljud projektid on veel töös (3 meetme raames), võib eeldada, et sihttase saab täidetud või selle täitmisele jõutakse üsna lähedale. Indikaatorite „Piirkondlikku traditsioonilist oskusteavet arendavate projektide arv“ (täidetud 40% programiperioodi sihttasemest) ning „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv“ (täidetud 36% programiperioodi sihttasemest) sihttasemed võivad jääda saavutamata, kuna rahastatud on rahalise mahu

mõistes keskmiselt suuremaid projekte ja loodavad külastusobjektid ei ole suunatud niivõrd suures mahus just kohaliku oskusteabe arendamisele. Täpsustada tuleb ka asjaolu, et võrreldes eelmise aasta seirearuandega on korrigeeritud väiksemaks indikaatori „Rajatud või kvalitatiivselt parandatud külastusobjektide arv“ näitajaid. Edaspidi arvestatakse, et ühe külastuskeskkonna arendamisele suunatud projekti raames panustab indikaatorile üks objekt. Tulemusindikaatori „Loodud ettevõtlus- või külastusinfrastruktuurist kasu saanud ettevõtjate arv“ mahud täpsustuvad edaspidi, kui EAS viib läbi ulatuslikuma projektide mõju analüüsi. Tulemusindikaatori sihttaseme saavutamisse panustavad kõik alasuuna meetmed, mistõttu on prognoositav selle täitmine 2015. aastaks.

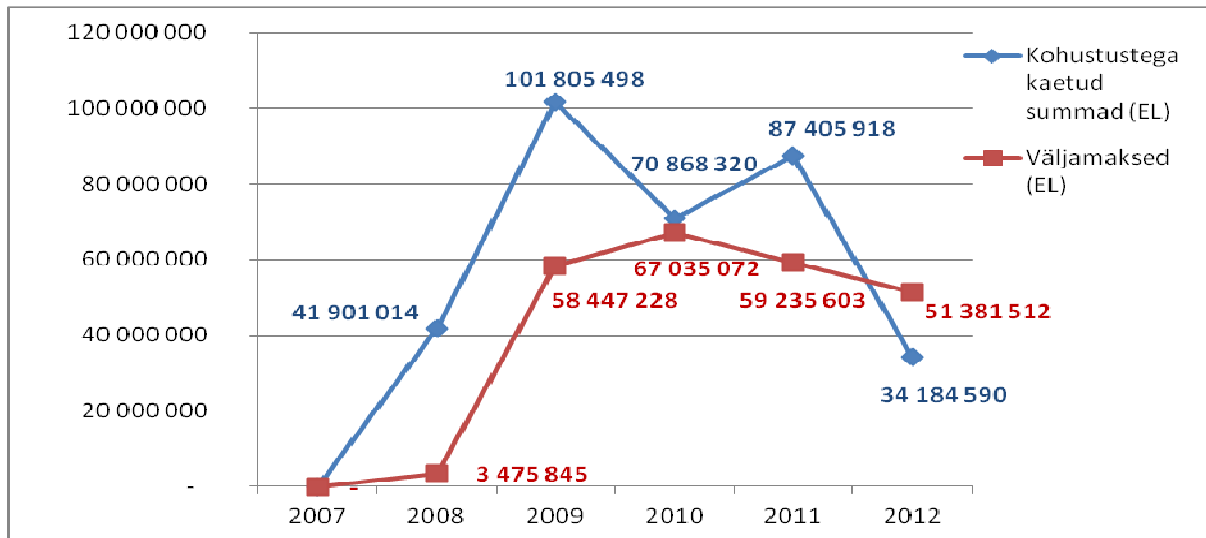
Aruandlusperioodil valmisid mitmed projektid, mis on saanud nii piirkondlikku kui rahvusvahelist tähelepanu. Tallinna Lennusadama vesilennukite angaarid võitsid Euroopa kõrgeima tunnustuse kultuuripärandi hoidmisel ja taastamisel ning lisaks on tegemist aasta betoonehitisega. Lennusadamast on saanud üheks Tallinna kõige enimkülastatavaks atraktsiooniks. Lisaks lennusadamale lõpetati Tallinna Teletorni rekonstrueerimistööd ning Saadjärve kaldale valmis täiesti uudne Jääaja Keskus.

7.4.2. Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 388,6 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 25,1%. 2012. aastal rahuldati PRS-s 26 taotlust, kokku on aastatel 2007-2012 rahuldatud 349 taotlust. 2012. a lõpuks on lõpetatud kokku 221 projekti (63% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 21). Kohustusi võeti aruandeaastal ligikaudu 34,2 mln eurot, mida on vähem kui varasematel aastatel (aasta lõpuks on 86,5% ehk 336,2 mln eurot projektidega kaetud). Toetusotsuste maht on olnud siiski üsna plaanipärane – olulist mõju mahule on avaldanud arengud Eesti Rahva Muuseumi (ERM) suurprojektiga, mille algselt kavandatud toetus moodustanuks 8% PRS-i eelarvest. 2012. aastal selgus lõplikult, et ERM-i suurprojekti struktuurivahenditest rahastamine ei osutu kavandatud kujul võimalikuks. Kooskõlastatult VV-ga otsustati ERM-st vabanenud vahendite ümber suunata PRS-i siseselt. Kokku on väljamakseid teostatud 239,6 mln eurot (62% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 51,4 miljonit eurot. Seda on vähem kui eelmisel kolmel aastal (vt joonis 22).

Joonis 21. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 22. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

PRS eelarvest osakaaluna on kumulatiivselt kõige rohkem väljamakseid tehtud „Kohalike avalike teenuste arendamise“ (*KATA*) ja „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise“ (*PKT*) meetme raames, kuivõrd nende meetmete rakendamine käivitus ka kõige varem (vastavalt 114 mln ja 64,1 mln eurot). 2012. a väljamaksete prognoose suutis täita siiski vaid „Linnaliste piirkondade arendamine“ (*LPA*) meede (aastaga maksti välja 10,6 mln eurot). Ülejäänud meetmete väljamaksete mahud jäid rohkem või vähem plaanitule alla. Aruandeaastal jõuti „Gümnaasiumivõrgu korrastamise“ (*GÜMN*) meetme rakendamises taotlusvooru avamiseni. Taotlusvooru tähtajaks (2013. a jaanuar) laekus kokku 9 taotlust eraldisesiseivate gümnaasiumite ehitamiseks ja/või põhikooli vajadusteks kohandamiseks. 2013. a aprillis tehti rahastamisotsus 5 projekti osas, mille tulemusena on meetme vahendid kohustustega valdavalt kaetud. Projektide elluviimine ja väljamaksed jäävad aastatesse 2014-2015.

Kui vaadelda projektide elluviimise perioode, on täheldatav oluline ajalise kestuse suurenemine. Nii on 2012. a lõpetatud projektide elluviimise aeg keskmiselt ca 1,7 korda pikem kui 2011. a lõpetatud projektide oma. Kuna suurem osa meetmete toetusest on suunatud ehitusinvesteeringuteks, võib väljamaksete trendide põhjusena nimetada ehitussektorist tulenevate mõjude jätkumist. Projektide realiseerimisel on tekkinud probleeme algselt planeeritud eelarvest kinnipidamisega, kuna taotlemise hetkel võetud indikaatiivsed hinnapakumised osutusid ehitusturul toimunud hinnatõusu tõttu liialt väiksemahulisteks. Seoses ehitusaktiivsuse kasvuga on toimunud projektide kogumaksumuse kallinemine võrreldes taotluses kavandatuga, mis on mitmete algusjärgus olevate projektide puhul toonud kaasa ehitusprojektide lahenduste muudatusi (vt ka ptk 3.2.1).

7.4.3. Vahendite vastastikune täiendavus

Võrreldes 2011. aastaga muudatusi ei ole. Vahendite vastastikusest täiendamisest on kirjutatud 2011. a seirearuandes, mistõttu 2012. a aruandes seda infot ei korrata.

7.4.4. Teise fondi tüüpi kulutused

Lisaks ERF-st rahastatavatele meetmetele rakendab SiM ka ESF-i programmi „Mittetulundusühenduste maakondlike tugistruktuuride toetamine“, mille käigus pakutav nõustamisteenus ja koolitused tagavad, et ühendustele vajalik teave mittetulundusliku

tegevuse kohta on kättesaadav üle terve Eesti. Programmi tegevustest 2008-2012 jooksul on kasu saanud juba ca 10 000 MTÜ-d. MTÜ-de tugevdamine loob täiendavaid eeldusi, et rajatud või rekonstrueeritud avaliku teenuse objektides käivitatakse ja arendatakse erinevaid huvi- ja kogukonnateenuseid.

7.4.5. Hinnang rakendamisele

RA ja RÜ hindab PRS prioriteetse suuna rakendamist tervikuna rahuldavaks. 2012. a valmisid mitmed piirkondlikult olulisi avalikke teenuseid pakkuvad objektid, kui ka rahvusvahelist tähelepanu pälvinud Tallinna Teletorn, Jääaja Keskus ning Meremuuseumi Lennusadam. Enamikes meetmetes on finantseerimisotsused tehtud, kuid projektide elluviimise aja pikenemine ning toetuste väljamaksmise tempo nõuavad mõne meetme puhul täiendavat tähelepanu. Väljamaksete tase on viimaste aastate madalaim olles 51,4 mln eurot.

7.5. Rakendamine prioriteetses suunas „Hariduse infrastruktuuri arendamine“

PRS hõlmab kolme meetet, mida viiakse ellu investeeringute kavade alusel, kõik meetmed on avatud ja rakendamisel (Lisa 14).

7.5.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud PRS eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Prioriteetses suunas on viis eesmärki, mille poole liikumist mõõdetakse kaheksa indikaatoriga. Kahe indikaatori puhul on saavutatud 2015. aasta sihttase ning nelja indikaatori 2012. a saavutustase jääb vahemikku 89-90%, mida võib pidada heaks tulemuseks.

Tabel 15. Indikaatorite saavutamine prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Suund: Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine									
<i>Väljundindikaator:</i> ERDFst toetust saanud kutseõppeasutuste arv ⁴⁶	Saavutustase eesmärgist %	0	3%	16%	35%	52%	52%		Projektiaruanded
	Saavutustase	0	1	5	11	16	16		
	Eesmärk				15			31	
	Esiolgne tase	10 (2006)							
Eesmärk: Kutseõppeasutustes on kvaliteetset ja tänapäevast õpet võimaldavad õppevahendid- ja seadmed									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kutseõppeasutuste õppepraktikabaaside kaasajastatud õppeseadmete ja -vahendite osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	18%	18%	64%	71%		HTM-i läbi viidud inventuuri tulemused ja hinnang arvestades käimasolevaid projekte
	Saavutustase	0%	0%	16%	17%	58%	64%		
	Eesmärk				50%			90%	
	Esiolgne tase	11% (2006)							
Eesmärk : Kutseõppe kättesaadavuse tagamiseks on õppijatele loodud kaasaegsed elamis- ja olmetingimused									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kaasajastatud elamiskohtade osakaal õpilaskodudes	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	29%	61%	89%		HTM-i läbi viidud inventuuri tulemused ja hinnang arvestades käimasolevaid
	Saavutustase	0%	0%	0%	25%	52%	76%		
	Eesmärk				40%			85%	
	Esiolgne tase	15%							

⁴⁶ Munitsipaal- ja riigikutseõppeasutuste arv, mis saavad perioodil 2007-2013 investeeringute ning soetuste toetust ERFst.

		(2006)							projekte
Eesmärk : Kutseõppeasutustes on õppeotstarbeline infrastruktuur kaasajastatud									
<i>Tulemusindikaator:</i> Kajastatud õppekohtade osakaal kutseõppeasutustes	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	42%	43%	132%	132%		HTM-i läbi viidud inventuuri tulemused
	Saavutustase	0%	0%	18%	18%	55%	55%		
	Eesmärk				25%			42%	
	Esialgne tase	12% (2006)							
Eesmärk: Noorsootöö infrastruktuur toetab noorsootöö teenuste regionaalset kättesaadavust ja noorte kaasatust noorsootöö tegevustesse									
<i>Väljundindikaator:</i> ERFst toetust saanud avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	13%	47%	80%	89%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	6	21	36	40		
	Eesmärk				20			45	
	Esialgne tase	14 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist	Saavutustase eesmärgist %	30%	30%	40%	80%	90%	90%		Projektaruanded
	Saavutustase	3%	3%	4%	8%	9%	9%		
	Eesmärk				5,5%			10%	
	Esialgne tase	3% (2006)							
Eesmärk: HEV õpilaste koolide õpikeskkond vastab kehtivatele normatiividel ning on kohandatud tulevase kooli õpilaste erivajaduste spetsiifikast									
<i>Väljundindikaator:</i> ERFst toetust saanud HEV koolide arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	33%	100%	144%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	3	9	13		
	Eesmärk				4			9	
	Esialgne tase	0 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> HEV koolide õppimis- ja elutingimuste (sh tööskuste arendamisest) kaasajastamisest ning normatiividele vastavusest kasusaavate õpilaste arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	7%	68%	90%		Projektaruanded
	Saavutustase	0	0	0	108	1016	1342		
	Eesmärk				300			1500	
	Esialgne tase	0 (2006)							

Allikas: PRS seirearuanne

2011. a viis HTM läbi inventuuri, mille raames hinnati kutseõppeasutustele seatud tulemusindikaatorite täitmist (vt 2011. a seirearunnet). RÜ hindab indikaatorite täitmist lähtudes struktuurivahendite kesksüsteemi andmetest, mis põhinevad projektide aruannetel. Jätkuvalt erineb see oluliselt inventuuri tulemustest, mille järgi on kaasajastatud õppepraktikabaaside ja elamiskohtade osakaalud üle kahe korra suuremad. Erinevus tuleb asjaolust, et HTM-i poolt läbi viidud inventuur ei võtnud arvesse seda, kas projekt on struktuurivahendite mõistes lõpetatud või mitte. Näiteks ei kajastu SFCS-s nii mõnedki üsna suure mahuga projekti lõpptulemused, kuna projekt on struktuurivahendite mõistes lõpetamata. Inventuuri käigus on neid aga loetud juba toimivateks objektideks, sest need on õpilaste poolt realses kasutuses. Andmed peaksid ühtlustuma, kui kõikide projektide lõpparuanded on kinnitatud. Seirearuandes kajastatakse järjepidevuse huvides ja reaalsete tulemuste näitamiseks inventuuri andmeid.

PRS-s on viis erinevat eesmärki, millest kolm on seotud kutseõppeasutustega. Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) andmetel on Eestis 41 kutseõppeasutust, neist riigi hallata on 29 kutseõppeasutust, munitsipaalkoole on 3 ja erakutseõppeasutusi 9.

Eesmärgi „Kutseõppeasutustes on kvaliteetsed ja tänapäevast õpet võimaldavad õppevahendid- ja seadmed“ poole liikumist mõõdetakse ühe indikaatoriga. Tulemusindikaatori „Kutseõppeasutuste õppepraktikabaaside kaasajastatud õppeseadmete ja – vahendite osakaal“ täielik tase on 30 000 kaasaegse õppetehnikaga varustatud õppekohta. Eesmärgiks on saavutada täielikust tasemest 90% ehk 27 000 õppetehnikaga varustatud õppekohta. Inventuuri andmetele tuginedes on 2012. a saavutustase 64% (RÜ andmetel 26%). RÜ hinnangul on indikaatori sihttaseme täitmine ebatõenäoline. Toetuse saajatel on arusaam indikaatori sisust ebäühtlane ning õppetehnikaga varustatud õppekohtade arvestamisel kasutatakse erinevaid meetodikaid. See muudab seireandmed ebatäpseks. SA Innove näeb lahendusena indikaatori sisu täpsustamist ning RA on 2013. a II pooleks kavandamas uut täpsustatud inventuuri, mis hõlmab struktuurivahendite projekte ja kajastaks iga konkreetse projekti panust indikaatori täitmisesse.

Eesmärgi „Kutseõppe kättesaadavuse tagamiseks on õppijatele loodud kaasaegsed elamis- ja olmetingimused“ poole liikumist mõõdetakse ühe indikaatoriga. Tulemusindikaatori „Kaasajastatud elamiskohtade osakaal õpilaskodudes“ lõpetatud projektide saavutustase on 2012. a lõpu seisuga 76% (RÜ andmetel 31%) ja saavutustase eesmärgist 89%. 2012. a võeti kasutusele Järvamaa Kutsehariduskeskuse Särevere õpilaskodu, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse õpilaskodu ja Hiiumaa Ametikooli õpilaskodu. Kuna need projektid on veel ametlikult lõpetamata, siis SFCS süsteemis andmed ei kajastu. 2012. aasta lõpu seisuga on töös 10 projekti, millest 6 lõpetatakse ilmselt 2013. aastal. Eeldatavasti sihttase saavutatakse programperiodi lõpuks.

Eesmärgi „Kutseõppeasutustes on õppeotstarbeline infrastruktuur kaasajastatud“ poole liikumist mõõdetakse ühe indikaatoriga. Tulemusindikaatori „Kaasajastatud õppekohtade osakaal kutseõppeasutustes“ saavutustase aasta lõpu seisuga on 55%. Eesmärgist on saavutatud 132%. Arvestades käimasolevate projektide mahtu, on saavutatud 2015. a eesmärk kaasajastada 9000 õppekohta kutseõppeasutustes.

Kõikide eelpool nimetatud eesmärkide poole liikumist mõõdetakse ka ühise väljundindikaatoriga – „ERFst toetust saanud kutseõppeasutuste arv“, mille saavutustase ei ole 2011. aastaga võrreldes muutunud. Eesmärgiks on 31 toetust saanud kutseõppeasutust. Investeeringute kavaga on kinnitatud 28 kooli projektid, millest aasta lõpu seisuga 16 on

lõpetatud, moodustades 52% sihttasemest. Alustatud on veel 11 kooli projektidega. Kui investeringute kavasse ei lisandu uusi toetuse saajaid, siis täidetakse sihttase perioodi lõpuks 90% ulatuses.

Eesmärgi „Noorsootöö infrastruktuur toetab noorsootöö teenuste regionaalset kättesaadavust ja noorte kaasatust noorsootöö tegevustesse“ poole liikumist mõõdetakse kahe indikaatoriga. 2007. aastal oli Eestis kokku umbes 460 noorsootöö asutust. Võrreldes perioodi algusega on noorsootööasutuste arv ning noorsootöösse kaasatud noorte arv järjepidevalt tõusnud. Peamiselt on suurenenud noortekeskuste ja huvikoolide arv. Eesti Avatud Noortekeskuse Ühenduse andmetel tegutses 2012. a lõpuks Eestis 248 noortekeskuse teenust pakkuvat institutsiooni. Kõigis maakondades on tagatud noorte teavitamis- ja nõustamisteenuste kättesaadavus, teenuseid osutavad 18 keskust. EHIS-s on registreeritud 598 huvikooli.

Väljundindikaatori „ERFst toetust saanud avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide arv“ eesmärgiks on renoveerida kokku vähemalt 45 avatud noortekeskust, teavitamis- ja nõustamiskeskust ning huvikooli. Investeringute kavaga on kinnitatud 49 objekti, mis on rohkem kui indikaatori sihttase (45). Aasta lõpuks on rahastamise otsuse saanud 45 projekti, millest lõpetatud on 40 (89% eesmärgist). Rakendamise faasis on veel 5 projekti, mis lõpetatakse 2013. a lõpuks. Aasta lõpu seisuga on selgunud, et kaks projekti kehtivast investeringute kavast jäävad ellu viimata seoses toetuse taotleja vähese finantsvõimekusega, mis ei luba projektidesse panustada kohustuslikku omafinantseeringut. 2011. aastal korraldati odavnenud projektide arvelt vabanenud vahendite kasutusele võtmiseks uus projektikavandite voor, mille tulemusena lisandus investeringute kavasse kaks uut projekti, millest üks sai toetuse taotluse rahuldamise otsuse 2012. aastal ning teine 2013. a märtsis. 2013. a aprillis lisati investeringute kavasse 5 uut projekti, pärast mida on investeringute kavasse 52 projekti ning perioodi lõpuks sihttase ilmselt ületatakse. Aruandeaastal lõpetati nt Karksi noortekeskuse ja Tõrva noortekeskuse projekt.

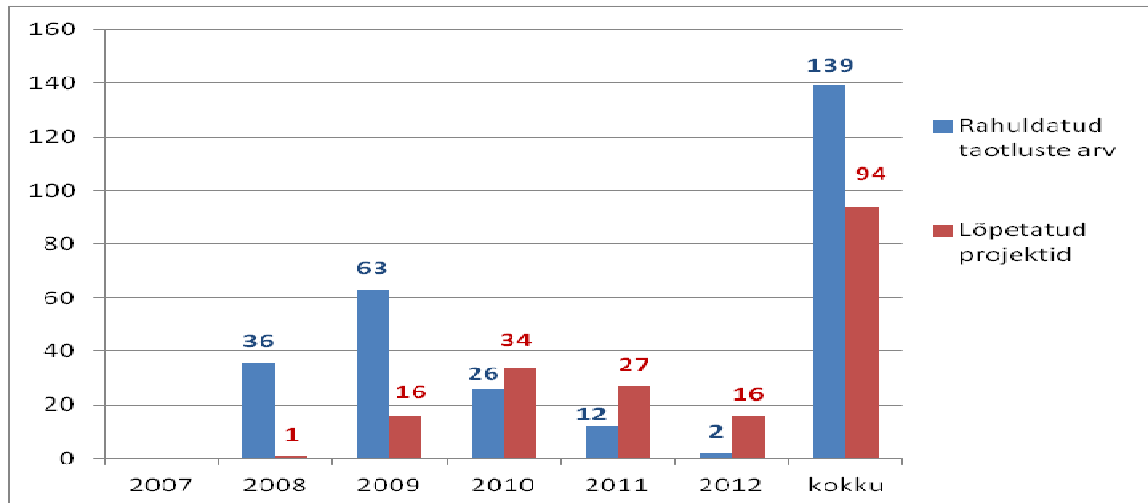
Tulemusindikaatori „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide füüsiline keskkond vastab noorte vajadustele ja toetab noorsootöö teenuste osutamist“ eesmärgiks on, et vähemalt 10% noorsootöö taristust oleks 2015. aastaks kaasajastatud. Noorsootöö asutustest 14 ehk ca 3% kaasajastati juba eelmisel programmiperioodil. 2012. a lõpuks on kaasajastatud 9% noorsootöö taristust ning perioodi lõpuks sihttase saavutatakse. Arvestades samas noorsootöö asutuste võrgu pidevat laienemist on jätkuvalt vajadus suunata vahendeid noorsootöö keskkonna kaasajastamisele.

Eesmärgi „HEV õpilaste koolide õpikeskkond vastab kehtivatele normatiividel ning on kohandatud tulenevalt kooli õpilaste erivajaduste spetsiifikast“ poole liikumist mõõdetakse kahe indikaatoriga. 2012. a lõpu seisuga on EHIS andmetel Eestis 43 HEV-kooli, millest 24 on riigikoolid, 13 munitsipaalkoolid ning 6 erakoolid. Väljundindikaator „ERFst toetust saanud HEV koolide arv“ on saavutatud 144% seatud eesmärgist – 2012. a lõpu seisuga on rahastatud 18 kooli projektid, millest 13 on lõpetatud.

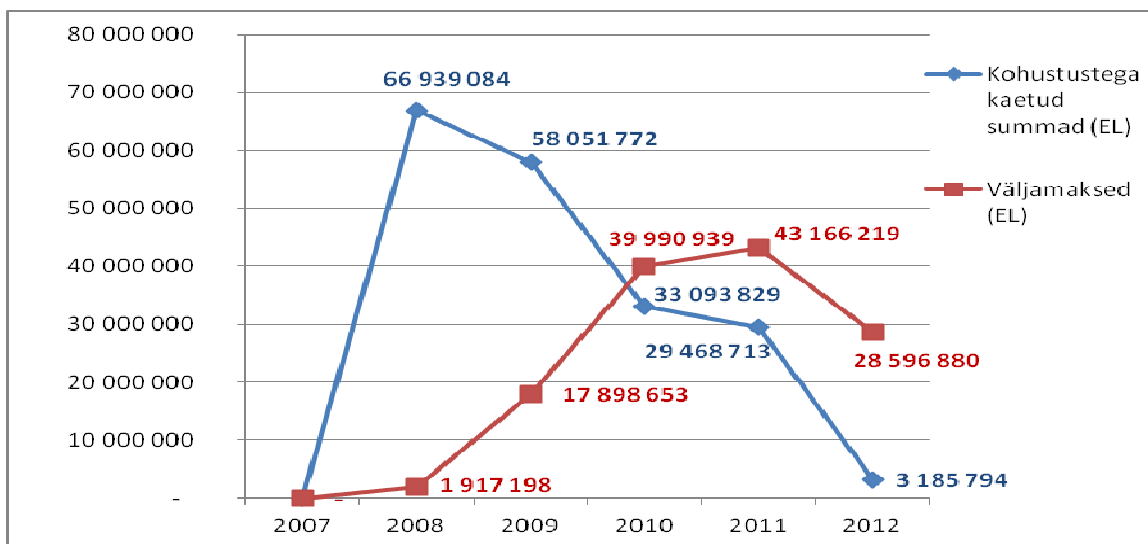
Tulemusindikaatori „HEV koolide õppimis- ja elutingimuste (sh tööoskuste arendamisest) kaasajastamisest ning normatiividele vastavusest kasusaavate õpilaste arv“ sihttase on 1500 õpilast. Lõpetatud projektide tulemusena on õppimis- ja elutingimused parandatud 1342 õpilasel ehk sihttasemest on täidetud ligi 90%. Kahte indikaatorit kokku võttes võib märkida, et kuigi toetust on saanud rohkem koole, kui algselt planeeritud, paranevad õppimis- ja elutingimused planeeritud hulgal erivajadustega õpilastest.

7.5.2 Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 212,8 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 13,7%. 2012. aastal rahuldati PRS-s 2 taotlust ning kokku on programmiperioodil rahuldatud 139 taotlust. 2012. a lõpuks on lõpetatud kokku 94 projekti (68% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 23). Kahe projekti lisandumisel võeti kohustusi juurde 3,2 mln eurot, mida on 26 mln euro võrra vähem, kui 2011. a. Kokku on kohustustega kaetud 90% suuna eelarvest (190,7 mln eurot). Väljamakseid on teostatud kokku 131,6 mln eurot (62% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja ligikaudu 28,6 miljonit eurot. Seda on vähem kui 2010. ja 2011. aastal (vt joonis 24).

Joonis 23. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 24. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Meetmete „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ ja „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine“ eelarve kasutamine ja väljamaksete dünaamika on hea. Meetme „Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine“ eelarve maht on PRS eelarvest suurim, moodustades 78% suuna eelarvest, samuti on suurim võetud kohustuste maht, mis on 66% meetme eelarvest. 2012. aasta lõpuks on ERF toetust välja makstud 110,3 mln eurot (26,2 mln 2012. aastal). Protsentuaalselt on kõige rohkem väljamakseid tehtud meetmes „Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja

nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine“, kus aasta lõpuks on välja makstud 84% meetme eelarvest (15,4 mln eurot).

Pisut problemaatilisem on meetme „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekeskkonna kaasajastamine“ vahendite kasutamine. Võetud kohustuste hulk vähenes aastaga 19% võrra kahe projekti katkestamise tõttu. Ka väljamaksete osas on meetme rakendamine kulgenud tagasihoidlikult – 2012. a lõpuks on välja makstud 5,8 mln eurot (EL osa) ehk 24% meetme eelarvest. Väljamaksed peaksid oluliselt kasvama pärast investeringute kava muutmist.

7.5.3. Vahendite vastastikune täiendavus

ERF-i rahastusele lisaks on käesoleval programmiperioodil ka ESF vahendeid suunatud noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste arengusse läbi programmi „Karjääriteenuste süsteemi arendamine“. ERF ja ESF vahendite kasutamine lõimitult ja eesmärgistatult noorte teavitamis- ja nõustamiskeskustes toetab oluliselt karjääriteenuste ulatuse ja kvaliteedi suurenemist läbi teenuse osutamise keskkonna ja teenuse sisulise arendamise ning parandab noorte konkurentsivõimet, tööhõivevalmidust ja toimetulekut. Kutsehariduse ja HEV-koolide rahastamise põhielemendiks on riiklik koolitustellimus (RKT), mis koostatakse selleks, et tagada kõikidele õppida soovijatele võimetele ja vajadustele vastavate õppekohtade olemasolu ning luua eeldused tööturu vajadustele vastava tööjõu kujundamiseks lähtudes majanduslikust ja sotsiaalsest aspektist ning koolide võimalustest. 2012. aastaks on RKT-s koolituskohtade arv kokku 24 390, sh 757 HEV ja 248 koolituskohta vanglaõppes õppijatele. 2013. ja 2014. aastaks planeeritakse RKT kokku vastavalt 25 434 ja 25 573 koolituskohale. ESF-st rahastatakse valdkonna sisulist arengut ning ERF-st toetatakse vajadusele vastava infrastruktuuri välja arendamist (ehk tegevusi, mis ei ole abikõlblikud ESFi raames). Renoveeritud ja uutes kutseõppeasutuste hoonetes viiakse läbi ka ESF programmi täiskasvanute tööalaseid koolitusi ja kaasaaegsed tingimused võiksid olla üheks eelduseks, et kutseõppe katkestanud õppurid pöörduksid tagasi kooli ESF programmi KUTSE kaudu.

7.5.4. Teise fondi tüüpi kulutused

Prioriteetses suuna „Hariduse infrastruktuuri arendamine“ meetmest puhul on lubatud rahastada teise fondi tüüpi tegevusi, ERF-st rahastatud PRS eelarvest kuni 10% ESF tüüpi tegevuste rahastamiseks. 2012. aastal ESF-tüüpi kulusid PRS-s ei tehtud. Kokku on suunas ESF-tüüpi kulusid, milleks on olnud koolituskulud, tehtud summas 568 eurot (Lisa 10). ESF-i ja ERF-i vahelise täiendavusena võib välja tuua kutsekoolid, kus toetused täiendavad teineteist – ERF-s kaasajastatakse õppetingimusi ning ESF toetab õpilaste toomist kooli ja neile kvaliteetse õppe andmist. Renoveeritud ja kaasajastatud kutsekoolide ruumides viiakse läbi suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ sihtgruppidele erinevaid tegevusi, nt erinevaid koolitusi, koolipraktikaid. Kutsekoolidest on ESF projektidega hõlmatud 14 kooli.

7.5.5. Hinnang rakendamisele

RÜ ja RA hindab suuna rakendamist nii sisuliste kui ka finantsnäitajate alusel heaks. Kohustustega on kaetud 90% suuna eelarvest (190,7 mln eurot) ning aruandeaastal maksti välja ligikaudu 28,6 miljonit eurot (kumulatiivsed väljakased 131,6 mln eurot ehk 62% eelarvest). Meetmete 2.5.1 ja 2.5.3 indikaatorite eesmärgid on praktiliselt saavutatud, kuid probleeme on meetme 2.5.2 indikaatorite täitmisega, sest toetuse saajate arusaam indikaatorite sisust on ebaühtlane. Probleemiks on olnud ka RHS-s sätestatud nõuete rikkumine, kuid selle vähendamiseks on tehtud koolitusi, tõstmaks toetuse saajate teadlikkust RHS reeglitest.

7.6. Rakendamine prioriteetses suunas „Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine“

Suund jaguneb kaheks alasuunaks („Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine“ ja „Tervishoiu infrastruktuuri arendamine“), mis omakorda jagunevad kolmeks meetmeks, mida viiakse ellu kolme investeeringute kava kaudu. Kõik meetmed on avatud (Lisa 14).

7.6.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud prioriteetse suuna eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. Prioriteetses suunas on kokku määratletud neli väljundindikaatorit ja kaks tulemusindikaatorit. Ühegi indikaatori puhul ei ole jõutud veel 2015. a sihttasemeni, kuid perioodi lõpuks sihttasemed valdavalt saavutatakse.

Tabel 14. Indikaatorite saavutamine prioriteetses suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustaseme andmete allikas
Alasuund: Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine									
Eesmärk: Lastele- ja psüühilise erivajadusega inimestele on tagatud paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud pere- ja tegelusmajade arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	8%	15,5%	56%		Projekti-aruanded
	Saavutustase	0	0	0	7	13	47		
	Eesmärk				84 pere- ja tegelusmaja – 29 lastele ja 55 psüühilise erivajadusega inimestele			84 pere- ja tegelusmaja – 29 lastele ja 55 psüühilise erivajadusega inimestele	
	Esialgne tase	0 (2006)							
<i>Väljundindikaator:</i> Reorganiseeritavate erihoolekande kliendikohtade arv	Saavutustase eesmärgist %						49%		Projekti-aruanded
	Saavutustase						270		
	Eesmärk						220	550	
	Esialgne tase	0 (2006)							
<i>Tulemusindikaator:</i> Nõuetele vastavad hoolekandeesutused	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	8%	8%	54%		Projekti-aruanded
	Saavutustase	0	0	0	1	1	7		

	Eesmärk					5 asutust ⁴⁷		13 asutust ⁴⁸	
	Esialgne tase	0							
Alasuund: Tervishoiu infrastruktuuri arendamine									
Eesmärk: Aktiivravi infrastruktuur loob eeldused haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud/ rekonstrueeritud aktiivravi osutamiseks kasutatav pind (m ²)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	46%	46%	46%	46%		Projekti- aruanded
	Saavutustase	0	0	29 807 m ²	29 807 m ²	29 807 m ²	29 807 m ²		
	Eesmärk					20 000 m ²		65 000 m ²	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Tulemusindikaator:</i> Kaheks või enam erinevas hoonekompleksis statsioonarset eriarstiabi osutavate haiglate osakaal (%)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	0%	0%		
	Saavutustase	-	-	-	-	-	-		
	Eesmärk					16%		0%	
	Esialgne tase	21%							
Eesmärk: Õendus- ja hooldusteenuste parem kvaliteet ja kättesaadavus									
<i>Väljundindikaator:</i> Ehitatud/ rekonstrueeritud õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks kasutatav pind (m ²)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	15%	51%		Projekti- aruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	12 437 m ²	42 263 m ²		
	Eesmärk					33 000		82 500	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							
<i>Väljundindikaator:</i> Õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks ehitatud/ rekonstrueeritud avatavate voodikohtade arv, sh juurde loodud voodikohtade arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	0%	23%	63%		Projekti- aruanded
	Saavutustase	0	0	0	0	344	943		
	Eesmärk					600, sh 300		1500, sh 750	
	Esialgne tase	Ei ole kohaldatav							

Allikas: PRS seirearuanne

⁴⁷ 3 asutust: 19 maja; Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandetasutused 2 asutust: 30 maja⁴⁸ 7 asutust: 29 maja; Psüühilise erivajadusega inimeste hoolekandetasutused 6 asutust: 55 maja

Alasuund „Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine“

Alasuuna väljundindikaatori „Ehitatud pere- ja tegelusmajade arv“ on aastaga hüppeliselt kasvanud ning indikaatori täitmine on hetkel 56% (2011. a 15,5%). Tegevused vastavad suuresti eelmise aasta seirearuandes toodud plaanidele – maju lisandus vastavalt erihoolekande osas 27 ja lastele 5. Aruandeperioodil lisandunud väljundindikaatori „Reorganiseeritavate erihoolekande kliendikohtade arv“ täitmine on 2012. a olnud samuti märkimisväärne. Aastaga on tagatud 270-le psüühilise erivajadusega inimesele paremad elamis-, õppimis- ja töötamistingimused, mis moodustab 49% 2015. a eesmärgist. Ka tulemusindikaatorina hinnatav „Nõuetele vastavate hoolekandeesutuste arv“ on aasta jooksul kasvanud, kuigi projektid ei ole veel täielikult lõpetatud. Mitme projekti raames on töös rohkem kui üks objekt ning töid tehakse erinevates kohtades.

Alasuund „Tervishoiu infrastruktuuri arendamine“

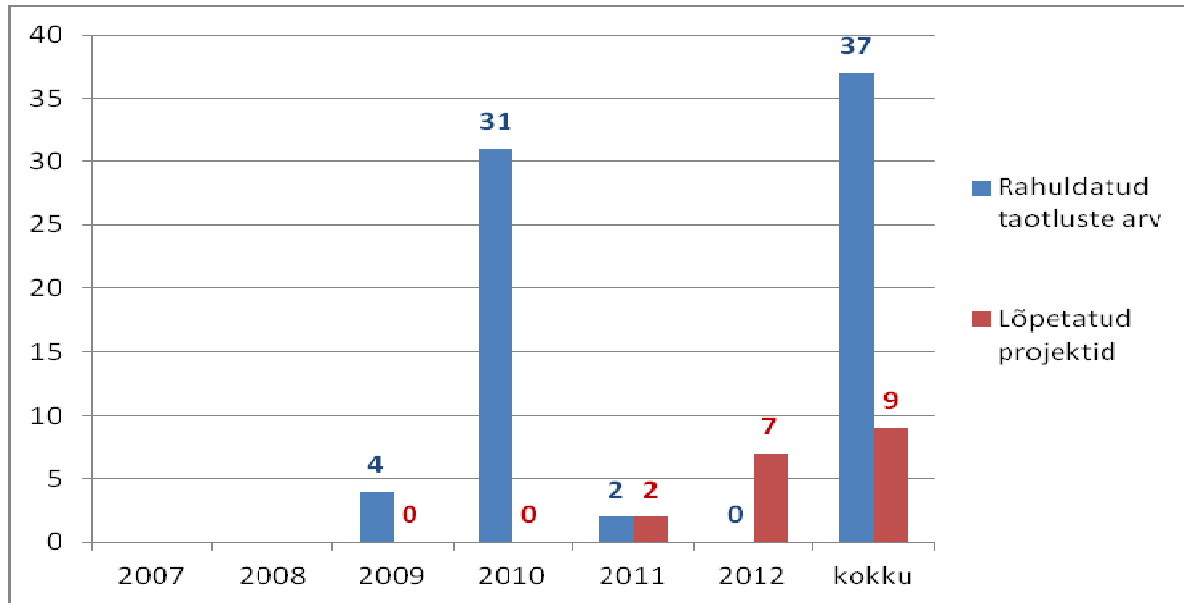
Eesmärgi „Aktiivravi infrastruktuur loob eeldused haiglate funktsionaalselt terviklikuks toimimiseks“ poole liikumist mõõdetakse kahe indikaatoriga. Väljundindikaatori „Ehitatud/rekonstrueeritud aktiivravi osutamiseks kasutatav pind“ osas oli 2011. aastaks planeeritud 20 000 m², mis sai täidetud juba 2009. aastaks 149%-lt (29 807 m²). 2015. aasta sihttase on täidetud 46%-lt. Kolme aastaga ei ole saavutustase muutunud, kuid 2015. aastaks planeeritud sihttase (65 000 m²) on siiski saavutatav (töös on 3 projekti ning perioodi lõpuks loodakse juurde 73 193m²).

Kahes või enamas erinevas hoonekompleksis statsionaarset eriarstiabi osutavate haiglate osakaal (%) ei ole 2011. aasta näitajate alusel muutunud, kuigi SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla projekti osas on X-korpus valmis. Hiiult on onkoloogia ravi üle toodud, kuid Hiiu nakkushaiguste korpus tuuakse üle alles pärast C-korpuse rekonstrueerimist, kuna enne ei ole võimalik leida ruume ambulatoorseks vastuvõtuks. Väljundindikaatori sihttase perioodi lõpuks saavutatakse, kuid tulemusindikaatori „Kahes või enamas erinevas hoonekompleksis statsionaarset eriarstiabi osutavate haiglate osakaal (%)“ sihttase jääb täitmata, kuna kõiki aktiivravi üksuseid ei ole võimalik kõikides asutustes lõplikult ühte kohta kokku viia.

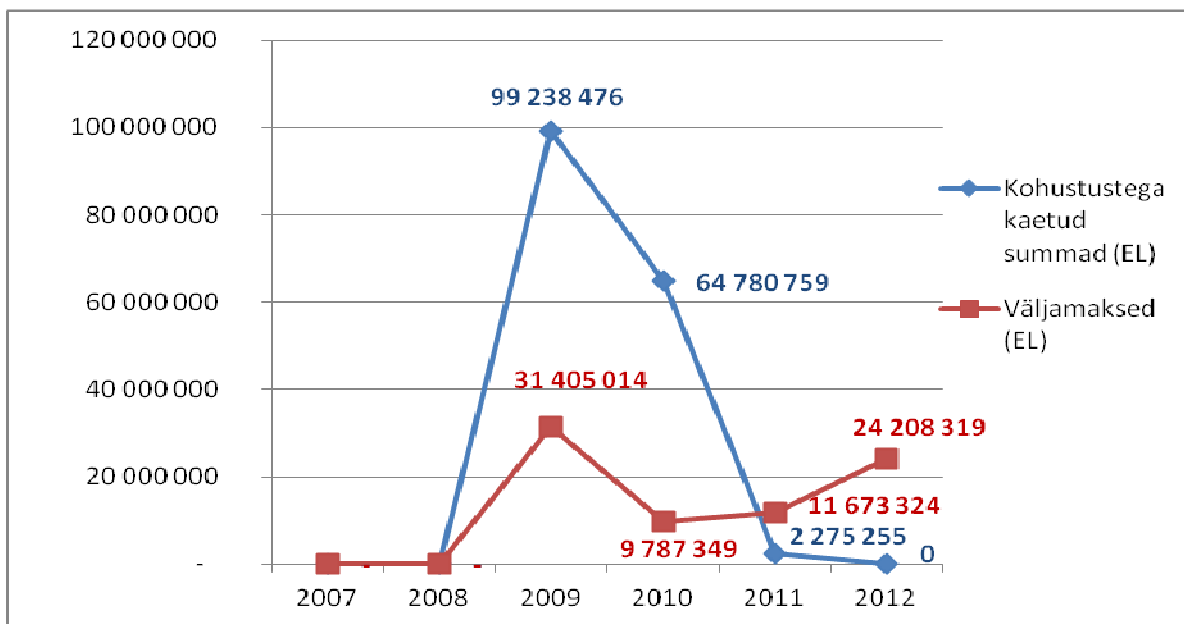
Eesmärgi „Õendus- ja hooldusteenuste parem kvaliteet ja kättesaadavus“ poole liikumist mõõdetakse kahe indikaatoriga „Ehitatud/rekonstrueeritud õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks kasutatav pind (m²)“ ning „Õendus- ja hooldusteenuste osutamiseks ehitatud/rekonstrueeritud pinnal avatavate voodikohtade arv, sh juurde loodud voodikohtade arv“. 2012. a lõpuks lõpetati 14 projekti ehk 67% projektidest, lisaks jõudis ehituse lõppfaasi ka SA Viljandi Haigla projekti II etapp. Ehitusega alustasid SA Narva Haigla ja AS Rakvere Haigla. Aasta lõpuks ehitati/rekonstrueeriti kokku 42 263 m² 943 voodikohaga, mis moodustavad 2015. aastaks seatud eesmärkidest vastavalt 51% ning 63%. 2012. aastal lisandus 29 826 m² ja 599 voodikohta. Projektide rakendamise tulemusena on kasutatava pinna osas planeeritud mõnevõrra vähem pinda, kui oli algselt eesmärgiks seatud (2015. a sihttase 82 500 m²), mis on eelkõige seotud sellega, et nt aktiivravi haiglates asuvatel hooldusravi osakondadel on mitmete abiruumide pind juba olemas. Voodikohtade sihttaseme täitmine on saavutatav. Aruandeaastal valmisid näiteks AS Järvamaa Haigla õendusabi ravikorpus ja SA Viljandi Haigla õendusabi ravikorpus. Positiivse partnerlusnäitena võib välja tuua ka Tallinnas Õismäel asuva AS Lääne-Tallinna Keskhaigla õendusravi komplekshooldusravi kompleksi rajamise, kus perearstid otsustasid koos haiglaga laenu võtta ning samasse kompleksi rajati moodne tervisekeskus.

7.6.2. Finantsteave

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: PRS eelarve on 169,1 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 10,9%. 2012. aastal ei rahuldatud PRS-s ühtegi taotlust, mis tähendab, et kohustusi juurde ei tulnud. Arvestades vabade vahendite hulka PRS-s (2,8 mln), siis muretsemiseks põhjust ei ole. Kokku on aastatel 2007-2012 rahuldatud 37 taotlust ning 2012. aasta lõpuks on neist lõpetatud kokku 9 (24% rahuldatud taotlustest) (vt joonis 25). Projektidega on kaetud 98% suuna eelarvest (166,3 mln eurot). Väljamakseid on teostatud kokku 77,1 mln eurot (46% suuna eelarvest), millest aruandeaastal maksti välja 24,2 mln eurot. Seda on rohkem kui 2010. ja 2011. aastal kokku (vt joonis 26).

Joonis 25. Aastate lõikes rahuldatud taotlused ja lõpetatud projektid (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Joonis 26. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Hinnang prioriteetse suuna finantsprogressile on kõiki meetmeid arvestades rahuldav. Väljamaksete tase on üldiselt olnud vastavuses prognoosiga. Vajakajäämised on eelkõige

tingitud tekkinud nihetest ajagraafikutes, mis on mõjutanud projektide rakendamist ning edasi lükanud omakorda ka väljamakseid. See on mõjutanud enim rahaliselt kõige mahukamat meetet „Kes- ja piirkondlike haiglate infrastruktuuri optimeerimine“. Meetme väljamaksed 2013. aastal eeldatavalt suurenevad, kuna SA TÜK ehituse II järgu leping ehitajaga sõlmiti 2013. a alguses. Ehitustööd käivad ning samuti jätkuvad SA Ida-Viru Keskhaigla ning SA PER ehitustööd. Senisest rohkem väljamakseid on tehtud 2012. aastal meetme „Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine“ projektide osas (aastaga on väljamakstud 11,7 mln eurot ehk 78,5% meetme väljamaksetest).

7.6.3. Vahendite vastastikune täiendavus

„Eesti-Šveitsi koostööprogrammi“ raames rajatakse 11 peremaja (Viljandis 2 maja, Saarepeedis 2 maja, Juurus 5 maja ja Elvas 2 maja). Viljandi ja Saarepeedi 2+2 maja avati 2012. a märtsis, Juuru majad augustis ning Elvas avati paarismaja detsembris koos ERF vahendite kaasabil valminud majadega.

Lisaks ehitatakse peremajasid ERF-st rahastatava linnaliste piirkondade arendamise projekti „Lastele perelähedane elukeskkond“ raames. Projekti raames valmib üle Tallinna kokku viis kaheperemaja ja kaks üheperemaja. Projekti rahastatakse 85% ulatuses (2 395 728 eurot) EL-i struktuuritoetusest. Vt ka 2011. a EARK seirearuannet.

7.6.4. Hinnang rakendamisele

RA ja RÜ hinnang prioriteetse suuna rakendamisele tervikuna on hea. Rakenduskavas seatud eesmärgid täidetakse ning indikaatorid on valdavalt saavutatavad. Aruandeaastal on mitmete indikaatorite saavutustasemed teinud suure edasiminekku. Kinnitatud projektide eelarved moodustavad 98% suuna EL eelarvest ning väljamakseid tehti aruandeaastal 24,2 mln eurot, mida on rohkem kui 2010. ja 2011. aastal kokku. Suur hulk projekte on aruandeaasta jooksul lõpetanud ja projektide läbiviimine on enamjaolt kulgenud ilma probleemideta. Olulisemad probleemid, mis projektide läbiviimisel on tekkinud, on kõikuv ehitusprojektide kvaliteet asenduskodude peremajade puhul, mis on peamiselt tingitud ettenägematutest asjaoludest. Ajakavades esineb nihkeid, kuna on veninud detailplaneeringute kehtestamine. Raskendav asjaolu hangete läbiviimise osas on see, et hangetel osalevad nn probleemsed ettevõtjad. Positiivsetest näidetest saab välja tuua selle, et vaatamata esinenud probleemidele on projektid siiski lõpetatud nõutud kvaliteediga ja funktsionaalsusega.

7.7. Rakendamine „Horisontaalse tehnilise abi“ ja „Tehniline abi“ suundades

HTA ja tehnilise abi meetmete vahendeid on võimalik kasutada igal aastal, sõltuvalt toetuse saaja vajadustest. 2012. a kasutati aktiivsemalt HTA vahendeid kui rakenduskavakeskset tehnilist abi. Põhjus on toetavate tegevuste eripäras, sest horisontaalsetest vahenditest kaetakse personali- ja administratiivkulud, koolitus-, lähetus ja IT kulud; tehnilisest abist rahastatakse pigem uuringuid ja hindamisi, mida viiakse läbi harvemini.

7.7.1. Eesmärkide saavutamine ja edusammude analüüs

Allpool on toodud HTA eesmärkide saavutamist iseloomustavad tulemus- ja väljundindikaatorid ning seatud kontroll- ja sihttasemete saavutamise määr (%) aastate lõikes. HTA suunas on neli indikaatorit, millest kahe puhul on 2015. a sihttase ületatud (vastavalt 222% ja 193%).

Tabel 16. Indikaatorite saavutamine „Horisontaalse tehnilise abi“ suunas

Sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	Saavutustasemete andmete allikas
Alaeesmärk 1: Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest									
<i>Tulemusindikaator:</i> Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv	Saavutustase eesmärgist %	125%	240%	264%	351%	402%	222%		Kasutusstatistika graafiline ülevaade nõudmisel.
	Saavutustase	149 873	289 187	316 549	421 267	482 916	265 826		
	eesmärk				114 000 aastas			120 000 aastas	
	esialgne tase	90 000 aastas							
<i>Tulemusindikaator:</i> Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest	Saavutustase eesmärgist %	53%	93%	71%	116%	133%	113%		Avaliku arvamuse uuringud: http://www.struktuurifondid.ee/avaliku-arvamuse-uuringud/
	Saavutustase	24%	42%	32%	52%	60%	51%		
	eesmärk				37%			45%	
	esialgne tase	28%	28%						
Alaeesmärk 2: Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik									
<i>Väljundindikaator:</i> Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad kõiki rakenduskavasid)	Saavutustase eesmärgist %	0	0	20%	60%	80%	80%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded
	Saavutustase	0	0	1	3	4	4		
	eesmärk				2			5	
	esialgne tase	-							
Alaeesmärk 3: Personali kogemuse ning kompetentsi kasv									
<i>Väljundindikaator:</i> Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus	Saavutustase eesmärgist %	0%	19%	36%	51%	64%	90%		Koolitusel osalejate registreerimislehed, kumulatiivne
	Saavutustase	0	42	79	112	140	200		
	eesmärk				90			220	
	esialgne tase	-							

Allikas: PRS seirearuanne

HTA eesmärgi „Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest“ kaks tulemusindikaatorit (nii kodulehe külastatavus kui ka rahva teadlikkus struktuurivahenditest) on sihttaseme saavutanud alates 2010. aastast. Sihttasemete täitmine on tingitud erinevatele sihtgruppidele suunatud järjepidevast teavitustegevusest. Kodulehe külastatavuse sihttaseme kahekordne ületamine viitab samas, et sihttase oli alaplaneeritud. Järgmiseks eelarveperioodiks tulemusindikaatorit planeerides on sihttaseme määramiseks vajalik täpsemalt analüüsida senist külastatavuse statistikat.

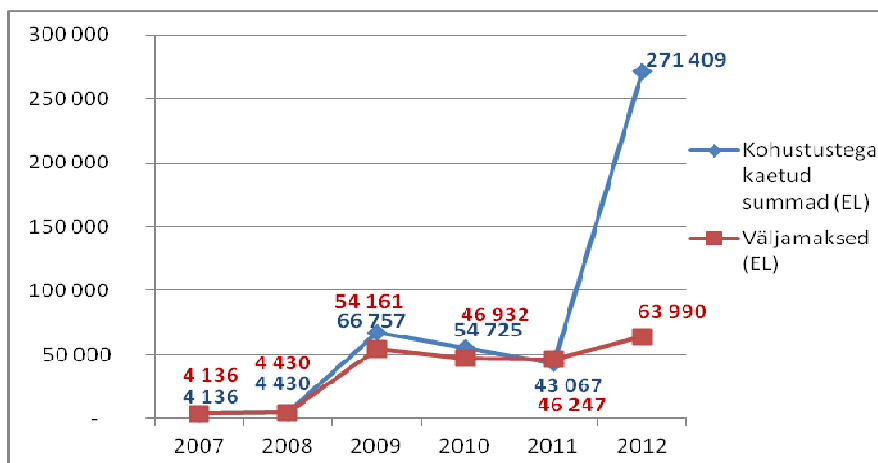
Struktuuritoetuse registri kesksüsteemi ja operatiivsüsteemi koolitusi korraldati aruandeaastal 8 (kokku on 2012. a lõpuks korraldatud 200 koolitust). Administratsiooni töötajaid koolitati ka riigiabi ja järgmise programmiperioodi ettevalmistamise teemadel. Eesmärgi „Personali kogemuste ning kompetentsi kasv“ täitmise poole liikumine vastab ootustele ning indikaatori sihttase (220 koolitust) suure tõenäosusega täidetakse.

Rakenduskavade üleseid hindamisi aruandeaastal ei tehtud, mistõttu väljundindikaatori „Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad kõiki rakenduskavasid)“ saavutustase on jäänud 2011. aasta tasemele (4 hindamist, 80% sihttasemest).

7.7.2. Finantsteave

TA ja HTA meetmed on avatud ja rakendamisel. HTA meetme kogueelarve perioodiks 2007–2013 on 64,9 mln eurot, millele lisandub 15% omafinantseeringut. HTA meede hõlmab kõiki rakenduskavasid ja eelarve on jagatud nende rakenduskavade vahel moodustades eraldiseisva prioriteetse suuna igas rakenduskavas. HTA meedet rahastatakse 12% ulatuses ESF-st ehk IARK vahenditest ja 88% ulatuses ERF-st ehk 44% EARK ja 44% MARK vahenditest.

Ülevaade antakse ühenduse osalusest: TA suuna eelarve on 2,8 mln, mis moodustab rakenduskava eelarvest 0,2%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 444 524 eurot ehk 16,1% eelarvest. Aruandlusperioodil võeti kohustusi 271 409 eurot (9,8% eelarvest), mida on rohkem, kui varasemate aastate jooksul kokku. Abikõlblike kulude katteks on välja makstud 219 896 eurot (8% eelarvest), ning kui vaadata aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 63 990 eurot (vt joonis 27).

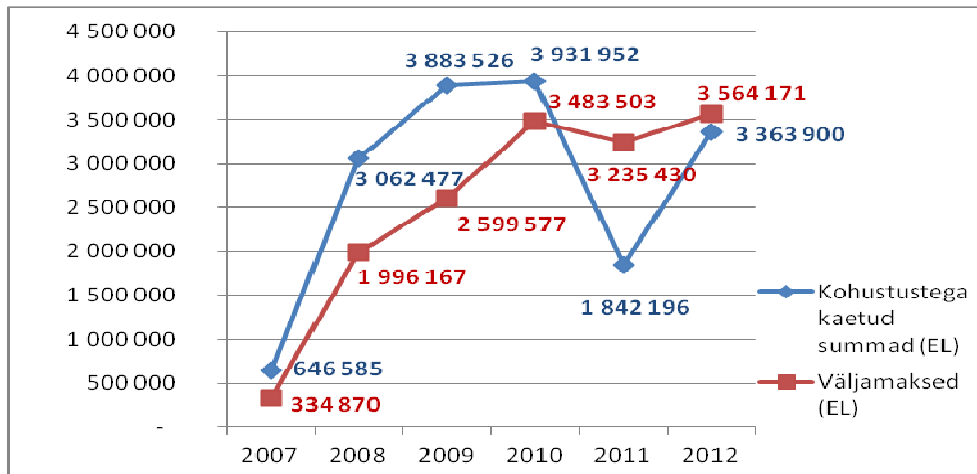

Joonis 27. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksed (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

TA madala kasutamismäära põhjuseks võib olla minimaalne rakenduskavade ülene tegevus (uuringud, hindamised), mida rahastatakse TA vahenditest. Arvatavasti aitab TA kasutamiskiivsus tõsta TA meetme määruse muudatus, mis lubaks rahastada

rakenduskavade meetmetepõhiseid uuringuid ja hindamisi. Seni kehtivad reeglid lubavad uuringuid ja hindamisi teostada vaid rakenduskavale tervikuna, mida tehakse aga harva.

HTA suuna eelarve on 28,6 mln, mis moodustab EARK eelarvest 1,8%. Aruandeaasta lõpu seisuga on kohustusi võetud summas 16,7 mln eurot ehk 59% eelarvest. Aruandlusperioodil võeti kohustusi 3,4 mln eurot (11,8% eelarvest). Abikõlblike kulude katteks on välja makstud 15,2 mln eurot (53,1% eelarvest). Vaadates aruandlusperioodi eraldi, on väljamakseid aasta jooksul teostatud 3,6 mln eurot, mis on võrreldav varasemate aastatega (vt joonis 28).

Joonis 28. Aastate lõikes võetud kohustused ja väljamaksud (EL osa) (KKM, SFCS 23.04.2013 seisuga)

Põhjus, miks HTA vahendeid on kasutatud natuke üle 50%, võib olla tingitud asjaolust, et perioodi 2007-2013 alguses kasutati perioodi 2004-2006 tehnilise abi vahendeid. Antud prioriteetsete suundade puhul võib järeldada, et vahendeid jätkub personali- ja üldkulude katteks programmiperioodi, sealhulgas perioodi 2014–2020 ettevalmistamiseks.

7.7.3. Hinnang rakendamisele

Horisontaalne tehniline abi

2012. aasta lõpu seisuga on aktsepteeritud 77 HTA projekti, mille eelarved kokku on 16,7 mln eurot (EL osa), mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 59%. Projektidele on väljamakseid tehtud 15,2 mln euro ulatuses ning väljamaksete osakaal on 91% rahuldatud projektide eelarvetest. RM-i hinnang taotletud vahendite kasutamisele on väga hea. Väljamakseid on kogu HTA eelarvest (28 553 498 eurot) tehtud 53% ning seetõttu on koondhinnang HTA vahendite kasutamisele hea. Hinnang indikaatorite saavutamisele on väga hea, sest nii nagu 2011. a, saavutati ka 2012. a eesmärgid ning osaliselt ületati sihttasemed. Arvestades nii sisulist kui ka finantsprogressi, on koondhinnang hea.

Tehniline abi

Tehnilises abis on rahuldatud 23 projekti kogueelarvega 444 524 eurot, mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 16%. Projektidele on väljamakseid tehtud 219 896 euro ulatuses ning väljamaksete osakaal on 49% rahuldatud projektide eelarvetest. Elukeskkonna tehnilise abi kogu eelarvest (2 759 832 eurot) moodustavad väljamaksud vaid 8% ning seega on hinnang tehnilise abi vahendite kasutamisele rahuldav. EARK tehnilise abi madala kasutamise protsendi põhjuseks võib olla toetavate tegevuste eripäras ja vahendite optimistlikumas planeerimises, mis on realselt leidnud vähe kasutamist. Arvestades nii sisulist kui ka finantsprogressi, on koondhinnang hea.

8. SUURPROJEKTIDE JA MAHUKATE PROJEKTIDE RAKENDAMINE (ERF/ÜF)

Käesolev peatükk annab ülevaate rakenduskava raames elluviidud suurprojektidest ning mahukatest projektidest (projektid, mille eelarve moodustab üle 1% rakenduskava ühenduse osaluse eelarvest), tuues välja vastavate projektide loetelud ning finantsinformatsiooni.

8.1. Suurprojektide rakendamine

Rakenduskavas on neli suurprojekti, mille eelarve moodustab 11,4% kogu rakenduskava mahust (vt tabel 17). Kõik neli projekti on EK heaks kiitnud. Lisaks on EK-le esitatud kooskõlastamiseks SA TÜK suurprojekti toetuse taotlus. Kliinikumi infrastruktuuri rekonstrueerimine on ettenähtud neljas etapis, eesmärgiga tagada paremad funktsionaalsed ühendused arstlikel erialadel. Haigla korrigeeris oma arengukava, mille tulemusel muudeti ehitusetappide mahte ning haigla II ehitusjärg kujunes suurprojektiks. EK kiitis SA TÜK projekti heaks 06.06.2013. a vastuvõetud otsusega (SA TÜK projekti suurprojektina kajastatakse 2013. a seirearuandes). Multifunktsionaalne reostustõrjelaev võeti PPA poolt vastu 2012. a augustis, kõik projekti sisulised tegevused lõpetati 2012. a detsembris.

Tabel 17. Suurprojektide indikatiivne loetelu

Suurprojekti nimetus	Euroopa Komisjoni poolt tehtud rahastamisotsuse (heakskiidetud projektide puhul) kuupäev	JASPERS ekspertide kaasamine (jah/ei)
Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise projekt	10.06.2009	Ei
Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine	14.12.2009	Ei
Multifunktsionaalse laeva soetamine	23.02.2010	Ei
SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus	11.03.2010	Jah

Allikas: SFCS, 23.04.2013

Nelja projekti kogueelarve on 210,2 mln eurot (millest EL osalus 153,4 mln) ning lepingutega on kaetud 222,6 mln eurot (106% eelarvest), millest omakorda on väljamakseid teostatud 124,5 mln eurot (56% lepingutega kaetud summast) (vt tabel 18). Aastaga on kohustusi juurde võetud 66,3 mln eurot.

Neljast projektist kolm on elluviimise faasis, multifunktsionaalse laeva projekt on lõpetatud. Suuremate probleemideta on kulgenud ka „Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine“ projekt. Vaatamata kallinemistele ning viivitustele „Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimine“ projekti algusfaasis, on projekti elluviimine aruandlusperioodil olnud tulemuslik. Projekti „SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus“ elluviimisel on tekkinud viivitusi, kuid vaatama probleemidele on võimalik kõik pooleliolevad tööd tähtaegselt ja kavandatud mahus ellu viia.

Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise projekt

Aruandlusperioodi jooksul on sõlmitud kaks projekteerimis-ehituslepingut (veepuhastusjaam 30.04.2012 ning Torud II 29.08.2012), mis tähendab, et kõik eesmärgi täitmiseks vajalikud hanked on läbi viidud ja lepingud allkirjastatud. Riigihanke kallinemiste katteks on toetuse saaja kasutanud võimalust taotleda lisafinantseerimist. 11.07.2012. a tehti toetuse rahuldamise otsuse muudatus, millega suurendati ÜF toetust 0,89 mln euro võrra. Aruandeaasta jooksul on esimese projekteerimis-ehituslepingu (nn Torud I) tulemusena valminud umbes 20% rajatistest. Teise lepingu (veepuhastusjaam) projektlahend on lõpetatud ning 2013. a algavad ehitustööd. Kolmanda lepingu (Torud II) projekteerimine lõpetati 2013. a märtsis ning ehitustööd käivad. Projekt on võimalik tähtaegselt ja ettenähtud mahus lõpetada.

Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine

Aruandlusperioodil on jätkunud projekti elluviimine. Suurematest lepingutest olid lõpetamisfaasis veetöötusjaamade ja veehaarete projekteerimine ja ehitamine-rekonstrueerimine, samuti magistraalorustiku ehitus Kurtna-Vasavere veehaardest Ahtmesse ca 11 km. Jätkusid ka linnadesiseste torustike projekteerimised ning ehitus Kohtla-Järvel Järve ning Ahtme linnaosades, Jõhvis ning Püüsis. Suuremaid probleeme ei ole esinenud, projekt on võimalik lõpetada tähtaegselt 2014. aasta lõpuks.

Multifunktsionaalse laeva soetamine

Multifunktsionaalse laeva soetamise projekt on esimene suurprojekt, mis on lõpetatud. Laeva üleandmine Politsei- ja Piirivalveametile toimus lepingus ettenähtust varem, 03.08.2012. Kõik projekti sisulised tegevused lõpetati 2012. a detsembris ning kõik väljamaksed toimusid 2012. a jooksul. Lõpparuande kinnitamine jääb 2013. a algusesse. Projekt panustab indikaatorite „Hangitud reostustõrjelaevade arv“, „Merereostuse likvideerimise võimekus km² 24 h jooksul“ ja „Rannikureostuse likvideerimise võimekus km 48 h jooksul“ sihttasemete täitmisele. Esimese kahe indikaatori sihttase on projekti lõpetamisega 2012. aasta lõpuks saavutatud, rannikureostuse likvideerimise võimekuse sihttasemest on aasta lõpuks saavutatud 75% (vt ptk 7.2.1.).

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla (SA PER) juurde-, ümberehitus

SA PER projekt on elluviimise faasis. Aruandeaastal on SA PER projekti osas sõlmitud ehitusleping ja alustatud ehitustöid C- korpuse ehitamiseks. Kehtivate lepingute alusel jätkus aruandlusperioodil tööprojektide koostamine ning projektijuhtimis- ja omanikujärelevalve tööd, meditsiiniseadmete osamaksude tasumine. Projekti väljundnäitajast „ehitatud pind“ on valmis ja kasutusse võetud 29 807 m² pindalaga X-korpus. C- ja D-korpuseid rekonstrueeritakse ja ehitatakse juurde 29 000 m² pinda. Tulemusnäitaja osas on Hiiul paiknevatest hoonekorpustest koondatud uude X-korpusesse kiiritusravi, nakkushaiguste osa koondatakse C-korpusesse pärast rekonstrueerimistööd. C-korpuse ehitus kulgeb vastavalt ehituslepingule ning D-korpuse ehitus on lükatud edasi järgmisse ehitusetappi. SA PER on esitanud toetuse otsuse muutmise taotluse seoses ehituste alguse viibimisega ja D-korpuse ehituse edasilükkumisega. Toetuse taotlus on saadetud TS-le tagasi korrigeerimiseks.

Seoses ehitusprojekti kooskõlastamiste viibimisega on projekti tegevuskava nihkunud edasi 9 kuud (C- ja D-korpuse ehituse riigihange oli planeeritud läbi viia perioodil 01.01.2011-01.04.2011, tegelikkuses teostati 24.05.2011-19.12.2011). Sellest tulenevalt nihkub projekti lõppkuupäev 2015. a maisse, projekti otsuse kohane lõppkuupäev on 01.08.2014. Projekt on elluviidav abikõlblikkuse perioodil planeeritud mahus.

Tabel 18. Suurprojektide rahastamistabel 31.12.2012 (kumulatiivne, EUR)

Suurprojekti nimi	Suurprojekti eelarve allikate lõikes				Lepingutega kaetud maht	Tehtud kulud			
	Investeeringu kogumaksumus (a)=b+c+d	ELi osalus (b)	Eesti avaliku sektori osalus (c)	Era-sektori osalus (d)		Tehtud kulud (EL osalus) (e)	Tehtud kulude osakaal investeeringu maksumusest (EL osalus) (f)= (e)/(b)*100	Tehtud kulud kokku (kõik allikad) (g)	Tehtud kulude osakaal investeeringu kogumaksumusest (%) (h)=(g)/(a)*100
Narva veevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimise projekt	45 742 924	29 476 592	16 266 332	0	45 746 164	4 164 356	14%	4 899 242	10%
Kohtla-Järve piirkonna veevarustussüsteemide rekonstrueerimine	45 896 193	30 724 621	15 171 572	0	45 340 480	16 292 165	53%	19 167 252	42%
Multifunktsionaalse laeva soetamine	32 877 859	27 946 180	4 931 679	0	32 751 061	27 946 180	100%	32 877 859	100%
SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde-, ümberehitus	85 691 089	65 313 748	20 377 341	0	98 758 692	42 016 286	64%	67 559 856	79%
Kokku	210 208 065	153 461 140	56 746 924	0	222 596 397	90 418 987	59%	124 504 209	59%

Allikad: SFCS, 23.04.2013; KIK

8.2. Mahukate projektide rakendamine

Mahuka projektina käsitletakse projekte, mille eelarve (EL osalus) moodustab üle 1% rakenduskava eelarvest (EL osalus).

Mahukaid projekte on EARK-s viis ning nende eelarve moodustab 8% (147,2 mln) rakenduskava eelarvest. Aastaga on eelarve suurenenud 6,4 mln võrra. Kokku on EARK-s kaks prioriteetset suunda (PRS 1 ja 5) ja kolm meetet, mis hõlmavad mahukaid projekte. Lepingutega on kaetud 74% (108,6 mln eurot) projektide kogumaksumusest ning sellest on omakorda välja makstud 45% (48,7 mln eurot) (vt tabel 19). Kohustusi on aastaga juurde võetud 31 mln ning väljamakseid on tehtud 16,7 mln. Kõik projektid on rakendamisel ja võrreldes eelmise aastaga mahukate projektide nimekirjas muutusi ei ole.

Tabel 19. Mahukate projektide rakendamine perioodil 01.01.2007- 31.12.2012

Mahukas projekt (nimi)	Projekti kestvus (kuudes)	Projekti kogumaksumus (OF+EL osalus)	Projekti kohustused (EL osalus) (EUR)	Lepingutega kaetud maht	Projekti väljamaksud (EL osalus)	Rakendamise seis
Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt	54	31 836 348	26 673 925	31 633 350	1 448 649	Rakendamisel
Kohtla-Järve põlevkivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine	42	28 888 065	28 888 065	28 865 448	18 754 204	Rakendamisel
Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa meditsiinilinnaku II ehitusjärg	55	42 139 357	32 447 305	3 832 672	1 010 107	Rakendamisel
Pärnu Kesklinna, Ülejõe ja Rääma linnaosade ühisveevärgi ja ühis-kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine	60	21 819 926	17 120 678	21 819 926	11 892 924	Rakendamisel
Maardu linna veemajandusprojekt	53	22 534 480	15 752 148	22 486 160	15 612 343	Rakendamisel
Kokku		147 218 176	120 882 121	108 637 556	48 718 227	-

Allikad: SFCS, 23.04.2013, PRS 1 aruanne

Üldiselt võib mahukate projektide kulgemist hinnata rahuldavaks, kuna probleeme on esinenud peaaegu kõikides projektides. Vaidlused vedelkütuse erimärgistamise seaduse muudatuse tõttu on mõjutanud nii Kohtla-Järve poolkoksi prügila sulgemise projekti kui Maardu linna veemajandusprojekti elluviimist. Kohtuvaidluse tõttu on ajagraafikust maas ka Tartu Ülikooli Kliinikumi projekt. Projektide eelarvet kui ka ajakavas püsimist on mõjutanud ettenägematute asjaolude ilmumine näiteks Kohtla-Järve poolkoksi prügila sulgemisel (põleng, puudulik prügila reovee kogumise ja puhastamise süsteemi) kui Maardu linna veemajandusprojekti elluviimise käigus. Ülevaade mahukatest projektidest:

Harku valla Ühtekuuluvusfondi veemajandusprojekt

Projekti käivitamine on oluliselt viibinud, kuna toetuse saajal on TRO eritingimuste täitmiseks kulunud eeldatust kauem aega. Samuti on hanked võrreldes esialgse TRO-ga oluliselt kallinenud. TRO muudeti 11.01.2013 – suurendati toetuse summat ning pikendati ajakava. Kõik lepingud on sõlmitud ja projekti kumulatiivne täitmine on ca 7%. Töömahtu on vähendatud ca 30% võrra, nimetatud tööde rahastamiseks on esitatud taotlus IV taotlusvooru. RÜ on taotluse vastavaks tunnistanud, kuid taotluse rahastamise otsust veel tehtud ei ole.

Kohtla-Järve põlevikivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila sulgemine

Projekt on ehitusfaasis, toimub lepingute (1 ehitus, 1 projektijuhtimine, 1 inseneriteenus) täitmine. Üks materjalide müügileping on lõpetatud. 2012. a teostati töid üldjoontes plaanipäraselt, aasta alguses planeeritud väljamaksetest maksti välja aasta lõpuks 94%. Kogu projekti lepingute mahust on välja makstud 65%.

Projekti ajakava täitmine on siiski kriitiline – 16.07.2013 lõpeb TRO-s sätestatud abikõlblikkuse periood, lisaks sellele saabub 16.07.2013. a tähtaeg ka nõuetele mittevastavate tööstusjäätmete prügilate sulgemiseks. Problemaatiline on katmistööde tähtaegne lõpetamine (mahajäämus ajakavast ca 3 kuud), mis on tingitud põhiliselt eelnevast tööjooniste viibimisest ja kattmaterjali ebapiisavast tarnest 2011. aastal. On võimalik, et katmistöid ei ole võimalik 100%-liselt tähtajaks lõpetada.

2012. a alguses ilmnunud poolkoksiladestu põlengu tõttu on tööd peatatud ca 3 hektari suurusel alal ja see avaldab mõju tööde läbiviimisele ka piirnevatel aladel. Põlengu kustutamise töökava väljatöötamiseks on tehtud uuringud ja töövõtja on esitanud 2013. a veebruaris tööprogrammi koos maksumuse kalkulatsiooniga ja ajakavaga. Põlengu kustutamise rahastamiseks muudeti 2013. a aprillis investeeringute kava, kuhu lisati olemasoleva meetme määruse alusel uus projekt „Kohtla-Järve põlevikivitööstuse ohtlike jäätmete keskkonnanõuetele mittevastava prügila põlengu likvideerimine“. Põlengu kustutamisega seotud töid ei ole võimalik lõpetada projekti lõpptähtajaks.

Projekti elluviimist mõjutas oluliselt ka 2012. a alguses jõustunud vedelkütuse erimärgistamise seaduse muudatus, mille kohaselt ei ole lubatud kasutada sulgemistööl erimärgistusega kütust. Kuna sellest tingitud kulude kallinemise kompenseerimine töövõtjale viibis, vähendas töövõtja tunduvalt tööde tegemise kiirust ja teatas lepingust loobumise kavatsusest. Kulude kallinemine kompenseeriti töövõtjale detsembris 2012. a.

Tehnilistel põhjustel tuli muuta prügila reovee kogumise ja puhastamise lahendust. Puhastusseadmete rekonstrueerimiseks koostatakse uus projekt. Projekti elluviimiseks muudetakse 2013. aastal meetme „Põlevikivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate sulgemine ja korrastamine“ määrust ning sejärel lisatakse investeeringute kavva uus projekt. Selline lahendus võimaldab lõpetada prügila sulgemistööd puhasti rekonstrueerimisest sõltumatult. Eeldatav TRO tegemise aeg on 2013. a lõpp ja eeldatav puhasti rekonstrueerimise lõpetamise aeg 2014. aastal.

SA Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa meditsiinilinnaku II ehitusjärg

Projekt esitati (seoses ehitusmahu suurenemisega) EK-le kooskõlastamiseks kui suurprojekt, EK on projekti heaks kiitnud 06.06.2013.a otsusega. Projekti EK otsusega kinnitatud abikõlblikud kulud on ligikaudu 50,5 mln eurot.

Projektist on lepingutega kaetud 9% kinnitatud projekti kogumaksumusest. Väljamakseid on tehtud ligikaudu 1 miljon eurot, kuid 2013. aastal suurenevad väljamaksed hüppeliselt, kuna projekti ehitusleping on sõlmimisel ja alustatakse ehitustöödega. Kuna projekti projekteerimise hange vaidlustati ja kohtuvaidlus kestis 1,5 aastat, siis on projekti tegevused endiselt nihkes. Käesolevaga on SA TÜK II ehitusjärjekorra ehitushange läbiviidud ja ehitusleping sõlmitud. Projekti uus lõpptähtaeg on juuli 2015. a.

Projekti elluviimine ei kulge vastavalt planeeritud ajagraafikule, kuid projekt on võimalik ellu viia planeeritust suuremas mahus ja abikõlblikkuse perioodil.

Pärnu Kesklinna, Ülejõe ja Rääma linnaosade ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimine ja laiendamine

Projekt on ajakavas. Kõik lepingud on sõlmitud ja olulisi probleeme ei ole.

Maardu linna veemajandusprojekt

Projekt on 2012. a lõpu seisuga sisuliselt lõpetatud. Aruandeaastal lõpetati viimane neljast ehituslepingust. Samas osutus ettenägematute asjaolude tõttu vajalikuks täiendavate väikesemahuliste tööde teostamine Uusküla reoveepumplal (lisavõre paigaldamine), mistõttu oli vajalik pikendada abikõlblikkuse perioodi poole aasta võrra, st kuni 30.06.2013. a. Uuskülaga seotud lisalepingute (sh ka järelevalve) toetussumma on 100 000 eurot. Lisaks pooleaastase abikõlblikkuse perioodi lisandumisega vähendati ka lõpetatud ehituslepingutes mittekasutatud „ettenähtud summade“ arvelt TRO-s EL toetust 0,5 mln euro võrra. TRO muudatusotsus jõustus 12.12.2012. a.

Seoses vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmisega on pooleli vaidlus ühes ehituslepingus täiendava kütusekulu hüvitamise asjus. Juhul, kui vaie otsustatakse Töövõtja kasuks, siis on muudetud TRO-s ette nähtud 29 000 eurot toetust tehtud kulutuse hüvitamiseks.

9. ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED

- Kinnitada „Elukeskkonna arendamise rakenduskava“ 2012.a seirearuanne.

LISAD**LISA 1. TUUMIKINDIKAATORID KUMULATIIVSELT ERF JA ÜF**

Tuumikindikaatorid	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Loodud töökohtade arv	0	0	100	170,5	502	592,75			
Sh meeste töökohad	0	0	51	28,25	145,75	141,25			
Sh naiste töökohad	0	0	49	138,25	356,25	451,5			
Jäätmekäitlusprojektide arv	0	0	3	5	10	21			
Taastuvenergeetikaprojektide arv	0	0	0	5	12	16			
Lisandunud taastuvenergia tootmiskaht aastas (MWh)	0	0	0	5800	7686	11 118 ⁴⁹			
Välisõhu kvaliteedi parandamise projektide arv	0	0	0	5	12	16			
Linna- ja maapiirkondade jätkusuutlikkust ja atraktiivsust tõstvate projektide arv	0	0	10	16	173	220			
Haridusprojektide arv	0	1	17	50	78	95			
Kasu saavate õpilaste (üliõpilaste) arv	0	800	1050	4916	8002	8588			
Tervishoiuprojektide arv	0	0	0	0	3	7			

Allikad: SFCS, 23.04.2013; prioriteetsete suundade seirearuanded

⁴⁹ Toetuse saajad esitavad aruande 28.02.2013. Number võib täpsustuda.

LISA 2. RAKENDAMINE PRIORITEETSETE SUUNDADE LÕIKES

	Prioriteetne suund	Vastavaks tunnistatud taotluste arv*	Rahuldatud taotluste arv**	Vastavaks tunnistatud/rahuldatud taotluste osakaal	Kohustustega kaetud summad (EL osalus)	Lõpetatud projektid ***	Katkestatud projektid ****	Väljamaksed (EL osalus)	Mitte-abikõlblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
2007	2.7.	1	1	100%	4 136	0	0	4 136	0	5
	2.4.	3	0	0	0	0	0	0	0	0
2008	2.7.	4	4	100%	8 566	1	0	8 566	0	10,0
	2.5.	42	36	86%	71 487 164	1	0	1 917 198	0	14,2
	2.4.	94	48	51%	42 203 299	2	0	3 475 845	0	16,1
	2.3.	327	316	97%	17 707 012	235	0	6 603 154	0	1,0
	2.1.	39	23	59%	144 950 356	0	0		0	43,6
2009	2.7.	9	9	100,00%	75 323	4	0	62 727	0	12,9
	2.6.	10	4	40,00%	99 212 335	0	0	31 405 014	0	0
	2.2.	10	8	80,00%	15 903 251	0	0	6 087 733	0	32,1
	2.5.	102	96	94,12%	126 707 675	17	0	19 815 851	34 974	12,8
	2.4.	233	162	69,53%	144 580 123	46	0	61 923 073	180 424	12,5
	2.3.	1166	1079	92,54%	27 090 196	1030	1	17 663 241	1 772	1,5
2010	2.1.	87	56	64,37%	375 182 884	3	0	4 631 589	0	6,5
	2.7.	15	15	100,00%	130 048	9	0	109 659	0	0
	2.6.	35	35	100,00%	164 268 097	0	0	41 192 363	67 024	0
	2.5.	128	124	96,88%	157 109 179	50	0	59 806 790	104 929	12
	2.2.	196	73	37,24%	75 555 541	3	1	16 106 202	0	39,4
	2.4.	437	244	55,84%	217 305 757	113	1	128 958 145	225 093	31,2
	2.3.	1780	1670	93,82%	27 352 053	1538	1	20 050 162	1 772	2,3
2011	2.1.	174	88	50,57%	434 139 826	5	1	35 197 708	0	8,4
	2.1.	218	126	58%	507 032 663	12	4	143 323 874	11 799	18,3
	2.2.	273	118	43%	84 863 131	33	6	31 623 230	12 051	13,8
	2.3.	2844	2692	95%	27 844 967	2625	1	22 609 753	1 772	47

	2.4.	532	323	61%	305 319 442	182	1	187 652 078	668 051	13,2
	2.5.	139	138	99%	192 449 978	78	0	102 863 150	318 189	14,4
	2.6.	37	37	100,00%	166 543 352	3	0	52 865 687	67 024	16,7
	2.7.	19	19	100,00%	380 646	15	0	155 906	0	11
2012	2.1.	237	149	62,87%	532 339 415	28	13	292 813 311	47 438	35,6
	2.2.	279	125	44,80%	87 599 693	63	8	57 586 938	23 750	20,3
	2.3.	3918	3529	90,07%	28 760 241	3522	1	26 674 169	2 710	1,2
	2.4.	552	349	63,22%	336 165 340	221	1	239 575 260	1 397 511	18,4
	2.5.	141	139	98,58%	190 739 192	94	1	131 569 889	512 720	16,2
	2.6.	37	37	100,00%	166 294 490	9	0	77 074 006	802 683	23,3
	2.7.	23	23	100,00%	444 524	19	0	219 896	0	13,8
2012 Kokku		5187	4351	84%	1 342 342 895	3956	24	825 513 469	2 786 812	3,2

Allikad: SFCS, 23.04.2013; suundade aruanded

* nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste arv.

** taotluse rahuldamise otsuse saanud taotluste arv, millest on mahaarvatud katkestatud projektid

*** projektid, mille kohta on esitatud lõpparuanne ja millele makseasutus on kõik väljamaksed teostanud (v. a. garantii KredExi puhul).

**** katkestatud projektideks loetakse projektid, mis on katkestatud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist või mille rahuldamise otsus on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud.

LISA 3. RAKENDAMINE MAAKONDADE LÕIKES ⁵⁰

Maakond		Rahuldatud taotluste arv	%	Kinnitatud projektide kohustused (EUR)	%	Tehtud väljamaksed (EUR) *	%
Harju maakond	Absoluutsummana	1 857	41,9%	449 931 624	25,4%	272 851 094	25,4%
	Inimese kohta	0,0035	107,5%	860	65,0%	521	65%
Hiiu maakond	Absoluutsummana	33	0,7%	11 701 730	0,7%	7 199 741	0,7%
	Inimese kohta	0,0033	98,8%	1 157	87,2%	712	88,8%
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	531	12,0%	272 406 880	15,5%	121 750 370	11,3%
	Inimese kohta	0,0031	94,2%	1 596	121,7%	713	88,9%
Järva maakond	Absoluutsummana	131	3,0%	77 562 300	4,4%	49 791 236	4,6%
	Inimese kohta	0,0036	109,6%	2 142	163,9%	1375	171,4%
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	94	2,1%	40 927 446	2,4%	23 937 491	2,2%
	Inimese kohta	0,0025	77,1%	1 108	86,5%	648	80,8%
Lääne maakond	Absoluutsummana	116	2,6%	27 031 012	1,5%	19 674 885	1,8%
	Inimese kohta	0,0042	127,5%	981	74,2%	714	89%
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	178	4,0%	104 702 625	5,9%	68 637 218	6,4%
	Inimese kohta	0,0026	80,0%	1 554	117,7%	1019	127,1%
Pärnu maakond	Absoluutsummana	244	5,5%	100 568 134	5,7%	75 091 125	7%
	Inimese kohta	0,0028	83,4%	1 136	86,8%	848	105,7%
Põlva maakond	Absoluutsummana	85	1,9%	27 608 775	1,6%	21 202 562	2%
	Inimese kohta	0,0027	82,6%	886	68,0%	680	84,8%
Rapla maakond	Absoluutsummana	131	3,0%	37 957 616	2,1%	26 720 106	2,5%
	Inimese kohta	0,0036	108,1%	1 035	78,2%	728	90,8%
Saare maakond	Absoluutsummana	66	1,5%	33 153 278	1,9%	21 415 208	2,1%
	Inimese kohta	0,0019	57,4%	951	72,5%	615	67,7%
Tartu maakond	Absoluutsummana	509	11,5%	155 477 253	8,8%	74 167 076	6,9%
	Inimese kohta	0,0034	103,3%	1 041	79,0%	497	62%
Valga maakond	Absoluutsummana	70	1,6%	49 618 563	2,9%	33 045 726	3,1%
	Inimese kohta	0,0020	61,9%	1 448	113,0%	964	120,2%
Viljandi maakond	Absoluutsummana	105	2,4%	53 806 780	3,1%	39 223 614	3,6%
	Inimese kohta	0,0019	56,9%	963	74,6%	702	87,5%
Võru maakond	Absoluutsummana	110	2,5%	46 318 472	2,6%	30 216 661	2,8%
	Inimese kohta	0,0029	87,5%	1 217	93,1%	794	99%
Üleriiklikud/maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	168	3,8%	261 925 165	15,5%	189 405 638	17,6%
	Inimese kohta	0,0001	3,8%	195	15,5%	142	17,7%
Kokku	Absoluutsummana	4428	100,0%	1 750 697 653	100,0%	1 074 329 751	100,0%
	Inimese kohta	0,0033	100,0%	1 306	100,0%	802	100,0%

Allikas: SFCS, 23.04.2013

* Näitab absoluutsumma puhul protsenti koguarvust või kogusummast. Inimese kohta esitatud protsent näitab osakaalu terve riigi samast näitajast. Ehk siis näiteks taotluste arv inimese kohta maakonnas/taotluste arv inimese kohta riigis*100% ehk mitu protsenti moodustab maakonna taotluste arv inimese kohta terve riigi samast näitajast.

⁵⁰ HTA sisaldab nii EARK-i, MARK-i kui ka IARK-i projekte

LISA 4. KUMULATIIVNE FINANTSTEAVE

	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Kinnitatud programmide/projektide eelarved (EUR)				Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud, EUR)			
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Era-sektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Era-sektori osalus 2.3	Kinnitatud programme/projektide eelarved perioodi kogueelarvest (%) 2.4 (2.1+2.2+2.3) / (1.1+1.2+1.3) * 100	EL finants-eering 3.1	Eesti avaliku sektori finants-eering 3.2	Era-sektori finants-eering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud perioodi kogueelarvest (%) 3.4 (3.1+3.2+3.3) / (1.1+1.2+1.3) * 100
Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse	626 334 156	93 617 551	16 912 006	532 339 415	138 966 587	18 531 613	94%	292 813 311	43 727 310	5 486 298	46%
Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	92 032 774	9 749 659	0	87 599 693	9 715 303	347 762	96%	57 586 938	7 818 866	292 258	65%
Energiamajanduse arendamine	28 760 241	0	44 099 037	28 760 241	35 052 558	12 056 345	104%	26 674 169	34 871 022	11 199 212	99,7%
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	388 582 823	68 573 439	0	336 165 340	70 943 410	17 205 481	93%	239 575 260	51 808 895	11 374 999	66%
Hariduse infrastruktuuri arendamine	212 765 713	1 188 193	0	190 739 192	4 754 743	77 168	91%	131 569 889	1 868 575	77 168	62%
Tervishoiu ja hoolekande	169 110 222	51 457 649	0	166 294 490	26 992 332	28 977 135	101%	77 074 006	29 833 500	9 779 785	53%

infrastruktuuri arendamine											
Tehniline abi	2 759 832	0	0	444 524	0	0	16%	219 896	0	0	8%
Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	16 730 636	2 952 465	0	59%	15 213 718	2 684 774	0	53%
KOKKU	1 548 899 259	229 625 344	61 011 043	1 359 073 531	289 377 398	77 195 504	94%	840 727 187	172 612 942	38 209 720	57%

Allikas: SFCS, 23.04.2013

LISA 5. SERTIFITSEERITUD KULUD JA LAEKUMISED EUROOPA KOMISJONILT

Prioriteetne suund / meede	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Sertifitseeritud abikõlblikud kulud	Avaliku sektori panus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%)	Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemakseteta/ EL osalus	% EL eelarvest
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	Erasektori osalus					
2.1 Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse	626 334 156	93 617 551	16 912 006	305 743 038	300 256 740	41%	227 309 866	36%
2.2 Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	92 032 774	9 749 659	0	57 885 314	57 619 282	57%	52 340 525	57%
2.3 Energiamaajanduse arendamine	28 760 241	0	44 099 037	69 003 999	59 977 364	95%	27 238 421	95%
2.4 Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	388 582 823	68 573 439	0	257 585 350	248 629 362	56%	218 947 548	56%
2.5 Hariduse infrastruktuuri arendamine	212 765 713	1 188 193	0	126 234 287	126 157 118	59%	125 533 244	59%
2.6 Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	169 110 222	51 457 649	0	71 789 656	70 655 586	33%	55 041 401	33%
2.7 Horisontaalne tehniline abi	28 553 498	5 038 853	0	16 543 075	16 543 075	49%	14 061 613	49%
2.8 Tehniline abi	2 759 832	0	0	182 505	182 505	7%	182 505	7%
Kokku	1 548 899 259	229 625 344	61 011 043	904 967 224	880 021 032	49%	720 655 123	46,5%

Allikas: KA

LISA 6. PAIKVAATLUSTE KATVUS

Pr. suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	Paikvaatlusega kaetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse	149	106	71%	532 339 415	406 691 923	76%	102 018 939	19%
Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	125	90	72%	87 599 693	72 964 321	83%	46 244 391	53%
Energiamajanduse arendamine	3529	182	5%	28 760 241	25 529 630	89%	21 481 006	75%
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	349	286	82%	336 165 340	249 821 207	74%	51 480 509	15%
Hariduse infrastruktuuri arendamine	139	121	87%	190 739 192	137 122 718	72%	83 254 932	44%
Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	37	25	68%	166 294 490	146 569 697	88%	65 210 401	39%
Tehniline abi	23	10	43,5%	444 524	384 567	87%	193 278	43,5%
Horisontaalne tehniline abi*	77	74	96%	38 024 172	38 020 775	99,9%	31 337 517	82%
Kõik kokku	4428	894	20%	1 380 367 067	1 077 104 838	78%	401 220 973	29%

Allikad: SFCS, 23.04.2013; PRS „Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng“ osas EAS

* Kajastatud on „EARK“, „Majanduskeskkonnaarendamise rakenduskava“ ja „Inimressursi arendamise rakenduskava“ andmeid

LISA 7. VAIDED 2012. AASTAL

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus	RA/RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes	Edasikaebamised
1. Suund kokku		8	8 vaiet jäeti rahuldamata	4 otsust kaevati edasi
2.4.1.	Tagasinõude vaidlustamine	3	Ei rahuldatud	2
2.4.3.	Tagasinõude vaidlustamine	4	Ei rahuldatud	1
2.4.4.	Tagasinõude vaidlustamine	1	Ei rahuldatud	1
5. Suund kokku		3	1 vaie rahuldati, 2 vaiet jäeti rahuldamata	0
2.5.2.	Tagasinõude vaidlustamine	3	1 vaie rahuldati, 2 vaiet jäeti rahuldamata	0
6. Suund kokku		5	1 vaie rahuldati osaliselt, 4 vaiet jäeti rahuldamata	SA PER kaebas vaideotsused (2) edasi
2.6.1.	Tagasinõude osaline vaidlustamine	4	1 vaie rahuldati osaliselt, 3 vaiet jäeti rahuldamata	2
2.6.3.	Tagasinõude vaidlustamine	1	Ei rahuldatud	0

Allikad: SFCS, 23.04.2013; prioriteetsete suundade seirearuanded

LISA 8. MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE

Prioriteetne suund	Mõju keskkonnanahoiule	Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	Mõju infoühiskonna edendamisele	Mõju regionaalsele arengule	Mõju kodanikuühiskonna arengule	Horisontaalsele teemale positiivset mõju omavate lõpetatud projektide summa (EL osalus)
Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse	28	1	0	16	5	32 322 905
Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine	63	8	5	45	23	15 244 800
Energiamajanduse arendamine	3522	2	4	14	0	5 073 544
Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng	133	142	77	216	73	139 118 094
Hariduse infrastruktuuri arendamine	12	47	59	89	33	63 644 898
Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine	1	5	0	6	1	6 727 091
Kokku	3759	205	145	386	135	262 131 332
Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)	95%	5,2%	3,6%	9,8%	3,4%	-

Allikas: SFCS 23.04.2013

LISA 9. ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMINE SEKKUMISVALDKONDADES ⁵¹

Prioriteetne valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
03	Tehnosiire ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) vaheliste koostöövõrgustike, VKEde ja muude äriühingute, ülikoolide, igat liiki keskharidusjärgsete õppeasutuste, piirkondlike ametiasutuste, uurimiskeskuste ning teadus- ja tehnoloogiakeskuste (teadus- ja tehnopargid, tehnoloogiakeskused jne) vaheliste koostöövõrgustike parandamine	32 866 302,47
25	Linnatransport	12 273 337,29
43	Energiatõhusus, koostootmine, energiakorraldus	28 760 241,52
44	Majapidamis- ja tööstusjäätmete käitlus	44 353 183,86
45	Veemajandus ja -varustus (joogivesi)	127 644 637,79
46	Reoveepuhastus (heitvesi)	295 080 495,11
50	Tööstuspiirkondade ja saastunud maa taastamine	64 851 364,28
51	Bioloogilise mitmekesisuse ja looduskaitse edendamine (sealhulgas Natura 2000)	18 159 678,73
53	Ohtude ennetamine (sealhulgas kavade koostamine ning meetmete väljatöötamine ja rakendamine, et ennetada ja ohjata looduslikke ning tehnoloogilisi ohte)	38 346 989,12
54	Muud keskkonna säilitamise ja ohtude ennetamise meetmed	45 677 210,43
57	Muu toetus turismiteenuste parandamiseks	70 304 183,43
58	Kultuuripärandi kaitse ja säilitamine	27 218 986,58
59	Kultuuri infrastruktuuri arendamine	4 555 321,85
61	Integreeritud linna- ja maapiirkondade taaselustamise projektid	1 268 839,89
75	Haridusasutused	247 104 310,68
76	Tervishoiuasutused	144 386 760,18
77	Lastehoiuasutused	38 059 256,72
79	Muu sotsiaalne infrastruktuur	100 987 270,77
85	Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	38 057 137,69
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	411 558,48
	Määramata	0
Rahastamise vorm		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
01	Tagastamatu abi	1 362 630 513,87
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	17 736 553,00
Territoorium		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
00	Ei kohaldata	119 337 992,54
01	Linnad	778 940 770,74

⁵¹ Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II, osale C

03	Saared	24 011 574,41
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	458 076 729,18
	Määramata	0
Majandustegevuse valdkond		Võetud kohustuste EL osaluse summa (EUR)
00	Ei kohaldata	266 520 585,73
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	422 725 132,90
11	Transport	6 445 190,47
12	Ehitus	173 240 721,94
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	563 352,93
17	Avalik haldus	45 270 298,42
18	Haridus	221 841 400,03
19	Inimeste tervishoid	1 930 058,25
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	21 647 467,82
21	Keskkonnaga seotud tegevus	203 609 278,73
22	Mujal liigitamata teenindus	16 573 579,65

Allikas: SFCS, 23.04.2013

LISA 10. TEISE FONDI TÜÜPI KULUTUSTE RAHASTAMISTABEL⁵²

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku (1)	Avaliku sektori osalus (2)	Erasektori osalus	Rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku (3)	Maksed Euroopa Komisjonilt (4)
2.1	ÜF tüüpi kulud	342 026 919	336 540 621	5 486 298	342 026 919	227 309 866
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
2.2	ERF tüüpi kulud	65 698 062	65 405 804	292 258	65 698 062	52 340 525
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.3	ÜF tüüpi kulud	72 744 403	61 545 191	11 199 212	72 744 403	27 238 421
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
2.4	ERF tüüpi kulud	302 743 990	291 369 071	11 374 935	302 744 005	218 947 548
	ESF tüüpi kulud	15 164	15 084	64	15 148	15 148
2.5	ERF tüüpi kulud	133 514 792	133 437 624	77 168	133 514 792	125 533 244
	ESF tüüpi kulud	840	840	0	840	0
2.6	ERF tüüpi kulud	116 687 291	106 907 506	9 779 785	116 687 291	55 041 401
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.7	ERF tüüpi kulud	17 898 492	17 898 492	0	17 898 492	14 061 613
	ESF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
2.8	ERF tüüpi kulud	219 896	219 896	0	219 896	182 505
	Ei kohaldu	0	0	0	0	0
ESF tüüpi kulud ERF/ÜF meetmetes		16 004	15 924	64	15 988	15 148
% teise fondi tüüpi kuludest		0,001%	0,001%	0,0001%	0,001%	0,002%

Allikas: SFCS, 23.04.2013

⁵² Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 art 67 järgne tabel

LISA 11. JKS AUDITID JA MAANDUSTEGEVUSED

Auditeeritud asutus	Auditi lõpp	Tulemus*	Olulised tähelepanekud	Maandustegevused
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei kontrolli riigihangete kontroll-lehe alusel riigihangete läbiviimist meetme „Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine“ laste asenduskodude projektide puhul, kus SoM on TS	Protseduur täiendatud ja varasemad vastavad hanked kontroll-lehe alusel kontrollitud.
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud hangete järelkontrolli käigus piisavalt TS valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusliigi põhjendatust	TS ei ole väljamakset kulude osas taotlenud. Toimub eelarve vähendamine kuni 10% seadme maksumusest. Auditi täiendavale tähelepanekule, milles ei nõustatud tagasinõudmise alusega, on esitatud täiendava tõendina sotsiaalministri poolt allkirjastatud kinnituskiri, milles on näidatud, et TS ei esita vastavaid kulusid RÜ-le, RÜ kinnitab, et igal juhul vastavaid kulusid välja ei maksta ning sellega kinnitatakse, et puudub oht mitteabikõlblike kulude sertifitseerimiseks. Nimetatud kinnitus ning tagasinõude aluse mittemuutmine on auditeeriva asutusega kooskõlastatud.
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud järelkontrolli käigus piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlusliigi põhjendatust	RÜ hindas tagasinõudmise vajadust teostades täiendavad järelepärimised. TS selgitas, et täiendavad tööd olid ettenägematud, sest põhinesid Päästeameti kontrolli soovitustel. Vastavalt RÜ tagasinõuete koosolekule otsustati teha tagasinõue, kui ei tõendata Päästeameti nõudmist piisavalt. TS esitas 9.okt 2012 päästeametniku allkirjaga 7.04.2011 protokoll, milles Päästeameti nõue selgelt väljendub. RÜ hinnangul seega menetlusliigi kasutamine vastas RHSile.
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud toetuse saaja edastatud hankedokumente	RÜ teostas täiendava järelepärimise, analüüsis lepingut, pakkumisdokumente ja leidis, et kulu on abikõlblik. 7.08.2012 vastav koosoleku protokoll
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei ole kontrollinud riigihanke hankelepingu muudatuste ja reservi kasutamise vastavust RHS-le. Tuvastatud mitteabikõlblik kulu 41 461,72 eurot	RÜ on seisukohal, et vana hoone rekonstrueerimine ja selle käigus ehitusliku lahenduse muutmine on asendustöö. RÜ on koostanud TS ja endapoolsed seisukohad ning leidnud, et tööde asendamine läheb hankelepingu muutmise arvestusse ja tagasinõudmine tuleb RHS-i rikkumise tõttu. Tegemist on siseriikliku hankemenetlusega, mille mõningate lisatööde osas on toime pandud RHS § 69 lg 3 ja 4 nõudeid rikkuv käitumine. Tagasinõue toetuse saajalt 10 352,26 EUR. Vormistatud tagasinõudeks ministri käskkiri.
SoM	05.07.2012	III kategooria	RÜ ei ole põhjalikult kontrollinud tellija reservi kasutamist	Vastavalt 7.08.2012 protokollile on RÜ nõus enamjaolt auditiga ja kulud jäävad osaliselt välja maksmata. Vastavalt TS selgitustele võib pidada abikõlblikuks pistikupesade arvelt suurendatud lepingu maksumust summas 3464,72 eurot. Mitteabikõlblik kulu kokku 28 856,02 eurot.

SoM	05.07.2012	III kategooria	Riigihangete kontrollimisest ei ole tagatud piisav kontrollijalg	RÜ teostab kontrolli jooksvalt ja piisava tõhususega. Hangete kontroll-lehtesid täiendatud vastavalt auditeeriva asutuse suunistele ning korraldusametuse soovitudele.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole analüüsinud hangete järelkontrolli käigus piisavalt toetuse saaja valitud väljakuulutamisetala läbirääkimistega hankemenetlusliigi põhjendatust hanke nr 126231 puhul	Hanke läbiviimise õiguspärasus kontrollitud. Rikkumist RÜ ei tuvastanud. Info edastatud ka korraldusametusele. TS on hankemenetluse läbi viinud väljakuulutamisetala läbirääkimistega hankemenetlusena tulenevalt pädeva asutuse poolt esitatud täiendavast ettenägematust nõudest, mille esitamise kohta on väljastatud vastav kinnituskiri.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole kontrollinud hanke nr 114615 hankelepingu muudatusi ja tellija reservi kasutamist	Hankelepingu reservi kasutamise osas uuesti üle kontrollitud. RÜ hinnangul ei ole reservi kasutamisel õiguslikku alust ning tuleb algatada rikkumismenetlus, mille kohaselt kui TS on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid, nõuab otsustaja tagasi 25% tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole piisava põhjalikkusega kontrollinud, et hangete nr 120518 ja 123701 puhul ei ostetaks ehitustööde hankelepinguga asju, mis ei ole hankelepingu esemeks olevateks ehitustöödeks vajalik	Teostatud täiendav analüüs. RÜ leiab, et kõik ehituslepingu alusel soetatud asjad kuuluvad CPV koodide alusel ehitustööde hulka ja on vajalikud ehitustöö teostamiseks. Lisatud tabel kõikide soetuste kohta eraldi välja toodud analüüsiga. Hankes 123701 nõutakse tagasi proportsionaalselt osa mustapesušahti kuludest (9820 eurot), mis ei olnud kõik seotud projektiga. Täiendavalt lisatud põhjendused RH 120518 osas, kus on lisatud illustreeriva materjalina projektdokumentatsiooni väljavõtteid teatavate asjaolude selgitamiseks. Lisatud RH 123701 sisustuse ja inventari täiendavad selgitused ja materjalid.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole piisava põhjalikkusega kontrollinud, et hangete nr 122636, 128788 ja 114615 puhul ei ostetaks ehitustööde hankelepinguga asju, mis ei ole hankelepingu esemeks olevateks ehitustöödeks vajalik	Täiendav kontroll teostatud. Vastavalt TS täiendavale infole on RÜ-l piisav kindlus, et hangete puhul ei ole ostetud ehitustööde hankelepinguga asju, mis ei ole hankelepingu esemeks olevateks ehitustöödeks vajalikud. Kontroll-lehed täiendatud. CPV koodide alusel soetatud asjad kuuluvad ehitustööde alla. RH 128788 osas on toetuse saaja rakendusüksusele täiendavalt selgitatud kooskõla RHS § 4 lg 8 nõuetega 3.01.2013, vastavalt materjalidele vastust täiendatud.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole piisava põhjalikkusega kontrollinud tellija reservi kasutamist hangete nr 120518, 120783 ja 123701 puhul	Täiendav kontroll teostatud. Rikkumine tuvastati hanke 123701 puhul, tagasinõue 3431,52 EUR. Hanke 120738 puhul koostatud tellija reservi kasutamise analüüs Hanke 120518 osas on TS oma 4.12.12 kirjas kinnitanud juba varasemalt esitatut, et seoses ehitushinna kallinemisega kaetakse tellija reserviga teostatud tööd omavahenditest.
SoM	08.11.2012	III kategooria	RÜ ei ole piisava põhjalikkusega kontrollinud tellija reservi kasutamist hangete nr 120518, 120783 ja 123701 puhul	Täiendav kontroll teostatud. PJV hange 120783: RÜ on seisukohal, et: 1. Tellija reservi kasutamise tingimustega (ettenägematu) on kooskõlas muudatused, mis olid tingitud Päästeameti, tervisekaitse ja Eesti Energia täiendavatest nõuetest. 2. Elektri toitekaabli väljavahetamine ilmnenu puuduste tõttu on samuti ettenägematu asjaolu.

				<p>3. Ettenägematuteks võib hankija jaoks pidada ka vajadustele mittevastavat ruumilahendust, milles tulenes hügieeniruumide arvu suurendamine, siibripesumasinate ruumide väljaehitamine ning informatsiooni paremaks tagamiseks üldhelisüsteemi väljaehitamine.</p> <p>4. Uue mõõtekilbi paigaldamine võib olla potentsiaalselt mitteabikõlblik kulu, ammendavad toetuse saaja selgitused puudu. Potentsiaalselt mitteabikõlblike kulude osas algatab RÜ toetuse tagasinõudmise menetluse, mille raames on hankijal võimalik esitada seni esitamata argumente ja tõendeid, millest tulenevalt võib ilmneda, et rikkumise alus puudub või kui suur on rikkumise täpne ulatus.</p> <p>Valga Haigla hange 120783: Hankelepingu punktis 6.9 on ette nähtud tellija reserv 34 848 eurot. Reservi kasutamiseks sõlmiti 31.10.2011 lisa 2, milles toodud tööde maksumus oli 32 726,50 eurot. Lisa 2 sisaldab endas 16 erinevat tööd, millest on järgnevalt käsitletud neid, mille osas audit tähelepanu juhtis (6, 12, 13, 15, 16). RÜ on seisukohal, et: Punkti 6, 12 ja 16 osas oli lepinguga ette nähtud vahendite kasutamine tööde teostamiseks põhjendatud, et hankija saaks kvaliteetsema tulemuse. Isegi olukorras, kus tegu on tööde asendamisega, on tegemist RHS § 69 lg 3, 4 tingimustega kooskõlas olevate töödega. Punkti 13 puhul tuleb mustapesušahti osas teha korrektuur ning rakendada proportsiooniarvestust, kuna toetusest hüvitatud kulud katavad ka projekti raamest väljuvaid lahendusi ja funktsionaalsusi. Töö on otstarbekas ja vajalik, kuid kui mustapesušaht teenindab kogu maja, mitte ainult projektiga otseselt seotud korruseid, tuleb kohaldada proportsioonimäära. Punkti 15 osas ei saa muudatust pidada tellija reservi arvelt lubatavaks tööks ning vaadeldes muudatustöö kooskõla RHS § 69 lg 3 ja 4 tingimustega, ei saa muudatust pidada ka RHS sätetele vastavaks. Hankija on eksinud muudatustöö tegemisega seonduvalt seadusega sätestatud nõuete vastu. Punkti 13 osas algatab rakendusüksus toetuse tagasinõudmise menetluse, et mitteabikõlblike kulude osas enam makstud toetus tagasi nõuda ning punkti 15 osas algatab toetuse tagasinõudmise menetluse RHS § 69 lg 3, 4 nõuetele mittevastavusest tulenevalt Vabariigi Valitsuse 22.12.2006 määruse nr 278 § 11 lõike 6 punkti 2 alusel.</p> <p>Pärnu haigla hange 120518: Hankija on ka oma 4.12.12 kirjas kinnitanud juba varasemalt esitatut, et seoses ehitushinna kallinemisega katab Pärnu haigla tellija reserviga teostatud tööd omavahenditest.</p>
RM	10.04.2012	II kategooria	KA koordineeritav struktuurivahendite riskijuhtimise protsess ei ole olnud süsteemne	Kõik soovitusel ellu viidud, uuendatud riskijuhtimise juhendmaterjal.
RM	10.04.2012	II kategooria	KA-le ei ole tagatud paikvaatluste info piisavus ja õigsus struktuuritoetuse registris	Paikvaatluste moodul SFOS-s on uuendatud. Andmete kvaliteedi osas on teostatud suuremahuline kontroll (tulemused epos) ning edaspidiseks kvaliteedi tõstmiseks a) koostab KA kohustuslike andmeväljade täitmise kohta terviklik juhendmaterjal ja b) koostatakse andmekvaliteedi kontrolli protseduur kohustuslike andmeväljade täitmise

				kvaliteedi osas, mis integreeritakse RA või RÜ protseduuridesse. Tähtaeg 31.12.2012.
RM	10.04.2012	II kategooria	KA-I puudub piisav ülevaade projektivaliku protsessi tegelikust rakendamisest rakendusüksustes	Uuendatud KA töökorra punktis 5.4., mis käsitleb KA kontrollide protseduuri, on sätestatud, et „KA vaatab RÜ-de olulisemad protseduurid üle vähemalt kaks korda perioodi jooksul“. KA-st rakendusasutustele delegeeritud kontrollide korral lähtutakse juhendist „Juhendmaterjal RA-de järelevalve teostamiseks RÜ-des“.
RM	10.04.2012	II kategooria	KA riigihangete protseduuride kontroll ei anna kindlustunnet, et rakendusüksuste praktika riigihangete kontrollimisel on piisav võimalike vigade tuvastamiseks	KA uuendatud töökorras on reguleeritud, et olulisemate protsesside kontroll teostatakse RÜ-des minimaalselt kahel korral perioodi jooksul (TK 5.4. p 1.2.). KA-I on ülevaade sellest, kuidas RÜ-d praktikas riigihankeid kontrollivad, kuna a) uute KA riigihangete kontroll-lehtede ülevõtmise käigus oleme detailides läbi käinud kasutusele võetud kontroll-lehed; b) KA 2012 II pa kontrolliplaanis on riigihangete õiguspärasuse kontroll koos kontroll-lehtede täitmise kvaliteedi kontrolliga nendes RÜ-des, kus 2012 suvel ei teostatud erakorralisi riigihangete kontrolli teemalisi JKS auditeid.
RM	10.04.2012	II kategooria	KA teatisega esitatud kinnitus kulude kontrollimise kohta on üldsõnaline ning ei anna piisavalt teavet, millistele andmetele tuginedes on hinnang antud	KA on uuendanud teatise esitamisega kaasnevat kontroll-lehte. Teatistes tuuakse välja ettepanekud kulude mittesertifitseerimise kohta kui asjakohane (TK p 1.6.). Projektauditite ning JKS auditite järeletoimingute õigeaegsuse ja asjakohasuse kontrolli protseduur on KA töökorras uuendatud ja toimib (TK p 1.5.). Paikvaatluste andmete kvaliteetsemaks kasutamiseks on vastavasisuline SFOS arendus töös ja loodetavasti rakendub hiljemalt augustiks 2012. (Tõendusmaterjal EPO-s: KA töökord 29062012, SFOS arendus paikvaatluste moodulis juuni 2012).
RM	10.04.2012	II kategooria	KA töökorras puudub projektauditite kontrolli protsessikirjeldus ning KA ei taga projektauditite järeltegevuste tähtaegset läbiviimist	KA töökorda on lisatud (TK p 5.5.) tegevused projektauditite tähelepanekute järeltegevuste tähtaegadest kinnipidamise kontrollimiseks. (väljavõte KA TK-st lisatud EPO-sse)
RM	10.04.2012	II kategooria	KA ülesannete täitmise järjepidevus ei ole tagatud, sest töötajad vahetuvad sageli ja osade ülesannete täitmiseks olemasolev inimressurss ei ole piisav	Seire eest vastutava nõunikuna asus 19.03.2012 tööle Teele Tohver, tööülesannetega seirearuannete koostamise juhendamine ja tagasiside andmine parandusteks, aastakoosolekute korraldamine, seirega seotud järeltegevuste täitmine. 02.04.2012 alustas tööd täiendav riigihangete spetsialist, kelle peamiseks ülesandeks on riigihangete õiguspärasuse kontroll ja riigihangete järelevalve protseduuride nõuetekohasuse tagamine RA-des ja RÜ-des. Juunis vaadati üle töökoormused ning tööülesannete jaotus ning koondati kommunikatsiooni ja koolitustega seonduvad ülesanded ühe inimese kätte. Selle tulemusel lisandub järelevalvesse veel üks täiskohaga töötaja, kelle põhiülesanneteks on auditite tähelepanekute täitmise jälgimine ning JKS-de tähelepanekute analüüs ja vajadusel KA kontrollide läbiviimine.
RM	10.04.2012	II kategooria	VMT-de menetlemise protseduur ei ole vastavuses KA järelevalve üldjuhendis toodud nõuetele	Väljamaksemenetlemise protseduuri on uuendatud ja viidud vastavusse järelevalve üldjuhendiga. Protseduurid on kooskõlastatud seotud osapooltega. Praktiliselt rakendatakse uuendatud protseduure ellu alates 04.04.2012. Tõendusmaterjalina protseduurid lisatud eposse.

Sihtasutus Innove	24.07.2012	II kategooria	RÜ ei kontrolli riigihangete läbiviimist 3.05.2012 kinnitatud täiendatud kontroll-lehe alusel meetmete puhul, mida rahastatakse ESF-st.	Soovitus on rakendatud, kõik ülekontrollitud hanked osutusid korrektseteks, rikkumisi ei tuvastatud
Sihtasutus Innove	24.07.2012	II kategooria	RÜ ei ole hangete järelkontrolli käigus korrektselt hinnanud hankelepingu maksumuse suurendamise põhjendatust.	RÜ palus 14.09.2012 esitada täiendavaid selgitusi ja põhjendusi ning võimalikke tõendavaid dokumente hankelepingu muutmise osas. Kontrolli tulemusel on rakendusüksus veendumusel, et: 1) Kohviku- ja baarilettide kinnitusbarjäärade osas ei saanud hankija ette näha, et kinnitusbarjäärid kuuluvad väljastusliini komplekti, kuna hanke nr 118581 tehnilise kirjelduse aluseks olevas projektis ei ole eraldi välja toodud kinnitusbarjääre. Hankija eeldas, et hanke aluseks olev projektis on välja toodud kõik hanke objektiks olevate asjade tehnilised parameetrid ja füüsilised omadused. RÜ-le saadetud hanke kirjavahetusest pakkujatega ei ole samuti tekkinud küsimust, et väljastusliinide kinnitamiseks on vaja kinnitusbarjääre. Tegemist on projekteerimisveaga, mida hankija ei saanud ette näha, kuivõrd hankija saab eeldada projekteerija professionaalsust. Projektivea parandamata jätmine oleks täielikult ohtu seadnud hankelepinguga taotletud eesmärgi saavutamise, kuna lettide valmistaja ei olnud nõus kandikuradasid lettide külge paigaldama. Tellitud tööd olid hankelepingu täitmiseks vältimatult vajalikud ja ei oleks olnud võimalik ilma nende töödeta objekti funktsionaalselt käiku anda ega töö teostajalt tervikuna vastu võtta. Seega on toetuse saaja järginud RHS §69 lõikest 3 tulenevat nõuet. 2) Toetuse saaja kinnitab, et lae kõrguse muutmise tingis tuleohutusnõuetele vastavusse viimine seoses täiendava villalae paigaldamisega tuletõkkeks. Ehituskoosoleku protokollides nr 19-22 on antud probleemi ka käsitletud, kuid protokollidest ei tule välja lahendus. Samuti ei ole olemas Päästeameti poolt väljastatud nõuet paigaldada tuletõkkeks täiendav villalagi raamatukoguhoidlale. Seega pole Raamatukoguriulite mõõtmete muutmise ja sellega seotud maksumuse suurenemise piisavalt põhjendatud ning RÜ ei saa lugeda raamatukoguriulite mõõtmete muudatust ettenägematuks asjaoluks. RÜ on koostanud tagasinõude otsuse nr 4-3/1667, 28.12.2012.
EAS	10.07.2012	II kategooria	KA juhiseid järelkontrolli läbiviimiseks ei olnud alati järgitud	EAS vaatas täiendavalt üle vastavad kontroll-lehed ning viis sisse täiendused, tõendusdokumendid lisatud
EAS	10.07.2012	II kategooria	RHS-i rikkumise korral ei tuvastatud mitteabikõlblikke kulusid	EAS koostas ja tuginedes täpsustavatele selgitustele RM-i poolt esitas tabeli väiksemate puudustega riigihangetest ning seal esinenud hinnangulistest mitteabikõlblikest kuludest ja potentsiaalsetest tagasinõuetest
EAS	13.07.2012	II kategooria	Hangete nõuetele vastavuse kontroll-lehel (kuni 15. märts 2012. a) olevad küsimused ei	EAS tuvastas siseriiklikku riigihanke piirmäära ületanud riigihanked, mis ei ole eelnevalt läbinud ja ei läbi tugevdatud riigihangete kontrolli (riigihangete ekspertisi) ja riigihanked, mis ei olnud riigihangete järelkontrolli aluseks olnud väljavõtete teostamise

			andnud piisavat kindlustunnet, et toetuse saaja on järginud riigihangete teostamise korda siseriiklikku piirmäära ületanud hangete osas	ajaks lõpetatud ning teostas nende üle tugevdatud riigihangete kontrolli. Kontroll-lehed on lisatud käesoleva tähelepaneku lisadokumentidena.
EAS	13.07.2012	II kategooria	Riigihangete kontrollimisel ei järgita neljasilmaprintsiipi või ei järgita neljasilmaprintsiipi õigeaegselt	EAS arutas antud teemat RA (MKM, SiM) esindajatega (11.09.2012) ning on seisukohal, et jätkuvalt kasutatakse ühtset lähenemist nii programmide riigihangete kontrollimise kui toetuse saajate siseriiklikku piirmäära ületanud hangete kontrolli osas. Vastavalt järelevalve juhendile (p.1.1.) võib olla VMT teine kontroll osaline ning seda võib teostada ka paikvaatluse käigus. Väljavõtte juhendist: „Nelja-silma printsiip: VMT menetlemisel peab kulude abikõlblikkust olema hinnanud kaks erinevat inimest, kusjuures teine kontroll võib olla osaline ning seda võib teostada ka paikvaatluse käigus. Juhul, kui teine kontroll tuvastab mitteabikõlblikke kulusid, tuleb valimit suurendada. Paikvaatluste teostamisel veendub vahetu juht või teine isik kontroll-lehe alusel ja lisadokumentide (sh fotode) alusel, et paikvaatlus viidi läbi piisavas ulatuses ning kontroll-jälg sellest on piisav., Vastavalt järelevalve juhendile teostab programmide puhul teisest kontrolli RA (MKM) peale VMT menetlemist. Teisene kontroll MKM poolt toimub paikvaatlustena 100%-lt kõigi programmide puhul. Üle kahe aasta kestvate programmide korral tehakse reeglina mitu paikvaatlust. Hankeid kontrollitakse paikvaatluse käigus valimi alusel. Toetuse saajate siseriiklikku piirmäära ületanud hangete puhul hindame riskitaset pisut suuremaks ning seetõttu teostab teisest kontrolli järelevalve hankespetsialist 100%-liselt enne viimast väljamaksetaotluse menetlemist. Ülaltoodud selgitusest lähtuvalt on neljasilmaprintsiibi rakendamine tagatud ning kuna sama lähenemine on ka teistes RÜ-des kasutusel, siis jätkatakse EAS-s olemasoleva praktika kasutamist.
EAS	13.07.2012	II kategooria	Riigihangete kontrollimisest ei ole tagatud piisav kontrollijälg	Lisatud Aruande kontroll-lehele K3V10 nõude sisestada kontroll-lehele aruandes sisaldunud hangete viitenumbrid RHR-st Lisatud Hanke ekspertiisi kontroll-lehele juhise, misjuhul tuleb täita Märkuste lahter.

Allikad: SFCS, 23.04.2013; prioriteetsete suundade seirearuanded

LISA 12. RIKKUMISED 2009-2012

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Pr. suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2009	EAS/2007-2013/09/03/01	EE/09/10015/FD/1	2.4	2.4.3	614	178 757,68
2009	INNOVE/2007-2013/09/01/01	-	2.5	2.5.2	IRQ 0	0,00
2009	INNOVE/2007-2013/09/03/01	EE/09/10016/FD/1	2.5	2.5.2	614	34 622,33
2009	INNOVE/2007-2013/09/04/02	EE/09/10017/FD/2	2.5	2.5.2	614	35 447,94
2010	KIK/2007-2013/10/01/04	EE/10/10033/FD/4	2.2	2.2.3	213	29 465,19
2010	EAS/2007-2013/10/08/02	EE/10/10001/FD/2	2.4	2.4.3	210	49 349,06
2010	EAS/2007-2013/10/12/01	-	2.4	2.4.1	614	5353,17
2010	EAS/2007-2013/10/22/02	EE/10/10029/FD/2	2.4	2.4.3	614	19 901,96
2010	EAS/2007-2013/10/23/02	EE/10/10022/FD/2	2.4	2.4.3	614	119 677,84
2010	EAS/2007-2013/10/24/02	EE/10/10023/FD/2	2.4	2.4.3	614	79 100,23
2010	EAS/2007-2013/10/25/02	EE/10/10024/FD/2	2.4	2.4.3	614	309 163,82
2010	EAS/2007-2013/10/26/02	EE/10/10028/FD/2	2.4	2.4.3	614	69 612,59
2010	EAS/2007-2013/10/29/01	EE/10/10030/FD/1	2.4	2.4.1	614	15 038,02
2010	EAS/2007-2013/10/31/03	-	2.4	2.4.1	614	6315,18
2010	EAS/2007-2013/10/35/01	EE/10/10027/FD/1	2.4	2.4.1	614	29 433,23
2010	EAS/2007-2013/10/40/02	EE/10/10041/FD/2	2.4	2.4.1	614	15 846,26
2010	EAS/2007-2013/10/51/01	-	2.4	2.4.2	614	4785,96
2010	INNOVE/2007-2013/10/06/06	EE/10/10003/FD/6	2.5	2.5.2	614	333 967,15
2010	INNOVE/2007-2013/10/07/03	EE/10/10004/FD/3	2.5	2.5.1	325	12 715,97
2010	INNOVE/2007-2013/10/09/05	EE/10/10013/FD/5	2.5	2.5.2	614	12 032,50
2010	INNOVE/2007-2013/10/10/02	EE/10/10021/FD/2	2.5	2.5.2	614	24 226,99
2010	INNOVE/2007-2013/10/11/01	-	2.5	2.5.2	614	4877,63
2010	SOM/2007-2013/10/01/04	EE/10/10042/FD/2	2.6	2.6.1	614	75 850,37
2011	KIK/2007-2013/11/02/02	EE/11/10006/FD/2	2.2	2.2.1	850	276 162,16
2011	KIK/2007-2013/11/04/01	EE/11/10012/FD/1	2.2	2.2.5	614	15 775,34
2011	KIK/2007-2013/11/05/02	-	2.1	2.1.2	614	8286,48
2011	KIK/2007-2013/11/06/01	EE/11/10016/FD/1	2.2	2.2.3	614	15 976,27
2011	KIK/2007-2013/11/07/02	-	2.1	2.1.1	325	2730,86
2011	KIK/2007-2013/11/08/01	-	2.2	2.2.5	611	546,37
2011	KIK/2007-2013/11/09/01	EE/11/10020/FD/1	2.2	2.2.3	614	49 493,33
2011	KIK/2007-2013/11/10/01	EE/11/10019/FD/1	2.2	2.2.3	614	31 320,00
2011	KIK/2007-2013/11/11/01	EE/11/10017/FD/1	2.2	2.2.3	614	39 154,18

2011	KIK/2007-2013/11/12/01	EE/11/10018/FD/1	2.2	2.2.3	614	32 842,30
2011	KIK/2007-2013/11/13/01	EE/11/10022/FD/1	2.2	2.2.3	614	36 237,90
2011	KIK/2007-2013/11/14/01	-	2.2	2.2.3	614	45,00
2011	KIK/2007-2013/11/15/01	EE/11/10026/FD/1	2.2	2.2.3	614	12 050,54
2011	KIK/2007-2013/11/16/01	-	2.1	2.1.1	614	1953,62
2011	KIK/2007-2013/11/17/01	-	2.2	2.2.6	614	464,40
2011	KIK/2007-2013/11/18/01	-	2.2	2.2.7	614	247,33
2011	EAS/2007-2013/11/53/02	EE/11/10009/FD/2	2.4	2.4.1	614	21 931,28
2011	EAS/2007-2013/11/55/03	EE/11/10005/FD/3	2.4	2.4.1	614	697,92
2011	EAS/2007-2013/11/56/01	EE/11/10008/FD/1	2.4	2.4.1	614	13 315,90
2011	EAS/2007-2013/11/65/02	-	2.4	2.4.3	614	4352,25
2011	EAS/2007-2013/11/67/03	EE/11/10015/FD/3	2.4	2.4.3	614	32 307,47
2011	EAS/2007-2013/11/74/01	EE/11/10021/FD/1	2.4	2.4.1	614	29 038,07
2011	EAS/2007-2013/11/75/01	-	2.4	2.4.1	614	4906,10
2011	EAS/2007-2013/11/78/03	EE/11/10024/FD/3	2.4	2.4.1	614	13 107,77
2011	EAS/2007-2013/11/82/01	EE/11/10030/FD/1	2.4	2.4.1	614	20 423,08
2011	EAS/2007-2013/11/85/01	-	2.4	2.4.3	811	9030,81
2011	EAS/2007-2013/11/86/03	EE/11/10031/FD/3	2.4	2.4.3	614	42 813,48
2011	EAS/2007-2013/11/89/01	-	2.4	2.4.1	325	3989,23
2011	EAS/2007-2013/11/92/02	EE/11/10028/FD/2	2.4	2.4.1	614	14 080,90
2011	EAS/2007-2013/11/93/05	EE/11/10029/FD/5	2.4	2.4.2	614	25 613,86
2011	INNOVE/2007-2013/11/15/04	EE/11/10003/FD/4	2.5	2.5.2.	614	90 906,48
2011	INNOVE/2007-2013/11/16/04	-	2.5	2.5.2.	325	198,77
2011	INNOVE/2007-2013/11/19/04	EE/11/10007/FD/4	2.5	2.5.1.	614	88 985,56
2011	INNOVE/2007-2013/11/20/02	EE/11/10010/FD/2	2.5	2.5.3.	614	6 177,12
2011	INNOVE/2007-2013/11/21/03	EE/11/10011/FD/2	2.5	2.5.1.	325	18 620,85
2011	INNOVE/2007-2013/11/27/01	-	2.5	2.5.2.	325	119,79
2011	INNOVE/2007-2013/11/28/06	EE/11/10034/FD/6	2.5	2.5.2	614	56 841,59
2011	INNOVE/2007-2013/11/29/02	EE/11/10027/FD/1	2.5	2.5.2	614	15 623,10
2012	KIK/2007-2013/12/19/01	-	2.2	2.2.6	614	5694,00
2012	KIK/2007-2013/12/20/01	-	2.2	2.2.6	614	2139,76
2012	KIK/2007-2013/12/21/01	-	2.2	2.2.6	614	279,84
2012	KIK/2007-2013/12/22/02	-	2.2	2.2.6	614	514,62
2012	KIK/2007-2013/12/23/02	-	2.2	2.2.4	614	3504,00
2012	KIK/2007-2013/12/24/01	EE/12/10002/FD/1	2.1	2.1.6	213	479 976,48
2012	KIK/2007-2013/12/25/02	EE/12/10001/FD/2	2.1	2.1.1	614	17 077,28

2012	KIK/2007-2013/12/26/02	-	2.1	2.1.2	614	5139,18
2012	KIK/2007-2013/12/27/02	EE/12/10003/FD/2	2.1	2.1.1	614	14 540,89
2012	KIK/2007-2013/12/28/01	-	2.1	2.1.1	325	1647,20
2012	KIK/2007-2013/12/29/01	-	2.1	2.1.1	614	2855,06
2012	KIK/2007-2013/12/30/01	-	2.2	2.2.3	811	3585,60
2012	KIK/2007-2013/12/31/01	-	2.2	2.2.6	614	346,50
2012	EAS/2007-2013/12/105/04	EE/12/10008/FD/4	2.4	2.4.4	614	36 047,75
2012	EAS/2007-2013/12/108/02	EE/12/10010/FD/2	2.4	2.4.4	614	982 104,81
2012	EAS/2007-2013/12/109/02	EE/12/10011/FD/2	2.4	2.4.4	614	278 031,26
2012	EAS/2007-2013/12/112/01	EE/12/10006/FD/1	2.4	2.4.1	614	31 527,90
2012	EAS/2007-2013/12/128/03	EE/12/10029/FD/3	2.4	2.4.1	614	14 656,95
2012	EAS/2007-2013/12/132/03	EE/12/10017/FD/3	2.4	2.4.1	614	23 657,83
2012	EAS/2007-2013/12/133/01	-	2.4	2.4.3	614	4485,95
2012	EAS/2007-2013/12/136/03	EE/12/10022/FD/3	2.4	2.4.3	614	22 412,74
2012	EAS/2007-2013/12/141/02	-	2.4	2.4.1	614	5207,59
2012	EAS/2007-2013/12/142/02	EE/12/10082/FD/2	2.4	2.4.1	614	12 894,46
2012	EAS/2007-2013/12/144/03	EE/12/10023/FD/3	2.4	2.4.3	614	15 417,42
2012	EAS/2007-2013/12/145/04	EE/12/10028/FD/4	2.4	2.4.1	614	170 033,24
2012	EAS/2007-2013/12/146/02	EE/12/10027/FD/2	2.4	2.4.1	IRQ 0	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/147/03	-	2.4	2.4.1	614	3501,67
2012	EAS/2007-2013/12/148/02	-	2.4	2.4.1	614	9 742,95
2012	EAS/2007-2013/12/149/02	EE/12/10026/FD/2	2.4	2.4.1	IRQ 0	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/156/01	EE/12/10032/FD/1	2.4	2.4.1	IRQ 0	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/157/01	-	2.4	2.4.1	614	2978,32
2012	EAS/2007-2013/12/159/01	EE/12/10052/FD/1	2.4	2.4.2	614	32 890,10
2012	EAS/2007-2013/12/160/02	-	2.4	2.4.1	614	60,70
2012	EAS/2007-2013/12/161/02	EE/12/10034/FD/2	2.4	2.4.2	614	2796,64
2012	EAS/2007-2013/12/162/02	EE/12/10035/FD/2	2.4	2.4.1	IRQ 0	0,00
2012	EAS/2007-2013/12/163/02	EE/12/10036/FD/2	2.4	2.4.1	614	21,64
2012	EAS/2007-2013/12/164/02	-	2.4	2.4.1	614	60,20
2012	EAS/2007-2013/12/166/01	-	2.4	2.4.2	614	3768,14
2012	EAS/2007-2013/12/191/01	-	2.4	2.4.3	614	3682,21
2012	EAS/2007-2013/12/193/01	-	2.4	2.4.2	614	1037,73
2012	EAS/2007-2013/12/221/02	EE/12/10049/FD/2	2.4	2.4.3	614	13 517,84
2012	EAS/2007-2013/12/229/01	-	2.4	2.4.1	614	8 314,33
2012	EAS/2007-2013/12/230/02	EE/12/10088/FD/2	2.4	2.4.1	614	2631,39
2012	EAS/2007-2013/12/231/02	EE/12/10084/FD/2	2.4	2.4.1	614	2639,07

2012	EAS/2007-2013/12/235/01	-	2.4	2.4.3	325	10 443,38
2012	EAS/2007-2013/12/236/01	-	2.4	2.4.3	614	13 359,01
2012	EAS/2007-2013/12/237/02	EE/12/10086/FD/2	2.4	2.4.1	614	106 851,82
2012	INNOVE/2007-2013/12/30/01	-	2.5	2.5.2	325	3707,26
2012	INNOVE/2007-2013/12/31/01	-	2.5	2.5.2	IRQ 0	0,00
2012	INNOVE/2007-2013/12/32/03	-	2.5	2.5.2	614	9786,87
2012	INNOVE/2007-2013/12/33/03	-	2.5	2.5.2	325	4015,80
2012	INNOVE/2007-2013/12/34/01	-	2.5	2.5.2	325	5246,19
2012	INNOVE/2007-2013/12/35/01	-	2.5	2.5.2	IRQ 0	0,00
2012	INNOVE/2007-2013/12/37/03	EE/12/10030/FD/3	2.5	2.5.3	614	1310,64
2012	INNOVE/2007-2013/12/38/02	EE/12/10050/FD72	2.5	2.5.2	614	4471,18
2012	INNOVE/2007-2013/12/39/02	-	2.5	2.5.2	614	8557,34
2012	INNOVE/2007-2013/12/41/02	-	2.5	2.5.2	614	3634,08
2012	INNOVE/2007-2013/12/42/03	-	2.5	2.5.2	614	8194,41
2012	SOM/2007-2013/12/02/03	EE/12/10014/FD/3	2.6	2.6.1	614	1 030 131,44
2012	SOM/2007-2013/12/03/01	-	2.6	2.6.3	611	9652,23
2012	SOM/2007-2013/12/04/01	-	2.6	2.6.3	614	7250,60
2012	SOM/2007-2013/12/05/01	-	2.6	2.6.3	614	3190,27
2012	SOM/2007-2013/12/06/01	EE/12/10021/FD/2	2.6	2.6.3	614	65 190,11
2012	SOM/2007-2013/12/07/01	EE/12/10020/FD/1	2.6	2.6.1	325	20 907,34
2012	SOM/2007-2013/12/08/01	EE/12/10051/FD/1	2.6	2.6.3	614	58 950,78
2012	SOM/2007-2013/12/09/01	EE/12/10087/FD/1	2.6	2.6.1	614	147 635,91
2012	SOM/2007-2013/12/13/01	-	2.6	2.6.3	614	3431,52
2012	SOM/2007-2013/12/15/01	EE/12/10089/FD/1	2.6	2.6.3	614	10 352,26
2012	SOM/2007-2013/12/19/01	-	2.6	2.6.2	614	5404,47
2012	SOM/2007-2013/12/20/01	-	2.6	2.6.2	614	4966,86
Kokku						6 268 746,03

Allikad: SFCS, 23.04.2013; KA

LISA 13. RISKID JA MAANDAMISTEGEVUSED SUUNDADE LÕIKES 2012. AASTAL

Pr. suund	Risk	Ettevõttud/Ettevõetavad maandamistegevused	Vastutaja	Tähtaeg	Staatus (eelmise perioodi lahendatud riske ei kajastata)
PRS 4	Kui mitteabikõlblikud kulud tuvastatakse peale väljamakseid, esineb risk, et tagasinõutavate summade tagastamiskohustus jääb riigile (dokumentide säilitustähtaegu ei täideta, hangitud vara ei säilitata/kasutata sihtotstarbeliselt, riigihangete läbiviimisel ei järgita seadust, abikõlblikkusreeglid on mitmetiõlgendatavad, riigiabi- või riigihangete reeglistiku rikkumine, puudulik järelevalve rakendusüksuste menetlusprotseduuride üle vms).	Järelevalve läbi EAS-i ning Siseministeeriumi (tagada pidev ressurss - raha ja inimesed)	SiM	jooksvalt	
PRS 4	Osa välisvahendeid jääb perioodi lõpuks kasutamata (tähtajareeglite n+1 või n+2/3 täitmatajätmine). Rahastamisotsuste ja riigihangete vaidlustamine, hangete tühistamine, projektide elluviimise venimine (sh aruandluse viibimine), kohalike omavalitsuste finantsilised tegevuspiirangud vms.	Vabanevate vahendite ja tekkivate jääkide kasutusvõimaluste kavandamine ning nende elluviimiseks vajalike meetme määruste täiendamine, voorude väljakuulutamine. Pidev projektide seire läbi EAS-i, toetuse saajate teavitus ja koolitus riigihangete ja aruandluse osas. Kui automaatselt vähenevad ka tehnilise abi vahendid, siis vajalike summade kavandamine eelarvesse.	SiM	jooksvalt	
PRS 4	Toetuse saajate hangetega seotud riskid	Järelkontroll ja järeltegevused probleemsete projektide osas. Hankefunktsiooni täiendava analüüsi läbiviimine.	EAS	2012-2013 I poolaasta	Maandamistegevused osaliselt ellu viidud, osaliselt pooleli
PRS 4	Väiksemate omavalitsuste madal kompetents projektide tegevuste planeerimisel ja elluviimisel	Kontroll-lehtede uuendamine, toetuse saajate hangete tugevdatud kontroll, sh eelnõustamine	EAS	Teostatud, jätkub jooksvalt	Maandamistegevused osaliselt ellu viidud, osaliselt pooleli
PRS 4	Kallinenud ehitushinnad, mis võimaldavad viia ellu tegevusi piiratud mahus	Toetuse saajate hangete tugevdatud kontroll, sh eelnõustamine	EAS	Teostatud, jätkub jooksvalt	Maandamistegevused osaliselt ellu viidud, osaliselt pooleli
PRS 4	Suurenenud töömaht tulenevalt hangete järelkontrollist, kasvavast tagasinõuete, vaiete ja kohtuvaidluse mahust	Personaliresursi analüüsi läbiviimine, protsesside parendamine	EAS	Jooksev	Maandamistegevused pooleli

PRS 5	Väljamaksete tegemine: toetuse saaja vähese projektijuhtimise kogemuse tõttu kasvab oluliselt RÜ koordinaatori töömaht	Toetuse saajate nõustamine, infopäevade korraldamine	RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Hangete korraldus: RÜ koordinaatori pädevus ei pruugi olla piisav RH-ga seonduvaid dokumentide ja tegevuste täielikuks hindamiseks	RH-kontroll-leht, koolitused, juristide tugi, KA juhised	RÜ, KA	Pidev tegevus	Maandamistegevused rakendatud
PRS 5	Hangete korraldus: erinevate osapoolte seisukohad RHS tõlgendamisel muudavad otsuste tegemise (sh ka rikkumised ja osalised väljamaksed) RH osas järjest keerulisemaks	Kohtumised, arutelud	RÜ, RA, KA, AA	Pidev tegevus	Vastavalt vajadusele
PRS 5	Hangete korraldus: RA seisukohad projektide hangete osas on kaasa toonud mitteabikõlblikke kulusid ja pikki vaidlusi	Toetuse saajate nõustamine	RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Seire: kui kriitilisel hetkel RÜ infovahetuskanalid ei tööta, võib tekkida erinevaid probleeme	Infovahetuskanalite täpsustamine, maandamismeetmete kirjeldamine ja piisavuse hindamine	RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Auditid ja muud välised kontrollid: kontrolli sattuvad ühed ja samad projektid, mille tulemusena teised jäävad tähelepanuta ning auditeeritavad on kurnatud	RÜ väline risk, sisemine maandamistegevus puudub	RA, AA, RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 5	Auditid ja muud välised kontrollid: Maksete sertifitseerimisel või muudes aspektides tekkinud probleemide korral ei teavitata RÜ-d õigeaegselt järeltegevustest ning probleemi lahendamisel võib esineda olukord, kus RÜ põhiülesannete täitmine on olulisel määral häiritud.	RÜ väline risk, sisemine maandamistegevus puudub	RA, AA, KA, MA	Pidev tegevus	Vastavalt vajadusele
PRS 5	Muud riskid: töötajate motivatsioon pingelises olukorras ja turukonkurentsis võib hakata kiiresti langema	Motivatsioonisüsteem, ametikohtade hindamine	RÜ	Pidev tegevus	Lahendamisel
PRS 6	SF rakendamine ei ole efektiivne kuna personali pole piisavalt - väikeses struktuuris on raskendatud asendused (kompetents, teadmised ja sellest tulenev kvaliteet), koormus audititest/ kontrollidest tulenevalt mõjutab jooksva tööga tegelemist ja probleemide ennetamist.	Hoiame vajadusel kasvõi riigieelarve toel töötajaid lühiajaliselt dubleeritult.			
PRS 6	Töötajate kuulumisega mitmete toetuse saajate nõukogudesse on kohustuste lahususe täitmine väga komplitseeritud	Kohustuste lahusus on olemasolevate võimaluste piires püütud tagada.			
PRS 6	Personal ei ole motiveeritud ja volavus suur (sh palgalõhe SF vahendeid administreerivates asutustes)	Võimaldada konkurentsivõimelise palga maksmist selleks EK poolt ettenähtud tehnilisest abist.			

PRS 6	Kõrged riskid realiseeruvad (finantsmõju, eesmärkide mittedaavutamine, mainerisk) sest riskide maandamise meetmeid ei rakendata piisavalt (sh ei integreerita arenduses, koolituses, järelvalves, puudub riskijuht)	Kohustuste lahusus on võimaluste piires tagatud			
PRS 6	Rahastamisotsus tühistatakse ja maksed viibivad/tehakse tagasinõuded, sest toetuse saaja ei ole piisavalt teadlik oma kohustustest/reeglistest	Rohkem otsesuhtlust TS-iga. Näiteks juhul kui on olulised negatiivsed otsused, siis lisaks otsuse vormistamisele kaaluda TS kohtumist ja otsuse selgitamist.	RÜ		
PRS 6	Rikkumiste (mitteabikõlblikud kulud) ja tagasinõuete oht, sest: a) riigihangete eel/järelkontroll ei toimi b) TS ei tunne nõudeid või ei vii hankeid läbi protseduuriliselt korrektselt	Hankekontrolli protsessi tõhustada koolituste ja tihedamate konsultatsioonidega Rahandusministeeriumi riigihangete osakonnaga. Varasemate hangete järelkontroll.	RÜ	I kvartal 2013	
PR PRS 6S 6	Süsteemsed vead struktuuritoetuse rakendamise süsteemis ja nõrkade kohtadega ei tegeleta: ei pöörata piisavalt tähelepanu probleemide/leidude lahendamisele (auditi/paikvaatluste soovitude rakendamine), puudub ülevaade soovitud/leidudest	Ajakohased protseduurid ja korrektselt läbiviidud järelvalvetegevused	RÜ, RA	I kvartal 2013	
PRS 6	Rikkumisi ei menetleta piisava kvaliteediga majasisesed ja/või riigiasutuste vahelised vaidlused SF eri rollide vahel, puudub konkreetne lahendusskeem, kuna riik ei saa riigi vastu kohtusse minna	Sisuliselt muudetav uuel perioodil.	RÜ, RA		
PRS 6	Seire ja hindamine ei ole piisav/kvaliteetne. SFOSi sisestatud vigaseid andmeid (indikaatorid, finantsnäitajad) ning andmeid ei ole sisestatud tähtajaliselt	RA analüüsib andmeid, edastab RÜ-le tähelepanekud ja jooksvalt viiakse sisse parandusi.	RÜ, RA		

Allikad: Prioriteetsete suundade seirearuanded seisuga 31.12.2012

LISA 14. RAKENDUSKAVA PRIORITEETSED SUUNAD JA MEETMED

Prioriteetne suund/ Meetme nimetus	Rakenduskeem (avatud voor, investeeringute kava, programm)	Meetme määruse kinnitamise aeg	Eelarve (EL osalus)
2.1. Veemajanduse ja jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ning välisõhu kaitse			626 334 156
Veemajanduse infrastruktuuri arendamine	avatud taotlemine	13.03.08	425 034 552
Vooluveekogude seisundi parandamine	investeeringute kava	02.02.09	7 881 467
Vooluveekogude seisundi parandamine	avatud taotlemine	05.07.10	9 586 747
Tõkestusrajatiste inventariseerimine vooluveekogudel kalade rändetingimuste parandamiseks	programm	05.10.10	1 705 280
Jääkreostuse likvideerimine endistel sõjaväe- ja tööstusaladel	investeeringute kava	13.02.09	19 173 495
Põlevkivitööstuse nõuetele mittevastavate prügilate (poolkoksi mäed) sulgemine ja korrastamine	investeeringute kava	01.08.08	54 324 901
Põlevkivienergeetika jäätmehooldlate (tuhaväljade) sulgemine ja tuhaärastussüsteemi uuendamine	investeeringute kava	25.09.09	13 021 824
Nõuetele mittevastavate tavajäätmeprügilate sulgemine	avatud taotlemine	13.03.08	24 264 339
Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuste ladestusala laiendamine	avatud taotlemine	13.04.09	3 195 582
Jäätmete kogumise, sortimise ja taaskasutusse suunamise arendamine	avatud taotlemine	03.08.09	46 016 387
Ladestusalaga jäätmekäitluskeskuse rajamine Kagu-Eestisse	avatud taotlemine	19.04.09	3 195 582
Säästva transpordi arendamine	avatud taotlemine	21.09.2012	18 934 000
2.2. Säästva keskkonnakasutuse infrastruktuuride ja tugisüsteemide arendamine			92 032 774
Looduse mitmekesisuse säilitamine	investeeringute kava	02.11.2009	11 951 478
Looduse mitmekesisuse säilitamine	avatud taotlemine	09.08.2009	5 112 932
Kaitsealade kaitsekorralduskavade ja liikidele tegevuskavade koostamine looduse mitmekesisuse säilitamiseks	programm	29.09.2009	4 665 550
Keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamine	avatud taotlemine	07.12.2009	22 369 077
Keskkonnajärelevalve arendamine	investeeringute kava	25.09.2009	6 391 165
Keskkonnaseire arendamine	investeeringute kava	10.07.2008	1 661 703
Keskkonnaseire ja andmehõive arendamine	programm	13.10.2011	1 533 879
Keskkonna hädaolukordadeks valmisoleku parandamine	investeeringute kava	12.07.2009	38 346 990
2.3. Energiamaajanduse arendamine			28 760 241
Taastuvenergiaallikate laialdasem kasutamine energia tootmiseks	avatud taotlemine	24.03.09	8 850 693
Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamine	avatud taotlemine	12.06.08	1 724 480
Korterelamute renoveerimislaen	programm	05.12.08	17 736 553
Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest	programm	28.04.08	448 515
2.4. Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng			388 582 823

Kohalike avalike teenuste arendamine	investeeringute kava	01.11.2007	144 056 856
Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine	avatud taotlemine	01.11.2007	100 733 487
Linnaliste piirkondade arendamine	investeeringute kava	25.05.2008	56 625 721
Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide arendamine	investeeringute kava	09.06.2008	31 537 002
Kompetentsikeskuste arendamine	avatud taotlemine	16.07.2009	19 173 494
Internetiühenduste kättesaadavuse parandamine uue põlvkonna elektroonilise side võrgu kasutuselevõttuga piirkondades	avatud taotlemine	18.02.2011	12 782 330
Gümnaasiumivõrgu korrastamine	avatud taotlemine	07.10.2012	23 673 933
2.5. Hariduse infrastruktuuri arendamine			212 765 713
Avatud noortekeskuste, teavitamis- ja nõustamiskeskuste ning huvikoolide kaasajastamine	investeeringute kava	14.01.2008	20 199 277
Kutseõppeasutuste õppekeskkonna kaasajastamine	investeeringute kava	18.04.2008	166 980 686
Hariduslike erivajadustega õpilaste õpikeskkonna kaasajastamine	investeeringute kava	19.05.2008	25 585 750
2.6. Tervishoiu- ja hoolekande infrastruktuuri arendamine			169 110 222
Kesk- ja piirkondlike haiglate infrastruktuuri optimeerimine	Investeeringute kava	31.03.2008	110 234 811
Õendus- ja hooldusteenuste infrastruktuuri arendamine	Investeeringute kava	20.07.2009	27 558 703
Riiklike hoolekandeesutuste reorganiseerimine	Investeeringute kava	03.11.2008	31 316 708
2.7. Horisontaalne tehniline abi			28 553 498
Horisontaalne tehniline abi	RE seaduses määratud kord	30.04.2007	28 553 498
2.8. Tehniline abi			2 759 832
Tehniline abi	RE seaduses määratud kord	30.04.2007	2 759 832
Kokku			1 548 899 259

Allikad: prioriteetsete suundade seirearuanded seisuga 31.12.2012

LISA 15. FINANTSINSTRUMENTIDE RAKENDAMINE

No.	Required information/data	Required format	Comments
II. Description and identification of the entities which implement financial engineering instrument - level of the specific fund implemented without a holding fund (Article 67(2)(j)(i&ii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		////////////////////////////////////	
II.1	Financial engineering instrument (name and registered place of business)	text	Programme "Renovation loan for apartment buildings", Estonia
II.2	Attributable to Article 44, first paragraph (a), (b) or (c) of Council Regulation (EC) No 1083/2006?	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	(a) financial engineering instruments for enterprises	radio button ☐ ☐ ☐	(-)
	(b) urban development funds		(-)
	(c) funds or other incentive schemes providing loans, guarantees for repayable investments, or equivalent instruments, for energy efficiency and use of renewable energy in buildings, including in existing housing		(+)
II.3	Type of financial product offered by the financial engineering instrument to the final recipients	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
II.3.1	equity	clicking box ☐	NO
II.3.2	loan	clicking box ☐	YES
II.3.3	guarantee	clicking box ☐	NO
II.3.4	other product (interest rate subsidies, guarantee fee subsidies and equivalent measures)	clicking box ☐	NO
II.4	Financial engineering instrument manager (name and registered place of business)	text	Foundation KredEx, Estonia
II.7	Legal status of the financial engineering instrument	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
	independent legal entities governed by agreements between the co-financing partners or shareholders	radio button ☐ ☐	-
	separate block of finance within a financial institution		+
II.6	Date of signature of funding agreement with managing authority	DD/MM/YYYY	5.12.2008
III. Operational Programme contributions paid to the financial engineering instrument (Article 67(2)(j)(iii) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		////////////////////////////////////	
III.2	Operational Programme contributions paid to the specific fund	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
III.2.1	Amounts of assistance from the Structural Funds paid to the specific fund	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
III.2.1.1*	ERDF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	17 736 553
III.2.1.2	ERDF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	17 736 553

III.2.1.3*	ESF amounts of assistance committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.1.4	ESF amounts of assistance paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2	Amounts of national co-financing paid to the specific fund	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
III.2.2.1*	National public co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	31 999 987
III.2.2.2	National public co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	31 999 987
III.2.2.3*	National private co-financing committed in the funding agreement with managing authority (in EUR)	number (amount)	0
III.2.2.4	National private co-financing paid to the specific fund (in EUR)	number (amount)	0
III.2.3	Other ERDF or ESF Operational Programme(s) providing contributions to the specific fund	radio button ☹ ☹	-
III.3*	Amounts of other assistance paid to the specific fund outside this Operational Programme (in EUR)	number (amount)	0
III.4	Management costs and fees paid to the specific fund (in the meaning of Article 78(6)(d) of Council Regulation (EC) No 1083/2006) (in EUR)	number (amount)	0
IV. Operational Programme contributions paid by financial engineering instrument(s) to final recipients (Article 67(2)(j)(iv) of Council Regulation (EC) No 1083/2006)		////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
IV.1 Operational Programme contributions paid to final recipients in loans		////////////////////////////////////	
IV.1.1	Name of loan product	text	Renovation loan
IV.1.2*	Number of final recipients supported	////////////////////////////////////	
IV.1.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.1.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.1.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.1.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.1.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.1.2.5*	out of which other recipients supported	number	512
IV.1.3*	Number of loan contracts signed with final recipients	number	512
IV.1.4*	Total value of loans committed in contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	49 645 422
IV.1.4.1*	out of which Operational Programme contributions	number (amount)	17 703 558
IV.1.5	Amounts of Operational Programme contributions paid to final recipients in loans (in EUR)	number (amount)	47 899 219
IV.1.5.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	17 081 346
IV.1.6	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this loan product	DD/MM/YYYY	5.12.2008
IV.2 Operational Programme contributions paid to final recipients in guarantees		////////////////////////////////////	
IV.2.1	Name of guarantee product	text	N/A

IV.2.2*	Number of final recipients supported	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
IV.2.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.2.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.2.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.2.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.2.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.2.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.2.3*	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts signed with final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4	Amounts of Operational Programme contributions blocked for guarantee contracts for loans paid to final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.5*	Number of loans paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed with final recipients	number	N/A
IV.2.6	Amount of loans actually paid to final recipients in relation to guarantees contracts signed (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.2.7	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this guarantee product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.3	Operational Programme contributions paid to final recipients in equity/venture capital	////////////////////////////////////	
IV.3.1	Name of equity/venture capital product	text	N/A
IV.3.2*	Number of final recipients supported	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
IV.3.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.3.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.3.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.3.2.3*	out of which urban projects	number	N/A
IV.3.2.4*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.3.3*	Number of equity/venture capital investments made in line with agreements signed between a managing authority and a specific (equity/venture capital) fund	number	N/A
IV.3.4	Amounts of Operational Programme contributions paid to investments made in line with agreements (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.4.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.3.5	Date of signature of funding agreement between managing authority and specific fund for this equity/venture capital product	DD/MM/YYYY	N/A

IV.4	Operational Programme contributions paid to final recipients in other financial products	////////////////////////////////////	
IV.4.1	Name of other financial product	text	N/A
IV.4.2*	Number of final recipients supported	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
IV.4.2.1*	out of which large enterprises	number	N/A
IV.4.2.2*	out of which SMEs	number	N/A
IV.4.2.2.1*	out of which micro-enterprises	number	N/A
IV.4.2.3*	out of which individuals	number	N/A
IV.4.2.4*	out of which urban projects	number	N/A
IV.4.2.5*	out of which other recipients supported	number	N/A
IV.4.3	Amounts of Operational Programme contributions paid to the final recipients (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.3.1	out of which amounts of assistance from the Structural Funds (in EUR)	number (amount)	N/A
IV.4.4*	Number of other financial products provided to final recipients	number	N/A
IV.4.5	Date of signature of funding agreement between a managing authority and a specific fund for this (other) financial product	DD/MM/YYYY	N/A
IV.5	Indicators	////////////////////////////////////	////////////////////////////////////
IV.5.1*	Number of jobs created	number	N/A

LISA 16. PROJEKTIAUDITID RAKENDUSÜKSUSTE KAUPA 2012. AASTAL

Rakendusüksused	Auditite arv	Auditeeritud kogukulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud (euro)	Avastatud mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi (euro)	Vea määr	Olulisi tähelepanekuid sisaldavate auditite aruannete arv	Oluliste tähelepanekute arv	Hangetega seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Struktuuriototuse eesmärgipärase kasutamise seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Riigibi reeglite rikkumisega seotud tähelepanekud	Finantsmõju	%	Rakendusüksusele suunatud tähelepanekud
Innove	13	30 676 527	294 069	875	0,96%	5	7	4	88 377	30,05	3	205 692,5	69,95	0	0	0,00	0
EAS	25	20 099 379	1 806 101	5 323 605	8,99%	11	20	10	279 823	15,49	6	83 362	4,62	3	1 442 916	79,89	1
Kredex	3	35 758 675	0	0	0,00%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
MNT	6	48 522 971	466 428	48 731	0,96%	4	7	0	0	0,00	5	466 428	100,00	0	0,	0,00	2
RM	3	2 779 925	369	0	0,01%	2	3	2	143	38,73	1	226	61,28	0	0	0,00	0
RIA	5	1 616 839	0	0	0,00%	0	0	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0
Archimedes	13	12 159 359	48 948	18 443	0,40%	7	11	2	47 276	96,58	7	1 672	3,42	0	0	0,00	2
KIK	26	70 296 732	0	1 647	0,00%	1	1	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0
SoM	2	225 831	0	122 342	0,00%	1	1	0	0	0,00	1	00	0,00	0	0	0,00	0
TJA	3	34 226 239	0	0	0,00%	0	0	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0
VTA	2	3 516 426	6 880	0	0,20%	1	1	1	6 880	100,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0
KOKKU	101	259 878 902	2 622 796	5 515 642,5	1,01%	32	51	19	422 499	16,11	24	757 381	28,88	3	1 442 916	55,01	5

Allikas: KA

LISA 17. EARK RAAMES LÄBIVIIDUD PROJEKTIAUDITID 2012. AASTAL

Läbiviidud auditite statistika (tk)		Auditi tulemuste statistika (tk)		Tähelepanekute statistika (tk)		Tuvastatud mitteabikõlblikud kulud (eur)	
Tööplaani järgseid auditeid:	37	Märkustega, olulised tähelepanekud:	8	Olulisi tähelepanekuid:	15	Mitteabikõlblike kulusid referentsperioodil:	356 994,50
		Märkustega, väheolulised tähelepanekud:	7	Väheolulisi tähelepanekuid:	22	Mitteabikõlblikud kulud väljaspool referentsperioodi:	631 888,31
		Märkusteta:	22				
Kokku:	37	Kokku:	37	Kokku:	37	Kokku:	988 882,81

Allikas: KA

LISA 18: ÜLE 2000 IE REOSTUSKOORMUSEGA REOVEEKOGUMISALADE PROJEKTIDE RAHASTAMINE KUMULATIIVSELT

Nr	Reovee- kogumisala	Koormus (ie)	Reoveepuhasti (RVP)	Rahastamine	Elluviimise seis (31.12.2011)
1	Tallinn	468000	Tallinn	linna vahendid	pooleli
2	Kohtla-Järve L	219096	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
3	Pärnu L	180000	Pärnu	EL 2007-2013	pooleli
4	Rakvere	151173	Rakvere	EL 2007-2013	pooleli
5	Tartu L	121502	Tartu	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
6	Narva L	71015	Narva	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
7	Kuressaare	35873	Kuressaare	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
8	Paide L	35010	Paide	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
9	Valga	33000	Valga	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
10	Viljandi L	20573	Viljandi	EL 2004-2006	lõpetatud
11	Võru	20000	Võru	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
12	Põlva L	19566	Põlva	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
13	Ahtme	19115	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
14	Sillamäe L	17113	Sillamäe	EL 2007-2013	pooleli
15	Rapla	15492	Rapla	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
16	Haljala	15000	Haljala	EL 2007-2013	pooleli
17	Haapsalu	13191	Haapsalu	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
18	Jõhvi linn	13010	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
19	Keila	11000	Keila	EL 2007-2013	pooleli
20	Tapa	9900	Tapa	EL 2007-2013	pooleli
21	Põltsamaa L	9629	Põltsamaa	EL 2007-2013	pooleli
22	Pirita jõe	7900	2 reoveepuhastit	EL 2007-2013	pooleli
23	Türi	7632	Türi	SA KIK, EL 2007-2013	pooleli
24	Vääna-Jõesuu	6880	Suurupi (1 uus RVP)	EL 2007-2013	pooleli
25	Kehra	5900	Kehra	EL 2007-2013	pooleli
26	Saku	5800	Tallinn	EL 2007-2013	pooleli
27	Jõgeva L	5636	Jõgeva	EL 2007-2013	pooleli
28	Elva L 1	5617	Elva	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
29	Paldiski	5600	Paldiski	EL 2007-2013	pooleli
30	Muraste	4860	2 RVP	EL 2007-2013	pooleli
31	Kärdla linn	4774	Kärdla	EL 2004-2006; SA KIK	pooleli
32	Tamsalu	4620	Tamsalu	EL 2007-2013	pooleli
33	Kunda	4599	Kunda	SA KIK	pooleli
34	Kadrina	4555	Kadrina	EL 2007-2013	pooleli
35	Sindi L	4120	Pärnu	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
36	Kiviõli linn	4000	Kohtla-Järve	EL 2004-2006	pooleli
37	Loksa	4000	Loksa	EL 2007-2013	pooleli
38	Otepää	3900	Otepää (2 RVP)	EL 2007-2013	pooleli
39	Järvakandi	3773	Järvakandi	EL 2007-2013	pooleli
40	Kohila	3757	Kohila	EL 2007-2013	pooleli
41	Märjamaa	3694	Märjamaa	EL 2004-2006	lõpetatud
42	Audru	3570	Pärnu	EL 2004-2006	lõpetatud
43	Vändra alev	3500	Vändra	EL 2007-2013	pooleli
44	Türisalu	3388	Individuaalsed kogumis- ja puhastussüsteemid	EL 2007-2013	pooleli
45	Räpina L	3120	Räpina	EL 2004-2006	pooleli
46	Väike- Maarja	2946	Väike-Maarja	EL 2007-2013	pooleli
47	Narva-Jõesuu L	2900	Narva	EL 2007-2013	pooleli
48	Tõrva	2700	Tõrva (1 RVP)	EL 2007-2013	pooleli
49	Rummu	2500	Rummu	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik

50	Püssi L	2378	Kohtla-Järve	EL 2004-2006; 2007-2013	pooleli
51	Luige	2250	Tallinn	EL 2007-2013	pooleli
52	Kiili	2100	Tallinn	EL 2007-2013	pooleli
53	Kilingi-Nõmme L	2100	Kilingi-Nõmme	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik
54	Kose	2100	Kose	EL 2007-2013	pooleli
55	Koeru	2035	Koeru	EL 2007-2013	pooleli
56	Aruküla	2000	Aruküla	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik
57	Aseri	2198	Aseri	EL 2007-2013	pooleli
58	Järva-Jaani	12000	Järva-Jaani	EL 2007-2013	pooleli
59	Keila-Jõe	9520	Individuaalsed RVP süsteemid	SA KIK	Joogivesi, reoveepuhasti ja torustik

	Kaasrahastatud EL vahenditest perioodil 2004-2006 EL või rahastatud ainult SA KIK -st
	Kaasrahastatud EL vahenditest perioodil 2007-2013 EL või rahastatud ainult SA KIK -st
	Reoveekogumisalad koormusega üle 2000 ie, rahastustaotlused plaanitud esitada SA KIKi keskkonnaprogrammi

LISA 19. LÄÄNEMERE STRATEEGIA PRIORITEEDID

LMS prioriteetsed suunad	
Valdkond	Kestliku looduskeskkonnaga piirkond
1	Nitraatide ja fosfaatide keskkonda sattumise vähendamine normaalpiirini
2	Inimtegevusest puutumatute alade ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamine
3	Elu- ja keskkonnaohtlike ainete kasutamise ja mõju vähendamine
4	Keskkonnasõbraliku laevanduse näidispiirkonnaks saamine Euroopas
5	Kliimamuutuse mõju leevendamine ja sellega kohanemine
	Kõrge heaoluga piirkond
6	Tõkete kõrvaldamine piirkonna siseturul, sh koostöö suurendamine tolli ja maksunduse valdkonnas
7	Regiooni uurimis- ja innovatsioonivõime maksimaalne kasutamine
8	Väike- ja keskmise suurusega ettevõtluse soodustamine, selle reeglustiku rakendamine, inimressursi kasutamise tõhustamine
9	Kestliku põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse arendamine
	Atraktiivse ja hea ligipääsuga piirkond
10	Energiaturu avatuse, tõhususe ja julgeoleku suurendamine
11	Nii sise- kui ka välistranspordi ühenduste arendamine
12	Läänemere piirkonna atraktiivsuse säilitamine ja suurendamine eelkõige hariduse, turismi ja tervishoiu edendamise kaudu
13	Juhtivaks mereohutuse ja -julgeoleku piirkonnaks saamine
14	Hädaolukordadele reageerimise võime suurendamine merel
15	Piiriülese kuritegevuse ulatuse ja tagajärgede vähendamine